

Glo.ordi.

Ad Hebreos

Multipharie tē. Olim. Nō est nouū. d Deus. q̄ inuariabiliis nūc et nūc e Loquēs. q̄ q̄ tūc; etiā nūc. f Patrib. q̄ carne et cultu dei p̄es nobis sūt. g In p̄phetis. Nō enī sp̄li: s̄z dē in eis. a Multiphia. i. multoties abrae isac et ta/ cob et ceteris; et eisdē sc̄pe. b Multisq̄ mo dis. q̄ mō somnia ut Danielis: mō apta voce ut moysi: mō interior inspiratione vi dauid.

Atel: Multipharia. multo et diverso genere locutiōs: vt p̄ sonia vel spiratiōs vel aptas voces. Multisq̄ modis rerū diuersis myste rijs futura significās. b Locutus. q̄ idem mō q̄ olim. i Robis. filii illorū patrū. Me de alijs putet nobis locut̄ q̄ illis q̄ poterat videri: si alijs loqueret̄ gēti. Multipha. In oī genere loquēdi: vt figuris: visiōib. soniorū locationib. angelorū. Multisq̄ modis rerū creatione: vt i formatiō ade: i trāstū maris rubri: et libib. i actib. Olim patrib. i p̄phetis. Nouissime nobis in filio. Tēpus ei consti tut dñs p̄missis suis: r̄ t̄ps eis q̄ p̄misit im plēdis. Promissioni t̄pa habuerūt p̄phetas astatos et ip̄letos v̄bo dei v̄sq̄ ad iohānē: ab illo aut̄ v̄sq̄ in fine t̄ps est implēdi q̄ p̄missa sūt. Unicus dei filiū vētūr erat ad boes assū pturus hoīem: r̄ p̄ id futurus hō moritur re surrexit. ascētūrus sessūr ad dextrā patris: implētrū i gētib. p̄missa. Nō loquēs et locut̄: p̄sens de p̄terito: p̄teritū de p̄senti posu it: significat id se loqui p̄ filiū: q̄d locut̄ est p̄ p̄phetas. Nisi q̄d in p̄phetis occulta veritatis et adhuc implēda: in filio aut̄ aperta et cōplera.

In p̄phetis. Aug. Prophētandū fuit: vt nō subito veniēs horeret: sed creditus expectaretur. k In filio. Qui p̄phētis est maior: est ei do minus. p̄phētarū: impletor et sanctificator. Si enī p̄phēta est: q̄ et domi nus. p̄phētarū. Sic et angelus christus est: r̄ dñs angelorū. Nā et ipse d̄ctus est magni consilii angelū. Et moysi d̄ctū est de eo: Suscitabo eis p̄phēta similem tui. Si christus nihil annunciat: angelus nō diceret. Si nihil p̄phētaret: p̄phēta non diceret. Ex eo q̄ p̄sens annūciavit angelus erat. Ex eo q̄ futurū p̄dixit p̄phēta erat: ex eo q̄ verbū dei caro factū est: r̄ angelorum et prophetarum dominus erat. l Constituit. Nam im mutabilem. in Heredem vniuersorū. i. possessorē oīs creature. Nō enī tam portio domini est iacob t̄ pars eius israel: sed omnes proiulus na tiones mundi. Heredis autē v̄tē nomine vt duo quedā p̄ hoc astruat et ostendat. s. q̄ p̄p̄ius sit filius et q̄ donationis illi nulla p̄tingat amissio. Dicendo ergo heredem humilitatis demōstrauit indicū. Deinde ad su periore gradum altiorēm̄q̄ transcendit dicens: Per quem. vt per ver bum patrī coeterū. Fecit. non solum eterna et inuisibilita et immutabilitia que minus nobis sunt nota. sed: Et secula: id est visibilis et mutabilis. n Qui cum sit splēdor glorie tē. Hic fm̄ diuinā naturā cōmendat chri stum ostendens enī coeterū et coequalē patri: eiusdemq̄ cu eo substan tie: sed alterū in persona. Attende qualiter hic duas vias ingredīs. vna quidem reuocans nos a nebando errore fabellū. Alia vero ab arriani ce impietatis errore: Ne putet pater vel vnicum nō habere: vel filius ex traneus a patre subsistere. Sunt enī quidam qui eū extraneū esse delyrēt quod male v̄sum est arrio. Alij q̄ nō alterū patrem: alterū filiu sup pingere molliunt: sed eundem aliquādo patrē: aliquādo filiu. Integra ergo cōmonet ratione: r̄ q̄ dei filius est: r̄ q̄ nō ab eo alien⁹ existit. Nō autē religioso debemus accipere intellectu. et si quid absurdū fortasse occurrat: ab acie mēris abigere. Abiuḡ siquidem religioso nobis opus est i tellectu: maxime vero vbi de deo vel loquimur aliquid vel audimus: quia nec ad loquendū digne de deo lingua sufficit: nec ad p̄cipiendum p̄ ualeat intellectus. Multa enī de deo intelligimus que loqui penitus nō valemus: multa recte loquimur q̄ intelligere non sumus idonei: Verbi gratia: Q̄ vbiq̄ deus est scimus et dicimus: quō aut̄ vbiq̄ sit intellectu nō capimus. Itē q̄ est incorpore quēdā vīr̄ que omniū est causa bono rū scimus: quō autē que ista sit penitus ignoramus. Sunt etiam quedāz que dici non possunt. Quis mente capian̄: ita vt etiam ipsum paulū vi deamus in quibusdam talibus quasi infirmari et non integra p̄ponente exempla: sicut hic eum ait: Qui cum sit splēdor gra. tē. v̄tē im prop̄is nominib: quia p̄p̄ia reperire nō poterat: et rerum temporalium similitudine ad ostendendū veritatem eternorum. i. patris et filii coeter nūtatem q̄uis tēporalia integra collatione eternis compari nō possunt. In eternitate cō stabilitas est: in tēpore varietas. In eternitate oīa stant: in tempore alia alijs succedunt. In creatura nihil inuenimus coeterū: q̄r nihil eternū: sed sufficit ad similitudinē et inueniamus coeū. Locua enī dicim⁹ queq̄ cādē habent mētriam tempoz: nec alter ab altero tēpē dicitur. Ambo tū esse cepisse dicimus. Et si in creatura coeū inuenire poterimus: nō tamen generās et generatū, sicut in trinitate generaliter coe

La. I

Vico. de lyra

Multipharie tē. Sicut p̄dctū est La. I ap̄ls hāc ep̄ laſcripsit alib⁹ cōuersis ad fidē xp̄i de iudaismo volētib⁹ seruare lega lia cuā euāgelio: q̄si nō sufficeret ad salutē grā xp̄i. et

iō in hac ep̄la ostēdit eminen tiā no. te. respectu veter⁹ ostē des q̄ vet⁹ cōpāt ad nouū si cōut dispositio ad formā: r̄ s̄cūt ip̄fectū ad p̄fēctū. q̄d ea cūas et cessat adueniēte p̄fēcto: vt dr. j. Lox. xiiij. Dimidi tur aut̄ hec ep̄la i duas p̄tes q̄ p̄missū et executionē. secūda p̄ ponit. ibi: Qui cuā sit splēdor. In p̄ia aut̄ pte xp̄o nit excellētiā no. te. respectu veteris ex trib⁹. videlz extē pore: ex legislatore: ex modi tradēdi diuersitate. Differen tia t̄pis tāḡ i h̄ q̄ ve. te. ol̄ fuit traditū: nouū aut̄ dieb⁹ istis nouissimis: grā aut̄ p̄fū cit naturā. et iō filiis est p̄cessus grē: sic et nature suo mō. nūc aut̄ i cognitiōe naturali p̄cessus ē de cognitiōe cōfūsa et indeterminata ad deter minatam et p̄fectā. vt p̄z. j.

Physicom̄. ppter hoc vt ibidē dr: p̄ueri in p̄ncipiō vocat oīs viros patres: oīs feminas m̄res: postea distincte cognoscit: et sic similiter est in cognitiōe sup̄naturali: quia in veteri testa. fuit cognitiōe imperfecta. in nouo aut̄ q̄d posteriorē datū ē veritas manifeste reuelat. Excellētiā aut̄ ex parte legislatoris ostendit: q̄r licet v̄trūq̄ testamētu sit a deo datū. vetus t̄n tradidit p̄ angeli qui loques bāk moysi i p̄lōs dei: t̄c. vij. Hic est moyses q̄ fuit i ecclēsia in solitudine cuā angelo loquebat ei in mōre sinai. nouū aut̄ testamētu tradidit de p̄ seip̄su: q̄r p̄ filiū incarnatū q̄ est v̄n⁹ de⁹ cuz pa tre: et hec excellētiā no. te. ad vet⁹ tāḡ cu dicit: Quod de⁹ oīl erat loquēs patrib⁹ in p̄phetis in nouo aut̄ testamētu locūr̄ est nobis in filio. Ex cellētiā aut̄ ex modo tradēdi est: q̄r ve. te. traditū est obscure iub̄ velaminib⁹ et figuris. nouū aut̄ testamētu traditū est lucide et apte: et hoc notaē cu dicit: Locutus ē. s. plane et sensibili voce et hu mana. vnde Job. xv. dicitur est ipsi christus ab apo stolis: Ecce nūc palā loqueris: et p̄ueri nullus dicit. His dicit pater sentētia: Multipharie. i. per diuersas figurās et velamēta in sacrificiis et sacramētis et hmōi que erant figure eorū que sunt facta tēpore christi. b Ultisq̄ modis. q̄r ali quādo fit reuelatio per visionē corporalem sicut Daniel. v. Apparuit digitī man⁹ scribentis in pariere. aliquādo per visionē imaginariā. sicut dicit Esa. vi. Cūdī dominū sedere sup̄ soliū excēsū tē. Aliquādo p̄ visionē intellectualē t̄m̄. sicut de dauid dicit in p̄logo sup̄ Psal. c Olim de us loquēs. i. ab antiqui et ex multo tēpore paulatim assuefendo vt crescerent hoīes in cognitione my steriōi incarnationis et veritatis: q̄r christus fācta est. vt dicit Job. i. d Patrib⁹ in p̄phetis. q̄bus angelī reuelabāt occulta diuinā. et p̄fīlērius populo denūciabāt. e Monūm̄ dicit̄ istis. i. tēpore gratie et veritatis reuelate:

f Locutus est nobis i filio. i. p̄ filiū incarnatū.

g Quē cōstīnit herēdē vniuersorū. quātū ad

naturā assūptā. eo enī ipso q̄ natura humana a

verbo assumpta est in vnitate sup̄positi: eo ipso cō

stituta est sup̄ omnē creaturā. h Per quē fecit

et secula. q̄tū ad naturā diuinā. pater enī operāt̄ p̄ filiū sicut p̄ artē: q̄r fm̄ Aug. fil̄ est ars omni

potentē dei plena rōnib⁹ omniū v̄lūctū. Secula

sunt revolutiones et spacia tēpōrū. quia a patre p̄

filiū nō solū facta sunt incorruptib⁹ et eterna a

pte post: s̄z etiā corruptib⁹. i t̄c sit sp̄le.

llc p̄onit

Glo.ordi. Ad Hebrewos

Bsp. 7. b *C*eterū vñigenitū. *In creaturā enī nō ex eo īcūpīt generatū ex q̄ ge-
nerās. In creatore x̄o nō p̄cessit genitor genitū. H̄o p̄nt q̄ cōpari
tpalia efnis ītegra collatiōe: s̄ tñ p̄nt ex altq̄ tenni t̄ pua silitudi-
ne coeua coetnīs cōpari. Inueniam⁹ itaq̄ coeua. H̄ā de scriptur̄
admonemur ad has silitudines. legim⁹ in sc̄ptū de ip̄a sapia: **L**et
dor lue efne. Itē speculū ē sine macula
dei maiestat̄. Ecce ip̄a sapia dicta ē can-
dor lue cñne. i. imago p̄tis et speculū. t̄ B
alt apls: Sp̄lēdor ḡ le. Loefn⁹ ē et p̄ti si-
li⁹; vt coeu⁹ ē sp̄lēdor igni. Si ei lucernaz
accēdere cupio: nō dñs ē ibi ignis nec sp̄le-
dor mortu⁹ vt accēderō sil t̄ cū igne sp̄le-
dor existit. Ergo fil⁹ dei sm̄ h̄ d̄ sp̄lēdor
gle q̄ el sep̄ pat̄ ē: q̄ h̄z d̄ q̄ litmō sm̄ h̄ d̄
p̄p̄ ect̄ p̄t postca fil⁹: sep̄ el p̄t sem̄ fi-
li⁹ d̄ p̄re ē. Sep̄ igif fil⁹ nō. sep̄ p̄r ē: sep̄
d̄ illo imago. Ecce nō potuisti coecna iue-
nire i. creaturā i. iñst̄i coena: q̄ p̄t portide
intelligis coetnū filiū: etno gigneti. Q̄ d̄
ei c̄tpali coeui⁹ h̄ ē etno coetnū. S̄ attē-
dēdu⁹ q̄ cū i. his. s̄ ignet sp̄lēdor sit coeni
taq̄ tñ oisoma ē ibi c̄litas: q̄ sp̄lēdor*

q̄ ibi fudit̄ signe luce min⁹ q̄ ip̄ ignis: habet̄ & ista similitudinē s̄ oīmodā eq̄litate. Ex aliorū igī p̄portioē t̄paltū: q̄ alter⁹ ē ex altero: & si n̄ coeuū t̄n̄ s̄bstātiale fili⁹ p̄t̄ p̄subal̄ oīdīt̄. Māsc̄ ei hō d̄ boic̄: & equ⁹ d̄ eq̄. Nec ē boic̄ alter alteri coenus; q̄n̄ n̄ ab eo s̄ q̄n̄ ē t̄pe p̄cedit̄: sed t̄ ille hō & iste hō: & ille equ⁹ & iste equ⁹. i. cīndit̄ sube sūt̄: diuersa sūt̄ t̄p̄es; n̄ sūt̄ diuersa natura. S̄līr & de deo p̄t̄ de⁹ fili⁹ n̄at̄ ē: & cū sit̄ eo coen̄t̄: & etiā euīdē nature n̄o minor eo: q̄z de⁹ & deo: vt hō ex boic̄ n̄at̄ eīnsdē substātiale ē: & t̄ equ⁹ ex equo. Ecce aliud gen⁹ similitudinē: hic landas eq̄litas: ibi coeuitas. Iūge t̄gīt̄: q̄z totū q̄d laudabile ē i. creatur̄ q̄b̄ alt̄ q̄d dect̄: s̄līr ē creatorē: cui nibil deest̄: ibi t̄n̄ q̄d inuenit̄. i. hō & hō & duo boies sur: hō pat̄ & filius vn⁹ de⁹. Ideo apl̄s ait̄: Qui cū sit̄ sp̄le. glo. Pat̄ ē glia: fili⁹ idē cū eo: & t̄ euī notificās hō face: vt radi⁹ solē. a. Figura sub. Ecce aliter p̄sonaliter: vt figura ab eo cul⁹ ē figura. S̄z eq̄lis q̄ nec parū diffīlit̄: sic ip̄ ait̄: b. pat̄ i me ē: q̄ videt̄ me: videt̄ & p̄rem meū. Atēde q̄ hec noīa. s. lumē glia q̄n̄ & ad naturā diuinā referūt̄: q̄n̄ ad p̄sonā referūt̄: mō ad p̄t̄rez mo ad filiū referūt̄. Dicim⁹ ei pater ē lumē fili⁹ ē lumē. S̄līr pat̄ ē glia fili⁹ est glia: & hō duo vna glia & vnū lumē: nō duo. Et d̄r fili⁹ glia de glia sicut lumē & lumine: & p̄cipiū d̄ p̄cipio: & d̄r deo: nō tū duo d̄i s̄z vn⁹: nō duo p̄cipia sed vnū. Sp̄leedor aut̄ & figura si: & imago p̄prie ad p̄sonā filiū referūt̄ & relative d̄cūt̄. b. Portāsq̄ oia r̄. Supra dictū ē q̄z q̄ ip̄m fecit oia. Hic ei nūc sumā au-
toritat̄ attribuit̄ ex eo q̄ cū auctoritat̄ cūcta gubernat̄ & cōtinet̄. Sicut ei ab eo
creata sūt̄ oia: ita p̄ eū imutabili cōseruāt̄. Creatoris ei oipotētia cā ē subsistēdi
oī creature: q̄ d̄t̄s si ab eis q̄ cōdidit regēd̄s aliquā cessarē: simul oīm rex sp̄es
d̄tinuationē quādā op̄is er̄. (Ideoq̄ d̄s ait̄: Pat̄ me! vsq̄ nūc op̄as & ego operor illō)
Sop. 8. a. etiā sapia ei p̄seuerat̄. d̄ q̄ d̄: Pertingit a fine v̄is ad finē fortit̄: & disponit̄ oia
suauiter. d̄ q̄ ip̄otētia incōmutabili cīnitate voluntate x̄itate: semp idē mouet
p̄ t̄ps creaturā sp̄ialē: mouet etiā p̄ t̄ps & locū creaturā corpālē vt eo motu natu-
ris q̄s cōdidit administrēt̄. Cū igī tale aliqd̄ agit: nō debem⁹ opinari ei⁹ substā-
tiā q̄ de⁹ ē t̄p̄ozib⁹ locisq̄ mutabiliſ: sicut p̄ t̄loca mobile: cū sit̄ ip̄e & interior
oī re: q̄ t̄ipo sit̄ oia & exterior oī re: q̄ ip̄e ē lūp̄ oia & antiquior oībus: q̄ ip̄e est
ante oia: & nouior oīb̄: q̄ idē ip̄e est post oia. s. post oīm initia. Ideoq̄ p̄t̄re ei⁹
cōmēdās apl̄s ait̄: Portāsq̄ oia r̄. Et nota p̄ sile dictū eē. Nocē dicēdo facilita-
tē cōtinet̄d̄ voluit̄ designare p̄ metaphorā illōz q̄ sicut vlo labore x̄bo vel digito
mouet̄ aliqd̄ vel efficiet̄: ita x̄ps molē creature magnitudinēq̄ sine labore conti-
net̄ & gubernat̄. Atēde q̄ cū hic dicat apl̄s x̄pm oia cōtinere. s. d̄xit pat̄re p̄ ip̄
sum oia fecisse vbi alt̄: p̄ quē fecit & secula. Tāq̄ facere ip̄e nō posset: si ei nō por-
rexisset pater dexterā. vel tāq̄ aliqd̄ instrumētū fuerit patris operāt̄. Sed si ab
eo gubernāt̄ oia: nōne ab ip̄o facta sūt̄. Hō igī vt tu bererē ianiter suspicaris
tāq̄ aliqd̄ instrumētū extitit̄: nec p̄ eū d̄r pat̄ fecisse: tāq̄ ip̄e facere nō posset. S̄z si-
cut d̄r pat̄ iudicare p̄ filiū: q̄ eū cōstat op̄ificē genuissē. Si enī cā ei⁹ pat̄ est fin⁹ q̄
pater: multomagis eoy cā ē: q̄ filiū facta declarant̄. c. P̄urificationē. Post
q̄ ostēdīt̄ ei⁹ excellētia qua cūcta creauit & gubernat̄. hic humilitat̄ ei⁹ benigni-
tate cōmēdat̄. Lōmonet enī nos crucis mox: et resurrectionis & ascensionis vbi
ait̄: Seder r̄. d. In excelsis. Dicēs nō loco cōcludit̄ deū: sed ostēdīt̄ hominē
x̄pm oībus altiorē & oībus eminētiorē. Sic et p̄ dexterā nō deū deformauit̄: sed si
militiūdīnē honoris demōstrauit̄. Confessus enī nibil demōstrat̄ aliud nisi hono-
ris equalitatem. Lōtēplare sapientia pauli imo nō pauli sapientia: sed spirituſſan-
ctus infudit̄: attēde ergo p̄ quales apl̄ia sapia eos subleuat̄ grad⁹ & qualit̄ eos
ad ip̄m ap̄icē p̄terat̄ adducit̄: Abi ite anteq̄ deficerēt̄ & eos obscuritas occupa-
ret: vide quo eos ad inferiora reuocauit̄. Quādōḡ enī q̄ sit̄ humilitat̄ eloquit̄
tur q̄n̄ vero altiora intonat̄ nec semp i humiliib⁹ remanet̄ nec in excelsis pdurat̄
sed veluti q̄busdā gradibus nūc ad alta fastigia subleuat̄: nūc ad inferiora decli-
nat̄. Sicut enī qui infantulū quēpiā ad excellētiora vult paulat̄m surſuḡ sur-
rigeret̄: gradat̄m hoc facit ab inferiorib⁹ ad sup̄iora cōscēdens. Demū cū surſum
quenerit̄ obscuritatib⁹ ac defectionib⁹ eū fatigari vides post alta deponit̄ eūz

La. I Nico. de l'Yra

Nico. de lyra

Hic ponit executio, i. qua declarat illud qd pmissum est: sed
eminetia no. testa. respectu veteri. et qd differetia vtriusque
testamenti ex parte tuis manifesta est. id est dimittit tamqz m-
nifestu. Sed secundum probat et declarat. s. eminetia ex pte legislatoris.
et p pns alia eminetia erit declarata: qd est ex mo tr-

dēdi. Igīt̄ executio būt̄ ep̄le diui
dīs in duas ptes: qz primo oñdīs
eminētā lator̄ no. te. scđo oñdīs
qlter̄ t p q̄ adh̄erēdū ē ip̄i legisla
tori. q no. le. scđo ps incipit p̄ p̄cī
pio. x. ca. ibi: Est āt̄ fides t̄c. Cir/
ca p̄mū adūtēdū q̄ ve. te. traditū
est p angelos ip̄i moy. et p moy
sen sacerdotib̄ t p sacerdotes ip̄i
pplo. et igīt̄ pmo oñdī eminētā
xpi legislator̄ respectu angelorū. t̄de pe. ds.
scđo respectu moy. tertio respectu z. c. illa q̄s
sacerdotuz ve. te. scđo ps incipit.
t̄j. ca. Unde factus. tertia. v. ca.
Omnis pontifex. Prima adhuc
in duas partes diuiditur. quia pri
ma prefutura. t̄s. ab h̄b̄. q̄nt. q̄nt.

mo patet ut ipse dicit angelus
sed ex hoc concludit q̄ta reuerentia suā
exhibēda doctrinā noī. le. sedā ic̄pit se. ca.
Propterea abūdāt? Prima adhuc di-
uidit i duas ptes: q̄r p̄io ponit excellen-
tia xp̄i t̄ ostendit q̄ ab ea deficitūt angeli. se-
cūdo p̄bat v̄trucq; p̄ scripturā ve. te. ibi
Cui ei dixit aliqui ḥ geloꝝ. Excellētia at̄
xp̄i t̄ agit i q̄tuor. p̄io q̄r p̄i coēt? se-
cūdo q̄r cōsubstātial. tertio q̄r eq̄līs ē ei i
pt̄ate. quarto q̄r eq̄līs ē ei i dignitatē. ab
istis aut̄ deficitūt a. geli. Coētūtātātā
git ibi: Q̄ uicū sit plēdor. fili? ei. p̄cedit
a p̄re vt sp̄lēdor a sole: q̄ sp̄lēdor ē soli co-
eūus t̄ et cēt? si sol et etern? si nō solū
fili? d̄r sp̄lēdor s̄z sp̄lēdor glie: q̄ glia est
clara noticia cū laude. fili? aut̄ p̄cedit a
p̄re sic noticia de noticia: q̄r fili? ē sapia
genita. t̄ oī d̄r sp̄lēdor glie. Cōsubstātāl-
itas aut̄ filij ad patrē t̄ agit ibi: a. Figu-
ra sub. el? t̄ accipit b̄ figura. p̄ imagine.
fili? ci ē imago naturali p̄i? pris. hō aut̄
ē q̄si imago artificial. p̄p̄ q̄d mag? d̄r ad
imagine dei q̄b̄ el? imago. sic aliter ē ima-
go reg? i filio suo naturali: t̄ in denario
sue statua. fili? igit̄ i diuinis ē imago na-
turali: t̄ iō d̄r Imago v̄l figura substātiae. t̄
eiusdē substātiae cū p̄re. t̄ q̄r illa ē idiuinis-
bilis: p̄ q̄ns est eadē substātiae nūero i p̄re
t̄ filio. nō sic aut̄ i rege t̄ el? filios: q̄r ē ea
dē specie tm̄. Eqlītas aut̄ potētē tangit
ibi: Horat̄s oīa t̄c. potētē enī dei pris
apparet i duob̄. P̄dō i creaturā. p̄du-
ctione t̄ seruatiōe. subtracta ci el? influ-
entia i nibilū redigēt: t̄ q̄r p̄at t̄ filius
sūt vna cā creature: q̄gī ē cā seruās cre-
ature: sic t̄ pater. t̄ b̄ est q̄d: b̄ Por-
talḡ oīa. l. sustētās t̄ seruās in esse.
c Aerbo virtutis sue. i. suo sp̄ero vir-
tuoso: q̄r suū dicere ē facere. Sc̄do appet-
dei potētē i iustificatiōe sp̄ioꝝ: q̄r nō mi-
nus est iustificare implū q̄ creare celū t̄
terrā Būt Aug?. In b̄ aut̄ fili? ē equalis
p̄ri. t̄ b̄ ē q̄d subdit? Purgationē petōꝝ
faciēs. Eqlītas aut̄ dignitatis t̄ agit cuž
subdit: d Sedet ad dexterā maiestatē
i excellēs: q̄r si hoc referat ad diuinā na-
turā eadē dignitatis ē pris filij sic eadē
natura. Si at̄ referat ad būanā naturā
sic fi ē ibi eq̄lītas: q̄r si illā ē minor p̄re.
d̄r t̄i etiā fin b̄ fili? sedēs ad dexterā pa-
tris p̄ modū cuiusdā associatiōis in q̄tū
būana naturā ē xbo cōūcta: t̄ sic eadē
veneratiōe venerat. Vel alit d̄r federe
ad dexterā t̄c. i. p̄otiorib̄ bonis. Et q̄r
a quatuor p̄dictis excellētīs a gelī defi-
ciunt, ideo coēcludit de christo.

G ad inferiora q̄ respirare: atq̄ animū recreare valeat. Post itē cū refect⁹ fuerit ad alta alta susstollit. Ita circa hebreos beat⁹ facit ap̄ls: q̄s paulat⁹ ad noticiā dei erigit: tērta alta memoās būlia vbiq̄ magistri sui vestigia cōsequēs. Nā t̄ ipse sic faciebat aliqui qđem ad altiora discipulos suos subleuabat: aliqui eos ad inferiora s̄belligitar: eorū gra renocabat: nequaq̄ eos pl̄ix p̄te ī altera p̄manere p̄te pmittens. Ita in hac rōta serie facit ap̄ls p̄t̄lta cōm̄morat dicens: i filio vbi p̄p̄t̄ intelligitur fili⁹ q̄ est sup̄ior t̄ excellētior nūmeris. Deinde ad būlia descedit dicens: quē cōstituit heredē. Deinde ad alta redit dicens: p̄ quē fecit t̄ secula. P̄stea ad altiorē oībus gradū venit: dicens: Qui cū sit splen. t̄c. Deinde ad humilia loquit⁹: purgationē p̄t̄orūz facies. Inde ad alta narrādo reuertitur: Seder ad dexterā maiestatis.

P̄s. 2. Tanto me. an. In psalmo tñ ait: Paulomin⁹ minorat⁹ ē ab angelis. H̄ esdē melior. d̄: Et sicut illud fīm humānā naturā: ita t̄ b̄ fīm diuinam dīctū ēē possit intelligi: nisi adderet effe cens: p̄ qđ aperit q̄ hic loquit⁹ de eo fīm carnē. Nā fīm b̄ q̄ p̄t̄s substātē cōsubstātialis agnoscit. nō ē fac⁹ sed nat⁹: de eo ḡ sermo versat̄ fīm humānā naturā fīm quā t̄ minoz fūr angelis

passiōe: t̄ maior t̄ melior etiā grē plenitudine de q̄ t̄ ipsi angelit⁹ ad mētrā accipiūt. b̄ Differētis no. Dū mortalis: diff̄ēs nomē habuit: q̄ angeli ministrabat̄ ei. Postq̄ imortalis magis differēs: t̄ q̄ b̄ posset t̄ nō p̄ illis: addit⁹ p̄ illis. i. valde differēs a noīe angelorū: b̄ est nomē qđ ē sup̄ oī nomē. s. d̄ si ue fili⁹ qđ renera dign⁹: est illo q̄ illi dicunt̄ angelii. i. nūc. fīlīj ei nomē p̄p̄t̄ate ostēdit: nō adoptionē: q̄r nīs̄ eset ap̄ius fili⁹ nō posset ex b̄ ap̄ls amplitudinē honoris asserere. Pro prius aut̄ fili⁹ ē de ipo p̄re genit⁹. Si aut̄ adoptionis grā eset fili⁹ nō solū patre sed etiā angelis minor eset. c̄ Hodie. Re p̄terita generatio videtur. Quāq̄ ci possit etiā ille dies stellīgl: q̄ xp̄s fīm hoīem nat⁹ ē: t̄ q̄ b̄ hodie p̄sentia significat atq̄ ī eternitate nec p̄teritū ē quicq̄ q̄lī ēē delierit: nec futurū q̄lī nō dū sit: s̄ p̄s tñ: q̄d q̄d eternū est semp̄ ē: diuinit⁹ accipit̄ de sempiterna generatione sapie dei: quā fides sincerissima t̄ catholica p̄dicat. e Ero. Futurū: q̄r de icāratiōe fili⁹ hoc d̄: d̄ Ego ero t̄c. Ad honorē illi⁹ vel illi⁹ boī de virgine nascituro. P̄t̄ tñ t̄ b̄ carnē b̄ accipi dīctū: etenī caro cōcīat altiori. b̄: s̄c̄ t̄ diminitas humilis. f̄ Itērū itro. Vīsiblē carne assūpta q̄ ante invīsibilis ī mūndo erat: q̄ assūptio d̄r erit⁹ a p̄re: introductio ad hereditatē vbi iubēt adorari. ḡ Introducit. Christ⁹ adnētū suū carnalē exitū vocat dicens: Exi⁹ q̄ se. t̄c. Et iterum. Ego a p̄re exi⁹ t̄ veni ī mūndo. Paul⁹ hō introductio vocat. Fortis ei eram⁹ a deo: s̄c̄ q̄ sūt extra regaleas aulas ī vinculis colligati: t̄ q̄ habēt apud regē. p̄ culpis aliquā offendaz. Egressus q̄p̄s sic ad nos xp̄s. l. carnē sumēs: t̄ collocut⁹ nobilicū reg⁹ p̄cepta innotuit: t̄ sic d̄ p̄t̄s nos cīmedās ad deū cōuerēt̄ ī aulā regalē velut mediator optim⁹ ītroduc̄t̄: recte igit̄ introt⁹ t̄ exit⁹: voīc̄t̄ carnis sue aduēt⁹. Et adorēt̄

Mat. 13.3
Job. 16.5

NICO. DE LYRA

a Tāto me. t̄c. q̄r ipse dīct⁹ ver⁹ d̄r d̄fis cōsubstātialis partit⁹: p̄t̄ aut̄ dīct⁹ serui. b̄ Lui enī dīct⁹ ali. Hic p̄bat de xp̄o q̄tuor cōdītōes p̄dīcēdo eas ab angelis: t̄ p̄mo p̄bat b̄ de cōsubstātialitatē. sc̄do de eq̄litātē potētē. ibi: Et tu dñe ī principio. tertio de coeternitatē. ibi: Ipsi peribunt quarto de dignitatē eq̄litātē ibi: Ad quē aut̄. P̄sumū aut̄ probat p̄ quartuor auctoritates ve. te. sc̄da ponit̄. ibi: Et rūsum. tertia. ibi: Et cū iterū. quarta. ibi: Ad fillū aut̄. Ad evidētiaz primi aduertēdū q̄ ea q̄ sūt fidei nō possit efficaciter p̄ rōnēz p̄bari q̄r excedit facultatē intellect⁹ nostri. t̄ iō. p̄batō t̄ cali b̄: debet fieri p̄ auctoritatē diuinā q̄ nō p̄t̄ cōtinēt̄ fallitare. t̄ iō p̄ ipam ē efficax. p̄baro illis q̄ recipiūt eā vt diuinā. iudei aut̄ recipiūt ve. te. sicut a deo datū. t̄ ideo. p̄batō apli efficax est. q̄r p̄cedit p̄ auctoritatē ve. te. Alterius cōsiderandū q̄ l̄z sacra scriptū habeat multiplicitē sensum. nō tñ habet efficax argumētū nīs̄ p̄ sensu litteralē. vt dicit Aug⁹. l̄pla ad Alincētiū dona. q̄r in argumēto semp̄ cēt fallacia equivocationis vel amphibologie. p̄pter sensuū multiplicitatē. liḡt̄ ostendēdū ē q̄ aucto-

q̄ auctoritas ab ap̄lo inducta intelligit̄ ad l̄ram de xp̄o. q̄ p̄t̄ p̄ illud qđ habet. Vcl. iiiij. vbi ap̄l q̄ habuerit intelligētiā scripturā t̄ reuelationē sp̄uſanceti exp̄onūt illum Ps̄. Quare tremuerit gētes t̄c. de xp̄o p̄dictū sicut p̄t̄ l̄ram inueni. t̄ p̄ p̄s bec auctoritas q̄ hic inducit̄ ab ap̄lo de illo psal. est intelligēda ad litterā de xp̄o.

b̄ etiā p̄t̄ p̄ psal. q̄r ibi d̄r: Ego hodie

genui te. qđ nō p̄t̄ d̄ dauid intelligi. sed de filio dei. cui⁹ generatio nō trāsit. sit in p̄teritū. Itē p̄ b̄ q̄ ibidē subdit̄: Dabo tibi hereditatē tuā t̄ sessionē tuā terminos terre. qđ nō p̄test intelligi de dauid: cui⁹ regnū non se exēdebat ad gētes: sed ad iudeos tñ. Iterū regnū ei⁹ nō se extendebat ad terminos terre tñ in tñ in q̄ est parua terra. b̄ etiā dīct̄ alīq̄ doct̄ res hebreoy lug psal. istū qđ ē de xp̄o. **Dat. 13.1** intelligēdū qđ plent⁹ declarauit sup̄ libros psalmon̄. hoc liḡt̄ supponens ap̄ls tā q̄ manifestū illis qđ scribe. t̄ Re. 7. b̄ id erat̄ edoc̄t̄ in lege t̄ p̄phēt̄ d̄. **P̄s. 1.** cit: Ego ei dīct̄ alīq̄ angeloz: fili⁹ meus es tu: ego hodie genui te. q. d. nū. qđ: q̄r angelī nō sūt eiusdē nature eū deo. t̄ p̄ p̄s nō possit dici ei⁹ fili⁹ p̄rie loquēdo: sicut nec artificiū de fili us artificiis. Itē l̄z eoȳ creatio posse dīct̄ qđ dā generatio large. t̄ p̄t̄ d̄ ipsa nō

p̄t̄ exponi illud qđ d̄r: Ego hodie genui te: q̄r eoȳ creatio fūit a principio mūdi: t̄ iō trāsterat ī p̄teritū: t̄ iō nō p̄t̄ dīct̄ b̄ p̄t̄ dīct̄ nīs̄ d̄ dei filio: cui⁹ generatio nō trāsit ī p̄teritū. t̄ sūp̄baro ī cōsubstātialitas pris ad filiū l̄chū naturālē t̄ eēnatū ab eo ḡignit̄ t̄ genit⁹: ē: ex q̄ arguit̄ idētātis nature ī vtrōq̄ salte ī sp̄z p̄ p̄s idētātis nūeralē: q̄r natura diuina nō est multiplicabilis. c̄ Et rūsum. Hoc idē p̄bat b̄ p̄t̄ l̄z scripturā. **Paral. xxij.** q̄lī sit dicta d̄ salomōe: tñ d̄r d̄ eoȳ put fūit figura xp̄i. t̄ iō d̄ xp̄o intelligit̄ ad l̄raz. Ad cui⁹ intellect⁹ sciēdū qđ nihil p̄t̄ ēē figura alīcū: nīs̄ ī sūt res alīq̄: illō ei⁹ qđ nihil ē nō p̄t̄ altīq̄ figurare. t̄ iō res q̄ ē figura v̄l signū alīcū p̄t̄ tripl̄ p̄siderari. vno mō vt res tñ. alto mō vt signū tñ. tertio mō vt res t̄ signū sūl. vt circulū p̄t̄ēdē ī tabernā p̄t̄: p̄siderari. put ē corp̄ rotundū tñ. sc̄do vt ē signū vēdītōis vñi tñ. tertio vtrōq̄ mō. Eodē mō dīctēdū ē d̄ salomōe q̄ fūit figura xp̄i: q̄r alīq̄ cōueniūt̄ l̄p̄i salomōi fīm se. t̄ talia exponēda sūt d̄ ipso ad l̄ram t̄ nullo mō d̄ xp̄o vt q̄ deprauat̄ p̄ mulieres fact⁹ ē idolatrat̄ t̄ sūlā. Aliq̄ aut̄ dīct̄ ī salomōe put fūit figura xp̄i tñ. t̄ talia fūit exponēda d̄ solo xp̄o ad l̄raz: l̄cē illō qđ b̄ P̄s. lxx. Et dñabilis a mari vñs̄ ad mare: t̄ a flumē vñs̄ ad terminos oīs̄ frārū. qđ nō p̄t̄ verifyari d̄ salomōe: cui⁹ regnū fūit sat̄ pūs̄: t̄ sūl. d̄ regno xp̄i q̄ ē lapis absclusus d̄ mōtē fine māb̄: t̄ impluit̄ vñs̄ l̄z. **Mat. 13.11** Et iō ī p̄s̄ p̄dīct̄ sub noīe salomōis describit̄ monachia xp̄i. b̄ etiā p̄t̄ q̄ illō qđ se quic̄ ī eo. p̄s̄. **Mat. 13.12** Et solē p̄manet nomē ei⁹. t̄ illud q̄ ibidē d̄r: Adorabūt̄ d̄ ipo l̄p̄. q̄ soli xp̄o p̄ueniūt̄ t̄ salomōi. Aliq̄ āt dīct̄ ī scriptura sacra d̄ salomōe vtrōq̄ mō: videlz fīm se: t̄ vt fūit figura xp̄i: t̄ talia sūl illa q̄ iplera sūl ī vtrōq̄ ad l̄raz. i. xp̄o vt p̄fect⁹ t̄ ī salomōe min⁹ p̄fecte: t̄ talia exponūt ad l̄raz nō sūl ī salomōe: s̄t̄ d̄ xp̄o t̄ p̄fect⁹ q̄ d̄ ipo salomōe. cuius modi ē auētas. **Paral. xxij.** q̄r salomōe fūit fili⁹ dei adoptiūt̄ p̄ gratā salte ī principio regnū sūl. xp̄i qđ nārhā xp̄ha vocavit̄ ēē amabile dño. Xps̄ ēē fili⁹ ēē dei naturalē q̄ ē filiat̄ p̄fectio t̄ iō p̄ hāc filiationē. p̄batō ap̄ls cōbstātialitatē fili⁹ ad p̄rem. cū d̄r: d̄ Ego ero. **Mat. 13.13** Data etiā q̄ b̄ auētas nō possit exponi ad l̄raz d̄ xp̄o: t̄ sūl fīm sūl mysticū. th̄ ēē b̄ idēt̄ ap̄lēt̄ ad suū ap̄positū. l̄z el argumētū efficax h̄ b̄ in scriptura p̄ sūl mysticū. vi. s̄. dīct̄ ē. xp̄i qđ ex solo sūl mysticū nō ē arguēdū. th̄ sūl p̄t̄ us b̄r auētas ī sūl l̄zali ad pb̄dū. p̄positū b̄n p̄t̄ alia auētas adiūgi ī sūl mysticū ad idēt̄ declarādū d̄ p̄gruo. t̄ b̄ qđ dīct̄ Aug⁹. l̄pla ad Alincē. dona. Q̄uis ēē iprūdētissime nō nitak aliq̄ ī allegoria positiū. p̄ se adduc̄t̄ nīs̄ b̄ēat̄ t̄ māfēsta testiōnia q̄rū lūmē illustrēt̄ obſcura. sic q̄ auētas p̄dēt̄ īdūt̄ ab ap̄lo p̄ueniēt̄ ad suū p̄positū. **Mat. 13.14** Et b̄ vñdēt̄ q̄ ibi loq̄ p̄ modū futuri. Ego ero il. t̄c. dīct̄ ei fili⁹ etiā ē: t̄ p̄ p̄s nō spectat̄ aliq̄ futuri. sic nec trāsit ī p̄teritū. s̄c̄. s̄. dīct̄ ē. **Mat. 13.15** idēt̄ q̄ loq̄ ī futuro. p̄pter icāratiōe p̄t̄ futurū. p̄ quā nā būana erat ad filiatiōe etiā assūmda. t̄ q̄r b̄ assūptio feā exītute diuinitatē. iō b̄n dīct̄. Ego e. il. t̄c. q. d. X̄tute dei fiet b̄. e. Et cū

* iterū

Glo.ordi. Ad Hebreos La. I Vco.de lyra

G a. Veterascet. qd more vestis columit: sicut caro humana: qd in meli mutabif. b Et velut amictu. Significat mutatione celi. **A**udi celi nouu et terru noua. c Et mutabif. Quia facta dei sub eternitate stabit: nec ad corruptioez reuertent. d Tu aut ex toto inuitu illis. Ipsi peribunt.

Bonissimi celi: qd diluui perierit sic ut perrus alt: igne peribit. Exeruit enim aqua: et tota ista capacitatem vbi aues volitatem occupauit ac sic vtiqz celi perierit. p in qui terris. De celis ergo vni dicunt aues celi non est dubius.

Dicitur. Et velut amictu mutabis a sive celi sive terra. b Vestimentum. i. fm corpus qd circundat animam. c paulatim corrui bis: t omes ut vestimentu vete/ pent. a s. i. corpus mucabis in immortalitatem.

b rascet. Et velut amictu mutabis a s. i. corpus mucabis in immortalitatem.

c eos et mutabunt: tu aut idz ipse b s. i. corpus mucabis in immortalitatem.

d eis: et ani tui non deficit. Ad quem d quiete iudica.

e aut angelorum dixit aliquando se. e s. i. in potioribus bonis meis. s. mihi fm diuinitatem equalis. a s. eternaliter. b s. qd qd die sic dum aliqui converuntur.

f de a dextris meis: domine ponam f s. plene subiectos potestate diuinitatis vel sub humilitate vt ipsam reverent: et sibi se sentiant.

g inimicos tuos scabellum pedum a s. nulli hoc dixit qd omnes ministri sunt filii.

s tuorum. Nonne sunt omnes anni s. ex officio. s. quo cungs placet filio tuus semper assistunt ei qui vobis est.

h geli administratorum spiritu in misericordia. a s. etiam propter homines quibus minoribus: imperio christi seruunt. b s. qui

nisterium missi propter eos qui habent hereditatem capient salutis?

Nico.de lyra

corruptio fm pbm. iij. physicoz. et etiā fm Aug. status aut mundi imutabilis in fine. qd celi cessabit a motu completo nūero electoroz. ad quem numeruz finaliter ordinat. t p s alteratio et generatio in elementis. qd etiā elementa p igne cōflagrationis purgabunt. et ideo sicut dictu est. tā in celesti corpe qd in elementis erit mutatio. t p s peribunt qdāmodo a statu in q modo sūt: et hoc est qd dicit: Ipsi peribit. s. celi superiores et inferiores: et qd non corrupent qdā ad substantiam: ideo subdit: a Et velut amictu mutabis eos. sicut eni cessa te frigore mutat vestis qd erat contra frigus necessaria: non quidem tūc mutat sic vestis qd corrupat: sed qd frigus cessat: sic celi et elementa dicunt mutari: qd motus celi et alteratio elemen toroz: que sunt. ppter generationē: vt. s. impleat numerus electoroz: quo implero cessabunt manente in substantia et elementorū et celoz: deus aut solus est omnino imutabilis: vt iam dicū est. i. coeludit: b Tu aut ipse es. i. qd omnem modum imutabilis: t p s. c Anni tui non deficient. i. duratio tua: non qd in duratio diuina sit aliq successio sicut est in annis. h qd eternitas diuina in se simplicissima non potest apprehendi a nobis nisi ex comparatione ad tps: t p s ex ppteriate tempoz eam exprimitur. Ex h pte coeteritas filij ad patrem. qd ex qd sunt vni substātie. vt. s. pbat et sequit qd ipsi est vnu esse et eadem imutabilitas. t p s sequens eternitas.

d Ad quem. hic ppter. pbat apls equalitatē dignitatis i xpo p auctoritatē psal. cir. qui psal. d xpo ē intelligēdus ad lraz. Ad cui evidentiā cōsiderādū qdī moderni aliqui dicunt ipm debere intelligi de abraā: et qd eleazar eius dispensator feci illū psal. ad reddendū grās deo v victoria quā habuit abraā ptra illos reges: qd captiuauerūt loth nepotē suū fm qd bē. xvi. h pte pte falsum ex titulo psal. qd non intitulat ab ipo eleazar: s. a dauid. ideo dicūt alij qd p psal. factus a dauid: et non loquit de ipo s. de angelo suo: vt sit sensus: Dixit dñs dño meo tc. i. d. celi angelo me custodiens: sed h pte falsum. qd. j. dicit: Tu es sacerdos in eternū tc. qd est

no est intelligendū de angelo dauid: qd sacerdotū no cōpetit angelis et ideo dicendū qd ad lram est psal. factus a dauid lo quies de xpo: t h pte p translationē chaldaicā qd vbi br. Dixit dñs dño meo. chaldaicum sic habet: Dixit dñs verbo suo tc. Item p illud qd sequit: Ex vtero aū lucifex genuit te. i. ex sub

stantia mea aū oēm creaturā. hoc aut

no pot cōpetere nisi soli dei filio: qd filius est verbuz dei. Ex h ligi supposito pte qd apls bñ inducit auctoritatē bñi us psal. ad pbandū cōlitatē dignitatis in xpo: qd est in deo patre: intro

ducēs verbū dei patris ad filium dices sibi: e Sede a dextris meis. i. ad ei cōlitatē dignitatis mee. sic ei refert ad xpni fm diuinam naturā. s. expo

sitū est ecōdē ca. sequit: t Donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorū. hoc aut erit i iudicio futuro qd oia subiectū qdū ad executionē pfecte

ipsi xpo. dico aut qdū ad executionē. qd qdū ad auctoritatē oia iam sunt ei subiecta: s. de hoc plenū videbit. h insurgit h dubiuz: qd video p xps no debuit sedere ad dexteraz dei patris in eternū: s. tm vlg ad tps determinatur: qd oia sibi sunt subiectāda: qd videtur imporrari p hoc aduerbiū donec. dicendū qd aduerbiū donec aliquādo tenet finitē: qd. i. significat terminū cui adiungit. sicut cūz dicit sede h donec veniā: sensus est qd in aduentu meo terminē sessio tua. aliquātenetur indeterminate: t tūc no significat tam determinationē. sicut cum dī: iste non penituit de peccatis suis donec vides. sensus ē qd nū penituit nec pfectibz: qd post morte no est loc⁹ penitētie. isto sedo mō ponit hic aduerbiū cū dicit: Sede a dextris meis donec

ponā inimicos tuos scabellum pedū

tiorum tc. et ideo sensus est qd nunqz cessabit sedere ad equitatem dei patris. Hec autē equalitas qd cōpetit angelis: i. sub

dit apls: g Nonne oēs sūt administratorū spūs. q. d. s. c. sicut enim in artificialibz videmus qd aliquā precipiūt in opibus sez architectonicis et pncipales. aliqui exequunt imperata. sic inf

erioris artifices materia preparates: tā oēs isti dicunt artifices. vt br. i. Metaph. sūt in angelis aliquā dicunt subistere. ali

qui aut exequi imperata: tā oēs dicunt administratores. vel: Administratoreū spūs. i. spūales subistātie in ministeriū missi.

superiores enī angeli mittunt tantū missiōe interiori medios et inferiores illuminādo ordine hierarchico. Inferiores autē mittunt ad aliquā circa nos exequēda: et sic mittunt missiōe exteriori. t sic pte qd omnes sunt in ministeriū missi. h diversissimode. Istud autē ministeriū exercet angeli. ppter salutē electoroz: vt natura humana qd est inferior inducat ad deū p angelicam tanqz p superiorē. ppter h subdit: h Propter eos qd capiunt hereditatē salutis. fm enī vlon. hec est lex diuinitatē: vt inv

fima p media inducant in suprema. In ca. i. vbi dicitur in

Additio. evidentia quorūdā qdā in h ca. cōlinē sup illa qdā habent i postul. qdā videntē addēda: circa qdā psluppen

dū ē qd apls i h loco i dicit suis inuit aliqd qd fundat in aliqd auctoritate sacre scripture vel i dicit apō hebreos autētel: vt ptebit: vñ i h qd dicit: Oli de loquēs prib⁹ i. ppber⁹ videtur innuere qd afi aduētū pte qdā pte iā cessauerat pphteria. si

cū enī tradūt hebrei i libro qdā Roma sup illud psal. Signa

nra ē vidim⁹ iā n̄ ē ppba tc. hā sine tēpli scđi p. flj. ānos qd

tps cucurrit cū passiōe xpi cessauerat multa signa in tēplō. qd

būs oīdebat qd de⁹ acceptabat sacrificia ibidez oblata. Silēt et cessauerat pphteria: qdā nulla pphteria inf eos erat: ex qd⁹

reprobatio illi⁹ star⁹ qdāmō ostēdebat: qdā apls intēdēs de h hebreos volēs instruere dicit: Olim de⁹ loqns prib⁹. q. d. olim

loqba⁹ prib⁹ dē in ppber⁹ hā nūc cessauit illa locutio adue

nītē pfectiori locutio: qd nouissime locut⁹ ē nob de⁹ in filio. Si aut obijiciat de Johāne baptista: dicēdū pphteria Johāne cōcurrit cū tpe xpi cui⁹ fuit pcursor imediat⁹ t iō no ē cōputāda inf pphterias antiqz. Itē i p̄dēt xbis oīdit idētitatē illi⁹ qd prib⁹ loqba⁹: cū dicit qd de⁹ qd prib⁹ i ppber⁹ loqba⁹ nouissi

* me locutus

Additio

Ad Hebreos La. I Additio.

me locut⁹ est ī filio: in q̄ innuit ipsi illud Es. lij. Propterea recognoscet ppl's nomē menz ī illa die: q̄ ego cui loqbar ecce assū: put fuit largi⁹ expōsū ī addi. sup illud ca. Es. In qua idētitate refutant̄ duo erores. s. manicheoz t̄ iudeoz. Manichei enī antiquū fastamētū attribuebat malo p̄ncipio: nouuz xbo bono. Judei ecōuerso antiquū testamētu dicēbat esse a deo: noū āt nō. vñ vtrūq̄ eroe refutat̄ apl's asserit̄ p̄dictaz idētitate. s. int̄ illū q̄ oī loqbar prib⁹: t̄ illū q̄ dieb⁹ ist̄ loquī nobis: s̄z prib⁹ p̄ pp̄bas t̄ nūc p̄ filiū q̄ maior̄ e. p̄phēz. Ex quo eminētia no. leḡ respectu veterō ostendit. Mā sic ī oīb⁹ p̄tāib⁹ t̄ artib⁹ ordinat̄ ille q̄ ē superior artifex seu p̄sides: p̄ncipalez t̄ p̄fecti actū opaz p̄ seipm. ea vñ q̄ disponūt ad vltimā p̄fectoriū opaz p̄ ministros: sic nauifactorz cōpaginat nauiez p̄ seipm: s̄z p̄parat materia p̄ artifices s̄bm̄strates: h̄z lex noua q̄ data est p̄ ipm filiū dei hoiez factū ē p̄fecta. lex āt ver⁹ q̄ data ē p̄ angelos seu p̄ pp̄bas ē p̄fecta: q̄ etiā h̄z ex dicti hebreoz: vñ sup illō Eci. i. Dia vanitas exponēdo li oīa qdā glo. eoz sic. d. oīs lex isti⁹ t̄pis q̄ ī p̄tī vana ē respectu leḡ messie: q̄ dē glo. multū p̄tinet h̄tit. Mā sic mediciā q̄ nō p̄fer sanita tē vana d̄r: sic lex ver⁹ q̄ nō ducebāt ad b̄titū dinē vana dicere tur si nō supuenisset lex noua q̄ ad b̄titū dinē iducit. H̄z p̄dīcta: ī dei murmurāt dicitel q̄ p̄ auētēz sacre sc̄pture pbaf: q̄ dē dedit legē veterē p̄ seipm. Legis enī ī datōe legl̄ Exo. xx. Locutus ī dñs finōes bos. nūr etiā ī exodio decalogi d̄z: Ego ē sū dñs dē tu⁹: ex qb⁹ videſ q̄ ler mosaica a deo īmedīate suisset data nō p̄ angelū. Itē intēdūt pbare p̄ illō q̄ le git̄ Exodi. xxvij. Loqbar enī dñs ad moylen facie ad faciē si cut loq̄ soler hō ad amicū suū. Ex q̄ videſ q̄ reuelatiōes facte ipi moyli ī datōe legl̄: s̄z etiā ī alijs erāt īmediate a deo: sic ei loquit̄ hō ad amicū suū. s. īmediate. Ex q̄ nitunt̄ cōlndere q̄ lex data p̄ seipm moylen ēēt p̄fēctissima. Ad p̄mū dicēdū q̄ fm̄ Hreg. in. j. Mora. angel⁹ q̄ moyli apparuissle legis mō āge lus mō dñs mēorat̄: angel⁹. s. pp̄ h̄z q̄ exterius loq̄ndo suiebat: dñs āt h̄z q̄ interi⁹ p̄sides loq̄ndo efficacia mētrabat. Et attēdēdū q̄ ī serie decalogi ī q̄ p̄ncipialia legl̄ p̄cepta tradūt̄. Ilēc sūia Hreg. apte demōstrat̄: p̄mo enī loquit̄ ī psona dei cū dīc: Ego sū dñs dē t. t̄. t̄ nō sint tibi dīj alieni p̄ter me r̄c. In qb⁹ loq̄ns loquit̄ vt dē. t̄ sequit̄: Nō assumes nomen dei tui ī vanū r̄c. In qb⁹ loq̄ns oīdit se alii eē a t̄ eo: nō enī di xit: Nō assumes nomen meū ī vanū h̄z nōmē dñs dei tui. t̄ sic in seq̄ntib⁹. Ad sedm dicēdū q̄ p̄ h̄z d̄z: Loqbar dñs ad moylen facie ad faciē: nō itēlliḡt q̄ dē loquereſ moyli īmediate. Legis enī Deu. v. Facie ad faciē locut⁹ est nob̄ dñs de medio ignis. s. toti p̄plo q̄d fm̄ Aug. intelligit̄ p̄p̄ rex evidentiā. t̄ qdāmō diuine maiestat̄ p̄ntiā: d̄ q̄ dubitari nō possit: In moyse aut̄ p̄ h̄z q̄ d̄z: q̄ loqbar ei dñs facie ad faciē. itēlliḡt q̄dāz eminēt̄ zteplatio quā moyles familiar̄ hēbat q̄ ceteri p̄phe. sp̄aliter in h̄z q̄ dē loqbar sibi sic familiar̄ q̄ q̄cūz terrore impediēt̄ b̄latō zcept̄ suos deo exp̄mēbat t̄ c̄l̄ reuelatiōes plane recipiebat. t̄ h̄z sonat̄ p̄phe sic loquit̄ hō ad amicū suū. absq̄ terrore turbāt̄ sic alijs ztigebat p̄phēz: vt ptz Dān. x. et Job. iiiij. t̄ hmōi: oīa ista t̄n itēlligunt̄ citra ēētē diuile vīsi onēnā fm̄ Aug. sup̄ Hēn. ad l̄raz postc̄ d̄ moyse loquit̄ lo- cūz ī dñs ad moylen facie ad faciē r̄c. postca ī eodē ſtextu ſb- dif: Q̄nde mibi gliaz tuā: ex q̄ p̄z q̄ aliq̄d q̄d nōdū videbat̄ vī- dēt̄ desiderabat. vñ l̄z postea fm̄ Aug. de vidēdo deū moy- les ēētē vīdit diuinā: nō tñ ī datōe legl̄ q̄ data fuit p̄ ange- lū: vt dictū ē. Ex h̄z q̄ lex noua data ē ī filio. put dictū ēst: intēdēt̄ apls eminētia ei⁹ sup̄ veterē legē oīdere. Et attenden- dū q̄ q̄ ztingit ī hūanis ēēt alijs filios q̄ nō succedūt̄ ī here- ditate paternā. p̄p̄ alijs defec̄t̄. iō ſbdit: Quē ztūtuit here- dē vniuersoz. q. d. fili⁹ d̄ q̄ agit̄ ztūtuit̄ ēheres a p̄c. t̄ nō so- lū p̄ticularit̄: s̄z heres vniūsoz: q̄d intelligit̄ fm̄ glo. respectu oīm nationū mūdi: nō enī ſolū h̄z hereditas extēdīt̄ ſe ad iſrl̄: ſic anteā dicebat ī carmē mosaico. Psars dñs ī p̄p̄ls el⁹. et iſrl̄ hereditas el⁹. s̄z oīs mūdi nationēs ī hac hereditate icludunt̄ īq̄ apls tacite videſ allegare illō p̄s. vbi d̄ filio d̄z: Dabo tibi gētes heredi. tuā r̄c. q. d. apls: h̄z ſtilatio d̄ q̄ loq̄ ē illa d̄ q̄p̄s. Fili⁹ me⁹ es tu: dabo tibi gētes hereditate r̄c. t̄ q̄ ista fm̄ na- turā aſſumptā intelligunt̄ ī in tpe incepit eē: iō ſb̄ingit illō q̄d cōpetit filio tñm fm̄ naturā aſſumēt̄. d̄. Per quē fecit ſeclaz: q̄d cōpetit filio tñm fm̄ deitātē: vt ī poſtl̄. t̄ h̄z videſ allega- re apls tacite videſ allegare illō ſb̄. In p̄ncipio crea. d̄ ce. t̄ ter. vbi d̄ filio d̄z: P̄ncipio. itēlliḡt̄ illō p̄ q̄d dē ſeclaz oīa ſic d̄ in p̄s. Dia in ſapia fecisti: q̄dē ſapia ſe h̄z ad creaturas: ſic ars ī mēte arti- ficiis existēt̄ ad artificiata. t̄ ſic intelligūt̄ aliq̄ expoſtores he- breoz dīcū verbū. In p̄ncipio creauit̄ r̄c. Nicet̄ h̄z obſcure et cōfuse tradant̄: put dictū ſuit in addi. sup̄ Hēn. ca. j. t̄ sequit̄:

Additio

Ad Hebreos

La.

II

Replica

luij. Cetera exponant, put i postill. vslqz ibi: Qui enī aliquā angeloy dixit. Fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te: alia qd poslet dici: qd no solū angeli. s̄ etiā hoiles. t̄ aliique creature qd qd in scriptura dicunt̄ filii dei. t̄ a deo generari: vt cum dicit Deu. xxvij. Deu qd te genuit dereliquisti. t̄ Job. xxviiiij. Quis est pluie pater. aut qd genuit stellas roris? vñ qd inter intelligat efficacia rōnis apli ex h̄ dicto psal. Fili⁹ me⁹ es tu: ego ho. ge. te. h̄ plene i additioē sup̄ psal. scdm i vbo p̄dicto: vñ

Replica.

In ca. i. ad hebreos: Bur. gen. (de ibi. facit longā digressionē in qd nulla dubia ad expositionē līe impietū ponit: de qbus no iudico: qd directe ostra postill. nō facit: s̄ illud dissimilandū nō e qd cū dī in codē qd fili⁹ est splēdor glorie dei t̄ figura substantie ei⁹: exponendo illud. d. Bur. no est necessariū figura accepi p̄ imagine, put in postilla: s̄ qd accipiat figura in sua ppria rōne. s. in eo qd termino vel terminis includit, put e qd spe cles qd: in qd apparet Bur. no habere p̄ inconuenientiē deu ponere i predicatioē; qd ponit aliqd formaliter dictu deo fm ppria rōne eē qd spēm qd: s. figura dei vel formā. h̄ enī Bur. facies audet a fortiori deu i p̄dicamēto substātie po

Glo. ordi.

DRopterea abūdā. t̄. La. II Postq̄ locut⁹ est de filio dei multa qd ad ei⁹ cōmendatioēm valēt: Morta eos qd scribit: vt diligenter aiaaduerat t̄ custodiāt ea qd p̄ illū annūciata sit eis t̄ ad h̄ tendunt oia p̄missa: qd maior p̄phetis t̄ angelis. b Abūdanti⁹. Qd que de lege dicta sit. Romē t̄ legis obtinet: qd in astrictiōne sua quā in posterioribus facit manifestū hoc facit. c Peref- fluam⁹. Fluim⁹ p̄ penas mortalis na- ture. Eftuam⁹ p̄cta addēdo. Peref- fluam⁹ i eterna damnatioē. Hinc sua- det audiēda esse vba xp̄i p̄ pena que erit negligēb⁹. d Et ois p̄uarica- tio. Dicit vt pro singulis peccatis sit pena. Nō solū omnis p̄uaricator: qui multo reus est. e Justa. Ne pute- tur pertire iusticia qd misericordia. Qd xo ait retributionē: h̄ ad pene qd ita tem referit qd equalis p̄cto erit: qd fin qd maius vel min⁹ est peccatus: maior vel minor erit pena. Qd xo ait mer- cis: hoc ad qditate pene referit: vt qd li- bidinis igne perierit igne eterni incē- dij crucis. f Que cū initiu accepit. Ecōra ostēdit inexcusabiles qd contē- nūt salutē. i. sermonē xp̄i qd e causa sa- lutē. Quasi: nō effugiem⁹ si neglexerim⁹. g Per dominum. Alia edi- tio per christum. h Et spūs

Nico. de lyra

DRopterea abūdāt⁹. La. II p̄ Postq̄ aplis in ca. p̄cedenti declarauit eminentissim⁹ xp̄i: hic dñr ex h̄ oñdit qnta reverētia sit exhibēda legi noui ab ipso date. Et circa h̄ duo facit. qd p̄mo ponit qndā sequētia. et scđo p̄firmat ipam. ibi: Nō enī angelis. Lōsequētia talis est: Lex vet⁹ fuit data p̄ angelos īmediate: vt dictū ī ca. p̄cedēti. t̄ tñ fuit suscepta a pplo isrl̄ cū reverētia magna. fm qd patet Exo. xix. vbi dī qd p̄pls a suscep̄tione legis p̄ duos dies ve- stimēta lauit t̄ a xp̄is vxorib⁹ cōtinuit vt esset paratus die tertio ad legē reverētis suscipiēdā. s̄ illa lex fuit diligentē obseruata: qd ei⁹ trāgressores puniebāt morte: g multo for- tius lex noua qd data ī aplis īmediate a xp̄o qd est dñs angelo- rū t̄ medianib⁹ aplis in mūdo dimulgata est p̄ p̄dicationē t̄ confirmationē miraculoꝝ: suscipiēda ē cū reverētia t̄ diligen- ter obseruāda t̄ trāgressores magis punient. hoc ē igif qd cōcludit apls: Ropterea. i. ppter excellentiaz legis noue a xp̄o date. b Abūdanti⁹ oportet nos obſuare christianos. c Ea qd audiuim⁹. a xp̄o. s. t̄ aplis. d Ne forte pefluam⁹. fluit enī hō p̄ penā corporalē. fm qd dī. Regū. xiiij. Quasi aq̄ dilabimur in terrā qd no reutunt s̄ vlt̄ effluit p̄ culpā: s̄ pefluit. i. pfecte fluit p̄ eternā damnationē qd cōtingit no obseruātib⁹

nere qd tñ ē h̄ mḡm di. viij. li. s. nec videt Bur. assignare pro- priā rōne figure. put e qdta sp̄es qdlatā dicēdo qd termino vel timinis includit: nā sic diceret rōne mēlurabilē vel mēsure. put ip̄e declarat: figurā totā qditatē cōprehēdere p̄ p̄s mēlura- re: s̄ rōne mēsure nō ē. ppria rō alicui⁹ qdlatā: s̄ ē. p̄pia rō et in- trinseca qditatā: vt p̄z p̄ oēs p̄bice loq̄ntes: iō qdlatā nō ē fm ppria rōne mēsure qditatā: s̄ ecōuersto: ppria aut rō figure t̄ forme de qdta specie qdlatā ē resultatio ex ordine t̄ dispositiōne p̄tū totū p̄z: qd ad positionē illū ordinis p̄tū resultat figura et ad mutationē ei⁹ mutat figura t̄ ad diuisionē partiū ab in- uicē desinit esse figura. t̄ fm illā. ppriam rōnē deo nullo mō cōpetere p̄t nomē figure: qd in deo ne ē p̄s nec ordo p̄tū. vt fide tenem⁹: potuit ligif Bur. stare p̄tent⁹ in dicto postill. q̄ exponit figurā p̄ imaginē naturalē distinguis inter imaginē naturalē t̄ artificialē. t̄ notāter imaginē substātie dei dī illaz figurā: qd est eiusdē substātie cū p̄e plusq̄ fili⁹ regis cū rege qd hñt vna substātie: nisi vnitate non numerali: dī etiā Bur. se docuisse circa p̄s. scdm: quō ex allegato h̄ p̄ aplis accipiat efficax rō ī iudicio: cū dī. fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te: s̄ vñde circa eundē psal. correctū competens.

Nico. de lyra

DRopterea La. II a qd qd ap̄p̄het v̄l̄ angelis qd ministri abūdanti⁹ oportet nos b legis. a s̄ a filio. b s̄ diga i euāgelijs s̄ punia- obſeruare eā qd audiuim⁹: ne for- mur. s̄ qd probat per minus. c pefluam⁹. Si enī qui p̄ ange- e ad moysen t̄ ceteros. a s̄ dei. b s̄ ve lex per miracula t̄ minus t̄ p̄missa p̄firmata. s̄ verus. los dict⁹ est sermō factū ē firm⁹ f cōtra veritā facere. s̄ p̄cepta dimittere d̄ omnis p̄uaricatio t̄ inobedien- s̄ a s̄ qdū meruit. s̄ p̄ qdlatate facoy sit qdlatas pe- e tia accepit iustam mercedis retrī i a s̄ quib⁹ filius ip̄e de gratia p̄ qdū est salus locutus est. b s̄ gehennam. butioñē: quomodo nōs effugie- k a s̄ indeficiēt. b s̄ salutē qd min⁹ est qd p̄ua- ricari. c s̄ i euāgeliō facrā. s̄ no tanta in vere ri testamento. s̄ ibi sermo hic salutē. mus si tantam neglexerim⁹ salutē m s̄ salus. s̄ no longe post. f tem? Que cum initiu accepisset nō cōstitutiois quod ab eterno sed enarrandi. a s̄ et hoc. b s̄ angeloz. i. p̄ xpm. c s̄ aplis s̄ enarrandi p̄r dominant: ab eis p̄ ab ipo ore xp̄i. f. i. in nos iudeos. Qaudierūt in nos cōfirmata est qd auctoritati apostoloz. s̄ minoribus yr mor- bo depellere quod t̄ medici possunt. a s̄ maiori bus que cōtra naturam sunt.

testis falsitatē: p̄ h̄ sufficiēt oñdit qd talis doctrina merā cō- tinet x̄tate. t̄ h̄ ē qd dī. In nos cōfirmata ē. s. lex euāgeliica. Cōtestāte deo. i. cōfirmāte ipaz. s̄ Signis atq̄ portēt. i. va- rijs miraculis. Ad cui⁹ cōvidētia scidēt est qd miracula per qd cōfirmata ē ista doctrina euāgeliica sit in tripli cōfitteria. qd aliq̄ sit qd p̄t fieri p̄ naturā. qd ad substātiā facti: nō tñ qd ad modū fiendi: s̄ sanatio febris aliq̄ sit x̄tute nature: ali- qd x̄tute medicine ipam naturā adiunāte. t̄ tñc nō est miracu- lū: qd h̄ causam naturālē. sanatio tñ facta isto mō fit in tpe: qd naturā nō p̄t opari in instāti. si aut̄ sanatio febris p̄fecta i in- stanti fiat: hoc nō p̄t esse nisi x̄tute diuina. sicut soc̄ petri sa- natio est a febribus a xp̄o. vt p̄z Matth. viij. t̄ talia miracula vocant̄ hic signa. Alia aut̄ sunt que nō p̄t fieri p̄ naturā nec qd ad substātiā facti nec qd ad modū fiendi: s̄cēt est illumī- natio ceci: t̄ sanatio leprosi: t̄ talia dicunt̄ hic p̄digia. t̄ dī. p̄- digiū: qd p̄cul a dīgito. i. aliq̄d removit ab oñctiōne vel cogni- tioē h̄ūana qd est supra naturā h̄ūanā. t̄ qd ad substātiā fa- cti t̄ qd ad modū fiendi. Alia aut̄ sunt qd no solū exceedit natu- ram humānā: s̄ etiā vident̄ esse contra naturā: sicut qd virgo

* manens

Glo.ordi. Ad Hebreos La. II Nico.delyra

Ga Et spūssanci distributiōib⁹ tē. Per hoc affluentiam designat grāz: q̄ nō erat apud antiquis negatā signa: neq̄ tā diversa, pdigia. p quod ostendit: q̄ non simpliciter est eis creditū: s̄ p signa t̄ pdigia. Ideoq̄ dū credimus nō illis: s̄ deo nos credere declarat. b Non enī angel.

Dixit negligentes dignos esse perniciētē. q̄ cōtemnit grām p aplos et miracula t̄ dona cōfirmata. hic dicit xp̄m esse potentū vindicare: t̄ suos p passionē moris saluare. Quali verēdō effugiem⁹ si negligimus salutē xp̄i: cuz, p sermone angelorū puniti sunt in dei. Nō subiecit angelis: s̄ b vt subiectas futur⁹ est ei de q̄ loquimur. t̄ xp̄o. q̄ phat autē dauid: q̄ futura q̄ si pterita refert: vt pote admissus diuinis cōsimilijs: vbi omia futura sunt facta: fm illud Esa. Qui fecit q̄ futura sūt. Qui t̄ pmitit de xp̄i būlilitate: ne p ea dubitet de exaltatione: t̄ nō tm̄ xp̄i: verū etiā totius generis humani ostēdens hoiez, p se misere t̄ abiectū: sed p dei gratiā exaltatum. Ael subdit: Testatus est. Uel ita de⁹ subiectis: nō angelis: s̄ filio orbe terreni futur⁹: ita hic dicit futur⁹ sic alibi dixit: q̄ est forma futura de adam t̄ xp̄o loquēs: t̄ respectu temporum ade futur⁹ fm carnem xp̄m dicit: sic etiā nūc futur⁹ orbē dicit q̄tuz ad xp̄m. futur⁹ quippe erat orbē dicit q̄tuz ad filiū dei: q̄ semp erat. Et ne de altero orbe disputare intelligere: addit: de q̄ orbe loquimur. c Quid ē hō. Potest legi admīratū: vt p hoiez t̄ filiū hois ītel ligat xp̄s hō. Cui⁹ fuit memor de us in cōceptiō dādo imunitatē a pēto. Et vissitanit in resurrectiō: dando gloriam immoralitatis.

Quid est hō. Ael cum despectu legendū p terreno. Adam hō: s̄ nō fili⁹ hois: sic hoies dicunt qui portant el⁹ imaginē. Qui xp̄i fili⁹ hoim. Ille ver⁹ hō dīst̄e nouis. Nō iḡt b̄ loco fren⁹ ē fili⁹ īt̄ hois celestis. Et ille lōge se iunct⁹ est a deo. Hic autē pñs est. Et iō illi⁹ me mor est tanq̄ ī lōgin⁹ positi. Hūc vissitat quē vultu suo. i. ḡr̄e sue p̄ sentia illustrat. e Alitas eu. Hoiez p filiū hois q̄si p medīcū infirmum. c Nō. Qū fragil⁹ despect⁹. pēto. d Memor. q̄i pēta dimittit. e Aut fili⁹ hois. tā surgit a mēbris ad caput ascēdēs. i. xp̄s. Qui nō ex duob⁹ hoib⁹ sed de virgine. ibi: Memor q̄i pīarchis de celo miserit⁹. hic Alitas cū verbū caro factū: cū medie⁹ ad infirmos venit.

f Ministr. Dū se exinanitiū formā servi accipiens. Min⁹ angel: q̄ mortal: paulomin⁹: q̄ sine pēto. g Gloria. i. resurrectiō acētē. h Honore. in p̄sens p̄s. i. Constituisti. Ecce potestas. k Sup̄ opa. vt a dñi ope nibil ercipit: ita nec a xp̄i p̄tate. n. Nihil dimisit. Hic vniūsalē sine volūtāriā sine necessariā subiectiō significat. o Nec dū vidēmus. Hic tm̄ voluntariā fideliū credentiū ī eu. Gloria. Charitate imortalitatis. Honore. q̄d sibi flectitur omne genu.

Sup̄ opa ma. Digniora. l. angelos t̄ hoies. q̄ p excellētiā dicunt opa manū. m. In eo autē. Exponit sensum dauid: ait dauid: oia subiectisti. in eo autē q̄d septura subiecti. i. subiecta oīdit oia: nihil dimisit. i. nihil except de oib⁹. Ael bñ dico orbē terre futur⁹ xp̄o subiectū: q̄ in eo q̄ dixit oia: nihil di. nō. su. s̄ dixit: oia subiecti. s̄ nō dū oia subiecta. et s̄ dixit futur⁹. q̄ Eu autē q̄ modico. Minor angelis: non ppter naturā hois: s̄ ppter passionē moris. Natura hūna mentis q̄ ad imaginē dei sine pēto q̄lē xp̄s assumptis so-

manēs virgo pariat. t̄ q̄ habēs ver⁹ corpus p corpora absq̄ eorsū diuisiōē trāseat: sicut ipse p̄s intravit ad discipulos tanuis clavis t̄ cōsimilia. t̄ talia dicunt portēta. t̄ b̄ portentū quasi in lōgin⁹. q̄ tensum vel extensum. ad denotandū rei magnitudinē. talibus autē cōfirmata est fides catholica ut hic dicit: Signis et portentis

tē. t̄ nō solū istis sed etiā: a Garijs vir

tutib⁹ t̄ spūssanci distributionib⁹. virtutes hic dicunt fides spes et charitas. q̄s

virtutes dedit deus p̄dicatorib⁹ noue legi.

distributiōes spūssanci sunt diuisio-

nes gratiar̄ que date sunt aplis ad edifi-

cationē ecclie: sicut donū linguaz et p̄

phetie t̄ cōsimilia de quibus loquit⁹ apo-

stolus. i. Coz. xij. ista autē nō dānt p̄di-

toribus ecclie ex suis meritis h̄ ex diui-

na liberalitate. ideo subditur: Scđm vo-

luntatem suā. b Non enī angelis. Hic

cōsequēter apostolus cōfirmat dictā con-

sequentiā. sc̄z q̄ magis est obediendū le-

gi noue date a christo q̄ legi veteri date

per angelos. q̄ dominū christi maius est

q̄ dominū angelorum. Igitur circa hoc

duo facit: quia primo ostendit dominū

christi esse maius dominio angelorum per

scripturam. secundo eam exponit de chris-

to. ibi: Eum autē. Ad evidētiaz p̄mi

notandū q̄ duplex est status orbis. vñus t̄ p̄s. s.

qui prim⁹ est fm generationē t̄ corruptio-

nem ad electoū productionem. Ali⁹ sta-

tus erit post iudiciū in quo cessabit omnis

talis transmutatio. nunc autē ita ē q̄ licet

sit idem orbis q̄tum ad substantiā nunc

t̄ post iudiciū: tamē nō est idem status vt

vñsum est. et ideo orbis quodāmodo du-

plicatur fm istam diuersitatem status ita

q̄ dicit orbis p̄sens fm itatū qui currit

vtq; ad iudiciū. dicit autē orbis futur⁹ fm

statū q̄ erit post iudiciū. Orbis at fm sta-

tu p̄sente subiectus est qdāmō ipsi angelis.

q̄ ministerio eorū mouent corpora

celestia. t̄ per p̄sequēs transmutant ista

inferiora per ipsoū: et illuminant homi-

nes de diuinis. oia autē cessabunt in iudi-

cio: et ideo orbis futurus nō erit angelis

subiectus sed ipsi christo: q̄ tūc oia erunt

ei plene subiecta nō solū q̄tum ad diuini-

tatē s̄ etiā q̄tum ad humanitatem. vt ma-

gis videbit. i. dicit iḡt: Non enī angelis

subiectis deus orbē terre futuru. i. fm fu-

ture statū. De quo loquimur: q̄ de b

statū apostolus intendit loqui. q̄ autē or-

bis fm illum statū subiecta christo. pbat

per scripturam. d. e Testatus est autē t̄ Phil. 2.8

in quodam loco. i. in psal.

d Quis di-

cens. sic loquitur in cōmuni: quia scriptu-

e Quid est hō q̄ memo es el⁹ tē. Xba sūt ipsi⁹ dauid admirā-

tis exaltationē hūane nature in ipsa incarnationē. et ideo dicit:

Quid est hō tē. q. d. modicū t̄ q̄si nibil respectu nature diuine

et angelice: t̄ nō memo es el⁹ ipm mirabiliter visitando et tibi

vniendo in incarnationē. sequit⁹: f Ministristi enī paulomin⁹ ab

angelis: q̄ natura hūana sic exaltata ī ipa incarnationē fuit po-

stea minorata ab angelis in ipa passiōe. q̄ angeli nō sunt passi-

bilis nature. sequit⁹: g Gloria t̄ honore coronasti eu. q̄ p me-

ritū passionis obtinuit gloriam corporis quod aī passionem t̄

surrectionē nō fuit gloriolum s̄ passibile t̄ mortale: ad imple-

dū nostre redēptionis mysteriū: t̄ q̄ ex tūc autoritatue sūt ei

oia subiecta. fm q̄ dī Matth. viii. dīc̄s aplis post resurrectionē

suā. Data ē mibi oīs p̄tās ī celo t̄ in terra. iō sequit⁹: b Et cō-

stituisti enī sup̄ opa manū tuar⁹. Oia subiectisti sub pedib⁹ el⁹:

verūtū q̄ nō oia sunt ei subiecta executive: s̄ cōpleteb⁹ pfecte

in iudicio sequit⁹: i. Nunc autē. i. p̄te moderno q̄d currit vñs

ad iudiciū. k Nec dū vidēm⁹ oia subiecta ei. s. q̄tū ad execu-

tionē. l. Eu autē q̄ in modico. Hic q̄n̄ exponit p̄dictā scriptu-

rā de xp̄o. t̄ diuidit ī duas p̄tes. q̄ p̄mo ponit expositionē suā.

scđo remouet circa b̄ quādā dubitationē. ibi: Decebat enī. Ex-

ponit q̄ p̄mo auētē p̄dictā: eo mō q̄ ē exposita ī p̄te p̄cedēti di-

cēs: Eu autē q̄ ē modico q̄ angeli mōrāt̄ ē. i. iefū xp̄m q̄ plus q̄

Glo.ordi. Ad Hebreos La. II Nico.de lyra

Llus maior ē deo. Minor ē angelis corpe: nō mente. Maiores tū angeli t̄ hoīe dici p̄t̄: q̄ maiores sūt hoīs corp̄e. Maiores sūt et aio: s̄ in eo tū q̄ p̄t̄ original' merito corpus ag grauat ip̄m animū: s̄ b̄ nō in xp̄o. Q̄ aut̄ vi def̄ tibi nihil magnū.

de deo p̄te dici: s̄ for
ma fui maior ē q̄ ma
iores vident̄ t̄ agelit̄
nō recte cogitas nec
attendis quē habeat
locū i rev̄ hūana
tura: q̄ condita ē ad
imaginē dei cui tū in
iuria facta nō ē. cum
xp̄s dicebat: Pater
mator me ē: q̄ nō car
ni sue solū: s̄ etiā mē
ti quā gerefat huma
ne dē patrē preferet
bat: que tota sine du
bio forma agnoscitur
fuit: qm̄ fuit tota c̄re
atura creatori vt ḡra
dei pro oib̄ gustaret
mortē. A Propter
pas. Hic tā incipit oī
dere nō p̄ potētia tū
v̄l vltioē xba xp̄i au
diēda eē: s̄ p̄ dilecti
one q̄ dilexit nos vt
p̄ nobis moreretur.
b At ḡra dei. Mi
norat̄ lō: vt gustaret
mortē p̄ oib̄ p̄desti
natis: v̄l q̄ oib̄ hoī
bus generalit̄: q̄ oib̄
b̄ p̄cū sufficit. Ip̄e ē
ḡra dei. q̄ p̄ oib̄ mor
tu: t̄ si nō om̄es cre
dūt̄ ip̄e q̄ sūt̄ ē fecit
c Auctore. christū.
d Salutis eoz. i. fu
lio. Ip̄e enī ē fili p̄
naturā: cui heredes
erim̄ q̄ sum̄ adoptione fili. Vide q̄tuz ē in
medio nr̄m. Et ille fili t̄ nos fili sum̄. Sed
dixit q̄ ille saluat nos saluamur. Ille sancti
ficat: nos sanctificamur. Modo ponit nos
scriptura: mō dñsūgit. Multos inquit filios
hic cōunxit. auctorem salutis eoz hic disce
nit. e Per passiōes cō. Quia aliter hoī nō
redēptus periret. qd̄ si esset: frustra oia facta
essent. Letera enī hoī seruit. hoī deo. Nec in
aliquib̄ deo gloriſcere: cū ad hoc om̄ia fa
cta sunt: falsa esset t̄ p̄destinatio de adducen
dis filiis. f Cōsummare. Qd̄ in resurrecti
one incepit: qn̄ immortalis gloria sublima
tus est. Et actū in ascensionē: q̄i ascendit ad
dexterā patris. Et p̄ficiet in iudicio: quādō
ei om̄ia subiçient; t̄ erit om̄ia in omnibus
g Qui enī. Probat q̄ p̄ nostra liberatio
ne christū pati decuerit. Aldef enī indecens
q̄ auctor salutis pateret: s̄ nō dedecet: q̄ ex
deo penderet: t̄ est ei subditus vt alij homīes:
et ideo cōuenit pati op̄us est. Et qd̄ op̄ fue
rit: post dicit ibi: Quia ergo pueri t̄c̄. et ipse
similiter p̄ticipauit eisdē: nisi hoī esset q̄ dia
bolum vinceret: nō tūste: sed violenter hoī ei
tolleret: s̄ si hoī cū vincit: ure hoīez pdit̄: et
vt hoī vincat: necesse est vt deo in eo sit: q̄ faci
at enī sine peccato esse. Si enī homo p̄ se vel
angelus in hoīe facile peccaret: cū t̄ vtrāq̄
naturam per se cōstat se sc̄iuisse. h Ex uno
oēs. S̄ ille vt p̄p̄ius filius: nos adoptui.
Cū dicit nō erubescit fratres vocare ostend
it q̄ nō ei nature est fraternitas nr̄a: s̄ mis
ricordie: qd̄ p̄bat p̄ p̄phetā: ne putet nouū.

¶ Quia ḡ

angeli minorat̄ est i passiōe: vt dictū ē. a. Viderem̄ iesum. sic minoratū.
b Propter pas. mori. i. ex merito passiōis. c H̄la t̄ honore coronatū. dif
fert enī honor t̄ gloria. q̄ honor est exaltatio vni in testimoniu virtut̄: q̄ si fu
at in secreto vel corā paucis dñs glia. p̄prie dñs talis honor exhibet̄ co
ram multis. vñ fm̄ Amb. glia est clara noticia cū laude. id eo dicit: Viderem̄

ḡiam. glia
angelis minorat̄ ē videm̄ iesuz a
toē. a s̄ hoc merito. b s̄ nō quālides s̄
a ppter passiōne mortis glia t̄ hoī
a s̄. i. per grām dei: q̄ homo nō meruit.
b noire coronatū: ut ḡra dei p̄ oib̄ d
a s̄ q̄ amara v̄l cito trahit. s̄ gustaret. b s̄ deū
gustaret mortē. Decebat enī euz e
patrē. Ḡlorificādū facta sūt oia s̄ auctorē s̄ fa
pterē. ppter quē oia: t̄ p̄ quē oia: q̄ mul
cta sūt. s̄ ille fili t̄ nos fili: s̄ ille saluatiō p̄t
git: mō distinguit. s̄ adoptiuos. s̄ adducendos
tos filios i glia adduxerat: au
puditerat. s̄ p̄pm. s̄ filioz. s̄ morti. a s̄ qd̄ in re
d̄ctore salutis eoz p̄ passiōne cōsū
s̄ surrex̄t̄ incedit. s̄ p̄ficiere. a s̄ xp̄s. b s̄ p̄desti
natos i xp̄o. s̄ per eum. i. nos.
g mare. Qui enī sanctificat t̄ q̄ san
a s̄ deo sūt: t̄ p̄dene. b s̄ que. c s̄ p̄bat qd̄ ex
vno oēs. d s̄ i. q̄ vtrāq̄ caput t̄ mēbia ex eode.
b ctificat: ex vno oēs. Prōp̄s qd̄z p
a s̄ vel nō trubescit chilz s̄ a p̄t̄o sum̄ immunis.
b s̄ qui peccato sunt de genere.
causaz nō cōfundit fratres eōs q
a s̄ in psalmo. b s̄ post resurrectionē. s̄ narr
rabo. c s̄ famā gliaz deitatis tōto orbe.
vocare dicens: Iuncib̄o nō/
a s̄ in tōto orbe circūnq̄z. s̄ pos̄t v̄ columnā.
mē tuū fratrib̄ meis in mēdio ec
a s̄ id autoritate esate. p̄bat. a s̄ xp̄s. s̄ qd̄ nō
clesiē laudabo te. Et iteruz: Ego t
nisi ex eo esset. s̄ vi hoī. s̄ patrē. a s̄ idex p̄bat
b s̄ presto sum̄ seruire.
ero fidens in eū. Et iterum: Ecce v

que nō p̄t falli. Decebat enī dei patrē: k Cōsummare. i. ad finē nostre redē
ptiōis adducere. i Auctore salutis eoz. i. iesum xp̄m q̄ est auctor salutis ele
ctor. i Per passiōne. quia passio sua fuit cōuenientissim⁹ modus nr̄e redēptiōis.
vt vilius est. m Qui enī sanctificat. Hic ponit sedā rō q̄ accipit ex pte chri
sti passiōne sustinet̄. t̄ est talis: Christus enim fm̄ humana naturaz est eius
dem spectei nobiscum. t̄ p̄sequens caro nostra t̄ frater noster. t̄ ideo s̄cō
municat in natura passibili nobiscū: ita cōuenient̄ fuit vt cōmunicare nobis
scum in passiōib̄ carnis. vt p̄ hoc impassibilitatem nobis donaret. hoc ē igē
quod dicit hic: Qui enī sanctificat. i. christus. n Et qui sanctificat. i. plus
catholicus. o Ex uno om̄es. i. ex vno patre licet diuersimode. q̄ ipse ē fi
lius dei naturalis: nos āt fili sum̄ adoptivi. p̄ Propter quā causam. i. p̄
pter cōmunicationē in natura t̄ filiatiōe p̄dicta. q Mōzfundit. i. erubescit.
r Fratres eos vocare. i. ipsos fideles q̄s vocat frēs dices Ps. xxi. Buncia
bo nomen tuū fratrib̄ meis t̄c̄. ille enī psal. loquit de passiōe xp̄i. vñ ibidē
p̄mittit: Foderit man⁹ meos t̄ pedes meos. qd̄ nō p̄t intelligi de dauid nec
de mardocheo de q̄ dicit iudei moderni illū psalmū debere intelligi. ex q̄ ptz
ez falſitas: q̄ nec dauid nec mardocheo fuerūt sic cōfossi. et ideo illa scriptu
ra ad l̄am intelligenda ē de xp̄o q̄ post passiōne suā resurgēt mortis nun
cianit nomen dei patris fratrib̄ suis. i. aplis. s In me. ec. laudabo. q̄i ī me
dio ap̄lōz t̄ alioz discipulōz stetit t̄ p̄ draginta dies de legē dei docuit. vt
habet Act. 1. sequit̄: t Et iteruz ego ero si. i. b. scriptura loquit de certa ex
pectatiōe resurrectionis sue quā expectabat xp̄s a deo p̄. Et iterum: Hic
ponit alia autētē q̄ h̄l̄ Esa. viii. ad idē. p̄bandū. s. xp̄s debuit p̄ticipare no
biscū in passionibus carnis. q̄ vocat nos pueros suos. t̄ p̄ oib̄ eiusdē natu
re passibili cū ipso. Q̄ aut illa autētā Esa. intelligat de christo ptz per illud
qd̄ ibi p̄mittit: dñm exercitū i p̄m sanctificate in lapidē offensions t̄ petraz
scandali dubius domib̄ israel. q̄ gentib̄ recipientib̄ xp̄m iudei ex magna
parte sc̄adaliçati sūt t̄ exceccati. t̄ sequit̄ ibidē: Liga testimoniu signa legē in
discipulis meis. t̄ q̄ lex euangelica data est a christo ipsis aplis t̄ alijs disci
pulis t̄ tunc lequit illud quādō hic ponit: v Ecce ego t̄ p̄ue. mei q̄ de. mīh
dñs. pueri hic vocant fideles catholici dati ipsi filio a deo patre. fm̄ q̄ ipse
met dicit Job. xvij. Manifestauit nomen tuū hominibus q̄s dedisti mīhi tut
erant t̄ eos dedisti mīhi. hoc igē supposito arguit apostolus dicens:

¶ Quia ḡ

Glo.ordi. Ad Hebreos La.

Va Quia g. Quasi cū ex vno oēs. Et qz pueri q sanctificādi erāt cōica-
uerāt. i. erat hoīes ex alia t corpē: q p languinē accipis corruptibiles.

b Et ipse. xps. c Participauit eisdē. pueris. vel eisdē. i. carne. t san-

guine: t b sūr. i. passibilis t mortalis vt possit mori: t sic destrueret dia-

bolus: t p mortē legē euacuaret: t indeos liberos faceret p gram: qui ti

more penaz serui erāt legis. Quia g. Qua-

si cōstat q ex deo ip̄i t sanctificati: et ita nō de-

debet enī li opus sit: qd op̄ erat partis: qz ex

deo omēs t pueri coicāverūt. Participauit.

Ecce vera fraternitas in xpo t nō facta hūani-

tas. d Per mortē. Mirū qd. Mozs erat ar-

ma p q vincebat diabolus t p cā vici: t a xpo.

f Et liberaret. Quātū bonū op̄at mozs. Li-

mōremoris obnorij fuituti: serui siqdē erāt q

mōre timebat t omnia patiebantur non morerent-

si remouēs dāc repugnāti apparuerunt.

g Tūc sancti ad regnū trāstirū irident eā. Usq:

Cupio dissolui et esse cuī xpo. Et hec ē victoria

fidelis q vīcī defūisset: si credentes imortalitas

mox psecuta esset. poterat qdē hoc de dare cre-

dentib: vt nec isti experirent corpis mortem.

Sed si b̄ fecisset carni qdām felicitas adderet:

minuerebāt aut fidei fortitudi. Sic ei hoīes mor-

tētā timet: vt nō ob aliud felices diceret chris-

tianos: nisi q mori oīno nō possent: ac p b ne-

mo. ppter illā beatā vitā q futura est ad christi

grām festinaret: s̄. pp̄ remouēdā mortis mole-

stis delicti: et ederet in xp̄m esetq̄ fides ener-

nis t debilis. Quid magnū esset credere vidē-

do nō mori eos qui crederet: Crederes enī nō

moritur. Quātō fortis ita credere: vt se speret

moritur sine fine victurū. exēplo xpi: qui post

mōrem in glāia resurrexit: t beata sine fine vita

vivit. desideremus g vitā xpi: qz tenem⁹ pign⁹

mōre xpi. Quō enī nobis nō dabit bona sua:

q passus est mala nrā. In terris istis et ī seculo

istō maligno qd abundat nisi nasci laborare et

mori. hec sūt mercimonia regiōis nrē: ad tales

merces mercator dat t accipit. Dat qd b̄: t ac-

cipit qd nō b̄. Et iā xps ī hac mercatia dedit t

accipit. S̄ qd accipit nīf qd abūdauit. s̄. na-

scī laborare t mori. Et qd dedit: Renalci resur-

gere t ī eternū regnare. O bone mercator gra-

tas agim⁹: qz emisi nos: sanguinē tuū bibim⁹

euāgeliū legim⁹ instrumētuū nr̄m: cui tui sum⁹:

creatura tua sumus: fecisti nos: redemisti nos.

Emere qd pōt būu suum creare nō pōt. Dns āt

fuos fuos t creauit vt essent t redenit p mōre: ne semp captiuū eēnt sic

t mōre gustauit: vt timorē mortis fideles vinceret. Ut enī medie⁹ non

būs necessitatē ex cibis illi⁹ degustat: vt p̄suadeat egrotō: p̄mpt⁹ illos

cibos accipe. Sic t dñs cū oēs hoīes mōre timerēt: p̄suadens eis vt fu-

dicialis ad mōre accederet: t ipse gustauit mōre: nullā būs mortis ne-

cessitatē. Et Imperiū. i. diabolū. Diactor est mōris: qz p̄ctō: ex qz mōr-

de qz: Ecce venit p̄nceps būi⁹ mūdi. i. diabolus qz p̄tātē habebat mōrē t

in me nihil iūenit: qz nihil iūenit in xpo vt moreret s̄. p̄ voluntate pris-

xpe mōri voluit nō būs mortis cām de p̄ctō sub auctore p̄ctū: s̄. s̄. obedie-

ntia t iusticia fac̄t̄ ē obedies vīq̄ ad mōre p̄ quā nos a servitate diabo-

li redemti. Incideram⁹ enī p̄ncipē būi⁹ secl̄: q sedūxit adā t būu fecit:

t cepit nos tāq̄ xanulos possidere: s̄. vēt̄ redēptōr t vīc̄ ē deceptor

Et qd fecit redēptōr captiuatori nr̄o. Et edidit mūscipulū cruciū suā: posu-

it ibi qsl̄ escā sanguinē suū. Ille āt sanguinē fudit nō debitois p̄ qd iūs-

sūs ē reddere debitores fudit sanguinē iōcēt̄ t iūssū ē recedere a no-

cētib: Ille qz p̄ sanguinē ad b̄ fudit vt p̄ctā nrā deleret. Usq: g diabol⁹

nos tenebat deletū t sanguine redēptōr. Nō ē tenebat nos nīl vīculū

p̄ctō t nr̄o. Iste erant carēne captiuox. Ucīt ille alligant fortē vīculis

p̄sūlūs sue: itrauit ī domū c̄p̄. i. i. corde cox vīb̄ iōcēt̄ hītabat t vasa eius

eripuit. Nos sum⁹ vasa ista: q̄ p̄leuerat ille amaritudine sua: quā nr̄o re-

dēptōr ī felle. pp̄inuit. de⁹ āt nr̄o eripies vasa c̄p̄ t sua faciēs fudit ama-

ritudinem t iōpleuit dulcedie. g Mus̄ e. Participauit eisdē: vt hoīes

sc̄ificārēt: t recte b̄ cā apponit: qz si ēt̄ eos liberatur: n̄i el̄ p̄cipiat

qd iāgēl̄ apparet: qz nūl̄. i. i. nulla sc̄itura legis app̄hēdit angelos.

b App̄hēdit dīc: nō assūpt̄. q. lōge fugiētē nōs. In q̄ hūane nature di-

gnitas ītelligēt p̄t t misfīcordia t gra: q̄ b̄ feē t cura quā de nob habuit:

fugiētē qz p̄t a hūana naturā t lōge fugiētē. lōge ei eram⁹ iōsecut̄ app̄-

hēdit: ii angelice b̄ hūane nature data ē b̄ dignitas: vt de⁹ ei ī vñā glo-

nā iūgeret. i. Per oīa. O nat⁹ educat̄: creuit passus: mori⁹. Qui

supra figura patīe b̄tātē dīc̄t̄ ē. k. In eo enī. In carne quā suscepit

mīta seu passus ē. Monit⁹ qd ē ista tribulatiū patīetū p̄ experimētū.

l Qui tē. Lētāt de⁹ vt p̄bet: diabol⁹ vt decipiat: hō vt sc̄iat qd nescit.

¶ Ande

II Nico. de lyra

a Quia g. Quasi cū ex vno oēs. Et qz pueri q sanctificādi erāt cōica-
uerāt. i. erat hoīes ex alia t corpē: q p languinē accipis corruptibiles.

b Et ipse. xps. c Participauit eisdē. pueris. vel eisdē. i. carne. t san-

guine: t b sūr. i. passibilis t mortalis vt possit mori: t sic destrueret dia-

bolus: t p mortē legē euacuaret: t indeos liberos faceret p̄ gram: qui ti

more penaz serui erāt legis. Quia g. Qua-

si cōstat q ex deo ip̄i t sanctificati: et ita nō de-

debet enī li opus sit: qd op̄ erat partis: qz ex

deo omēs t pueri coicāverūt. Participauit.

Ecce vera fraternitas in xpo t nō facta hūani-

tas. d Per mortē. Mirū qd. Mozs erat ar-

ma p q vincebat diabolus t p cā vici: t a xpo.

f Et liberaret. Quātū bonū op̄at mozs. Li-

mōremoris obnorij fuituti: serui siqdē erāt q

mōre timebat t omnia patiebantur non morerent-

si remouēs dāc repugnāti apparuerunt.

g Tūc sancti ad regnū trāstirū irident eā. Usq:

Cupio dissolui et esse cuī xpo. Et hec ē victoria

fidelis q vīcī defūisset: si credentes imortalitas

mox psecuta esset. poterat qdē hoc de dare cre-

dentib: vt nec isti experirent corpis mortem.

Sed si b̄ fecisset carni qdām felicitas adderet:

minuerebāt aut fidei fortitudi. Sic ei hoīes mor-

tētā timet: vt nō ob aliud felices diceret chris-

tianos: nisi q mori oīno nō possent: ac p b ne-

mo. ppter illā beatā vitā q futura est ad christi

grām festinaret: s̄. pp̄ remouēdā mortis mole-

stis delicti: et ederet in xp̄m esetq̄ fides ener-

nis t debilis. Quid magnū esset credere vidē-

do nō mori eos qui crederet: Crederes enī nō

moritur. Quātō fortis ita credere: vt se speret

moritur sine fine victurū. exēplo xpi: qui post

mōrem in glāia resurrexit: t beata sine fine vita

vivit. desideremus g vitā xpi: qz tenem⁹ pign⁹

mōre xpi. Quō enī nobis nō dabit bona sua:

q passus est mala nrā. In terris istis et ī seculo

istō maligno qd abundat nisi nasci laborare et

mori. hec sūt mercimonia regiōis nrē: ad tales

merces mercator dat t accipit. Dat qd b̄: t ac-

cipit qd nō b̄. Et iā xps ī hac mercatia dedit t

accipit. S̄ qd accipit nīf qd abūdauit. s̄. na-

scī laborare t mori. Et qd dedit: Renalci resur-

gere t ī eternū regnare. O bone mercator gra-

tas agim⁹: qz emisi nos: sanguinē tuū bibim⁹

euāgeliū legim⁹ instrumētuū nr̄m: cui tui sum⁹:

creatura tua sumus: fecisti nos: redemisti nos.

Emere qd pōt būu suum creare nō pōt. Dns āt

fuos fuos t creauit vt essent t redenit p̄ mōre: ne semp captiuū eēnt sic

t mōre gustauit: vt timorē mortis fideles vinceret. Ut enī medie⁹ non

būs necessitatē ex cibis illi⁹ degustat: vt p̄suadeat egrotō: p̄mpt⁹ illos

cibos accipe. Sic t dñs cū oēs hoīes mōre timerēt: p̄suadens eis vt fu-

dicialis ad mōre accederet: t ipse gustauit mōre: nullā būs mortis ne-

cessitatē. Et Imperiū. i. diabolū. Diactor est mōris: qz p̄ctō: ex qz mōr-

de qz: Ecce venit p̄nceps būi⁹ mūdi. i. diabolus qz p̄tātē habebat mōrē t

in me nihil iūenit: qz nihil iūenit in xpo vt moreret s̄. p̄ voluntate pris-

xpe mōri voluit nō būs mortis cām de p̄ctō sub auctore p̄ctū: s̄. s̄. obedie-

ntia t iusticia fac̄t̄ ē obedies vīq̄ ad mōre p̄tātē deleret. Usq: g diabol⁹

nos tenebat deletū t sanguine redēptōr. Nō ē tenebat nos nīl vīculū

p̄ctō t nr̄o. Iste erant carēne captiuox. Ucīt ille alligant fortē vīculis

p̄sūlūs sue: itrauit ī domū c̄p̄. i. i. corde cox vīb̄ iōcēt̄ hītabat t vasa eius

eripuit. Nos sum⁹ vasa ista: q̄ p̄leuerat ille amaritudine sua: quā nr̄o re-

dēptōr ī felle. pp̄inuit. de⁹ āt nr̄o eripies vasa c̄p̄ t sua faciēs fudit ama-

ritudinem t iōpleuit dulcedie. g Mus̄ e. Participauit eisdē: vt hoīes

sc̄ificārēt: t recte b̄ cā apponit: qz si ēt̄ eos liberatur: n̄i el̄ p̄cipiat

qd iāgēl̄ apparet: qz nūl̄. i. i. nulla sc̄itura legis app̄hēdit angelos.

b App̄hēdit dīc: nō assūpt̄. q. lōge fugiētē nōs. In q̄ hūane nature di-

gnitas ītelligēt p̄t t misfīcordia t gra: q̄ b̄ feē t cura quā de nob habuit:

fugiētē qz p̄t a hūana naturā t lōge fugiētē. lōge ei eram⁹ iōsecut̄ app̄-

hēdit: ii angelice b̄ hūane nature data ē b̄ dignitas: vt de⁹ ei ī vñā glo-

nā iūgeret. i. Per oīa. O nat⁹ educat̄: creuit passus: mori⁹. Qui

supra figura patīe b̄tātē dīc̄t̄ ē. k. In eo enī. In carne quā suscepit

mīta seu passus ē. Monit⁹ qd ē ista tribulatiū patīetū p̄ experimētū.

l Qui tē. Lētāt de⁹ vt p̄bet: diabol⁹ vt decipiat: hō vt sc̄iat qd nescit.

¶ Ande

t Es. 3. d

D

† Osee. 13. d

1 Cor. 15. s

¶

legis.

totā vitā obnorij erāt seruituti.

g angelica naturā: vt angelos redēptōrē.

h Mus̄ enī angelōs app̄hēdit: s̄.

a s̄. carnē ī abraā ve filios ei⁹ saluaret. b s̄ qz

semē abraā app̄hēdit. Undē

i debuit per om̄i in frētē obnorij.

j s̄. vīcī er

Nico. de lyra Ad Hebreos La. III Nico. de lyra

gelis. vt iā dictū ē. t fin hāc naturaz ē receptiu^r ḡe t nō fin diuinā q̄ t̄. Contrariū videt i l̄ra. qz dictū ē q̄ x̄po hoī subij- cien̄ oīa. Bñdeo. i hac q̄stioē sūt errores contrarij. vn̄ ē Ø/ genis q̄ posuit q̄ oīa sic subyicent x̄po q̄ demones hoīes dānati subyicent x̄po fin cōformitatē volūtātē: qz posuit q̄ p aliqd̄ sp̄s certū post inuiduz demones t dānati recipient ad pniāz t vlerī ad gliaz. sed b̄ error damnat p illud q̄ br̄ Matth. xxv. vbi vniiformis describit̄ eternitas pene dānato- rū t glie br̄o. fm q̄ ibidē d̄r: Ibūt hi i suppliciū eternū: iu- sti aut i vitā eternā. t iō pari rōne q̄ dānati dicent̄ redire a pena eadē rōe dicere q̄ bñ possit cadere a glia. Alī ē error negatiū ipm̄ esse vez hoīez: qz ad b̄ sequit̄ q̄ x̄po nihil subij- ciat q̄stio ad hūanitatē. si enī vera hūanitas nō fuit i x̄po ni- hil subyicit ei inq̄stū hō. Hoc aut̄ sequit̄ ad dictū arr̄ q̄ posu- it q̄ verbū assūp̄it solā carnē hūanā l̄z nō assumpliit aīaz. qz verbū supplebat locū aīe t̄ p̄fimabat illud p dictum qd̄ br̄ Job. i. Cerbū caro factū ē. Ad b̄ autē sequit̄ q̄ x̄ps nō sit hō. qz q̄ aliqs sit hō nō bñs alam: est iplicatio contradictiōis. cū aīa sit forma hoīis: nec valer̄ si dicaf̄ q̄ verbū supplet locū aīe: qz nō pōt suppleret cause formalis materiali p̄ficien̄. modus aut̄ dicēdi destruit seiph̄m: qz caro nō pōt h̄se sp̄es car- nis nisi p̄ alam. t iō dicere q̄ x̄bu assūp̄it carnē t nō aīaz hu- manā: est iplicare contradic̄tioē. Ad istud incōnueniēs euadē- dū dixit alī heretic̄. s. Apollinaris t sui seq̄ces q̄ x̄bus as- sūp̄it aīaz sensitivā t nō intellectuā: qz verbū supplebat vi- cem ip̄i intellectuē: t ad istā sic ad p̄mā sequit̄ q̄ x̄ps nō sit hō: qz hō reponit̄ i sp̄e hūana p̄ alam intellectuā. hō enī q̄ in- tellectuē differt ab alijs specieb̄ alalium. vt br̄. i. Metaphy. Sitr̄ hō opinio destruit seiph̄m: qz dato q̄ p̄ aīaz sensitivā x̄ps babuifet carnē: nō tñ possit dici q̄ h̄re carnē humāna l̄z tm̄ brūtale: qz caro nō pōt dici hūana nisi ab aīa intellectuā q̄ ē hoīs forma. Itē vtr̄nq̄ dictū. s. arr̄ t apollinaris ē manife- ste extra euāgeliā veritatē t etiā extra veterē testa. scripturā vbi exp̄it fit mētio de sp̄i hūanitate vera: qd̄ eset ip̄ossible fm̄ cox dicta. Itē vtr̄nq̄ scriptura dic̄ x̄pm̄ eē vez filiū vir- ginis fm̄ q̄ br̄ Matth. i. t̄ Esa. vii. Ecce hō sc̄iptet t pariet filiū t̄. b̄ aut̄ nō cēt vez n̄lī x̄ps cēt clusdē sp̄ei cū x̄gine t p̄ p̄ns vez b̄o. Mult̄ etiā alijs vijs possent ipugnari p̄dicte hereles: l̄z pp̄t plixitate vitādāz ad p̄ns omittit. Supponen- dū liḡt fm̄ veritatē fidet̄ catholice q̄ x̄ps sit vez b̄o t̄ verus d̄. dico ad q̄stionē q̄ oīa sūt subyicēda ip̄i x̄po etiā fm̄ hu- manitatē: qz sūt subiecta fm̄ diuinitatē nō ē dubiū. Pro- positū aut̄ on̄ dīc̄ tripli via. p̄ma accip̄it rōne unioñis. q̄to enī aliq̄ natura creata ē. pp̄inquo ip̄i p̄mo p̄ncipio: tāto est sublimior. sic corpa celestia p̄sūt qdāmō ip̄is generabilib̄ t corruptibilib̄. t ista generabilit̄ t corruptibilit̄ sūt eis subie- cta: pp̄ qd̄ d̄r. i. Metbauro. q̄ elemēta t̄figuant sup̄iorib̄ latiōib̄: vt oīs vir̄t̄ cox gubernet̄ inde. Q̄ aut̄ ista inferio- ra maḡ distēt a p̄mo p̄ncipio pt̄z p̄ pbm. ii. t̄ generatiōe. vbi dīc̄ q̄ ista inferioza corruptibilit̄ sūt. pp̄t lōge distare a p̄mo p̄ncipio. p̄z. i. assūpta. p̄positio i corruptibilib̄. s. q̄to aliq̄ sūt pp̄inquo p̄mo p̄ncipio tāto sūt eis maḡ subiecta. t̄ ea- dē rōne natura angelica p̄est ip̄is copalib̄. fm̄ q̄ dīc̄ Aug. ii. de tri. Hūc at̄ ita ē q̄ natura hūana i x̄po ē. pp̄inquo q̄ na- turā aliq̄ angelica: qz sūiecta ē ip̄i deo n̄ solū p̄ vniōne opatio- nis sīt angeli bti. l̄z fm̄ esse hypostaticū: qz i vnitate supposi- ti. t̄ tota natura angelica ē sibi sūiecta. t p̄ p̄ns oīa alia. Se- cūda rō accip̄it ex merito sua passiōis qd̄ sūt q̄s infinitē effi- cacie rōne suppositi: qz actiōes sūt suppositoꝝ. t̄ iō l̄z natura hūana ēt rō tolerādi passionē t̄ merēdi. illud tñ meritū erat suppositi diuini. Hūc aut̄ ita ē q̄ p̄ illā passionē meruit suam exaltatiōe: t p̄ p̄ns meruit exaltari sup̄ oīz creaturā. hāc āt rōne tāgit sp̄ad ad pbm. ii. Hūlluitant seiph̄m fac̄t̄ obedies- vs q̄ ad mortē: moꝝ. t̄ cru. pp̄ qd̄ t̄ dē exaltauit illū et dona- uit illi nomē qd̄ ē sup̄ om̄e nomē: vt i noīe ieu om̄e genu fle- ciat celestiū trestriū t̄ ifernoꝝ. Tertia rō accip̄it ex pte stat̄

C&Glo.ordi.

A **V** **I**de fratres. Ex omnibus superiorib^z infert: quia potens: qr passus pro nobis: et potest auxiliari. **Q**ui fidelis

Nico. de lyra ca. II

Postolus declarauit excellētiā noui testmāti respectu
veteris p b q p̄eminet r̄ps angelis: hic p̄ur oñdit b
idēp b q excellit moy sen. t diuidit i duas ptes. qm̄ p̄mo ostē
dit p̄positū, t scđo ex b p̄cludit q̄tū sit xp̄o obedēdium. ibi:

future b*tit*udinis q*uod* respicit ordine g*ra*mag*is* q*uod* nature t*et* ideo
vbi*e* maior g*ra*: p*ro*n*s*t*er* t*dignitas* seu excell*entia* sublim*ior*. In
x*po* at*que* ho*me* e*st* g*ra* mar*ia* n*on* sol*us* vni*o*is: s*ed* et*iam* sp*iritu* singula
ris: fm*is* q*uod* z*ob*. i*ii*, q*uod* sp*iritu* d*al*^l est ei n*on* ad mesur*a*: t*et* p*ro*n*s*t*er*
est excell*entia* t*et* sublim*ior*: o*b*^l angel*e* et*iam* fm*is* h*u*anit*at*e*re*: t*et* h*ac*
r*one*z t*ragit* z*ob*. i*ii*. *Vidim* e*st* q*uod* v*n*igenit*u* a*pro* plen*u* g*re* t*et*
x*tit*at*u*. Unigenit*u* d*ic*i*c*: q*uod* ip*s* sol*us* e*st* natural*u* fil*ius* t*et* p*ri*ncipal*u*
o*es* at*que* al*io* b*ti* sunt t*ri*m*o* fil*ij* adopt*iu* t*et* p*tic*ipatiue dict*iu*. t*et* p*ro*
n*s*t*er* ei subiect*u*. C*onsideradu* t*hi*, p*ro*p*ri*e solution*e* argum*ento* q*uod*
ist*a* excell*entia* t*et* dignitat*e* habuit x*po* fm*is* q*uod* ho*me* ad inst*ati* ill*o*
b*te* vni*o*is nature h*u*an*at*e*re* i*in* di*ui*o sup*posito*: s*ed* h*u* fuit t*unc* auctor*e*
eo*q* illa natura adhuc erat passibil*is* t*et* passi*o*ib*is* subie*c*ta: s*ed* post resurrection*e* su*a* habuit e*st* execut*iu*e*re*: i*nc*q*uod* illa
natura fuit plene glorio*sa* t*et* o*b*^l angel*is* p*ro*posit*u*. ideo t*unc* dix*it*
ap*lis*. M*att*h*. vii*. Data e*st* mi*hi* o*is* pt*as* i*in* celo t*et* i*in* terra. s*ed* ple
narie e*st* habeb*it* post i*ndic*iu*m* q*uod* volut*at* ei*re* t*et* s*ua* adi*pe*le*b*it
i*in* o*b*^l t*am* bonis q*uod* d*an*at*u*. P*er* h*o* p*ro*z*at* argum*etu*. Ad p*ro*
m*u* dic*ed*u*re* q*uod* l*az* d*an*ati n*u*ch*is* s*unt* habituri volut*at*e*re* x*po* c*o*for*mem*: er*unt* t*hi* s*ibi* plene subiect*u* i*nc*q*uod* s*ua* sap*ie* t*et* volut*at*
is c*ople*b*is* i*in* e*is* p*ro* pena deb*it*a*re*. Ad sc*dm* dic*ed*u*re* q*uod* angeli
s*unt* ei subiect*u* r*one*z dupli*c*i*o*. s*ed* vni*o*is t*et* sp*iritu* singlar*is*: vt d*ic*tu*z*
est: t*et* talis or*do* subiect*u* c*ope*rit stat*u* b*tit*ud*in*is. Q*uod* at*que*
q*uod* angeli receper*unt* g*ra*fm*is* p*ro*p*ortione* natural*u* t*et* sic v*bi* est
dignior*u* natura ib*is* e*st* maior g*ra*. D*ic*ed*u* q*uod* vex*is* e*st* si c*ope*ret na
tura angel*o**re* ad in*u*nic*e*: q*uod* excell*entia*res i*in* natural*u* for*ti*^l c*o*
uer*si* s*unt* ad de*u*u*s*. t*et* sic receper*it* maior*u* graz*is*: n*on* e*st* vex*is* si c*ope*
ret natura a*g*elic*is* ad natur*u* h*u*an*at*e*re* x*pi*^l: q*uod* gr*as* n*on* e*st* data
i*xi* x*po* ho*me* fm*is* conatu*is* liber*is* arbitri*is* ip*si*^l i*de*u*s*: q*uod* n*on* accep*it*
gr*as* p*ro* tal*e* mod*u**is*: s*ed* ad inst*ati* creat*io*is ill*o*^l ale*re* t*et* vni*o*is i*in*
sona di*ui**ia*: q*uod* fuit id*e* inst*ati* v*tri*us*o**z*: receper*it* a*ia* x*pi* plen*u*
din*u* g*re* fm*is* mensur*u* volut*at*is di*ui**le* t*et* pot*er*ia obed*ientia*lem
ip*si*^l a*ie*^l: t*et* sic l*az* a*ia* x*pi* sit inferior*is* fm*is* grad*u* nature*re*: t*en* recip*it*
mai*or* don*u* grat*ie*. In ca*u*. ii*ii*, v*bi* d*ic*it*u* in post*illa*: Test*at* e*st*
Q*uod* d*icit* i*in* quodam loco spir*itu*.

Addit.

Additio. I. In quibusdam libris dicitur. **Testatur** est autem in quodam loco spiritus. et dicit spiritus quod hebrei quibus locis loquebantur apostoli agio grapha in diuinis scripturis scripta in quibus psalterium est principale dicebatur esse scripta a prophetis. **Alia** vero dicebatur prophetica. unde apostolus istum modum tenet. iij. ca. vbi dicit: **Quapropter sic dicit spiritus sanctus:** Hodie si vocem eius audieritis. In eodem capitulo vbi dominus in postilla: **Et in pari ratione quam dabant dicentes redire ad penam et leadere dicere quod beati possent cadere a gloria.**

Addit.

Replies

Aplici. genis ex illo 21. Attrib. xxy. Ibus in eternitatem
supplici: hi at in vita eterna cum virtutibus uniformiter describitur et
nitas pene malorum et glorie beatorum: ita per rationem suam origine, eter-
nitas enim huius est in pena: etiam eternitas huius est finis in gloria. Bur. frō-
tose se opponit huic parilitati rationis, et subsumit quod habet sicutudo ra-
tiōnis currat quantum pedibus: subsumit inquam de divina iustitia et
misericordia quod non est simile ratione de gloria beatorum et pena damnatorum: sed
nec post illam vult illam sicutudinem esse debere generaliter: sed soli in ma-
teria et ratione eternitatis: videlicet Job. xliij. correctione talium dece-
ptionum: quibus Burgenses. sepe deceptus est in materia sicutudinum
contra suam propriam in multis locis positionem.

Nico.de lyra

res **Lg. III a** **celestia. ad celestis he
endam.** **cationis celestis b** **Quapropter. Prima adhuc i duas, qz
pmo declarat qndā sicutudinē. et sedo
osidit ip̄i xp̄i respectu moysi excellen
tiā. ibi: Amplioris ē glie. Circa pīmū
aduertēdū qdulciter alloquiti illos
qb̄ scribebat vt aīos eoz ad itellige
dū seqñtia magis alliciat. d. **Aī frēs
scī. vocat ēi eos frēs. pp̄e nūmā charitatē. sc̄tōs. pp̄e eoz pu
rā et inocētē pūlationē. qz talia debēt resulgere i xp̄i fidelib⁹.
b **Vocationis celestis participes.** qz de lucidissimo erāt vocati
v. ad fidem****

Glo.ordi. Ad Hebreos La. III Nico.de lyra

Timeam⁹. Ne q̄s desit: q̄s ad nos p̄tineat. **La. IIII** Optinet enī. Etēni t̄ nobis nūciatū ē: t̄ igrediemur cre dēdo: sic illi p̄didert nō credēdo. **b** Nō admixtus fit del. t̄c. Egressi enī d̄ egypto cū mltā viā pambulassent t̄ mltā indicia d̄iū dei accepissent: i egypto i mari rubro i heremo cōsiliū fecerūt mittere speculatorēs: q̄ deberēt asp̄cere naturā terre. **Illī x̄o** cū p̄cessent reūsi sūt. Prouincia q̄ dē magnoꝝ fructuuz t̄ viroꝝ in exp̄gnabilis t̄ fortū p̄creatricē esse d̄lētes: Quib⁹ audīt̄ obstuþuerūt q̄ eos miserāt: nō credētes verā ē p̄missio nē. **c** Ex his.i. p̄pt b. d Que au dierūt ab exploratorib⁹ q̄ mala retu lerūt nō crediderūt: v̄l fidei sūpte ex bis q̄ audiēt. **e** Et qdē. Ne p̄ma re quie q̄ significat h̄ agit. Et qdē ope rib⁹. Quia d̄iferat nūciatū ē: t̄ re q̄s q̄n: aū legē: t̄ post p̄fectionē ope rū sepiē diez p̄ requie sabbati: t̄b le ge q̄n p̄ terrā p̄missiōis designabat: t̄ ip̄ gr̄ i dāud nūciatū ē: t̄ si qdēm q̄n nōdō cōpletio isti⁹ vere req̄et et si gnificare: q̄ ea nullus adhuc potitus erat. Et i isto rursū. **f** Perfect⁹. q̄s fuit facto hoīe: p̄ q̄ oīa. t̄ ip̄ ap̄d de um glorificadū. **g** Et requieut die septiō. Ser d̄ib⁹ fecit oīa: t̄ post nū bil fieret: nisi de materia ibi facta: vel ad silitudinē factoz. Septia querit: q̄ significat req̄ez: sic t̄ sexta etate hō na tūs mūdo ad laborē: sexta die t̄ sexta diei hora passus: septia querit: sic t̄ nos dū sb̄ opib⁹ ser diez viuim⁹ opamur: inde exēutes q̄scem⁹. Si th̄ oīa n̄ra valde bona inueniant. **g** Opib⁹

NICO. DE LYRA

a Et vidēmus. s.p effectū p̄dictum. **b** Quia nō potuerūt introire. ppter incredulitatē p̄dicta. **c** Ad evidētia p̄dictoz querit vt̄ obduratio cordis sit attribuēda homini. t̄ arguit p̄mo q̄ nō. q̄ illud q̄ p̄priū dei nō est at tribuēda homini. obduratio cordis est h̄mōi & t̄c. maior p̄t̄z. minor p̄bat per illud q̄d habet ad Ro. ix. Quis vult miseref t̄c. Item idē p̄ sui presen tiā t̄ absentia est causa contrarioꝝ. s̄m q̄d. ii. i. Iohys. Mauta enī p̄ sui pre sentia est cauila salutis nauis. t̄ p̄ sui absentia est causa plilitatiōis eiusdē sed de p̄ sui p̄sentiā est causa mollifi catiōis cordis. ergo p̄ sui absentia est causa obduratioꝝ. Contrariū p̄t̄z p̄ il lud q̄d i ūra. nisi enī obduratio cor dis esset ab hoīe. frustra admoneret aplūs. **d** Molite obdura re t̄c. Nō dico dēcidū q̄ nō ē incōueniēs vñū t̄ cundē effectuz attribui diuersis causis: diuersimode tñ. obduratio enī cordis est obstinatio hoīs i p̄ctū. d̄ic̄t̄ enī coꝝ durū metaphorice ad silitudinē corporis duri. corp⁹ enī durū d̄ic̄t̄ q̄d nō cedit t̄ gen ti h̄ resitit. vt̄ h̄. iii. Methauroꝝ. t̄ ad silitudinē hui⁹ coꝝ ho minis d̄rū t̄ volūtas: q̄z coꝝ h̄ accip̄t̄. p̄ voluntate: vt̄ dictū est q̄n nō cedit vel obedit monitiōi ad bonū h̄ magis resistit: talis aut̄ obduratio est ab hoīe inchoatiue et demeritorie in q̄tū p̄ liber arbitriū adh̄beret p̄t̄. t̄ p̄ his auertif a deo q̄n tu in se est: t̄ sic demeref q̄d subtrabit sibi gratia sua. sicut si ipse sol materialis illuminaret hec iſeriora p̄ cognitionē et arbitrii libertates: iuste retraheret lumen suū ab eo q̄ se vellet in q̄tū in se esset ab ei⁹ lumine retrahere. **D** e aut̄ bñficiū gratie retrahit ab eo q̄ se p̄ peccatū auertit a deo. coꝝ aut̄ humani p̄ grāz dei mollificat. t̄ iō ip̄a subtracta per p̄ctū obduraꝝ: t̄ sic p̄t̄z aliter obduratio diuersimode deo t̄ homini attribuit: q̄z attribuit homini in q̄tū ē culpa: deo aut̄ in q̄tū est pena iuste inficta. t̄ sic ex p̄dictis p̄t̄z ad questionē t̄ argumenta ex viras et parte inducta. In ca. iij. vbi d̄ic̄t̄ in postilla: Hodie. i. gra tie tempore in quo veritas est reuelata.

Additio

III Additio. **H**oc q̄d dicit l̄psal. Hodie si vocē ei⁹ au dierit t̄c. Exponit ab hebreis i libro qui dicit Cabanit h̄ierosolymitano ɔfomiter ad dictū apl̄: legi tur ibi sic: Si l̄sl̄ ageret penitentiā vna die statū venisset fili⁹ dauid. i. xps. Scriptū est enī Hodie si vocē ei⁹ audieritis no

lite obdurare corda vīa. hec ibi. **E**x cu ius dico manifeste habeat q̄ nō tarda bat adūetus mēstie xp̄i nisi ppter h̄ q̄ Israelite nō audierūt vocē ei⁹: q̄ si audi uissent statū veniret: q̄d verbū verifi cat q̄t̄dē de l̄pis: nā illi q̄ audiūt vocē ei⁹. f. xp̄i p̄ fidē statū eis versus t̄ h̄ vi def p̄p̄la exp̄positio istius versus t̄ n̄re fidei favorabilis: in q̄ exp̄positōe li si te netur in sua p̄p̄ria significatiōe. s. cōdītionaliter: nec oportet q̄ exp̄onatur p̄ quia sicut in postilla. **La. IIII**

Cimeam⁹ ergo. Postq̄ apl̄ ad dūxit auctoritatē scripture t̄ ex positionē illius ad ostēdendū **Q**xpo est firmiter obediēdū: hic et au ctoritate pdicta t̄ exp̄positōe ei⁹ arguit ad p̄positū. t̄ diuidit in duas partes. q̄ p̄mo ostendit q̄ nobis iminet sollicitudo intrandi in requie celestē que p̄ ingressum terre p̄missionis figurata ē. scđo ex hoc cōcludit q̄ debem⁹ ad hoc festinare. ibi: Festinem⁹ ergo ingredi. Prima in duas. q̄ primo arguit p̄posūt. scđo p̄bat quodā q̄d in argumēto erat sup̄positū. ibi: Et qdē opib⁹. Ultius aut̄ argumēti sui in hoc p̄sistit: sicut patrib⁹ p̄missa est requies t̄p̄lis in terra p̄missiōis: ita figuratē nobis p̄missa ē requies eternae beatitudinis: q̄ om̄ia in figura p̄tingebat illis. vt̄ dīcit apl̄. i. ad Cor. x. sed illi qui fuerūt solliciti seruire deo fidē t̄ obedientiaz introierūt in requie illam terrenam. vt̄ p̄t̄z ex p̄dictis t̄ nō alijs. ergo similiter si velim⁹ intrare requie celestē de hoc de bēm⁹ esse solliciti. Dicit igl̄: Timeam⁹ ergo. i. solliciti simus: q̄r timor sollicitu dinē inducit. **d** Nō forte relieta pollicitatiōe. i. p̄missiōe dīvina. **e** Intro eundi in requie ei⁹. i. requie celestem. **f** Existimet alijs ex vobis deesse. **g** dicit: q̄ illa implatio p̄missiōis dīvīne nulli deficit nisi ip̄e deficiat. **g** Etēni t̄ nobis nūciatū ē. t̄ requie. s. eterna. **h** Quādmodū t̄ illis. q̄ fuerit i vere ri testamēto fuit primo nūciatum de re quie terrena. i. Sz nō p̄fult illis ser mo audit⁹ nō admītēt fidei. q̄nia li cet illa p̄missio fuit omnibus facta: tamē illi soli qui fuerunt creduli perce

perunt illi⁹ p̄missionis effectū. ideo concludit: **k** Ingrediemur enī in requie. celestē. Qui credidimus: ipsi christo. **l** Quādmodū dīxit. l̄pis. s. Incredulis quibus iūraui t̄c. **m** Sicut iūraui in ira mea. p̄t̄z exp̄positio p̄ predicta. quia sic fideles admittunt ad requie celestē. ita iſcreduli excludunt. **n** Et quidē operib⁹. Hic p̄bat illud q̄d sup̄positū est i argumento. videlicet q̄ requies celestis sit figurata p̄ requies ter re p̄missiōis. t̄ diuidit in duas p̄tes fm̄ q̄ hoc. p̄bat dupli cter p̄ scripturā. secunda ibi: Et in isto rursum. prima. p̄bat talis est: Productis omnibus creaturis in principio mūdi dicit scriptura q̄d e requiesce die septimo. ista aut̄ requies nō potest intelligi requies terre p̄missionis: sed magis requies per quā deus requiescit in seipso. t̄ hec est requies beato rū. q̄ mens humana nō potest quiescer nisi in deo. et ista si gura p̄ requiesce terre p̄missionis sicut perfectum p̄ imperf ectum et veritas p̄ vñbram. hoc est igitur q̄d dicit apl̄: Et quidē operibus ab institutione mūdi perfectis. in suis spe ciebus t̄ naturis. **o** Dīxit enim in quodā loco. s. Gen. ii. lo quidē sic in generali. quia illa scriptura erat nota t̄ famosa illis quibus scribēt. p̄ Die septima sic. s. loquitur p̄dicta scriptura. **q** Et requiesce die septimo ab omib⁹ opib⁹ suis. in seipso quiescedo. et in p̄ stat virtus rōnis p̄di

vñbram

Glo.ordi. Ad Hebreos La. III Nico.de lyra

a Pertingēs vscq. et tota consideratiōe puen-
ens ad separationē aīe. i. sensualitatis : et spūs
. rōnis. b Divisionē aīe ac spī. Vnde viuit?
cū bestiis. spū intelligim⁹ cū angelis. Ideoq; p
atāz intelligū carnalia p̄tā. i. q; actu corporis
fiūt ve luxuria. q; spiritu-
tū x̄o spūalia. i. q; sunt
met̄ ut supbia. Discer-
nit aut̄ fīmo dei inf car-
nalia p̄tā et spiritualia
q; qd; q; animo agat.
a Elīta: vt p̄ atāz acci-
piāt carnales cogitati-
ones et male: p̄ filium
spūiales cogitationes et
bone. Et ē lensus p̄tin-
gens vscq. ad divisionē
aīe ac spūs. i. vscq. ad
discretionē carnaliū et
spūliū cogitationuz.
c Die ac spī. Martin-
git fīmo dei cognitiōe
insupabilit: qd; cognos-
tit quō diuidat sensi-
alitas a ratiōe: et ipa a
se: dū pl̄dedita fīmū
reb̄ inferior est: vel ab
his renouata dignior:
ne etiā vider quō spūs
a seip̄o diuidat vel dū
i deū inbiat o diuīa vi-
sa cogitās: v̄l inferioris
celestia cōsiderat. Vel
st̄ inferior i tra de mun-
danis recte agendis p̄
tractat. v̄l quō spūs. i.
rō a sensualitate secer-
nū dū qd; i se inserit: est
superat qd; in illa alti⁹
est. b Lōp̄ages dī
luctura ip̄i sensualita-
tis et rōnis quā videt
fīl̄ dei. i. quō et iter se
coberat in alio: vel b
et illa. i. rō et sensuali-
tas quō i suis differen-
tias iter se pueniat: dū
superior differētia sensu-
alitatis p̄sentēdo con-
uenit cū differētiis ra-
tionis. Vel inferior differētia ratiōis pressa et
captiva aliquā consentit inferiori differētia sen-
sualitatis. e Medulla q; interior ē dī qd; qd;
inter⁹ et subtil⁹ est in aīa vel spū: qd; etiā vi-
det fīl̄ dei. Discernit etiā cogitationes. i. q; di-
uersa diversi cogitēt. Discernit et intētiōes ea-
rū cogitationū: q; singule tēdat ad bonuz vel
malū. Et vt pl̄ dicam: nulla creatura terrena
vel celestia ē i inuisibilis: s̄ oīa sunt nuda et
discopta et etiā apta: qz ex oī pte plene visa.
Vel cōp̄ages dīc plūtiōes cogitationū. Me-
dullas intētiōes eaz qd; ip̄e aperti⁹ dicit: cogi-
tationū et intētiōū. Et ē ordo discretor cōpa-
gum. Si enī cogitatio cogitationi plūtig ipse
nouit que sit fīm deū: i qd; fīm seculū. Mout qd;
q; vergat intētiō eaz. f Habētes er. Hic in-
cipit dī p̄tifice xp̄o quō sufficiēs: quō dignior
veteri sacerdote. Q; etiā inuariat: et legē q;
sub illo ē p̄ meliorē legē suā et quō necessarius
nobis ad iustitiam et salutem. g Non enī ha-
bem⁹. c. Quasi teneam⁹ et debem⁹: qz
cū sit potens: est etiā misericors nrām exptus
infirmitate. h Qui nō possit compati. Im-
possibile est scire afflictiones afflictorū: homi-
ni qui experimentū afflictionis nō habuit: et
sensibiliter omnia nō sustinuit. Christ⁹ x̄o scie-
non solū p̄ hoc q; deus fīm et oīa nouit: sed et
per hoc q; homo et similitudine sustinuit.

In auxilio

supponit tāq̄ manifestā. mino:re ponit et declarat eā. d. Ali⁹ ē enī sermo dei in q̄ tāḡ p̄mum. s. excellētia diuine nature in xpo:qr sermo h̄ accipit. p̄ v̄ bo. vñ et in greco sic habet logos qđ signat idem qđ x̄bū. x̄bū autē in diu- nis ē eiusdē nature cū eo cui⁹ est x̄bū. cū igit̄ x̄ps sit x̄bū dei. fm q̄ habet ut Bob. j. T̄erbū caro factū ē. sequit̄ q̄ in eo sit excellētia diuine nature. t̄ ben- dr̄. Ali⁹ ē enī fmo. qr̄ dei x̄bū viuit vita nobilissi- ma: qr̄ el⁹ viuire ē diuinū intelligere qđ ē respectu ob- lecti nobilissimi. p̄p̄ qđ p̄cludit p̄bs. xij. metaphysicē q̄ p̄mum ens siue de⁹ viuit vita nobilissima et opti- ma. t̄ sic ptz p̄mū. L̄osequenter declarat scdm. s. q̄ ip- l̄p̄ sit efficacia x̄tūl̄ infinite. cū subdit: a Et effi- cax. t̄tā ē enī efficacia q̄ se extendit ad oīa. fm q̄ d̄. S̄ap. vij. Omnīuz ē enī artifex oīm habens d̄tutem. r̄c. Sz̄. Ōl̄iderādū ē q̄ vir̄ alioꝝ artificiū attingit ta- tūmodo rei factibilis exteriora: sz̄ vir̄ dei ē tanta q̄ attingit cuiuscūq̄ rei intima: q̄ ē causa el⁹ dans eē e- p̄seruās. t̄ p̄ncipia rei cuiuscūq̄ vniēs et p̄lūgēs: p̄pter qđ vicinor̄ ē l̄p̄ rei qđ l̄p̄a res sit lib̄ypsi. t̄ ad l̄ denotādū dicit: b Et penetrabilior̄ t̄c. i. habent acutit̄ ex vtracq̄ pte. t̄ sit nō impedit ei⁹ penetrabil- tas ex aliq̄ pte. sile ē de x̄tute x̄p̄ q̄ a nullo p̄t impe- diri q̄ p̄tingit ad intima rei. et ad maiore būl̄ exp̄ssio- nē dicit: c Et p̄tinges r̄c. anime dicit. p̄pter potē- tias el⁹ aīas q̄ sūt aīe et corporis comunes. sp̄us dicti- apter potētias aīe abstractas qđ p̄uenit cū substanci- tūs pure sp̄ualib⁹. p̄ b vult dicere q̄ vir̄ x̄p̄ attig- li rei intima q̄tūcūq̄ subtilia sint. Sequit̄: d L̄ope- gū. qđ ac me. cōp̄ages sūt corporis iūcture teruis alli- gatorum. sūt ūra ossa p̄clusa. p̄ b vult dicere q̄ vi- tus x̄p̄ attingit oīa q̄tūcūq̄ sint ligata et inclusa. et sic p̄z scdm. s. efficacia x̄tūl̄ x̄p̄. L̄osequenter decla- rat tertīū. s. generalitatē sue cognitiōis q̄ se extendit ad oīa etiā i p̄ticulari q̄tūcūq̄ sint occulta. t̄ h̄ qđ dicit: e Et discretor̄ co. q̄ soli deo cognite sūt fī- cōem opinione doctorū. t̄ hoc videt p̄ illud qđ d̄r. s. Begl. xvij. De⁹ aut̄ intueſt co. L̄osiderāduz etiā q̄ l̄z̄ alīꝝ doctores dicāt l̄p̄la cogitationē n̄ram eē cogni- scibiliē puris substanciis sp̄ualib⁹: th̄ de intētione cogi- tatiōis ipi p̄cordat et p̄cedut q̄ est cognoscibilis soli deo. x̄bī graſi cogitē de muliere. dicit̄ q̄ b p̄t cogi- noscere angel⁹ bon⁹ sūe mal⁹ etiā ex naturalib⁹: sz̄ lu- cogitē de muliere intētione decipiēdi l̄p̄la v̄l ad bonū informandis: cognoscit sol⁹ de⁹. p̄p̄ b subdit apls. f Et intētione cor. qr̄ cognitio x̄p̄ nō sōlū se extēdit ad ip̄as cogitationēs: sz̄ etiā ad intētiones cogitationē. Ex dicit̄ ptz x̄ps cognoscit ea q̄ sūt ad cognoscēdū difficultissima. ex q̄ p̄cludit ulteri⁹ et q̄ cognoscit oīa alia dices: g Et nō ē vlla crea. r̄c. et q̄ nō solum vides- res i sup̄ficie: sicut nos cū vldemus hoīez vestitū nō vident̄ ea q̄ latē ūb̄ veste. sz̄ ip̄e oīa vides i pfundo. ideo subdit: h Q̄ia aut̄ nuda et apta sūt oculis el⁹. t̄ sic ptz tertium. L̄ose- quēter ponit q̄rtū. s. excellētia auctoritatis in xpo. cū dicit: i Ad quē nob̄ fmo. ip̄e enī p̄stitut⁹ ē rex viuor̄ et mortuor̄ ideo habemus sermonē ad ip̄m⁹ qr̄ op̄oret nos reddere rōneōs de oībus factis nīris et cogitatis. et sic p̄t q̄r̄ tū. et p̄ p̄fis ptz minor⁹ p̄missiō rōnis q̄tū ad el⁹ q̄tūor p̄tes lez̄ q̄ in xpo rōne diuinitatē excellētiae nature efficacie et cognitionis et auctoritatis. et p̄ p̄fis debem⁹ festinare ad id qđ nobis p̄cipit et p̄mittit. s. ingredi et requiē celestē. k Habentes ḡ p̄tificē. H̄c ponit scdm. r̄o ad idem ostendēdū et accipit ex ma- gnitudine hūanitatis x̄p̄. t̄ est ratio talis. Christus i sua hūanitatem habet magnitudinē p̄ quā p̄t nos adiuuare: habet etiā pietat̄ teneritudinē p̄ quā ē parat⁹ ad nobis cōpati et adscēdere. ḡ secure festinem⁹ ingredi in requiē ce- leste cōfisi de ei⁹ adiutorio tpe oportuno qđ est t̄ps presens: qr̄ est t̄ps gre. In ista rōne sic p̄cedit apls. qr̄ primo declarat x̄p̄ magnitudinē etiam fm suam hūanitatem. dicebat enī pontifex in legē magn⁹: qr̄ semel in anno intrauit in sanctūs actoz̄ in lāguine alleno. ḡ multo fort̄ x̄ps debet dici p̄tificē magn⁹ q̄ intrauit celū in lāguine. pplo. Itē dicebat p̄tificex legis magn⁹: qr̄ erat de filiis aaron. t̄ multo fort̄ debet dici x̄ps magnus q̄ ē naturalis dei fili⁹. nec p̄t dici fili⁹ dei adopti⁹ etiā fm hūanitatem. t̄ h̄ qđ dicit apls: Habentes ḡ p̄tificē magnū q̄ penetravit celos iesu filii dei. lḡif ex quo ē ita magnus. l Teneamus spei nīre fessiōne. ore et ope eius magnitudinem cōfīdeo et obediēdo. L̄osequēter ostēdit pietat̄ teneritudinē in xpo. cū dicit: m Ad enī. x̄ps enī in carne passibili assūpta p̄ nobis passus est in cruce et tentat⁹ in deserto a demone. t̄ ideo ex tali explētia habet quādā apititudinē ad cōpati- dum infirmitati nīre. t̄ h̄ qđ dicit: Non enī habem⁹ p̄tificē q̄ non possit cō- pati infirmitari⁹ nostris: tentat⁹ aut̄ p̄ oīa. L̄osiderāduz th̄ q̄ l̄z̄ x̄ps tenta- tūs fuit in carne passibili sicut et nos. t̄n alio modo: qr̄ ex tentationibus fre- quenter in delectationē peccati et consensum incidim⁹. ipse aut̄ nullo modo. et ideo eius tentatio fuit t̄m exterius. et hoc est qđ dicit apostolus:

apoltolus:

Glo.ordi.

Ad Hebreos

La. V

Nico.de lyra

Ga In auxilio opor. Nūc enī tps ē auxiliū: nūc ē tps donoꝝ. cū post baptismū peccātes p grām inuenire pniāz possūt. Cū aut̄ thalam⁹ fuerit clausus: cū itrauerit rex videre discubentes: vt ad sūmū patriarche venerit: q̄ eo fuerit digni. Tūc mal erit desperatiōis tps. Nūc autē dū adhuc agon permanet et palma pēdet: mō dēsperādū: h̄ cum fiducia. i. sine dubitatiōe accedēdū: vt p grām accedat inuenire auxiliū opor tunū. Est enī auxiliū q̄d nō cōgruit.

Minis nāq̄s pōtifer. La.V Quia spūialis nō sic introducunt infirmos vt corporalia: de his icipit: voles ostēdere nouū meliꝝ veteri testamento. Quedā b̄ rō co munia cū sacerdotib⁹ ponit. Quedaz altiora pīnētia soli rō. Quedā humiliora illi tñi sacerdotib⁹ pīnētia. **Quoniam**

Caino.de lyra
a Pro sūlitudine r̄c. q̄r i sūlī carne tērat: b̄ nō sūlī mō: t̄ q̄r xps habet potestate nos adiuuādi t̄ aptitudinē ad b̄ xps pītak teneritudinē. idō excludit apls: b̄ Adeam⁹ ḡ. p̄ dilectionem opantē. c̄ Lū fiducia. de xpi pītate vñli q̄n. fi. t̄ misericordia. d̄ Ad thronuz r̄c. ingredīdo requiē celestē. e Et grāz ineniam⁹. sine q̄ nō possumus ingredi in illā. f In auxilio opor. b̄ est moder no tpe q̄d ē tps grē. Ad euidētia ma torē eoz q̄d circa sūt circa pīncipū hui⁹ ca. q̄rī v̄x̄ reques beatorū fuit figura ta p̄ requiē filioꝝ isrl̄ i terra pmissio nis. Et arguit pmo q̄ nō q̄r stat⁹ beatoꝝ figuraꝝ xpirē p nouū testamētū: q̄ nouū testa. mediū ē iter statū veteris leḡ t̄ inē statū beato rū. t̄ ideo sic ea q̄ fuerit i veteri lege sūt figura eoz q̄ sūt i no ua: ita facta nouū testamētū sūt figura eoz q̄ sūt i glā celesti. b̄ Illud q̄d ē pīncipū nouū testamētū non ē attribuēdū veteri. ḡ re ques filioꝝ isrl̄ i tra pmissio nis sūt figura requiē celestē. Itē si reques beatorū eet figuraata i veteri lege: ibi pmissiter aliq̄ mō. h̄ b̄ falsū. q̄ lex ver⁹ nō poterat illā requiē dare: vt patz ex pīdici. t̄ sic pmissiter illud q̄d ēt̄ sibi ip̄ossibile. ḡ r̄c. Itē figura debet corīdere figura: b̄ moyses legislator veteris leḡ requiē tre. pmissio nis nō itrauit. ḡ nec lex ver⁹ requiē cele stem figurauit. Cōtrariū ptz i lā. Bñdeo b̄ duo sūt videcia. pmissio nis q̄ sūt figura beatorū. scđm q̄lter figura fuit p̄ requiē i terra pmissio nis. Circa pmissio nis scđm scđerādū q̄ reques nō accipit b̄ put opponi motu t̄ lassitudini corporali. t̄ b̄ duplicit̄ causa. pmo q̄ talis reques p̄t̄ haberi i vita pītū. h̄ b̄itudo non p̄t̄ haberi i vita pītū. sed q̄ reques beatorū idē ē realiter q̄d be atitudo ip̄ox: beatitudo aut̄ ista ē pfectio aie fm pītē supītōe. videlz fm volūtātē t̄ intellectu vbi reques q̄ op̄ponit̄ motu corporali t̄ fatigatiōi h̄ habet locū. t̄ idō quies beatorū accipit put opponi motu i spūalib⁹ q̄ mouēt ad aliqd p̄ desideriū. sic enī mouēt amoib⁹ sic corpora pōderib⁹. fm q̄ dīc Aug⁹. i libro p̄fessionū: Amor me⁹ pōdus mēu eo feror q̄nīs feror. t̄ sic q̄s beatorū p̄sistit in b̄ q̄ appetit̄ eoz totalit̄ quietat̄ per adēptionē sumi boni potēt̄ quietare appetit̄: ppter q̄d dīc Aug⁹. i libro p̄fessionū: Inqētū ē dñi eoz mēu donec re q̄escat i te. Et p̄dictis ptz q̄d adēt̄ ē realiter quies dei t̄ beatorū si t̄ accipiat̄ quies obiectum: q̄d idē ē obiectum beatitudinē v̄riusq; si aut̄ accipiat̄ formaliter. differunt sicut creatū t̄ in creatū. sic de beatitudinē dei t̄ factoz dictū ē. t̄ sic ptz primū.

Circa scđm scđerādū q̄ illud q̄d ē figura alieni⁹ op̄oret q̄ sit i se res aliq̄: q̄d nīlī ē in se: non p̄t aliud figurare. t̄ idō illud q̄d ē figura alieni⁹ p̄t̄ accipi tripliſt̄. uno mō put̄ ē res tñi. alio mō vt̄ est figura tñi. tertio mō vt̄ ē res t̄ figura simul. isto mō tripliſt̄ iuenit̄ in scriptura aliqd dictū d̄ requiē terre pmissio nis. q̄d aliqd aliqd d̄ de ip̄a fm se. t̄ b̄ mō nō p̄t̄ dici figura requiē beatorū. sicut ē illud q̄d scribit̄ Deutero. xxix. Inerassat̄ est dilect⁹ t̄ recalciitrauit̄ r̄c. q̄d quies t̄ abun dātia illi⁹ terre fuit occasio idolatrie. Inuenit̄ etiā aliqd scri pit̄ de ip̄a inqētū ē i figura tñi: sicut ē illud q̄d habet Ezech. xlviij. Filī boīs loc⁹ soli⁹ mei et loc⁹ vestigioꝝ pedū meoꝝ vbi habito i medio filioꝝ isrl̄ in eternuꝝ. t̄ sic sensus l̄ratis huins suitorat̄ ē iſhmodo de reque celesti. Inuenit̄ etiā aliqd scri ptum de

ptū de reque p̄dicta inqētū erat res t̄ figura simul: sic ē dē illud vbi pmissit̄ reques i terra pmissio nis filii isrl̄ in pmissio nis vtoſe opatiōis: q̄d pmissio nis debet exēdere meritū: sic finis melior ē bis q̄ sūt ad fine. nūc aut̄ ita ē q̄ opatio x̄tūlis melior ē q̄s fūerat̄ q̄s corporalis. t̄ idō q̄s illa corporalis nō potuit eē p̄ncipale pre

mīū x̄tūl̄ sūt quoddā bonū min⁹ sensibile t̄ eis pmissu: t̄ sūl̄ b̄ intelligit̄ pmissa p̄ncipalit̄ q̄s beatorū. ista āt̄ q̄s beatorū b̄ inchoat̄ p grām fm q̄ dīc Luē. q̄. In terra pax hoīb̄ bone v̄lūtātis: ōsumaf̄ p glāz: v̄trūq̄ aut̄ daf nob̄ p pmissio nis q̄d ē auctor noui te stamēt̄. t̄ sic patz q̄s tre pmissio nis fuit figura requiē celestē: vt exhibēde nob̄ p pmissio nis: t̄ sic nō fuit figura ip̄i im mediate b̄ mediate statu noui testame nti: t̄ sic ptz scđm. Ad argumēta ptz p̄dicta: q̄d nō excludit̄ nisi q̄ reques terre pmissio nis nō fuit figura imediate requiē celestis: vt patet intuenti.

In ca. iiiij. vbi dīc i postil. Timeam⁹

Additio. ḡ. i. solliciti sum⁹.

Hoc q̄d dīc: Timeamus ḡ relicta pollicitatiōe existimēt̄ aliq̄s nob̄ deesse: videf sic exponēdū possit enī q̄s dicēt̄ l̄ antiq̄s fuit pmissu itraue requiē terrenā: non tñ alicui videf fuisse illi pmissu itraue i requiē celestē. t̄ sic ex illa figura non accipit̄ argumētū efficas ad b̄ q̄d nob̄ esset pmissa reques celestē. t̄ b̄ q̄d dīc apls: Relicta pollicitatiōe. i. non scđerata pollicitatiōe quā habem⁹ ad itrandū requiē celestem: existimēt̄ aliq̄s deesse i. existimēt̄ q̄ nob̄ deest talis pollicita tio: cū nō legat̄ i ve. te. q̄d refutat̄ apo

stol̄ dicēs: Etēt̄ nob̄ nūclatū ē quēadmodū i illis. i. nūclatū ē nob̄ regnū celeste: quēadmodū t̄ illi regnū terrenū t̄ b̄ ē mā nifestū: q̄r xps exp̄sse pmissit̄ regna celestia credēt̄: sicut antiq̄s regnū terrenū fuit pmissu obedēt̄: vñ ex cōsequētū ar gut̄ q̄ sicut illis non p̄fuit pmissio xps eoz defect⁹: sic timen

Replica. In ca. iiiij. vbi dīc: Timeam⁹ ḡ ne forte relīta pollicitatiōe r̄c. Burg. videf sentire q̄ pmissio nes facte in ve. le. solū erat de terrenis: nō de celestib⁹. Hui⁹ oppositū niti tur p̄bare trib⁹ rōntibus circa. xv. ca. xviij. H̄c. in scđa digressione t̄ in ultima addi. circa ca. xlviij. H̄c. t̄ circa ca. xviiij. Luit̄. et multis alijs locis effectus tamen huius additionis est ad idem cum postil.

Omnis nāq̄s pon. Postq̄ apls ostēdit excellentiā no ui testamētū respectu veteris p hoc q̄ xps p̄minent̄ an gelis et etiā moysi p̄ quos data est lex ver⁹: hic ostēdit hoc idem p̄ hoc q̄ sacerdotiū xpi p̄minent̄ sacerdotio aaron: t̄ circa hoc duo facit. q̄r primo ostēdit xpm esse pontificē. scedo ostendit xpm esse excellentiōē pontifice veteris testamētū. se cūda pars incipit i pīncipio. vij. ca. ibi: Sic enī melchisēdēch. Circa primū duo facit. q̄r primo ostēdit xpm ēē pontificem. se cūdo p̄parat animos auditōrū respectu sequētū. secūda ibi: De quo nobis grādis sermo. Prima adhuc in duas. q̄r pmo ostēdit quid requiriēt̄ in pontificē. Secūda declarat ea i chris to sūisse. secūda ibi: Sic et christus. Prima adhuc in tres. q̄r primo describēt̄ pontificis status. secundo sui officij debitis v̄sus: ibi: Qui 2dolere possit. tertio debit⁹ cōsecutiōis mod⁹. ibi: Nec quisq;. Circa primū considerandū q̄ ille qui instituit̄ pontificē debet esse homo nō angelus: quia debet esse talis nature q̄ subdit̄ possit ad eum familiariter t̄ faciliter recur reret̄. hoc est q̄d dīc apostol⁹: Omnis nāq̄s pontifex et ho minibus: id est de numero hominū debet esse. verūtamen h̄ sū milis sit alijs in natura: tamē debet eos exēdere in gradu di gnitatis et in vita. ideo sequit̄: b̄ Assumptus. i. ex cōmuni statu hominū sup̄ alios eleuatis: et q̄r non debet querere p̄ patrum cōmodum vel honorem: sed subditorum salutem. ideo sequitur: Pro omnib⁹ constituit̄: et quia non instituit̄ vt p̄ sit in temporalibus sed magis in spiritualibus. ideo sequitur: t̄ In his que sūt ad deum. i. in spiritualibus et diuinis: et q̄r talia debent exerceri libere non coacte nec mercēnariē. idō sub ditur: k̄ Et offerat dona. i. voluntarie oblatā: nō violēt̄ extors. l̄ Et sacrificia pro peccatis. s. populi.

* Qui 2dolere

Glo.ordi.

Ad Hebreos La. V

Nico. de lyra

Fa Ob^o obtem. Tantū valet passio q
obibus sufficit ad salutē q sal^v bene pōt
esse p eu qz ipē est appellat^r tē. b In
interpretabilis. Sermo d incarnato filio
difficilis ē ad interpretanduz; qz debiles
sensu estis ad in
telligendū pfun
da mysteria. a Nō solū pīces et sup

Sel. Interpretationis
tabilis. **Quia** h
sunt multa sacra
exponenda de p
sonae, s. dignita
te et eternitate et
de riti et tribus
mutantibus: et de
sacrificij eius et
test. excellentia
et nouitate et de
legis atque sacri
ficiorum illius epis
reprobatione et
de aliis multis.
Et cum debere
tis. Interferit i

Dis. hincen-
crepatiōne de i-
firmitate vt al-
ta de xpo labo-
rent intelligere.
d **Q**ue sui ele-
menta exordij.
Exordium sermo-
nū ē simplex do-
ctrina. Elementa
eī: materia dī q
agit: vt nativit-
tas: passio.
e **Q**is enī q la-
ctis tē. **Q**ui nō
capit: xbū caro
factū ē. quō ca-
pier: in principio
erat xbū. **Q**is
de hac re sermo
quo agit: vt nō
solū credat. ve-
rūtā intelliga-
tur: sciaq̄ qd̄
de oneribus cī:
faciliū illos pre-
mit q̄ pascit Ex-
q̄ sit: vt spūales
ista carnalibus
nō oīno ratēat
pter catholicā
fidē q̄ oīb̄ p̄di-
canda ē. Hecta-
men sic deserat:
vt volētes ea p-
ducere ad intel-
ligentiā nō capa-
ciant in veritate
p̄cipi veritatē.
ni et mali tē. Ec-

clant in veritate itemque qd in iuris
principi veritate. f Ad discretionem bo-
ni et mali tē. Ecce h ostendit qd sit soli-
dus cibns. s. separe bonū a malo: qd p/
sectorū ē qui babēt sensus exercitatos.
Qui aut̄ invalida et inexcitata mēte
h nō possunt: pfecto nisi quodam fidel
lacte teneant: vt inuisibilis q nō videt:
et intelligibilis q nondū intelligi credat:
facile ad vanas et sacrilegas fabulas p/
missione scientie seducunt: vt a bonum
et malū nō nisi corporalib⁹ imaginibus
cogitent: et ipm deū nō nisi corp⁹ aliquā eē
existimēt: et malū nō nisi substantiaz puta-
re nō possunt: cū sit potius ab imutabili
li substantia mutabilium substantiarū qui
dam defectus: quas fecit ex nihil ipa
imutabilis

a s nō solū p̄ces et supplicationēs obrulit.
q̄ue passus ē obediētiā: r p̄sumā/
a s ad p̄fessionē duce⁹: q̄n in dexterā collocat⁹ ē.
tūs fact⁹ ē oib⁹ obtēperatib⁹ sibi b
o s sufficiens. b s glorie eterne.
cāusa salūtis eterne: appellatus d
a s qui realiter hoc ostendit et nō mentitur.
a dēo pontifex iuxta ordinē mel-
f de qua re. quō f m ordinē mel. et nō f m ordinē
chischedeh. De q̄ nobis grādis ser- e
aaron. a s pfundus et subtilis est. b s s. i.nō
abilis interpratu. c s ad exponēdū yobis.
b mō t̄terptabilis ad dicēndū: q̄ s
s nō iō dn ego possem: v̄l grādis: qm̄ imbecilles.
niam imbecilles facti est ad au-
a s ad intelligēdū pfuda m̄stera. b s imbecil-
les. s q̄ prius annunciatū est yobis.
c diēndum. Etēnū cūz deberetis b
s q̄ exercitari i legē et p̄phetis de xp̄o. s alioz.
a s q̄ prius annunciatū est yobis de christo.
magistri eē p̄opter tempus:rur/
a s a principiū carhezariōis v̄re. a sicut puer:
qb⁹ p̄ma elemēta trax dant ad legendū.
sum indigetis v̄t yos dōceamini
a s exordium sermonē est symbolū fidei.
b que sunt elementa exordij sermo-
nū dei. Et facti estis quibus la- k
a s q̄ er. b s arcans dei. s q̄ cōf̄mat vos.
c tte op⁹ sit: nōn solidō cibo. Om/
a s nō solido. s cui⁹ ps ē lac. s vt parvul⁹ nō dis-
cernit cibos z perit sumere noxios sic induc⁹.
b s q̄ vos estis.
nis enim q̄ui lactis est p̄ticeps 1
a s q̄ iūst⁹ z p̄fect⁹ suente. b s ido q̄. s vt vos
expers est sermonis iūsticie. Pār m
in fine tenelli. s sensu et opere.
uulus enim est. Perfectorum au- o
a s de q̄ albi: Sapias loquunt inter p̄fctos.
b s lez. c s q̄ cōsueti sūt studio z legiōc scripura-
tem est solidus cibus: eōrum qui p
rū. s nō modo naturaliter acutos.
pro consuetudine exercitatos ha- q
a s intellex⁹. b s endo. s hic ē solidus cib⁹. s ins-
ter se v̄l boni a min⁹ bono: z mali a min⁹ malo.
b ent sensus ad discretionem bo- r
ni ac mali.

Exaltationē et p̄fiter alioꝝ glorificationē. Ideo sequit̄: a Et p̄sumat̄ fact̄ in breui. q̄ in sua resurrectiōe habuit gl̄az p̄sumatā in corpe: q̄ p̄p̄ erat p̄fecta t̄m ex gte aie. b Facta ē oīb̄ obtēperātib̄ libi. p̄ verā fidē. c Causa salut̄ eiue. videm⁹ enī naturalib̄ q̄ illud qđ ē p̄fectū p̄t facere alter⁹ sibi simile. h̄lter r̄ps in glia p̄fectissim⁹ ē alijs causa glie in c̄tū de⁹ p̄ modū p̄ncipalis effect⁹ in c̄tū homo q̄ mo

dū merētis & instrumēti coniuncti tñ in vnitate suppositi. alij
aut sancti se babet ad deū p modū instrumēti separati sicut manus artificis alterius ē instrumētu ei & alterius securis. d Ap-
pellat. O stēlo q xp̄s habuit pfecte illa q debet esse i pōtis-
tifice: hic autem cludit ppositū pncipale. l. q xp̄s ē appellata
realiter pōtis & vere. d. E pellat a deo pōtis & in xta
ordinē melchisedeb. hoc autem addit q sacerdotiū xp̄i nō co-
sistit in oblatiōe brutorū animalium: sicut & sistebat sacerdotiū le-
uiticū: s̄cistit in oblatiōe corporis & sanguinis ieu xp̄i spe-
cie panis & vini sicut melchisedeb q erat sacerdos dei alitis
sumi obtulit panem & vīnum: vt babet h̄c. xliii. e De quo.
O stēlo q xp̄s sit vere pōtis & hic pparat atos audiē-
tiū respectu sequētiū: & diuidit in tres ptes. qz pmo reddit
auditores atcc̄tos. sc̄do dociles i principio se. ca. ibi: Qua-
propter. tertio beniuolos. ibi: Et h̄q. Circa p̄m sc̄dū
q animū auditio excitat ad attētionem q̄ doctor ei insti-
nuat dicēdo & difficultatē q̄ quidē difficultas pōt ptingere
duplicēt. vno mō ppter materie arduitatē. alio mō xp̄ aua-
diēris imbecillitatē ad capiendū & tarditatē. vtrquā contin-
git in pposito: qz materia incarnatiōis de q̄ loquebat ap̄ls
ē valde ardua & difficilis. Itē illi q̄b̄ scribebat. l. inde erat
etiam imbecilles ad capiendū xp̄ assūfactionē ad strariū. &
h̄ ē q̄ dicit ap̄ls: De quo. s. pōtifice n̄o ieu xp̄o ē. f Mo-
bis gran. ser. & iter. ad dicēdū. l. Iter p̄tatiōe indigēs ppter
materie difficultatē. & itēx alia causa ē. g. Q̄m imbe. fa-
estis ad audiēdū. l. ad tr̄tēgēdū de quo eos rephendit. da-
h Etenim cū debe. ma. cē ppter tps. l. ppter diuturnitatem
tpis. h aut dicit ap̄ls: qz ip̄i fuerat instructi a tuuētute in le-
ge & pphber. i Rursum indi. vt vos do. q̄ sint ele. exor. ser-
dei. In grāmatica elemēta dicūt lre quas pueri pmo addi-
scūt. ad studinē hui⁹ dicūt elemēta illa q̄ sūt pma & cōmu-
nia i fide q̄ qlibet debet scire. Cōsiderādū q̄b̄ q̄ ap̄ls nō d̄b-
cit q̄ velit eos de talib⁹ instruere: vt in ea. se. patz: sed vt sic
loquēdo possit eos meli⁹ excitare: xp̄ q̄d etiam subditur:
k Et facti & sic enī pnullis daf lac q̄d ē cib⁹ & facili puenti
billis: & nō dānk eis carnes vel pisces vel ali⁹ cib⁹ dure dige-
stionis. ita silt nouitiae i fide & simplicib⁹ nō sunt pponēda
difficillia fidet: & ea tñ q̄ possūt de facili capi. xp̄ q̄d sc̄dē:
l Ois enī q̄ lactis ē pteceps. l. indigēs doctrina facili.
m Expertus ē ser. iusticie. l. incep̄t ad capiēdū difficultia q̄ tñ
sūt pponēda pfectis: cui⁹ rō subdit: n Parvul⁹ ē enī. l.
nouell⁹ & impotēs ad talia. o Perfectior autē ē so. cib⁹. l.
doctrina subtilis i his q̄ ad fidē p̄tinēt: ē tñ pponēda pfe-
ctis: & q̄ tñ tales ostēdit p̄tir. d. p Exor q̄ p̄pā plueri-
dine. in exercitio scripturaz. q Exercitatos habet sen. t.
Xtntes iūlectuales q̄ p sensus aliquā designāt: sicut aliquā
aleni d̄r. vidēs tu h̄l. intelligis: t ad qd valeat tale exerci-
tū subdit. d. r Ad dis. bo. ac mali. l. veri et falsi in his q̄
sūt fidet: qz verū ē bonū iūleceps: & saluum ē malū ip̄i. s. Ad
cuidētia maiorē hui⁹ p̄tis ultime q̄rit. Ut rū mysteria & sub-
tilia fidet sint obs⁹ indifferētē pponēda: & arguit pmo q̄
sic: qz d̄r Matth. vli. p̄dicate euāgeliū omni creature: s̄c
in euā gelio p̄tinēf cia fidei mysteria & t̄. Itē credere ar-
ticulos fidet explicitē ē de necessitate salutis. Etūm ad oēs
sed nō possunt talia credere nisi cia pponēda: & articulus fidet

sunt oib⁹ pponēdīt: sed articuli fidei cōtinēnt misteria & difficultia ḡ tē. Cōtra p illis qđ habet i textu: Et facti estis q̄bus lacte op̄ sūt nō solidō cibo. Bñdeo. mysteria s̄t dei possunt duplicit̄ pponi, vno mō ut credēda simplicē p simplicē assensū, alio mō pponūt ut aliq̄lter intelligēda p rōnēz: put pōt rō baberi i tali materia. Loquendo igit̄ d̄ pmo mō pponēdīt: dīcēdū q̄ fidēi mysteria nō sūt oib⁹ pponēda: q̄ non des bēt pponi infidelib⁹ obstinat̄: q̄ ex h̄ nō seq̄t eoꝝ querit̄ s̄ tm̄ fidēi heretis: t̄ pponi debet mors siue occisio: t̄ h̄ qđ dīc̄ saluator N̄. atth. vii. Holite sanctū dare canibus neq̄ mittat̄ margaritas an porcos ne fore scūlēt̄ ea pedibus suis & canes cōuersi dirūpāt̄ vos. Per factū & p margaritas intelligēt̄ h̄ doctrina lācta & p̄tōsa: t̄ canes & porcos itēlligēt̄ obstinat̄ i infidelitate & i inuidicita sua: sed fidēlīb⁹ t̄ credere volēt̄ & illis de qb⁹ sperat̄ querit̄ pponēda ē fidēi doctrīa. Adducēdū tñ q̄ i doctrina fidei aliq̄l sūt oib⁹ cōmuniā: q̄ oēs tenēt̄ illa credere explicite: sicut est misteriū incarnatiōis xp̄i & passiōis & resurrectiōis & p̄silla q̄ cōtēr̄ p̄dicat̄ i ecclias: & talia sūt oib⁹ pponēda etiā simplicē: mō tñ subtūliter s̄z p grossa exp̄la ab eis capibiliā: qz aliter daref̄ eis occasiō errādi. Illia sūt i doctrina fidei q̄ sequit̄ ex arti culis fidei ad q̄ credēda explicite nō tenēt̄ simplices s̄z tñ illi q̄ sūt i ecclia sup̄iores: & talia nō sūt simplicib⁹ pponēda nisi p̄habilit̄ timeref̄ q̄ i talib⁹ essent male informati ab hereticis, i tali enī casu sūt de talib⁹ iſtruēdi: qz p̄fidia heresis nō tm̄ dīngit *

Glo.ordi. Ad II Hebreos

a Operl ma-
 gna illis testifi-
 catus ē. Tria-
 aut bona com-
 medat ī eis. s.
 q̄ om̄ia sua fe-
 cerit cōta san-
 ctis: ecce opus
 et b̄ ex dilectio-
 ne q̄ informat
 actions: ecce
 alacritas. t̄ b̄
 ad gloriā dei:
 Ecce pura et re-
 eta int̄tio.
 b Lupinus. Multā dilecti-
 onē erga illos
 ostēdit et cādē
 circa singulos
 curam demon-
 strat et malorū
 enī et minorū si-
 militer curam
 gerit: et oēs di-
 ligit. c Pro-
 missiōes. Scie-
 bat placere iu-
 des p̄missio-
 nes patrū me-
 morari. vñ mō-
 bis laudibus
 extollit q̄s su-
 pra exēplo ob-
 duratorū ter-
 ruit. In h̄ aut̄
 abraam magis
 elegit: cuius fi-
 lii erunt si cre-
 dūt. d Abrae-
 nāg. Tria di-
 cit: q̄ promis-
 sio facta: et per
 turamētū fir-
 mata: et l̄ abra-
 am lā implera.
 e H̄i bene-
 dicēt bñdicaz
 tibi: et multipli-
 cās m̄. te. Apo-
 stolus est h̄. i
 dicit. Qua-
 si: si h̄i fecero
 nō mihi creda-
 tur de aliquo.
 f In q̄ abun-
 danti vo. r̄. et
 Quasi: Si au-
 te homini qui
 mēdax est per
 turamētū cre-
 dit q̄ntomagl-
 deo credēdū ē
 qui mētiri nō
 pot. g Lō-
 fugim. Fugit
 ad spē: qui spe
 beatitudis tri-
 bulatiōes sper-
 nit. h Quā-
 sic. Sit ancho-
 ra nauē: sic spes
 atam tener ī ne-
 mergat ī salo-
 but m̄di: p̄se-
 tiendo initia-
 ti. Et firmā ne
 saltē titubet.
 i Vnde

La. VI Nico.delyra

a Mō enim iniustus deus vt obli-
 uiscatur operl vestri et dilectiōis b
 s. ex q̄ opa illa bona fecisti. a s ad honoē
 quā ostendistis in nōmīe ipsius
 dei. s hoc opus. s adhuc.
 qui mīstrastis sanctis et ministris
 s quasi p̄fēt̄ta laudo: de futurō autem vobis
 bona cupio. a s v̄ nec vñus desit.
 b tis. Lupinus autē zvnūm quēq̄s
 a s quā quondā habuistis. t̄ b̄ frequēt̄ ostē-
 dēre. s ministrans sanctis.
 vestrum eāndēm ostētare solli-
 a s v̄ in futuro compleatur i vobis quā modo
 speratis.
 cītudinē: ad explētōem spei
 s v̄cē v̄cē. s ita ostētare. s in hac sollicitudic.
 v̄cē in finē: vt nō segnes effi-
 s sancroūm.
 ciāmīni: verum imitatores eorū
 s non per genus.
 qui fide et patientia hereditabūt
 s p̄missam sepe beatitudinē. b s an sūc facie
 p̄missiones: v̄cē.
 d p̄missiones† Abrāe nāg pro k
 s ideo p̄ se.
 mittens deus: quoniā neminez
 s sc̄. habuit p̄ quem iuraret maiorez: m
 s abraam.
 e iurauit per semetip̄suz dices: Mi
 s i his q̄ stelle. a s i c̄remto krut. s assidue.
 si benedicēs bñdicām te: et
 a s sine fide. b s i his q̄ arena. s futura beati-
 tudine magnitudine ḡte. c s apostolus. s cer-
 tus abraam.
 multiplicās multiplicābo tē. Et o
 s iner multa aduersa. a s diu patienter expe-
 crans.
 sic lōganimite ferēns adēptus p
 a s sepe p̄missā benedictionem. i. eternam beatu-
 tudinem. b s ideo iurauit deus: quia homines
 iurant ideo q̄ se cum maiorem nō habuerit: q̄ ho-
 mines p̄ maiorem iurant.
 est reprōmissionē. t̄ hōmines enī
 s q̄ p̄ deum q̄ solus verax ex se.
 per maiorem sui iurāt: et omnis r
 s altercationis. a s valēs. s alter⁹ partis.
 controuersie eorū finis ad cōfir-
 a s q̄ sicut inter hoies.
 f mationē est iuramētuz. In quo s
 s abūdātē p̄ p̄missionē s abūdātē p̄ iuramen-
 abundātū volens deus ostēn- t
 tū. a s i his q̄ habituri erāt q̄ p̄mittebat.
 dēre iuramētū herēdib⁹ im v
 a s q̄ vix aliq̄s nouit q̄ fidē xpi saluari homies.
 q̄ erat de saluātē p̄ gram elec̄is. b s iner
 p̄missionē et implorēm.
 mobilitatem sui cōsiliū interpo-
 a s cōdescēdēs hoīm consuetudinē: vt certos fa-
 ceret. b s p̄missionē et iuramētū.
 suit iūsiurandū: vt p̄r duas res r
 s in quibus.
 imobiles quib⁹ ip̄ossible ē mēti y
 a s q̄d in oī aduersitate forces nos faciat valentes
 ad hoīā pati: vt in eternū regnemus.
 ri deū: fortissimū solatiuz habeā/
 a s in p̄cellis rēariorū. b s i aduersis. c s nō p
 mīs qui cōfūgim⁹ ad tenēdām 3
 aduersis deserendā. a s iam nobis in abraam ad
 impleram. s i. in omnibus prolaram.
 b p̄positā spēm: quā sicut ancho- b
 a s que tribulationū impulsū nō destruatur.
 ram habem⁹ anīc tūtā ac firmaz

Es significatione futurorum quod per Christum oportebat impleri. Quibus aduenientibus remanserunt illa Christianis tamen legenda ad intelligentiam premissae prophetie non autem necessario facta est: quia adhuc expectandum est: ut venturam reuelationem dei: quod his significabatur et veritas. Proinde nunc quicquid Christianorum sicut ea celebrare voluerit: quod sacerdos cincos eruerit: non erit prius deductor vel batu corporis: sed imploratus sepulture violator. a Dixit Tu es sacerdos in eternum: et tu in eternum iurauit dominus. b In tamen te. Ex laude sacerdotis infert comedationem legis. c Melioris. Quia meliora. i. eterna. promittitur et temporalia. d Hic autem quod in ma. te. Sicut ille permanet: ita et lex quam attulit: in quod vera remissio peccatorum: et perpetua gratia: quod quod vero lex non potuit: exclusa est. Quod autem permanet in eternum ostendit expositio: quod in vestimentis non est nisi est immortalis: scilicet in lego multi: quod mortales. e An et salvare. Ostendit quod sacerdotium Christi vestrum sacerdotium et lex destruit: comedat actum Christi deprimendo per transversum actum veteris sacerdotij. f Sanctus. Interi. g Innocens. manibus. h Impollutus. corpe. i Segregatio a peccato. i. ab omni peccato imunis.

C. Nico. de lyra

ostendit quod ibidebat dicitur: Salvavit dominus et arguit sic: Illud quod statuit super iuramento firmo est quod illud quod statuit sine iuramento. unde et iuramentum divinum est signum certissimum sui. scilicet quod est immutabile: ut dictum est ea. vi. sacerdotium autem Christi institutum est a deo et super iuramento: ut per prophetam Petrum. Et salvavit dominus et non penitebit eum tu es sacerdos in eternum. sacerdotium autem leviticum sine iuramento insitum est a deo: ut per prophetam Ezechiel. xvii. dicitur: Applica fratrem tuum aaron cum filiis suis de medio filiorum tuorum ut sacerdotio suum fugias mibi tecum. ibi nullum iterum possit iuramentum divinum: ergo sacerdotium Christi firmum et excellente est sacerdotio leviticum: et hoc est quod dicitur. Et quod est super non sine iure iurando. q. d. magnus est validus quod sacerdotium Christi non est in iuramento sine iuramento divino: quod non sic factum est de sacerdotib[us] veteris legis. propter quod sequitur: a Alij quod sine iure ipsa facti sunt. s. i. veteri lege. b Hic autem i. p. sacerdotum. c Cum iure iurando. institutus est. d Per eum. i. p. patrem. e Qui dixit ad illum: iurauit dominus et quod sacerdotis medius est iterum deum et populus: referens populum in deum et beneficia dei ad populum. id quarto melius est sacerdotium Christi: tanto meliora beneficia per ipsum promulgata. et hoc est quod subdividitur: f In tamen melius. te. i. melior per bonorum. s. eterno: quod nos testameti designat aliqui bonum quod datur per testimoniis. testametu autem nouum: permititur bona celestia et eterna: quod propter est testametu Christi. id sequitur: Spes factus est Iesus. i. veteri autem testametu non permittebat nisi bona carnalia: quod mente bonis non quietat. b Et alij quod dicitur. Hic propter probat sacerdotium Christi excellere sacerdotium leviticum: p. quod dicitur in auctoritate prophetarum. p. missa de Christo: Tu es sacerdos in eternum. Et diuidit duas. quod primo facit quod dicitur est. scilicet ex hoc excludit efficiencia sacerdotum Christi. ibi: An et salvare. Circum primi scientiam quod illa quod sunt corruptibilita in corporalibus multiplicatur in eadem specie: sicut per se ad sensum. ista autem quod sunt corruptibilita non sic multiplicatur: sicut per se est videntur sol et vnitica luna. In sacerdotio autem leviticum fuerunt plures sumi sacerdotes sibi unitim succedentes: quod elegerat successus aaron et phineas Christi electi. et sic de aliis. In sacerdotio autem Christi est vnicum sum sacerdos. i. Christus. alij autem oecum non sunt nisi ministri: sicut et dicit apostolus. i. Cor. iii. Sic nos existimet homo ut minister Christi Christi te. et quod est sacerdotium leviticum fuit corruptibile et transitorium: sacerdotium vero Christi incorruptibile est et eternum. eternum autem excellenter est corruptibile. g. te. et hoc est quod dicitur. Et alij quod plures facti sunt sacerdotes in lege veteri. et causa subdividitur: i. Idcirco. i. prophetam. k. Quod more prophetarum berentur

berent permanere. cum essent corruptibles. l. Hic autem i. Christus. m. Et quod maneat in eternum: semper habet sacerdotium. n. An et salvare. Hic ex predictis coelredit efficacia sacerdotum Christi. effectus enim eternus non potest induci a causa temporali: sed tamen causa eterna. et ideo Christus qui est sacerdos in eternum: potest dare salutem eternam: et hoc est quod dicitur. An et salvare in perpetuum per te. N. odus autem per quem hoc facit est nature excellencia et pietatis abundantia. primum patet: quod h[oc] habeat naturam humanam per quam distat a patre. est tamen unita nature divina per quam indistans est ab eo. et hoc agitur cum dicitur: o Accedens per se metipsum ad deum. accedere enim ad alium non couenit nisi ei qui aliquo modo distat ab eo. Christus autem distat a patre secundum modum naturae humanae tamen: et hoc modo competit ei accedere ad patrem. veritatem quod habet candorem naturae cum patre. id accedit per semetipsum. hoc autem non potest competere alicui pure creature: et quia in Christo est excellencia nature divina: sequitur quod semper vivit: quod semper vita divina est eterna: et hoc est quod dicitur: Semper vivens. excellencia autem pietatis tangitur cum dicitur: p. Ad interpellandum per nos. quod tanta excellencia sit sicut dicitur: in eum ex sua pietate est aduocatus noster: sicut et dicitur. i. Job. ii. Aduocatum habemus apud patrem Iesum Christum. interpellamus eni[m] per nos in corde nostro. p. nobis assumptus: sicut patris representando. similiter in aia per ipsum naturale desiderium de nostra salute exprimendo. q. Talis enim. Postquam ostendit sacerdotum Christi excellentiem. hic propter ostendit ei non cessit. pfectum enim necessarium est ad exultationem imperfectios. sacerdotum autem leviticum fuit imperfectus: et ideo necessarium fuit sacerdotum Christi quod est perfectus. et ideo ostendit primo quod secundum pfectum fuit in sacerdotio leviticum totum est in Christo. secundo quia ab eo excluditur quod erat imperfectus. ibi: Qui non habet necessitatem. Circa primum sciendum quod in sacerdotio vere. requirebatur sanctitas: ut habetur Leviticus. xxii. Nam comisicat stirpem generis sui vulgo genitis sue. ista autem pfectissime erat in Christo. et hoc est quod dicitur: Talis enim decebat ut nobis esset pontifex sanctus: quia Christus ab instanti conceptionis fuit sanctus. Sanctus enim idem est quod applicatum ad divinam. propter quod erat res inanimata sed ad divinum cultum applicatus. dicens sancte: sicut calix altare et similia. Humanitas vero Christi ab instanti conceptionis fuit deo applicata in unitate spiritus: que est maxima applicatio. r. Innocens. b. etiam mariane compedit Christus qui peccatum non fecit nec invenit est dolor in ore eius: ut habetur. i. Petrus. ii. s. Impollutus. i. sine corporali deformitate: quod talis deformitas causatur: vel a causa intrinseca scilicet a defectu corporis formante: vel ex defectu materie: per quem modum pertinet. g. multo etiam natura humana: sed neutru habuit locum in Christo: quod corporis est fuit formatum virtute spirituali que est infinita. materia autem corporis fuit purissimus sanguis beate virginis. altera causas deformitas a causa extrinseca: scilicet per aliquem spiritum suum prius manu vel pede vel oculo: aut per malo regimenter aliquem perdit manu oculum vel pedem: quod in Christo non habuit locum ut patet. t. Segregatio a peccato. et sicut hoc videtur falsum de Christo quod dicitur Matthaeus. ix. Discubebat Iesu in domo ecce multi publicani et peccatores venientes discubebant cum Iesu et discipulis suis. Dicendum quod Christus venit tam medicus peccatorum. et ideo non debuit segregari a peccatoribus: scilicet ad cohabitationem. et ideo legitur cum peccatoribus comedisse et bibisse et tandem proximus medicus condescensisse propter eum et salutem

Glo.ordi. Ad II

l. I. de lyra

l. II. de lyra

l. III. de lyra

l. IV. de lyra

l. V. de lyra

l. VI. de lyra

l. VII. de lyra

l. VIII. de lyra

Glo.ordi. Ad Hebreos

a Qui nō ha. Qui cū sit talis: non habet necessitatē q̄tide offerre. **b** Hoc enī fecit. Adeo magnū ē sacrificiū: q̄ l̄z vñū et semel oblatū sit: sufficit tñ ad eternitatē. **c** Lex enī hoīes. Illi habēt necessitatē quotidie offerre; q̄ infirmi: b semel suscīt: q̄ filii p̄fecr. **Laplū**

Nico. de lyra

eoꝝ salutē, fuit tñ segregatꝝ a peccato ribꝝ. Et ad p̄ticipationē cū eis ī pec-
cato: q̄ talis segregatio erat x̄tiosa
et salutē n̄t accōmoda: nō sic aut̄ segre-
gatio null̄. **a** Et excellens cel̄ sa. q̄
in naturā diuinā excellit oēz creatu-
rā. **b** Quia non ha. t̄c. Hic p̄f̄r ex-
cludit a x̄po im̄fectiōes q̄ erat in sa-
cerdotibꝝ ve. te. erat enī ip̄fectionis q̄
sacerdos ve. te. nō solū offerebat sacri-
ficiū p̄ petis p̄pli ī die expiatiōis: sed
etia cū b̄ offerebat vitulū p̄ petis pro
p̄x̄s. Itē ip̄fectionis erat q̄ b̄ siebat n̄
enī semel b̄ pluries: q̄ vna oblatio n̄
sufficiebat p̄ oībꝝ p̄petis xp̄l̄ s̄i ip̄fecti-
onē. p̄ps aut̄ m̄nā obtulit hostiā. s.
corpꝝ suū ī cruce: nō tñ. p̄ petis xp̄is
s̄i. p̄ alienis. t̄ h̄ q̄ d̄ b. Qui nō h̄
quidē necessitatē t̄c. et pat̄ l̄ra v̄sc̄
ibi: **c** Lex enī t̄c. i. p̄nitatē ad pec-
cādū. t̄ sic peccabant aliq̄ s̄i alij bo-
mines: nō sic aut̄ x̄ps. xp̄l̄ q̄ s̄bdit:
d Sermo aut̄ t̄c. i. X̄bum diuinū lo-
quēs d̄ sacerdotiū x̄pi ī st̄ituū ḡ iura-
mētū diuinū: vt. s. dictū ē ostēdit q̄ filiū d̄ est ī st̄itutū sacer-
dos no. te. q̄ d̄ post legē mo. v̄si ordine t̄p̄is s̄i nō ordine digni-
tatis. Ad maiore evidētā illi. X̄bi q̄d habiti ē ī hoc ca. **D**
min̄ ē ī maiore b̄ndic̄. videſ q̄ nō sit v̄z generaliter. Pri-
mo q̄ pap̄a p̄scr̄as ab ep̄o Hostiā.
sua electiōe etiā aīq̄ p̄scr̄et: t̄ archiep̄s p̄lecr̄at a suffraga-
neis ip̄o minoribꝝ. Incōtrariū ē auētas apl̄i: q̄ d̄c̄ illi ē ve-
rū sine villa īdictiōe. Dicēdū ē q̄ circa b̄ errauerūt qdā here-
tici q̄ noīant paup̄es de Lugduno: q̄ enī q̄libet iustū maior ē
q̄cūq̄ p̄tōe. iō dixerūt q̄ sacerdos p̄tōz n̄ p̄tōe b̄ndic̄ iustō
etiā puro laicō: s̄i econuoro q̄libet iustū etiā pur̄laicō ē sacer-
dos v̄z null̄ alt̄. **S** b̄ error ē nimis p̄niosus: q̄ si sacer-
tas m̄stri sit de necessitate sacri: nulla erit certitudō in sacris
eccl̄ie: q̄ null̄ seit certitudinalis se ēē in statu gr̄e. t̄ multo mi-
nis pot̄ b̄ scire de alto. t̄ p̄pis de nullo sciret virū et bapti-
cat̄ vel nō: nec de q̄cūq̄ alio sacro cēt alij certitudē. t̄ iō. **D**
q̄ q̄ alij agit ī v̄tute. p̄pa: tūc q̄rit̄ s̄i ip̄o q̄ v̄l̄ q̄lis sit: q̄
el̄ bonitas vel malitia variat solū actione. p̄p̄ia: s̄i q̄n̄ soluz
agit ī v̄tute alteri. n̄ variat. bona enī elemosyna daf a bono
p̄ malū fusi: t̄ codē mō d̄. ſert bonū p̄ v̄z sac̄m p̄ malos
m̄stros. iō dictū apl̄i v̄rū ē. s. q̄ minor a maiore b̄ndic̄: q̄
q̄libet institut̄ minister x̄pi maior ē q̄cūq̄ alio inq̄tū ē h̄ōvel
peccator. **S** adhuc vna obiectio ē de sacerdote corpꝝ p̄se-
crāte: t̄ nō videſ q̄ sacerdos sit aliq̄ mō maior ip̄o. Dicēdū q̄
sacerdos p̄scr̄at ip̄az matertā q̄ maior ē. x̄ps aut̄ inq̄tū de-
p̄scr̄at corpꝝ suū. et sic p̄t̄ p̄positū. Ad argumēta dicendū
q̄ pat̄et ex dictis. elec̄tū enī in pap̄a submittit se voluntarie
inq̄tū est hom̄e: ep̄iscopo Hostiā. inq̄tū est minister dei. t̄
codē modo archiep̄copus suis suffraganeis.

In ca. vii. vbi d̄ i postil. **S** videſ alicui q̄ istud argumē-
Additio. i. Argumētu apl̄i nō fun (tū nō valet.
dat ī b̄ q̄ si aliq̄ ē maior p̄t̄ p̄ptere
sit maior filio. t̄ talrō multipliciſ deficit: s̄i rō apl̄i fūdaſ ī b̄
q̄ abraā apud iudeos erat maxime dignitat̄ in q̄rum q̄ ip̄m
abraā. p̄ponere volebat t̄p̄i x̄po. vñ Job. vii. **N**ūqd tu ma-
ior es p̄re nō abraā? In eodē ca. vbi d̄ i postil. Transla-
to aut̄ sacerdotio necesse ē vt legis translatio fiat.

Additio. ii. Hoc q̄ d̄c̄ apl̄i: Trāslato āt sacerdo-
tio necesse ē vt leḡ translatio fiat. Non
videſ fūdari ī p̄comitātia leḡ sacerdotio ī generali p̄t̄idera-
tia: q̄ si sic tota lex ēē trāslato sacerdotio q̄d ē falsū:
nā lex v̄z etiā trāslato sacerdotio manet q̄tū ad moralia: s̄i
ad verā intelligētā dictoz apl̄i videſ attēdēdū q̄ ceremonia-
lia le. ve. vt sit sacrificia et hmōi: nō poterāt impleri b̄m ritū
mosaice leḡ n̄t p̄ sacerdotes de semine aaron: vt b̄r Mume.
vij. t̄ i alij s̄i plurimis loc̄. **S** iudicia ad q̄ ip̄lēda req̄

La. VII

Additio

ris auētas iudic̄: nō poterāt ipleri s̄b codē ritū n̄t p̄ sacerdo-
tes p̄dicos ap̄s q̄s erat auētas iudicāl: vñ Deutero. xxj. **L**o
quētē scriptura d̄ qdā negocia iudicāl sic dīc: Accedēt̄ sacer-
dotes filiū leui. q̄s elegerit dñs de tu vt m̄istrēt et t̄ b̄ndic̄at ī
noīe ei. t̄ ad x̄bū eoꝝ oē negocia p̄dēt. Ex q̄ p̄t̄ manifeste q̄
trāslato sacerdotio ve. te. necesse ē vt
leḡ translatio fiat q̄tū ad ceremonia-
lia i judicialia tñ: nō aut̄ q̄tū ad mo-
ralia q̄ null̄ depēdētā habebāt a fa-
cerdotio t̄c. In codē ca. vbi dīc̄ ī
postil. Jurauit dñs t̄c.

Additio. iii.

In eodē vbi
uit dñs t̄c. **M**ō videſ arguere apl̄s so-
lum ex maiori firmitate ei. q̄d īstitut̄
s̄b iuramēto: s̄i cū b̄ etiā videſ īnuere
q̄ istud sacerdotiū s̄b iuramēto firma-
tū sacerdotiū x̄pi. ex hoc q̄ mysteria
x̄pi s̄ueverūt ī sacra scriptura s̄b iura-
mēto diuino vallari. **S**tat q̄ cū deus
denunciasset abiae q̄ ī semie suo b̄ndi-
cerent oēs gētes: q̄d ītelliḡt ad l̄ram
d̄ x̄po vbi īterposuit firmū iuramētu.
H̄en. xxi. **P**er me metiōm iurauit dīc̄
ca. vi. **S**ilr cuž de regno x̄pi agereſ in
p̄s. q̄ incipit: Memēto dñe dauid t̄c. **P**o. 131.
D̄ib̄ ibi īterposuit iuramentū. d. **J**urauit dñs dauid: s̄i
rauit dñs dauid veritatē t̄ nō frusta-
bit em̄ke fructū vētris tui t̄c. Et sic
p̄t̄ q̄ īterpositiō iuramēti ītelliḡt
debet hoc sacerdotiū ad x̄p̄m p̄tinere.
Et notādū q̄ in b̄ q̄libet p̄dictoz iuramētoꝝ sup̄addit̄ alīqd
ad solēniorē iuramēti firmitatē p̄tinēs. vñ H̄en. xxij. nō solum
dirit: Jurauit dñs: s̄i addit̄ p̄ memēt̄ iurauit t̄c. Et in
p̄s. nō solū dīc̄: Jurauit dñs. s̄i addit̄: t̄ nō penitebit eū. **S**ilr
t̄ p̄s. Memēto dñe dauid: nō solū d̄r: Jurauit dñs dauid: s̄i
addit̄: t̄ nō frustrab̄it eū. Que qdē addit̄dēs nō s̄ueverunt
sieri ī sacra scriptura et ī alijs iuramētis diuiniſ t̄c. In eo,
ca. vbi d̄r ī postil. Ad argumēta dicēdū q̄ patent ex dictis.

Ad h̄adhuc s̄i x̄ba apl̄i vident̄ multe
q̄ creature b̄ndic̄t deū: vt cū d̄r: **V**idi aīa mea dño. t̄ b̄ndi-
cite angeli dño dño. t̄ b̄mōl. Ad q̄d dicēdū q̄ b̄ndictio p̄t̄ esse
duplex. s. actiua t̄ passiua. Actiua ē p̄ quā alīqd daf a b̄ndicē-
te t̄p̄i q̄ b̄ndic̄. t̄ tali b̄ndictiōe dē b̄ndic̄t creatures p̄ quāz
b̄ndictiōe eis p̄scr̄ut alīq̄ bona: s̄i H̄en. i. **B**ndic̄t̄q̄ eis dē.
t̄ ait: Cresc̄ite t̄ multiplicam̄. B̄ndictio aīt passiua ē p̄ quam
h̄ibil accrescit illi q̄ b̄ndic̄. s̄i tñ illi q̄ b̄ndic̄: t̄ isto mō crea-
ture b̄ndic̄t deū q̄ bonox n̄ oīy n̄ egēt: vñ talis b̄ndictio nō
ē nisi qdā modus laudāt̄. B̄ndictiōes aīt q̄ daf a sacerdo-
tibꝝ seu ministris dei reduc̄t̄ ad p̄mū modū b̄ndicēt̄ in q̄tū
in p̄sona dei seu ciāuētē hoc faciūt̄ seu īmp̄cāt̄. t̄ de isto modo
benedic̄t̄ loqūt̄ apostolus.

Replica.

In ca. vii. vbi apl̄s arguit sacerdotiū mel-
chisēdech dignū sacerdotio leuitic̄. Postil. ponit b̄ medium
s̄i q̄cqd ē mal̄ malor̄. ē etiā mal̄ minore: s̄i abraā fuit maior
et dignior leui: s̄i liḡ melchisēdech fuit maior abraā: fuit etiā
maior leui. Sed Burgen. abh̄icit hoc medium postil. d. q̄ multi-
pliciter deficit et ponit aliud medium rōnt̄ apl̄i: videlz q̄ uidet
reputab̄t̄ ip̄m abraam christō digniores dicentes Job. viii.
Bunqd tu maior es patre nostro abraā: **H**le dico p̄mo q̄ non
est p̄babile q̄ medium postil. deficit̄ si regulariter assumat̄.
Dicere autē in x̄ta illud medium q̄ pater ep̄i sit maior ep̄o: est re-
gulariter assūpt̄ ex medio q̄d nunq̄ fallit ī magnitudine mo-
lis: s̄i nec etiā ī magnitudine x̄tutis. vñfōmit̄ subsumēdo.
Dico sedq̄ accepto medio Burg. si verū est adhuc scrūt̄ me
diū postil. **H**ā si iudei reputauerūt abraā maiorē x̄po: tunc ex
medio postil. apl̄s cōcludit intentum sic subsumēdo: melchisē-
dech est maior abraam. liḡ melchisēdech est maior quoq̄
minore q̄ abraā: sed leui est minor abraā: liḡ est minor ip̄o
melchisēdech. In ca. eodē vbi dīc̄: Trāslato sacerdotio ne-
cessēt̄ vt translatio leḡ fiat. Circa quē passum Burgen. ar-
guit q̄ illud dictū apl̄i non p̄t̄ fundari sup̄ p̄comitātia leḡ
et sacerdotio ī generali cōsiderata: quia si sic. tunc ex translatio sacer-
dotio tota lex fut̄t̄ translata: q̄d falsū est. nā vt inq̄t̄ Bur.
lex vetus mansit q̄rum ad moralia etiam sacerdotio trāslato.
Hic dico q̄ Burgen. fantasiat̄. putans precepta moralia ori-
ginaliter

Replica Ad Hebreos

ginalitē ē de lege mosaica: qd̄ falsū ē t̄ d̄ doc̄. cōter dicētes q
p̄cepta moralia sūt d̄ lege nature: q̄uis enī i lege mosaica fue
rint maḡ explicata: ex b̄ nō seq̄t q̄ sint illi leḡ originaliter:
sīc sūt mō q̄cepta moralia sūnt i euāgelio maḡ extēta et
explicata t̄ lege mosaica: ex b̄ nō seq̄t q̄ sint originaliter p̄
cepta euāgelice leḡ. ē iiḡ p̄comitatiā leḡ t̄ sacerdotiū i gene

~~Glo.ordi.~~

A **C** Apitulū. **Q.** paucā **L.** VIII
dixisset breuiē cōpletivē dignitā/ tē ē i^o supra quā p^r̄ dixit: Caplū
ē breuis m^ltoꝝ cōplexio: sic dictū: qz to/ tā sūmā breuiē capiat. **b** Tālē habe.
Hic ictip̄ caplū t finite. ibi: D^e r nō hō.
c In celis p̄sedit. vel sup̄ materiales ce
los: vel sup̄ thronos & diariōes. Ibi mi
nister factoz: qz sacer̄ m̄strat vita eternā.
d Vt celis m̄strabat gliaz p̄ factalā cō
rū significataz. Et minister tabernaculū
veritatis. xitatis quā tabernaculū vēt p̄fig
urabat. s. iusticiā i p̄tī ecclā: gliaz i fu
tura. e Q. vēt tabernaculū. f Fi
rit de^r. (v) i eternū p̄maneat: vmbra tle
xō erat nō fixū p̄ portabili: t nō hō: qz t
vet posuit de^r s. p̄ ministeriū boem.
d Sāctoz mi. Sāctis augmētū vētū:
t vīta eternaz ministrat. g Si ḡ esset.
Amb. Si terren̄ eēt pontifex s. aaron:
vtqz nō eēt sacerdos i eternū fm̄ ordinem
melchisedech: h̄z qz aaron mortu^r nō eēt sa
cerdos. Christ^r xō qz vītū: sempitern^r eēt
sacerdos: nō tal q̄les sūt vmbra tle
sacerdotiū gerētes. Si g. Lāfr. Rō cur xps
se obutilit: qz si eēt sup̄ terrā qd̄ pro p̄cō
toti^r mūdi digne posset offerrat: nō eēt tū.
i Sacerdos. offere dign^r cum. l. Quis
essent q̄ offerrēt: t idō mūndus se obutile
mūndū. Aerū enī sacerdotiū rite nō posset
offerrī nīl q̄ sacerdotē iustum t sāctum.
Quis aut̄ tā iust^r t sāct^r sacerdos q̄ vni
cus dei fil^r: q̄ non op̄haberet p̄ sacrifici
ciū sua purgare p̄cta nec originales nec
supaddita. Alīta: Si g. Q. t q̄ oīs sa
cerdos p̄stituit ad offeređū: g. t xps ob
utilit: cui^r rei merito: t i celū ascendit. Et
sic oportebat fieri: qz si eēt sup̄ terra. i. nō
dū itroisset i sāctāctoz. i. in iteriora ce
lit: nō eēt sacerdos. i. sui sacerdotiū ritus
nō celebrazek: tū adhuc sup̄gesset sacerdot
i p̄ se offerat. Amb. Q. offereat: t cu al
vel celeste: s nō sup̄ frā. qz si h̄ eēt iā nō eēt
qd̄ offert. Chrys. qd̄ enī tā cōgruenter. p̄ ho
caro t qd̄ tā aptū imolationi q̄ caro mor
p̄ mundanis vītis mortaliū q̄ sine villa
piscētie caro nata i vtero t ex vtero xiglin
ri t suscipit posset q̄ caro sacrificij nr̄t: qd̄
oi sacrificio. s. cui offerař: a q̄ offerař: qd̄
idē i p̄e vn^r ver^r q̄ mediator p̄ p
vnū cū illo manēs cui offerebat vnū i se
vn^r i p̄e esset q̄ offerebat t qd̄ offerebat.
qz xps constituit ad offeređū. g. vel eēt ter
dos. sed terren̄ nō. qz Si eēt sup̄ terrā.
vt aaron. h̄ Nec eēt. vtqz. Sacerdo
mel. nec necessē forēt. k Lū essent tē. S
oīs offert si eēt terren̄ alīds q̄ posset mū
eēt sacer. fm̄ ordi. mel. qz satis essent q̄ off
erāt mortales t peccatores: t idō huma
nes vent xps q̄ sufficeret. Hūc aut̄. i. in h
us mūsteriū sacerdotiū fortissimū: tāto quā
sacerdotio t sacrificio trāst ad differētiā
exemplari. Ambro. Exemplar āt t vmbra
plar sūt t exemplū diuersarū rerū. Exemp
nē aliiquid sit. Exemplū: sūltudo q̄ inde t
ritatē moysi ostēdit. i. ordinē celestē: enī
diāt: laudēt et diligāt: seq̄ suicē t nos dī
studeāt. t alia hmoi in qb^r a nobis imita
lis populus capere non potuit: p̄cepit vt

Contra dico dixi: si mo facio caplum.
Apitulū aut̄ **L**a. VIII
dignus laude p̄xi p̄incē q̄ p̄dicta
sup ea q̄ dicūt. **L**alē ha-
s si diuē q̄ delicit et regnat fm̄ diuinitatē. q̄ qr̄
teq̄ q̄ hō d̄ gigas gemine substātū i q̄ due nature
vniue. b̄ s̄ eq̄litarē sedērīs deirat. i. p̄tis q̄ delicit
bem̄ p̄tificē q̄ p̄sedit in d̄xterā
et iudicat. a s̄ hoc p̄tatis et māiestatē diuine indi-
ciū est b̄ s̄ fm̄ humāna natura locutus.
s̄ hoc m̄sericordie.
d sedis māgnitudinī cēlīs: sāctō
a s̄ nō vmbaziliū: s̄ tabernaculi veri quod ē ani-
me sanctorum quibus dare gaudia eterna.
s̄ p̄t. s̄ tabernaculū. i. celestē ec-
e rū mister: et tabernaculi veri: qd̄ fi-
cēsiā et p̄ntez. s̄ p̄s ē minister q̄ ois p̄tificē
cōstituit ad ministrandū et hoc est.
xit de' et nō hō. **O**is enī pontifex
s̄ vt panes thus et hm̄di. s̄ de animalib⁹.
ad offerēda munera et hostias cō-
s̄ et q̄ ois cōstruit ad offerendū. s̄ p̄pm.
stuit: vñ necesse ē et hunc habe-
s̄. i. carnē et nobis: vel quā prius nō habuit.
s re aliquid quod offerat. **S**i ergo o
s̄ qd̄ iesus offert. a s̄ nedum pontifex.
b esset super terram: nec esset sacer/
s̄ nō eēt. s̄ multi et ita suḡfue carnalia offerer.
k dos cum essent qui offerrent fm̄
s̄. i. sup̄ terrā. a s̄ videat iesus eadē dignit̄ of-
ferre addit: deseruit. i. plene ois implent sicut di-
ctū ē mosi: ita frustra b̄ sacerdotiū allumeret ie-
sus q̄ carnale aliquid offerret. s̄ figure.
l legem munera. **Q**ui exempla
a s̄ mysteriop. s̄ celestis dici eccliaz: cui p̄s i ce-
lis regnat p̄ securita peregrinatur in terris.
ri et ymb̄z̄ deseruunt celestium.

La. VIII Réplica

rali. Hec valet qd Bur .arguit de moralib: qz illa nō p̄tinent originalit ad legē veterē : s̄z ad legē nature , t̄ id sūt indispēcialia: s̄z ceremonia t̄ iudiciale p̄tinēt directe t̄ originalit ad vet̄ testamētū : t̄ de illis generalit dixit ap̄ls trāstato sacerdo-
tio necesse ē legē trāsferri . Hec est s̄nīa postul. et s̄līr Burg. post
fragile argumentū suum quod p̄tauit insolubile.

Nico. de lyra

Si: h̄ mō facio capl̄m.
ut La. VIII a
xpi prīce p̄ pdicra
cūt. **Talē ha b**
fm̄ diuinat̄. I q̄
stātie i q̄ due nature
perit. i. pris q̄ dscit
dit in d̄xtera
maiest̄ diuine indi
urā locatus.
I hoc misericordie.
s i celis: sacto c
aculi veri quod ē ani
audia eterna.
vernaculū. i. celest̄ ec
cl̄i veri; qd̄ si d
minister q̄ ois p̄tis
hoc est.
s enī pontifex e
de animalibus.
a t hostias cō f
ndū. s p̄m.
t hunc habe/ f
prius nō habuit.
ferat. **Si ergo f**
s. nedum pontifex.
nec esset sacer/ g
ue carnalia offerret.
i offerrent fm̄ h
t̄ iesus eadē digni⁹ of
oia implet sicut di
cerdotiū assumeret
ie
figure.
Alli exempla / i
cit eccliaz: cui p̄s i ce
grinatur in terra.
unt celestium.
naculum moysi qd̄ f
fecit bezeleel: vt pat̄ i Exo. e
Ois enī pon.ad of.munera. Hic p̄fir. phat. p̄posituz. t̄ dividit
in tres: qr̄ p̄mo ostēdit q̄ xps̄ ē minister aliquoꝝ sacroꝝ.
scđo q̄ nō ē m̄ster sacroꝝ ve. te. ibi: Si ḡ eēt. tertio ostēdit
q̄ ē minister melioꝝ sacroꝝ. t̄: Huc aut̄ mell⁹. in p̄ma pte
arguit sic: Ois p̄tis ex ē m̄ster aliqꝝ sacroꝝ: qd̄ pat̄ p̄ b
q̄ st̄tituit vt offerat sacrificia ad s̄lificandū populum t̄
placādū deū: vt. s̄. dictū ē ca. v. xps̄ aut̄ ē p̄tis: vt ibidē
dictū fuit: ḡ ē minister aliqꝝ sacroꝝ. t̄ b ē qd̄ b: Ois p̄ti
fex r̄. et p̄s l̄a. f Si ḡ eēt. Hic p̄fir ostēdit q̄ xps̄ nō ē
minister aliquoꝝ sacroꝝ ve. te.aliter q̄ nō est necessariū sa
cerdotiū suū: qr̄ illa possit p̄ alios ministrari. s. p sacerdo
tes ve. te.ad quoꝝ officium pertinet administrare talia. t̄
b ē qd̄ b: Si ḡ eēt sup̄ terrā. i. si sacrū p̄tinens ad xpi my
steriū. ḡ Nec ēt sacerdos. l. eī sacerdotiū nō esset ne
cessariū. ḡ Lū ēent qui of. fm̄ le. munera. s. sacerdotes
veteris legis. i Qui exemplari vmbre deler. celestium.
Dicunt enī sacra veteris legis in quib⁹ deferuerat̄ sacer
dores: vmbra celestiuꝝ in c̄tūm imperfecte t̄ obscure illa
rep̄sentabant: sicut vmbra corporis humani imperfecte si
guram cius rep̄sentat. Dicunt etiam exemplar celestium
in c̄tūm erant quodāmodo manudicentia in cognitione
xps̄. de ratione enim exemplaris est prioritas respectu
exemplati. sed prius aliquid d̄ dupliciter. Uno modo fm̄
ognitionē nostrā. t̄ sic sacra veteris legis dicunt exēpla
ria celestiuꝝ: vt dictū est. Altero modo dicitur aliquid prius
altero dupliciter: t̄ sic ē econuerso: quia ipsa celestia sunt
exemplar eorum q̄ sacra sunt in tabernaculo moysi: qd̄
uit factum ad exemplar celestium. et hoc est quod subdi
ctū: Sicut responsum est moysi r̄.

b Vnde leges meas in mente. Non in tabulis lapideis: non atra
2. Cor. 3. a mento sed spiritu quo presenti quod est dicitur dei diffundit charitas
in cordibus: quod est plenitudo legis. Non extra terram sed intus dili-
gunt iusticia. non hec merces: Et ero illis. et vincet ex me: et misericordia
in futuro me videbitur: quod est perfectio ut alter alterum non doce-
at: hec est distincția veteris et noui. quod illud in lapide hoc in corde: ibi merces
terra: hic visio dei. a Disponam. ita.

Vnde leges. Ecce testamentum. et
e Etiam scriba. ut in eternum maneat. quod
queritur superesse eis nos dñi. d Non
docebit. Quid latet in terra: et discebat
populus per traditiones magistrorum: hoc
spiritus adueniens docuit apłs. et hoc est
Hierec. 31. f quod apłs dicit: Non docebit vobis. p.
Luz. 24. g quod est sciens: sicut in euangelio dicit: Tunc
aperuit eis sensus: ut intel. scriptum.
19. q. 2. c. e Malore. Chrys. Maiores: vel tpe
due sunt. ut priores quod nos posteriores expecta-
uerunt in denario accipiendo: vel scientia
vel virtute. Digniores quod s. intelligere
valuerunt lumen incorporeum atque incō-
mutabilem quod in hac vita potest minus
res tam credere potuerunt. Cum ergo vene-
rit quod profectio est et evanescit fuerit quod
ex parte eius: tunc quod assumpta carne carni appa-
paruit: ostendit seipsum dilectoribus suis:
tunc oes scient eum a minore usque ad ma-
iores: quod etiam minimus tunc profecto scient: cu-
g se non a maiore instruxit.

D Habuit quidem
1. Cor. 13. c Nico. de lyra
onem mandatorum verbis divinitus fece-
runt sibi vitulum conflatis: ut patet in
Exodo. a Et ego neglexi eos dic-
cit dominus. quia propter peccatum
vituli aliqui fuerunt occisi et alii per-
missi sunt cadere in alta peccata: propter
que perierunt in solitudine eorum cada-
vera. et sic dicit eos neglexisse inquit
dimisisti eos sic perire: res negligi
dicit quod periri permittit. b Quia hoc
est testamentum. Hic tangit predictio no-
te. et primo quod ad eius dationem: quod da-
tur est predictio iudeis quod spiritus predicatur.
Et est quod dicit: Quia hunc est testamentum
et eniā gentiles sunt admissi ad nouum
te. hoc tu facias sicut inseris oleaster
in bonas olivias: sicut quod dicit apłs Ro-
p. Scendo tagit predictio no. te. Quid ad
tum dati ois. cui dicit: c Post dies
il. di. dñs. i. post cursu veritatis. sicut pse-
ctum est posterior tpe quod ipsum imperfectum
et sicut magister datus post pedagogum.
Lex enim pedagogus non fuit in Christo: ut
dicitur. Tertio tagit predictio no. te.
Quod ad modum dandi cum dicitur:

d Vnde leges meas in mente. eo quod fidem inspirando. e Et in
cor. eo. supseri. eas. per charitatem formando: quod modus docendi est
apriorius ipsius dei. s. interitus illuminando. et sic data est lex noua
apłs: qui spiritus aperuit eis sensum ut intelligerent scripturas. et
quod misit eis spiritus sanctus. hoc autem potest altius docere formando ex
terius signa sensibilitas: ut voces et similia. et hoc modo data est lex
veritatis: ut habeat Exo. x. Luctus autem populus videbat voces et
lapides et cetera. Dicit autem leges meas in plurali: quod licet lex noua sit
una: et ibi sunt plura precepta et similia a spiritu sancto inspirata.
Quarto tagit predictio no. te. efficaciam cui dicit: f Et ego eis in deum
et ipso erunt mihi in populo. quod lex noua est lex amoris: quod dividit
filios regni a filiis predictis. g Et non datur. vndeque spiritus proximus
suum. sed potest intelligi duplicitate. Uno modo de cognitione vie. et sic
istud habet referentia ad apłs: quod oes instructi fuerunt immediate a
Christo: et non vero ab aliis: vnde et Paulus quod fuit posterior dicit Hal.
i. Motu vobis facio fratres euangeliū quod euangeliū est a me:
quod non est spiritus hominem: neque enim ab hoīe accepti illud negat didicisti: sed
revelatio īsc̄ Christi. Alio modo potest intelligi de cognitione patrie.
et tunc referentia ad oes beatos specialiter post iudicium futurum: quod
modo angelis superiores illuminantur superiores de his quod pertinet ad ex-
plenda

plēda ministeria propter electos: sed pacto iudicio cessabit talis
illuminatio. et expositio ultima magis recordat lumen. Sed quod effi-
cacia noui te. non solus se extendet ad cognitionem: sed etiam ad petrum
purgationem. id sequitur: b Quia spiritus ero in iudeis. cor. remu-
tendo in presenti. i Et peccatorum iste ad puniendum in futuro.

k Dicendo autem nouum. Hic ex predicto con-
cludit principale intentum: ex quo enim dominus per
Hieremias vocavit te. non enim Christus est
mediator: ut per prophetam scripsit per os
quod procedens testamentum dicas veritatem: quia
non solum respectu veteris. et hoc est quod dicitur
Dicendo autem nouum de testamento Christi.

l Veterauit prior. i. ordinatur quod testamentum

procedens debeat dici veritatem: quod autem vetera-

scit propter meliora tempora: et de tale deficit
in tempore: ut habeat iugum. physico. id est scriptum
quod videtur. sit evanescere. quod nouum. et hoc est quod

subdit: m Quod autem antiquum est. Ad

enitentia maiorem huius quod dicitur est in pte
immediate procedenti quod videtur lex nova
debuit dari a Christo in scriptum. Et arguit
prior quod sic: quod scriptura deseruit memo-
ri in futurum: sed lex Christi era duratura
usque in finem mundi: sicut illud in Luz. xx. Et
in terra transibunt: ubi autem mea non
transibunt. et videbunt quod Christus debuit doctri-
nā suā scribere. Item lex veritatis fuit figura
nova: ut habeat in libro causa lex veritatis fuit
scripta a deo secundum prophetam. Et Christus
tibi duas tabulas lapideas et legem
et misericordiam scripsi: quod lex nova debuit
scribi a Christo: quod figura debet correspondere
figurato. Cetera si Christus aliquid scri-
psisset illud potissimum debet esse in canon-
ne: sicut nibil ibi habet. g r. Unde
dicendum quod doctrina Christi non debuit ab
eo describi: quod excellētissimum modus do-
cendi debet excellētissime doctrinam: nūc
autem ita est quod efficaciam est modus docendi
Christi scriptum: quod scriptura non est nisi
vox mortua: et id est Christus qui est doctor excellē-
tissimum non querens modum docendi quod
scriptura quod est imperfectum: hoc solus modus
docendi per verbum qui est perfectissimum. Disci-
pulis autem suis recedebat a tanta profecti-
one couenienter doctrinam Christi scribere:
propter quod scripsit eniā et alios
libros non te. continentis doctrinam Christi.
Sile huius invenies apud antiquos phos-
tos: quod aliqui inter eos excellentissimi. s. py-
thagoras et Socrates dicunt nibil scri-
psisse discipuli eorum dicunt multa
scripta. Secundo quod non est omnies illius
doctorum scribere cuius doctrina non potest
fieri comprehendendi: talis fuit Christus secundum prophetam
Job. v. Et autem alia multa quod fecit Ies-
sus quod si scribant per singula: nec ipsum
mundum arbitror capere eos quod scribendi
sunt libros: quod exponens Augustinus dicit quod non est intelligendum propter
excessum qualitatium molis sed iudicium: et id Christus non debuit doctrinam
sua scribere: quod si ea scripsisset crederet quod eius doctrina non
potest inveniret quod illa scriptura prediceret. non sic autem credit quod scri-
ptura suo per discipulos et maxime quod proficit se non scripsisse ad ple-
nis doctrinas Christi: ut per prophetam in libro Job. 1. Et considerandum
est quod Christus non scripsit doctrinam sua in charta mortua: scriptis
enī eā in charta viua. s. in cordibus suis per discipulos: ut predictum est.
et sic erat propheticus in Hieremias: ut per prophetam in libro Job. et iste fuit modus
inveniens scribendi hanc doctrinam quod inducit efficaciter ad vitam
et ideo debuit scribi Christus in aia intellectuā quod haberet immor-
talem. propter quod dicit Paulus apłs. ii. Cor. 1. Et hoc epistola scripta sit in tabulis cordis. Et primus patet ex predicto
quod scriptura discipulorum Christi sufficit ad memoriam doctrine eius.

Ad secundum dicendum quod figura et figuratum non omnino assimulan-
tur: immo oportet quod figura deficiat a figurato. et ideo lex veritatis

que erat profector et consistebat in sensibilibus signis: fuit pri-

mo descripta in tabulis lapideis: lex autem noua tanquam perfe-

ctor fuit Christus descripta non attrahente: sed spiritu dei vivi in ta-

bulis cordis: ut dicit apostolus. ii. ad Cor. 1.

viii. In ea.

Additio Ad Hebreos

In ea. viij. vbi dicitur in postil. **Dicendū q̄ doctrina xp̄i non de-**
Additio. Scdm. iecm. Tho. (buit ab eo describi.)
ua p̄ncipaliter est ipsa gra sp̄uſſanceti: q̄ dat p̄ fidē xp̄i fidelib⁹
q̄ qđe ler noua ē indita hōi nō solū indicans qđ sit faciendū:
sed etiā adiunīas ad illud ip̄lēdū. t b̄. pbat p̄ multas aučes
sc̄pture & dicta setōx. vñ in scriptura euāgelijs nō cōtinetur
tur nisi ea q̄ p̄tinēt ad grām sp̄uſſet: vel sic dispositiua quā tū
ad intellectū p̄ fidē p̄ quā dat sp̄uſſet gra: vel km̄ affectuz y
sūt ea q̄ p̄tinēt ad cōtéptū mūndi p̄ quā hō fit capax gr̄e & sp̄uſſet
vel q̄stū ad vñi sp̄uſſalis gr̄e p̄ opa virtutū: ad q̄ multiplicitate
sc̄ptura no. te. hoiles exhortat: t sūt secundaria in lege no. de q̄
bus oportuit fideles xp̄i instrui verbis & scriptis. t iō lex no.
p̄ncipaliter est lex inditā: sc̄dario aut̄ lex sc̄pta. vñ km̄ b̄ ad q̄
stionē motā p̄ postil. dicendū est q̄ lex no. I. p̄ncipaliter nō solū
nō debuit scribi a xp̄o: s̄ nec etiā potuit scribi. H̄ra em̄ km̄ su-
am cōntia est qđā q̄litas met̄: q̄ nō ē sc̄ptibilis nec etiā p̄nūcia

Glo.ordi. Abhuit ad eum. Duxus est differenti.

Abuīt qđem. Hucusq; differentiā testamen/ **C. IX**
b torū oīdit t qđ veteri nouū supeminet t illū immutat
Munc idē oīdit esse ip̄i tabernaculi scemate.
b **B**eo. Scim. nō sp̄ualeſ ſecularē. qđ putabat
ab hoībus ſcim. t vere habuit ſcim ſecularē: qđ tabernacu-
lū p̄mū t ſcim. Scidū eſt iſigf: Tabernaculū. xxv. cubitos
habuisse in longitudine t decē in latitudine: totidemq; in al-
titudine. Habebat autē velū ex quatuor p̄ciosis coloribus con-
textum: t quattuor deauratis colunis appenſū: qđ ſegabat
inter. xx. et. x. cubitos: inter ſcim q̄ ſoimēcū erant: t ſancta
ſc̄t̄oꝝ interpoſta. Habebat eſti ſcim exterius. xx. cubitos lō-
gitudinis t ſcim interius. i. ſancū ſancti decē. Et vocat apo-
ſtolus illud p̄mū tabernaculū. h̄ aut ſcim tabernaculū. In
p̄mo cādelebra pluraliter: qđ licet vñ ſeptē h̄ebat brachia. Erat eſti in medio hasti-
la a qđ p̄cedebat brachia tria a dextera p̄te t tria a ſinistra. Mensa. i. altare p̄ ūroitu
Et ſup mēſa. xij. panes deo. p̄pofitū qđ erant de ſimila: t ſingulis ſabbatis oēs mura-
banſ. Si xō an ſabbatū alijs eſtet neceſſari: nō poterat ſumi ſi alijs ſtatim loco
eius ſubstitueret. Et ſup panes erat thus lucidū. Primum d̄ ſcim p̄ venerationē illius
tp̄is: marie qđ ſignificabat p̄ ſitem ecclēſiā. qđ eſt ſcim. Scdm d̄ ſc̄t̄a ſanctor̄: qđ in ma-
loī veneratione erat: t qđ ſignificat ſup celeſtē ecclēſiā vbi nihil peti. Arca erat de li-
gnis ſethim habens duos cubitos t dimidiū in longitudine: t vñ ſi dimidiū in la-
titudine: tantidem in altitudine. Et in vno qđ angulo aureū anulū: duos a dextris
t duos a ſinistris: in quibus aſſidue erant vices aurei ad portandum. Proprietary-
rium eſt ſiuſ oraculum tabula ſuper arcā eiusdem longitudinis t latitudinis. Sup
quā ſtabat cherubin: in quam t ſeſe cōtinentia auerſis vultibus ſemper aspicebant
Hoc totū eſt pabola. Primum tabernaculū p̄ ſis ecclēſia in qua militamur deo: a teq;
veniat ad celū. In qđ cādelebra. i. xps fulgens h̄tute t ſapia in medio fidelii: qui et
ip̄i candelabra aurea: qđ ſapientia lucent. Ip̄e xps ſtipes qđ portat tria brachia a de-
xtris t tria a ſinistris: quia ip̄e vitis in quo fundati ſunt tres ordines qui tpe gracie
dexiri. i. digniores ante grām ſinistris: hi ſunt noedanel: t lob. i. rectores cōtinētes
coniugat. Qui t in agro t in lecto t in molendino eē fm euangeliū dicunt. Prima
pars haſtilū erat quaſi calami aurei: post ciphri: inde ſpherule aurei: tandem illia.
Calami ſancti qui in humidis diuini fontis nutriti ſunt: t caui ad tranſfundendum
liquorem alijs. Ip̄i ciphri: dum alijs ppinat quod biberunt ſapientia. i. ſcientiam
dei. Inde ſpherule. i. rotundi t perfecti t mobiles quos nibil detineat donec veniat
ad illia eterne iocunditatis qui non habent timoris angulū: nec elationis ſupcilium.
Sup his ponebanſ ſeptem lucerne: ſeptem dona ſp̄uſancti: qđ in xpo plenissime man-
ſerunt: t fidelibus fm voluntatē eius distributa ſunt. Mensa ad hōſtiū ſcriptura di-
uina qđ pmanet: qđ intrantibus pponit: qđ dum eterna gaudia: t quo ad ip̄a pueniat
oīdit: cibum vite ſuggerit. In ea panes mundi. i. xij. apl. t eoꝝ vicari: qui thus ořo
num deo offerunt: quorum ſi quis moritur ſtatim alijs eius loco ſubſtituendus eſt.
Sed in ſeptima etate omnes auferent. Scdm post velum: ecclēſia celeſtis qđ velatur
qđ h̄di bic viuimus. Thuribulū: xps igne charitatis plenus: interpellans ſemper p
nobis. Arca: xps in qđ oēs thelauri lapienti t ſcie abſconditi. Ex omni parte aurea
quia in cognitione t ferme t opere eius non niſi pura veritas. Longitudo: perfe-
teria doctrine qđ per vnum cubitum: t operationis qđ per alterū cubitū designatur
ad cuiꝝ pfectionem humānus intellectus imperfectus eſt qđ ſignat dimidiū cubitū.
Latitudo perfectio charitatis: altitudo perfectio ſpe: ad quam nos dimidiū. i. impfe-
cti ſumus. Quattuor anuli quattuor euangeliste pfecti per quos portaſ in quattuor
mundi partes. Quibꝝ adh̄eret vectes aurei. i. p̄dicatores ſapia fulgētes: ſp pati ſ
hōſti. In arca vna bñs māna. i. aia xp̄i ſt̄ines plenā ſapiam: qđ reficiunt t angeli.
Virga ſignificat ſacerdotale p̄tate xp̄i. Tabule: qđ p̄tator legi. Proprietaryū xps
qđ ppitiat nob. Duo cherubin oēs ordies celi qđ i eo exiſtūt qđ inuite dilectionē cōne-
ſit qđ ſi ſapiētes: m̄i enī obūbrant p̄tū in ſcē. In p̄t qđtide intrabat ſacerdotes: qđ h̄
qđtide ſe debet fideles ſacrificare carnē ſuā cū vitijs t cōcupiſcētis moriſtātēs. Ali-
ter em̄ ad celeſtē nō poterūt puenire. Pōtix fer qđ ſemel in anno in ſcō. i. ſc̄t̄ ſc̄t̄um
ſtrouit cū ſanguine xps qđ āno benigntatē ſemel in celū intravit p ſanguine ſuū quez
p p̄tis hoīm ſudit. H̄iꝝ pabola mūera: t hōſtie offerunt: qđ ſe etiam aliqd defi-
gnat in instati tēpore. **D** Tabernaculū enī ſcim. Primum tabernaculū int̄ ſubſiuit

La. IX Replica

Replika. In ca. viii. vbi mouet postil. q. Utz le-
xi. solutionē Bur. labořas inter cetera dicit q lex no. p̄ncipio
liter ē idita mēti. s. i. p̄a grā:igitur n debuit a xpo scribi. H̄i
eū cū sit qdā sp̄ualis qlitas mētis n̄ est scriptibil. Sz fun-
damentū bui rōnis erroneū est: qz tollit a xpo oīpotentiam
p ḡns deitatem. Nā dicere xpm aliquid n̄ posse qd tñ h̄dictione
n̄ n̄ includit: ē tollere oīpotētiā: sz qlitatē sp̄uale exp̄mer
signo sensibili: sic xbo vel sc̄pto: min̄ includit p̄ditionē q
patrē in voce t sp̄iscm in colubē specie sensibiliter exhibetur
igitur huiusmodi qlitatem sp̄nalem sicut est gratia scribere et
xp̄nunciare sensibiliter n̄ est xpo ipso possibile. Incautū igitur
est fundamentum illius rationis per Burgen. adducte: et s
sancto Tho. recipit p̄ma sc̄de. q. cv. prout Burgen. allegat
postil. igitur rationes potiores sunt.

Nico. de lyre

Neppe interitum: habuit enim. sed ostendit
quod necessarii erat Christus cum per hec omnia
nullum intraret in celum. sed vel camen.
Abuit quidem et **La. IX.**
testamētū. sed non veras sed p̄mō
carnalis. carnalea.
pri iustificatiōes culture; et sc̄m se
qd ad Christos. si figura huiuscēdī i q̄ dicitur munis/
strat sci sacerdotes accēderēt lumen doctrinæ et pa/
scentes pp̄lm pane dei q̄ sup̄ mensā p̄sto ē a sabbato
to speci ad sabbatum specie.
culare. Tabernaculū enim factū ē pri/
Da. IX.
Abū
quidem
post
q̄ ap̄ls ostendit dignitatē
sacerdotiū Christi
respectu sacerdotij veteris le/
gis in generali. b̄fir declarat b̄ idem ap̄

v culare. Tabernaculū eñ fctm ē pri. **v** li. b ſit declarat b idem ap- plicādo magis in ſpēali. Et diuidit in duas ptes: qdā pmo declarat ppositū. Scđo xbat qdā i ſuo pcessu ſuppoſitū. in pnci. caſe. ibi: Amb̄a habēs lex. Prima ad huc diuidit i tres. qr pmo tangit ea ē fuerūt circa ve. te. Scđo oñdit coz ſignatū. ibi: hoc ſignatē. tertio ex hoc arguit ad ppositū. ibi: Et iō no. test. Prīa adhuc i duas. qr pmo tāgit ea qdā ruerūt in veteri lege in qdā genera- li. Scđo oñdit ea magl i ſpēali. ibi: Ta- bernaculū eñ. Ad euidentia pmi co- ſiderādū q ſia q ſit i no. et ve. te. or- dinata ſunt ad cultū diuinū. ad talez xō cultū reddid hō inep⁹ ſimplr per- pctn⁹: et ap⁹ grām: fm qd xō p im- mūdatione corporal. Et iō ſacra noue- legis q ſerif grām ſ auferit pecca- tu reddid hōiem ſimplr aptū ad cul- tū diuinū. Illa at q erat i veteri lege grām nō coferebant: h̄ ſim qdā irre- gularitates ſeu imundicias corporales tollebāt: pp̄e q̄ ſphibebant hoies accedere ad locū diuini cult⁹: et ad ce- tū fideliū ſi erat tact⁹ mortui vel ali- cui imūdidi: ex qb̄ reddebaſ hō iep⁹ ad accedēdū ad locū cult⁹ diuinū. illa aut aufferebant ſacra ve. legis: h̄ ſi ipa gra nō ſerref: ſic diffidē decla- tu ē in pñ. huī opis. et b est qd ſi hic: Habuit qdēr pñs. i. ve. te. b. Justi- ficationes culture. i. ſacra auferentia diuini cult⁹ ſpedimenta mō pdicto. ve- rūtū iuſtificabāt fm qd. iō ſubdit: c. Et ſcīm ſeculare. i. ſacra auferentia corporale: q ū ſecularis: qr pñs ſeculū in corporalibus conſtitit: et q ſacra illa nō erat duratura niſi ad tps. d. Tabernaculū eñ. b pōit pdicta ma- gis in ſpēali. Et diuidit in duas. qr pmo tangit i ſpēali ea q ptinēt ad taber- naculi moysi diſpositionem. Scđo ea q ptinēt ad ſacerdotū iuſtrationē. ibi: His xō. Ad itellectū pmi pſiderādū. Q ſtabernaculū moysi ſic erat diſposi- tū. Parientes eñ erat d qbusdā aſſe- v. ſpēali. ibi: hoc ſignatē. tertio ex hoc arguit ad ppositū. ibi: Et iō no. test. Prīa adhuc i duas. qr pmo tāgit ea qdā ruerūt in veteri lege in qdā genera- li. Scđo oñdit ea magl i ſpēali. ibi: Ta- bernaculū eñ. Ad euidentia pmi co- ſiderādū q ſia q ſit i no. et ve. te. or- dinata ſunt ad cultū diuinū. ad talez xō cultū reddid hō inep⁹ ſimplr per- pctn⁹: et ap⁹ grām: fm qd xō p im- mūdatione corporal. Et iō ſacra noue- legis q ſerif grām ſ auferit pecca- tu reddid hōiem ſimplr aptū ad cul- tū diuinū. Illa at q erat i veteri lege grām nō coferebant: h̄ ſim qdā irre- gularitates ſeu imundicias corporales tollebāt: pp̄e q̄ ſphibebant hoies accedere ad locū diuini cult⁹: et ad ce- tū fideliū ſi erat tact⁹ mortui vel ali- cui imūdidi: ex qb̄ reddebaſ hō iep⁹ ad accedēdū ad locū cult⁹ diuinū. illa aut aufferebant ſacra ve. legis: h̄ ſi ipa gra nō ſerref: ſic diffidē decla- tu ē in pñ. huī opis. et b est qd ſi hic: Habuit qdēr pñs. i. ve. te. b. Justi- ficationes culture. i. ſacra auferentia diuini cult⁹ ſpedimenta mō pdicto. ve- rūtū iuſtificabāt fm qd. iō ſubdit: c. Et ſcīm ſeculare. i. ſacra auferentia corporale: q ū ſecularis: qr pñs ſeculū in corporalibus conſtitit: et q ſacra illa nō erat duratura niſi ad tps. d. Tabernaculū eñ. b pōit pdicta ma- gis in ſpēali. Et diuidit in duas. qr pmo tangit i ſpēali ea q ptinēt ad taber- naculi moysi diſpositionem. Scđo ea q ptinēt ad ſacerdotū iuſtrationē. ibi: His xō. Ad itellectū pmi pſiderādū. Q ſtabernaculū moysi ſic erat diſposi- tū. Parientes eñ erat d qbusdā aſſe-

G altare incēstū fores sub diuīo altare holocaustō. vel qd̄ fo-

ris est significat ve. te. t̄ est figura figure: in p̄tū nouum.

a Et arca. Arca caro xp̄i in q̄ māna diuinitatis t̄ tabula du-

ox testamētoz t̄ virga p̄ sacerdotio xp̄i. Arca ipsi ē i q̄ xp̄s

panis est. Aug. Arca significat secretū dei. In arca iusta

est poni lex: t̄ māna t̄ virga aarō. In
lege p̄cepta sunt: virga est pt̄as: man-
na grā: q̄ nisi cū grā nō est pt̄as faci-
endi p̄cepera: h̄ q̄ lex a quis nō ip̄le
desup est pp̄itiatōriū. Ad b̄ em̄ opus
est vt d̄ sit pp̄titius. Jō sap: q̄ sup,
exaltat misericordia iudicō. Duo cheru-
bin pēnīs obūbrant. i. velādo hono-
rāt: q̄ mysteria ista sunt. Inuicē se at-
tedunt: q̄ cōsonant. Hec em̄ sūt duo
testamenta. Ault̄ in pp̄titiorū: q̄a
misericordiam dei in q̄ spes est vel concili-
ant vel cōmendant. Uel cherubin. i.
rōnalis creatura. Duo pro charitate.
Pēnīs pp̄titiatōriū obūbrant: q̄ do-
nō sibi pēnas tribuit. i. dēu honorat.

t. 4.5. diss. c.
disciplina.

B Ault̄ in pp̄titiorū: q̄ spes nō est ni-
si in misericordia dei. Cherubin ple-
nitudo scie. i. duo testamenta. Obum-
brant. q̄ in eis latet xp̄s. b Cher-
ubin. Ambro. Plenitudo scie. Pro-
pitiatōriū sup̄ arcā xp̄s q̄ ip̄i xp̄o a
deo patre specialiter datū est: vt esset
pp̄titiatō p̄ petīs n̄fis. c In an-
no. Qd̄ singulis annis intrabat: si-
gnificabat nō vēisse adhuc p̄fectiōz.

Nico.de lyra

ribus cooptis auro. tectū xō tabna-
culi erat qd̄ dā cortina q̄ tuor colorib⁹
depicta. altitudo tabernaculi erat de-
cem cubitoz: t̄ latitudo decē. lōgitu-
do xō eius. xx. t̄ erat qd̄ dā cortina in-
terioris dōlitudinē in pte in
eclēs: q̄ ex vna parte cortine erat de-
cē cubiti tñ. t̄ dicebat illa ps taber-
naculi sc̄m sc̄tōp. in alia em̄ pte erant
xx. cubiti: t̄ dicebat illa ps sc̄tā abso-
lute vel etiā sc̄m: t̄ sic distinguēbant
du ptes tabernaculi sicut in ecclēsī
nostris chor⁹ t̄ nauis: n̄i q̄ oposito
mō erant site: q̄ chorous in ecclēsīs n̄ris est x̄sus orientem: in
tabernaculo xō moysi sc̄m sc̄tōp erat versus occidentē. Alte-
rius considerandū q̄ in sc̄m sc̄tōp erant tria: arca testamenti
duo cherubin: t̄ pp̄titiatōriū. Ap̄ls aut̄ addit quartū. s. q̄ ibi
erat thuribulū: q̄ exponit aliq̄ dicentes q̄ p̄ b̄ intelligit al-
tare incēstū. Sz b̄ p̄t̄ faltū p̄ textū Exo. xl. vbi d̄: q̄ altare in-
censi erat in alia parte tabernaculi. b etiā d̄cū Josephus et
Hierony. Et ideo dicendū q̄ p̄ thuribulū nō intelligitur alid
nisi q̄ ibi erat incensoriū in q̄ sum⁹: sacerdos intrans sanctum
sc̄tōp ponebat incensum vt nebula inde colurgens impedit
alioz aspectu q̄ erant in alia pte tabernaculi ne videret ea: q̄
erant intra sc̄m sc̄tōp. Sūt in alia parte tabernaculi q̄ diceba-
tur sancta erant tria. mensa. p̄positionis in latera aquilonari: t̄
candelabru aureū in laterē australi: t̄ altare thymyamari in
medio contra diuidentem sc̄m t̄ sc̄m sc̄tōp. Predictor aut̄
assignat duplex rō. vna l̄ralis t̄ alia mystica. l̄ralis ē ista. Ta-
bernaculū em̄ istud erat ordinatū ad cultū veri dei creatoris
totius mūdi in q̄ sunt due ptes. vna nobis inuisibilis: videli-
cer istd qd̄ ē ultra celū siderēt vbi ē habitat spūlia s̄stan-
tiā: t̄ b̄ figurabat p̄ illā ptem tabernaculi q̄ dicebat sanctuz
sc̄tōp in q̄ erant cherubin representantia angelicā naturā. t̄ ar-
ca testamēti clausa: ad designandū q̄ rōnes eoz q̄ sunt in b̄ se-
culo visibili continentē clause: t̄ nobis occulta in illo seculo su-
periori: sic rōnes effectū in caustis artificiatoz p̄ artifice con-
tinēt quodāmō clause: b̄ p̄ tria in arca contenta. s. tabulas
q̄ rep̄tant sap̄iam q̄ dirigunt res hūaner: virḡ aarō q̄ desi-
gnat pt̄as reguminiis p̄ quā coercēt hoies a malis: t̄ manna
p̄ qd̄ designat vita hūana. p̄ pp̄titiatōriū xō qd̄ erat q̄ sī locū
dei: t̄ q̄ inderēdebat sumo sacerdoti: p̄ hoc designat ip̄e d̄
gloriosus t̄ sublimis p̄t̄dens oib⁹ creaturis: t̄ sic p̄t̄ q̄ per
sc̄m sc̄tōp designant ea q̄ sunt supra celū siderēt nobis inui-
sibilia

sibilia. p̄ alia xō partē tabernaculi q̄ dicebatur sc̄m absol-
ute designabat alia pars mundi. p̄ tectū em̄ tabernaculi qd̄
erat qd̄ dā cortina varijs colorib⁹ distincta: designabat celum
siderēt varijs stellis ornatū. p̄ candelabru in q̄ erāt septē lu-
cerne: designabant orbes septē planetaz. ppter b̄ erat pos-
tū in pte australi: q̄ cursus planetaz

in hemisferio n̄ro sp̄ ē ad austrū. per
menlam xō ybi erat panes suppositi

designabant elementa: ex qb⁹ d̄stitui-
tur t̄ nutrīt hōm̄ vita: q̄ ex eisdē su-
mus t̄ nutrir. vt d̄. n̄. de generati-

one. Designabat etiā illa mensa q̄ il-

li q̄ in altari defuiebant creatori vni-
uersi creature de altario debentvne

re. Nō aut̄ allegorica p̄dictioz: q̄ p̄

illā ptem tabernaculi p̄ dicitur sc̄tā

designabat ve. te. in q̄ veritas diuīo-

rū erat latēs sub velaminib⁹ figurarū

sc̄tē aspectu eoꝝ q̄ erant intra sc̄m sc̄tō-

rū erat interclusus p̄ cortinā medianā

inter vtrāq̄ tabernaculi p̄t̄. vt dictū

est. P̄t̄ illā xō tabernaculi p̄t̄. vt dictū

est. dicebat sc̄m sc̄tōp in q̄ erāt illa q̄ re-

p̄ntabat spūlia t̄ dīnia: vt dictū ēst̄

gnificabat no. te. i. q̄ reuelata ē x̄itas

diuīoꝝ. ppter q̄d̄ in passiōe dñi in q̄

os̄sumat̄ ē no. te. sc̄sia fuit illa cortina

q̄ phibebat aspectu eoꝝ q̄ erant intra

sc̄tā sc̄tōp. vt b̄ Exo. xxiij. Hāc autem

expositionē sc̄dām p̄sequit̄ apostol⁹

vt patebit in sequentib⁹. His vīsis ac-

cedendū est ad l̄ram q̄ tangit taber-
naculi dispositionē. d Tabernaculū

em̄ factū est primū. Tabernaculū p̄t̄

illa p̄t̄ tabernaculi q̄ dicebat sancta: q̄ ab illa erat ingressus tēpli.

a In quo erant candelabra. dī can-

delabru in plurali: q̄ licet esset vnum

candelabru m̄t̄: t̄m̄t̄ habet septē

lucernas que hic dicunt̄ candelabra.

b Et mensa t̄ p̄positio panū. q̄a

septē panes erant positi sup̄ mensam

illam. Tertium aut̄ qd̄ erat ibi. s. alta-

re incensi omittit apostolus: quia fin-

q̄ sequitur infra nō intēdebat de istis

dicere per singulas. sequitur:

c Que dicitur sancta. hoc refertur

ad tabernaculū p̄t̄. q̄ sic dictū est illa ps p̄ma tabernacu-

li in q̄ erāt ista dicebat sc̄tā absolute. d Post velamētu

aūt. i. post cortinā intermedia. e Erat fin̄ tabernaculū

id est secunda pars tabernaculi. f Quod d̄ sc̄tā sc̄tōp

au. ba. tu. t̄. te. circūte. ex oī pte auro. q̄ erat de lignis se-

tbim̄ operta auro intus t̄ c̄: vt b̄ Exo. xv. g In qua

vna aurea ha. māna. fin̄ q̄ d̄ Exo. xvi. h Et virḡ aa-

rō que frōn. fin̄ q̄ b̄ Exo. xvij. i Et tabule testamenti.

ista erāt inclusa in arca. vt p̄dictū est. k Sup̄ q̄ erat che.

glorie. i. glōia facta: vel poti⁹ q̄ erant glie dei cui debuient

angeli p̄ cherubin significativa. vñ sequit̄: l Obūbran-

tia. pp̄titiatōriū. qd̄ rep̄tabat locū dīnū. vt dictum est.

m De qb⁹ nō est mo dicendū p̄ singula: q̄ ap̄ls p̄sequitur illa breuerit̄: t̄ fin̄ sensum allegoricū tñ: vt dictum est.

n His xō. b ap̄ls describit ministerū sacerdotū in taber-

naculo moysi. Id enī intellectū sc̄m̄t̄ q̄ intra sc̄m sc̄tōp

sol̄sumus sacerdos introbat in festo expiationis tantū. In

alia aut̄ pte tabernaculi q̄ dicebat sc̄tā ab solute alij sacer-

dotes intrabat bis qualibet die ad p̄ficiēdū sacrificia. imo

latio em̄ sacrificioꝝ t̄ oblatio eoꝝ siebat ex tabernaculū sub

duo in altari holocaustō. q̄ os̄sumat̄ sacrificii siebat in ta-

bernaculo p̄ cremationē incēstū in altari incēstū: q̄ sacrificia il-

la nō erāt accepta ex se tñ ex fide t̄ devotione offerētū

q̄ fides t̄ deuotio significant̄ p̄ incēstū. t̄ b̄ est qd̄ d̄. His xō

ita cōpositū. i. dīspositū mō p̄dicto. o In p̄. q̄. taberna. i.

in pte tobacnaculi q̄ dicebat sc̄tā. p Sem̄. i. quotidie.

q. Introbāt sa. sacri. offi. os̄sumates. p̄ cremationē incēstū.

r In sc̄dō aut̄. i. itra sc̄m sc̄tōp. s Sem̄ i anno sol⁹

p̄t̄ficer. supple. itrobāt. Hōla dicit b̄ q̄ plures itrabāt i an-

nothī sine sanguine: b̄ tñ nō inuenit sc̄tū i legē nīli soluz q̄n

mouēda erāt castra: tūc em̄ aarō t̄ filij eī itrabāt vt inolue-

* rent

Glo.ordi. Ad Hebreos La. IX Nico.de lyra

Nō sine sanguine. Sepe quidem sine sanguine istrobat: sū cū sanguine nō nisi sel.

b Pro sua ppli. Christ⁹ p pplo suo obtulit: p se & nō nisi i mēbris suis. Unde ipse ait: Verba delictor⁹ meoz. Delicta. n.

nra sua dicit q̄ ea sucepit nō ad habēdū sed ad delendum.

c Nōdum ppalatam. Celiū adhuc in secessit est morta. Iudus fīm corporis con-

dītione. ante & etiā fīm animas: sed pati enter expectanda est resurrectio in qua et coribus per christū patebit in celū accessus.

d Sancto viā. Alio sancto est xp̄s vel spūalis itel- ligentia legis p quā ascēditur in interiora celi. e Que pabola.

Q̄ aut̄ hec de sacrificiis consū- mādis vel in pmo v̄l in secundo taberna- culo fīm significatio nem dicta sunt aperit ibdēs: Que ē para.

f Usc̄ ad tempus cor. Usc̄ ad tps grē quo in melius cori- gendi erāt: qui huc usq; pedagog⁹: et ideo nō poterant pfectum facere: nō tam en eo tempore de- bebant cessare.

g Christ⁹ assistēs De sufficientia vni⁹ veri sacrificij no. te. plene h tractat: per quod et peccatorum remissionem quāver bis hieremē supra te tigit prestari dicit et salutē. q. b p̄dicta legalia non p̄nit facere pfectū. Sū xp̄s al. tē b Peramplius.

Christus istrouit ta- bernaculum nomine signi: id est tabernaculi designat signatum id est celum peramplius: quia plures ca- pit q̄ terrenum illud et perfectius: q̄ ibi perfecta beatitudo. Uel per tabernaculum: id est per carnem que non semine viri con- cepta et formata est: assistens patri tē.

Aug⁹. Ita vt per tabernaculum accipi- atur christi caro quam pro nobis obtulit: in qua et diabolum expugnauit. Est enim christus rex et sacerdos. Rex pugnauit p nobis. Sacerdos obtulit se pro nobis: q̄ pro nobis pugnauit quasi vices ē immo- vere tunc vicit. Crucifixus est em et de cru- ce in qua erat fixus diabolum occidit et in de rex noster. Sacerdos autē qd pro nob obtulit. vnde quia nihil mundum inuenit in homib⁹ quod offerret pro eis scipsum obtulit. Ecce mūda et felix et veravictima. Carnem em de vtero virginis accepit ve- munda offerret pro immundis.

t In sancta. Exponit quid dixerit: ta- bernaculū nō manufactū sc̄afctōr⁹. i. cele- stia. k Si em sanguis tē. Q̄ p christū potuerit ēē redēptio a miseri pb̄at q̄ per

rent ea q̄ erant intra sc̄afctōr⁹: et disposeret levita p onera. als aut̄ nō legif in- trasse alids nīl sūm⁹ sacerdos in festo expiationis ad offerēdū ibi corā p̄mitato- riu de sanguine hostie imolate p p̄ctō p̄pli et p p̄ctō p̄prio. a b ē quod dicitur:

a Nō sine san. tē. b signāte. b ostidit qd signabant p̄dicta. et pmo q̄tū ad ver⁹ testa. sc̄o q̄tū ad nouū. ibi: Christ⁹ assistēs. In pma p̄te dīc sic: b Hoc si-

gnate spūctō nōdū. ppalata esse sc̄afctōr⁹ viā. q̄ sīc dīcī

est p b q̄ nō patebat accessus sacerdotib⁹ ad iermicēto rū designabat q̄ via veniēdi ad celestia nō erat pate facta: sīc ē lno. te. t̄ q̄ ve. te. adhuc hēbat cursū suum qd significabat p p̄mā p̄tē tabernaculi: vt dīctū ē. t̄ b

est qd subdit: c Adhuc pri.ta. i. ve. te. h̄ntē statū.

d Que pabola. i. figura. e Est tps istantis. qr

ve. te. fuit figura noui. f Inx quā. s. pabola.

g Munera t ho. offe. q̄ nō p̄nt iux p̄sciam pfectam facere: q̄ in ve. te. qd fuit figura no. mūera oblatā nō auferēbat p̄tā: vt p̄dictū ē. t̄ cā subdit: h Serui

ente solūmō in cibis et potib⁹. qd ðr: q̄r obfūatiōes le

galiū i pte p̄sistit in abstinentia a qbusdā cibis et poti

bns i lege. phibit. i Et i varijs baptis. i. ablūtiō

nib⁹ q̄ fiebat i emulatiōe leprosi et p̄siliib⁹. oīa enī ista

erāt qdā pure corpalia. t̄ ðr nō poterāt mūdare con-

sciāz: sū tollere qndā imūdiciā corpale vel irregu-

laritatē q̄ dicū iusticie carnis. t̄ b ē qd ðr: k Et iu-

sticē car. v. ad. t. c. ip̄osit. i. v̄sq ad tps noue legis q̄

corrigit veterē nō a malo i bonū reducēdo: q̄r lex ve-

tus fuit bona et iusta. vt b̄. Ro. vii. h ab ip̄fecto ad p

fectū reducēdo: q̄r sīc puer b̄dū ē sub pedagogo im-

ponunt aliqua opa bona ad assūfactionē x̄mī. q̄ tñ

mutant̄ aduentē etate virili in q̄ pfectiora opa et im-

ponunt̄: ita p legē moysi fuerit ip̄posita legalia p̄lo iu-

daico vt exerceret i cultu vni⁹ dei: q̄r tñ erāt ip̄fecta.

l̄ p legē xp̄i ad pfectioē sunt reducta: pp̄t qd apls

hal. i. h̄. copabat legē moysi pedagogo s̄b cui⁹ dīcīpli-

na tenet puer b̄dū ē parnūl̄: vt plenī dīclaratū est

in p̄n. huius opis. l Christ⁹ assistēs. b ñr expo-

nit illō qd̄ p̄dictū fuit de tabernaculo moysi inq̄tū fuit

figura noue legi. Circa qd̄ apls duo facit: q̄r pmo de-

clarat. pp̄positi. Sc̄o qd̄ā suppositū. ibi: Si

em̄ sanguis. Circa p̄mū qnq̄ tāgt. pmo dignitate lo-

ci: q̄r illa ps tabernaculū q̄ figurabat no. te. vocabat

sc̄afctōr⁹. Sc̄o dignitate mīstri: q̄s sol⁹ sūm⁹ p̄t̄ifex il-

luc intrabat. tertio modū intrādi: q̄r cū sanguine intra-

bat. quarto tps intrādi: q̄r tñ semel i āno. quinto ad

qd̄ intrabat. l. ad placādū sibi dēū et pp̄lo. t̄ ista signi-

ficabat ea q̄ sūt in no. te. q̄r xp̄s q̄ sūm⁹ p̄t̄ifex intra-

uit celū: qd̄ designabat p sc̄afctōr⁹: vt. s. dictū ē. t̄ p

pp̄riū sanguine ad placādū nobis patrē. t̄ b ē qd̄ ðr:

Christ⁹ aut̄. Sc̄edū tñ q̄ in b capitulo constructio est

mūltū suspīciua. Et lō vt clari⁹ et breui⁹ pcedam ego

ponāt̄ram nō sūm⁹ q̄ lacet in libro: sū celum ordines sūne.

Christ⁹ assistēs. b̄ tangit̄ dignitas mīstri no. te. q̄r

xp̄s ē nomē suppositi existētis in natura dupliciti. s. di-

uina et hūana. Montifex b̄ tangit̄ nomē officij: q̄r xp̄s

est p̄nceps alio⁹ pastoꝝ: sūm⁹ q̄ ðr. i. P̄el. v. Cū appa-

riuerit̄ p̄nceps pastoꝝ tē. Assistēs. i. Semper paratus ad suum officium. s. ad in-

terpellandum patrem p nobis: t̄ ad auxiliandum nos contra impugnationēz

hostis. Introuit̄ semel in sancta. i. in celum: vt patebit infra quod quidem celū

est. Tabernaculum peramplius. i. valde amplū. ppter immensitatem bonorū

celesti. Et perfectius b̄ fuit tabernaculum moysi qd̄ fuit imobile et portabile

de loco ad locū. istud est imobile et eternum. sūm⁹ q̄ per Esa. fuit predictū. xxiiij.

Sc̄uli tui videbunt hierusalem ciuitatē opulentā tabernaculum quod nequa-

q̄ transferri poterit. ibi em̄ loquit̄ de hierusalem celesti. Nō manufactū. i. nō

p hoīem: sicut fuit tabernaculū moysi per manū beceleel. Et hoc est quod sub-

dit apls exponendo verbū predictū. Id est nō huius creationis. i. hūane fa-

ctionis. Tangit̄ etiam tempus intrādi. ibi: Semel. q̄ totum tempus non ē nō

si vñus annus respectu pontificis xp̄i. t̄ ideo ex quo semel intravit semp̄ est

ibī. Tangit̄ etiam modus intrādi cum dīctū: Neq̄ p̄ sanguinem hircorum

aut vitulorū: sicut intrabat pontifex veteris legis. Sed per propiū sanguinem

qui p nobis fuit effusus in cruce. Tangit̄ etiam ad quid intravit: cum dīctū:

Eterna redēptione invenia. q̄r per hoc habemus eternam redēptionem p

modum conuenientissimū a xp̄o inueniūt̄. in q̄tū satiſfecit: quia poterat inquā

tim̄ deus: t̄ soluit qui debebat iniquantū homo. m Si em̄ sanguis. b̄ pb̄at

quoddā suppositū circa vñtimū dīctū. s. q̄ sanguis xp̄i fuit efficax ad suppositū

divinū habet virtutem maiore ad emundationem anime q̄ sangnis hircorum

et vitulorum et aqua lustrationis ad tollendū imundiciā corpalem seu impedimentū

irregularitatis de quo predictū est. Tertias. ppositionis huīus patet

q̄ sanguis xp̄i ex eius vñtione ad suppositū divinū contrahit quandā infinitatē

O.ordi. Ad Hebreos La. IX

Nico.de lyra

Nilla legalia siebat mundatio corporalis. a Hircor. Hircus sp̄m significat: p similitudine carnis petri. Thaur: qr duorum testamentoꝝ comitū vēritat inimicos. b Linis vitule t̄c. De iuuenca rufa cui cinerē ad aquā aspersionis eo rāg mundationē q̄ mortuū tetigerint: pficere lex mādante nō est racenduz.

Num.19.b Evidentissimum ēst in ea nouū testamentū p̄figurāt. De hac dī in libro Mume

Leui.4.a ri dūm dixisse moysi. Loqre filijs isrl. Et accipiant a te iuuenca rufa sine virtu: q̄ nō h̄z in se virtū: t̄ nō est positiū sup eā iugū. Et dabis eā ad eleaçar sacerdotē b. p̄cīm. c. t̄ eiſcīt eā ex castra in locū mundū: t̄ occidet eā i cōiter hec hic spectet ei. Et accipiet eleaçar sanguinē ei: t̄ asperget eā. d. De ce h̄ faciē testimoniū septies: t̄ cremabūt eam in p̄spectu le. mis. c. cu ei: t̄ pellis ei cū carne: t̄ sanguis cū stercore cōburetur. Et accipiet sacerdos lignū cedrinū t̄ hyfopum t̄ coccinū: t̄ mittet in mediū cōbustionis iuuecē: t̄ con-

gregabit hō mūndus cinerē iuuecē: t̄ ponet ex castra in locū mundū t̄ erit filijs isrl t̄ p̄selytis legítimum sempiterñ vel eternū. Ex isto cinere siebat aq̄ aspersionis vñ mundabāt a contactu mortuorū. Ait em sic:

Leui.5.a Ois aia hois q̄ terigit mortuū iuunda erit septē diebus. Nic purificabilis die tertio t̄ septiā t̄ mūndus erit. Si xo nō purificari fuit nō erit mundus. Ois q̄ terigerit mortuū t̄ mortuū fuit nō purificari tabnaculū dñi polluit t̄ exterminet aia illa ex isrl. Itē ait: Et accipies hyfopū tingit in aqua vir mūd: t̄ asperget sup domū t̄ sup vafa t̄ sup anias. Altula feminēa. caro xpi infirma. Rufa: passione crūcta. Hāc accipiūt a moyse q̄ ē figura legis: q̄ fin legē vīsi sunt occidere xp̄m. q̄ fin iōsabbatū soluebat: t̄ obfuationes legitimas p̄phanabat. Sine virtu est iuuenca: q̄ īmu-

nis a petis caro xpi. Ad p̄firmationē āt repetit dices: q̄ nō h̄z in se virtū. Ael ad determinationē. l. q̄ t̄ si in alijs q̄ sūt mēbra ei habeat virtū: in se fin nō h̄z. Et nō

est positiū sup eū iugū: q̄ nō est subiugat iniquitatim

t̄ subiugatos iuuentis liberavit: t̄ eoz vineula

dirupit t̄ p̄tatem ponēti aīam t̄ itex sumēdi habuit.

Hō ad aarō: h̄ ad eleaçar data dī: q̄ nō ad t̄ps quod

tunc erat: sed ad polteros illius sacerdotij dñi passio-

erat pūctura. Electa ē ex castra: sile t̄ dñs ex ciuitatem

ecce! Et electa ē i locū mundū: q̄ dñs nō h̄uit causaz

malā. Occisa ē i p̄spectu eleaçar: sic occisa ē caro xpi

in p̄spectu eoz q̄ vēturi erat in no. te. dñi sacerdotes.

Et sanguinē asp̄t h̄ faciē testimoniū septies. q̄ christ?

fin scripturas fudit sanguinē in remissionē petōr. Ido

h̄ faciē testimoniū q̄ nō aliter declaratī h̄ fuerat diuino testimonio p̄nūcia-

tū: Jō septies: q̄ ip̄e nūc ad mūdiciā p̄mit spūalē. Ex castra hierlīm iussa ē

cremar. Cremari fin grecos a suspēsione dī: q̄ ignis suū mouet t̄ in eū cō-

nertī q̄ crema. q̄ signū ē resurrectionis. In p̄spectu eleaçar cremata dicit

q̄ illis appuit resurrectio xpi: q̄ futuri erat regal sacerdotiū. Nellis ei cum

carnē t̄ sanguine t̄ stercore cōbusta dī: q̄ nō solū suba mortalis corporis xpi: q̄

pelle carnibus t̄ sanguine intimata ēis: etiā cōtumelia t̄ abiectione plebis: que

noīe stercois significat cōuersa ē i gloriā: quā cōbustionis flāma significat.

In mediū cōbustionis mittit sacerdos lignū cedrinū hyfopū t̄ coccinū. Li-

gnū cedrinū ē spes q̄ in supnis firmiter hitat. Hyfopū fides: q̄ cū sit hūs radi

cib̄ heret i petra. Coccinū charitas: q̄ feruorē spūs igneo calore testa. Hec

tria debet mitti i medium cōbustionis. i. in resurrectionem christi: vt cum illo

abscondita sit vita nostra. Quis: id est reliquie combustionis: fama est que

secuta est post passionem t̄ resurrectionem. Hunc cinerem homo mundus con-

gregabat t̄ in locum mundum extra castra reponebat: quia hec fama apnd

eos maxime claruit qui non erant de consortio iudeozum: t̄ erant mundi ab

interfectione christi t̄ extra celebrationem iudaice consuetudinis. Ex isto ci-

nere fin aqua aspersionis per quam significatur baptiſmus: vnde mundabā-

tur homines a contactu mortuorum quia ab iniuite per baptiſmus christi.

Illa aqua tam profylētī h̄ gentiles v̄l iudei mundabantur: quia baptiſmus

iudeis t̄ gentibus p̄dest. Hyfopū qui fidem significat illa aqua aspergebat

quia fide mundantur corda: t̄ sine fide non p̄dest baptiſmus. A viro mun-

do hoc siebat: quia vere mūdi debet esse ministri ecclēsie q̄ portat p̄sonā dñi.

c. Ad em. car. i. vt caro emūda sit, pp̄ legis p̄ceptū: h̄ i xpo ē perfectio.

d. Oblutū semetiū. Et mediū in dēu t̄ hoīes dator ē no. test. q̄l p̄tis no-

bis ē t̄ dator legis noīe. e. Immaculatū. Ab sanguis nō immaculatus.

f. Ab opib̄ mor. Ambro. i. petis: q̄ h̄ tagit inqñaf sic h̄ tagebat mortuū co-

inqñabat: nec strat i celū nec illē i tēplū. g. Vīnei. Hēc ḡ ei p̄t kūire q̄

morta opa h̄z. Ambro. Que mors erat necessaria i redēptiōe nō mō gēti-

liū h̄z t̄ eaz p̄uarationū q̄s lex faciebat nō soluebat. Tantū fuit p̄ctū nostrū

vt saluari nō possem̄ nisi vñigenit̄ dei p̄ nobis morere debitoib̄ mor: sed

sic fecē nos dignos testamēti t̄ p̄missē hereditat̄ t̄ ita testamētu factū firmū.

h. Intercedente. Inter vētū testamētu t̄ nouū: in quib̄ nō solū sacra di-

uisa sūt sed t̄ p̄missa. Distinctio est passio xpi: in cui⁹ mōrē stat terrena non

p̄mitti h̄ eterna. In morte em̄ vñigeniti necesse est magna sperari.

¶ Ubi em̄

virtutis. h̄ p̄dicta veteris legis tollebat im-
mundiciā corpālē contractā ex tactu alicui
imundi t̄ a diuino cultū impeditentē: vt pa-
ret Hume. xix. ergo multo fortius sanguis
xpi mundat animā t̄ reddit eā aptā ad salu-

tē eternā: t̄ h̄ est q̄d

dr: Si enim sanguis

hircor. t̄ thaurozum

hoc siebat in festo ex

p̄piatiōis. a Et ci-

nis vitule aspersus.

q̄ in aq̄ lūstrationis

qua debebant imun-

di aspergi ponebant

cineres vitule cōbu-

ste. vt dr. Hu. xix.

b Inqñatos scriſi. t̄ Pei-

cat ad emūdationē. i. Job.

carnis: q̄z aniam mū

spōs. d. Lecto

entes languez

ad accepit vt co-

nditū p̄dicta.

¶ i. Lecto

ad p̄stamentū.

¶ f. Lecto

ad sanguis.

¶ g. Lecto

ad sanguis.

¶ h. Lecto

ad sanguis.

¶ i. Lecto

ad sanguis.

¶ j. Lecto

ad sanguis.

¶ k. Lecto

ad sanguis.

¶ l. Lecto

ad sanguis.

¶ m. Lecto

ad sanguis.

¶ n. Lecto

ad sanguis.

¶ o. Lecto

ad sanguis.

¶ p. Lecto

ad sanguis.

¶ q. Lecto

ad sanguis.

¶ r. Lecto

ad sanguis.

¶ s. Lecto

ad sanguis.

¶ t. Lecto

ad sanguis.

¶ u. Lecto

ad sanguis.

¶ v. Lecto

ad sanguis.

¶ w. Lecto

ad sanguis.

¶ x. Lecto

ad sanguis.

¶ y. Lecto

ad sanguis.

¶ z. Lecto

ad sanguis.

¶ a. Lecto

ad sanguis.

¶ b. Lecto

ad sanguis.

¶ c. Lecto

ad sanguis.

¶ d. Lecto

ad sanguis.

¶ e. Lecto

ad sanguis.

¶ f. Lecto

ad sanguis.

¶ g. Lecto

ad sanguis.

¶ h. Lecto

ad sanguis.

¶ i. Lecto

ad sanguis.

¶ j. Lecto

ad sanguis.

¶ k. Lecto

ad sanguis.

¶ l. Lecto

ad sanguis.

¶ m. Lecto

ad sanguis.

¶ n. Lecto

ad sanguis.

¶ o. Lecto

ad sanguis.

¶ p. Lecto

ad sanguis.

¶ q. Lecto

ad sanguis.

¶ r. Lecto

ad sanguis.

¶ s. Lecto

ad sanguis.

¶ t. Lecto

ad sanguis.

¶ u. Lecto

ad sanguis.

¶ v. Lecto

ad sanguis.

¶ w. Lecto

ad sanguis.

¶ x. Lecto

ad sanguis.

¶ y. Lecto

ad sanguis.

¶ z. Lecto

ad sanguis.

¶ a. Lecto

ad sanguis.

¶ b. Lecto

ad sanguis.

¶ c. Lecto

ad sanguis.

¶ d. Lecto

ad sanguis.

¶ e. Lecto

ad sanguis.

¶ f. Lecto

ad sanguis.

¶ g. Lecto

ad sanguis.

¶ h. Lecto

ad sanguis.

¶ i. Lecto

ad sanguis.

¶ j. Lecto

ad sanguis.

¶ k. Lecto

ad sanguis.

¶ l. Lecto

ad sanguis.

¶ m. Lecto

ad sanguis.

¶ n. Lecto

Glo.ordi. Ad Hebreos La.

Ga Aibi em̄. Dixit: xps est dator no. te. morte intercedente: nūc q. p. p̄firmatiōe eius oportuerat mori: pbat p̄fuerit hūane legis. Aibi em̄ te. Siē g. testamentū morte testatoris p̄firmat sic r̄ xps in assertione eoz q̄ testabat voluit mori ne q̄s de eis dubitaret nec alīs poterat nob̄ ec̄.

Morte enā gelū i nob̄ p̄firmavit: vt qz p̄ nob̄ mori: tuus est; p̄cepta ei⁹ diligam⁹ r̄ in auēte habeam⁹: r̄ p̄ mori: tem grām nob̄ ipertrauit q̄ cō plere possim⁹.

b Lecto em̄. Nō yōsē sanguinez p̄dictor̄ aialū acceptit vt eo asp̄geret r̄ mūdarer̄ p̄dicta.

Sic n̄ yōsē xps data no: ma lege sui sanguinē: q̄ vitu: lus xps x̄tū crucis cui⁹ cor: nib⁹ iplos vētillauit. r̄ hirc⁹ p̄

silitudine carnis p̄ctū: r̄ quia hostia pro peccato egressum cū aqua s̄ suo latere: ad hoc op̄ accepit: aquā baptismā

sanctificans: p̄cio sanguinis nos redimēs. Cū lana cocci: n̄a q̄ ignei coloris ē r̄ hyso: po.

Lana em̄ significat ignez dilectionis xpi: hyosopus q̄ va: let contra tumore pulmonis būilitate xpi significat: q̄ per

seruozē dilectionis r̄ būilita: tem p̄ nostra redēptione san: guinē suū fudit. Et sanguine

ubr̄. i. euangelio sanctifica: uit. i. p̄ficiunt: r̄ p̄lm̄ fidel: um abluit dices: H̄i s̄ sanguis

noui testamentū confirmator: q̄ mādauit de: ad vos. Asp̄ sit tabernaculū. i. ecclesiam.

Ola vasa mysterij: q̄ oēs do: ctores ecclesie in q̄bus conti: nenī mysteria sua: r̄ sanguine

redemit: r̄ redēptis spiritūm̄ sapie r̄ sc̄i tribuit: r̄ oīa mun: dan p̄ sanguinē xpi: r̄ sine eo null⁹ p̄ctū remissio. P̄ot etiā p̄ p̄dicta p̄pls dei significari.

Ips̄ em̄ liber ē tabernaculuz vasa q̄ sp̄ualiter mundantur sanguine mero in remissionē p̄ctōuz. Inq̄t em̄ alibi: Qui p̄ multis p̄fundet. hi em̄ sūt p̄pls dei. i. electi. c Lana

charitas xpi ē nob̄s lana: de q̄ vestē faciamus.

d H̄i sanguis. Ecce q̄ pro: prie p̄dicit moyses vba q̄bus vius est xps in cena q̄n corp: r̄ sanguine suū discipul̄ tradi: dit.

e Et sine sanguinis r̄. Hec determinatio ido: apponit q̄ p̄ aqua asp̄sionis q̄ siebat de cinere vitu: le rufe siebat remissio p̄ctōz aliqui q̄n nō effundebā tur sanguis: s̄ tñ effusus erat in imolatione vitule.

In illis aut̄ sacrificijs q̄uis magis ea puerō popu: lo fuerit agn̄tē ipso ita q̄ deo desiderari oblatas:

figura tñ veritatē fuerit q̄ xps ē: cui⁹ sanguine redē: pti r̄ mūdati sum⁹: q̄ vera emūdatio r̄ dei propici: tio nob̄s sine sanguine nulla ē.

f Ipa aut̄ cele: stia. Christus q̄ in q̄busdā significat̄: e: nō indiguit mūdati: s̄ oēs lui: s̄ tñ signa ei⁹ q̄ in tabernaculo vius

ministratiōis p̄stabat sanguine mūdata sunt.

g Mō em̄ in ma. Exponit meliores hostias que ē vna. i. xps. vius loq̄ndi sic vellet r̄ approbare scri: p̄tu eē in manufactis sc̄tis exēplarib⁹ veroz. Vel i manufacta sc̄ta exēplaria veroz q̄ lra in codicibus grecis reputur.

Mō em̄ in manufacta. Probat q̄ xps mūdauit celestia. i. hoīes suo sanguine mūda: tos: fecit celestes: celestii p̄cipes. H̄a iste p̄ hostiā

a s̄ morte intercedente: qz vbiq̄s. b s̄ poterat infirmi ex eo q̄ mortuē xps nō credere p̄missionē r̄ tō p̄bat h̄ humana coleritudine.

a **t** Aibi em̄ testamentū est mōrs ne

a s̄ interueniat s̄ confirmationē. b s̄ sic z no. te.

i. p̄missio cerne vite r̄ doctrina euāgeliaca.

c esse est intercedat testatoris. Tē

i. per mortem testatoris.

stamentū em̄ in mortuis cōfirma

a s̄ si no. interuenit mōs testatoris. b s̄ p̄t em̄

mutare si vult. s̄. i. q̄diu.

tū est. Aliqd̄n nōdū valet: dum

a s̄ q̄c testamentū mōre firmat. b s̄ h̄i signū

viuit q̄ testat̄ ē. Un̄ nec p̄mū qui b

futuri q̄d sanguine xpi. s̄ confirmarim̄ et.

b Lecto em̄ omni mandato legis d

a moysē vniuerso populo: accipi e

s̄ simul aq̄ sanguis: qz n̄m baptismā ibi figura

tu est passi xpi.

b Lecto em̄ omni mandato legis d

a moysē vniuerso populo: accipi e

s̄ simul aq̄ sanguis: qz n̄m baptismā ibi figura

tu est passi xpi.

ens sanguinē vitulor̄ r̄ hircorū

a s̄ q̄ significat mundationē furorū cus aqua ba: pristini.

s̄ de q̄bus asp̄soriū facit.

c cum aqua r̄ lana coccinea r̄ hyso

po: ip̄m quoq̄ librum et omnem f

d populum aspersit dices: **h**ic san: b

i. ad confirmandum testamentum.

e et omnia vasa ministerij sanguine k

a s̄ q̄dā vasa sola aq̄ baptizabāk s̄ in nobis

mūl sanguine xpi mūdar interius.

asp̄s. **f** Et omnia p̄ne i sangui: n

e ne fin legem mundantur: et sine m

s̄ q̄dā de alijs. a s̄ alijs sacrificio ferā. s̄ p̄cōz

sanguis effusio n̄ fit remissio.

a s̄ q̄dā mōses ita p̄cepit: r̄ lex ita p̄cepit. s̄ fi

guras. b s̄ ecclie q̄ ad celū ducit. s̄ nostra con

g Ecessē ē ḡ exēplaria qdē celesti: o

uersatio in celis est. s̄ p̄dictis. a s̄ corporaliter.

b s̄ ecclia sej. s̄ significara. s̄ licebit in terra.

f um his mūdarī. Ipa aut̄ celestia p

a s̄ xps ē oēs ille hostie: q̄ in oībus significatur.

s̄ meliorib⁹ hostijs q̄ istis. Mō em̄ i q

g est perfectio. ibi: Nec vt sepe. Circa primam partem dicit sic: Ne

cēsse est ergo exemplaria quidem celestium bis mundari: id est taber-

naculum vete. testa. quod fuit quodāmodo exemplar celestium: vt de-

claratum est. viii. ca. debuit mūdarī talibus hostijs que siebant de aīa

libis britis. p̄ Ipa aut̄ celestia melioribus hostijs q̄ istis. sup-

ple debuerunt mundari. Et ideo mundati sunt sanguine christi. S̄ di-

ceres quomodo intelliguntur mundari celestia vbi nulla sit macula.

Dicendum q̄ sicut dicebatur mundari tabernaculum non quia habe-

ret in se aliquam maculam seu īmundiciam: sed quia tollebantur que-

dam irregularitates quibus impeditabant homines accedere ad san-

ctuarium: ita dicuntur mundari celestia per christi sanguinem r̄ per sa-

cramenta noue legis ex eodem sanguine habentia efficaciam inquan-

tum purgant peccata que impediunt ab ingressu celestium. Et ideo di-

cit hostijs in plurali: quia licet sanguis christi sit una hostia: tamen ei⁹

efficacia nob̄s cōmunicatur per varia noue legis sacramenta: r̄ q̄ ta-

bernaculum sanguine christi mundatum sit melius tabernaculo moy-

si. declarat dices: q̄ Non em̄ in manufacta sancta iesus introiit.

quale fuit tabernaculum moyſi ab homine factum: quod fuit figura ta-

bernaculi celestis. vt predictum est. ideo subditur:

IX Nico.delyra

dabat r̄ tpālē hereditatē p̄mittebat. a Aibi em̄ testamentū. hic p̄ bat q̄d supposuit. s̄. q̄ testa. no. sit p̄firmatū p̄ mortē xpi. r̄ h̄ probat du-

pliciter. p̄mo p̄ legē hūanā. scđo p̄ legē diuinā. ibi: Un̄ nec p̄mū. Circa

p̄mū p̄siderandū q̄ p̄ leges hūanas: ciuiles r̄ canonicas testamentū

nō b̄z robur q̄diu viuit testator: qz tūc p̄t sp̄ mutari cū sit vltima vo-

luntas vite p̄ntis: iz in morte p̄firmat: ita sit

no. te. qd̄ ē p̄prie testamentū xpi i sua morte fu-

lit roboratu. ppter h̄ tunē dixit: Cōsumatū ē.

vt h̄ Job. xix. r̄ h̄ ē qd̄ bz: Aibi em̄ testamentū

ē mōs necesse ē intercedat. i. interueniat.

Testatoris tē. a ptz lras: b Un̄ nec p̄mū.

h̄ p̄bat idē p̄ legē diuinā. in q̄ p̄batione p̄mo

ponit no. te. cōuentientiā cū veteri. scđo eorū

differētiā. ibi: Necesse ē ḡ. Circa p̄mū sc̄idū

q̄ ve. te. qd̄ fuit figura noui fuit p̄firmatū p̄

asp̄sionē sanguis. vt h̄ Ero. xxiiij. Et sic pa-

ter p̄ legē diuinā q̄ te. no. p̄ effusione sanguis

debuit p̄firmari vt figuratū responderet

figure. r̄ h̄ ē qd̄ bz: Un̄ nec p̄mū qd̄ ē. i. ve. te.

qd̄ fuit primū. c Dedicatū ē. i. p̄firmatum

sine sanguine. d Lecto em̄ omni manda-

to legi a moysē vniuerso iplo. h̄ Ero. xxiiij

vbi d̄ q̄ p̄ls testamentū recepit r̄ obligavit

se ad obediēdū. r̄ tūc moysē ad p̄firmationē

hūas asp̄sir sanguinē. r̄ h̄ ē qd̄ bz: e Accep-

ens sanguinē vitulor̄ r̄ hircorū cum aq̄ r̄ lana

coccinea r̄ hyso: s̄ h̄ b posset alijs dice-

re: qz Ero. xxiiij. n̄ s̄ mētio nisi de sanguine

vitulor̄. Dicendum q̄ ap̄s fuit instruet̄ in lege

r̄ ex viu r̄ consuetudine sciebat q̄liter talia fie-

bant. s̄ p̄ mixtione sanguinis hirci r̄ aque: vt

sanguis ēt clarior. lana x̄o coccinea r̄ hyso:

pus erāt ibi q̄s asp̄sorū ad sanguinē asp̄gen-

dū. Et ppter b̄ moysē tacuit ista: qz nō erāt

p̄cipialia: tñ credendū ē aplo q̄ fuerit ita vt

describit: nō em̄ oīa in Ero. sunt sc̄pta. sed q̄:

f Ipm̄ q̄ librū. s̄. legi. g Et oīm̄ p̄lm̄.

q̄ legē suscep̄at. h Asp̄sir dicens: h̄ est san-

guis testamentū. i. p̄firmatum testamentū.

i Qd̄ mādauit ad vos de: etiā tabernaculū

nō q̄d̄ asp̄sir tñ tabernaculū: qz nōdū erat: s̄

postea illud sanguine asp̄sir q̄n illū p̄secravit

k Et oīa vā. ministerij. qb̄ v̄tabant ī taber-

naculo moyſi. l Sagittas asp̄sir. tē. i. p̄ asp̄

sionē sanguis. m Scđm legē mūndant.

dic p̄ne: qz aliq̄ mūdabant q̄ ignē. illa q̄ po-

terat ignē sustinere. vt h̄ Mu. xxij. expiatio-

nī. p̄ p̄ctō nō siebat sine effusione sanguis. et

b̄ qd̄ bz: n Et sine sanguis effusio non

fit remissio. quia animalia sacrificabantur p̄

peccatis quōd effundebatur sanguis: in si-

gnū q̄ per effusione sanguinis christi sien-

da erat remissio peccatorum que non poterat

sanguine animalium fieri: sed tantum signifi-

car. o Ecessē est ergo. Posita conuen-

entia noui et vete. testa. quantum ad confir-

matiōē et emūdatiōē. hic consequē-

ter ponit differentiam: ostendendo primo q̄

emūdatiōē. testa. secundo

q̄ est perfectio. ibi: Nec vt sepe. Circa primam partem dicit sic: Ne

cēsse est ergo exemplaria quidem celestium bis mundari: id est taber-

naculum vete. testa. quod fuit quodāmodo exemplar celestium: vt de-

claratum est. viii. ca. debuit mūdarī talibus hostijs que siebant de aīa

libis britis. p̄ Ipa aut̄ celestia melioribus hostijs q̄ istis. sup-

ple debuerunt mundari. Et ideo mundati sunt sanguine christi. S̄ di-

ceres quomodo intelliguntur mundari celestia vbi nulla sit macula.

Dicendum q̄ sicut dicebatur mundari tabernaculum non quia habe-

ret in se aliquam maculam seu īmundiciam: sed quia tollebantur que-

dam irregularitates quibus impeditabant homines accedere ad san-

ctuarium: ita dicuntur mundari celestia per christi sanguinem r̄ per sa-

cramenta noue legis ex eodem sanguine habentia efficaciam inquan-

tum purgant peccata que impediunt ab ingressu celestium. Et ideo di-

cit hostijs in plurali: quia licet sanguis christi sit una hostia: tamen ei⁹

efficacia nob̄s cōmunicatur per varia noue legis sacramenta: r̄ q̄ ta-

bernaculum sanguine christi mundatum sit melius tabernaculo moy-

G suā intravit in celū p nobis: r ita cōstat q̄ seq̄m̄ur. In celum nā nō in manufactis. Cur nō? Quia illa nō sūt vera sancta s̄ sunt exēplaria. i. figure veroꝝ: r verꝝ sacerdos nō in vmbriat̄lia s̄ i vera intrare debuit. Intuere quātē differētē sint int̄ vetus t̄ nouū. Pro exemplari. i. tēplo qd̄ ibi erat ēb celū: dif̄ fert etiā magnꝝ sacerdos q̄ assitit vul̄ tuī dei: sp̄ viuad̄ interpellādū p nobis. Ibi sepe offerebat: b semel: ibi ī sanguine alieno: b p̄prio: idē ḡ sacerdos t̄ hostia. a Meꝝ vt sepe of. Probauit q̄ xps q̄ hostia suam celestia mūdāt̄: mō p̄bat q̄ melioribus hostiis. s. q̄ sua hostia fuit dignior: et efficacior oibꝝ alijs: q̄ illa sepe iterata sine cōsumatione: hec semel oblata ad patriam reducit. b Alioꝝ opor te. Sisemel oblat̄ nō sufficeret oīm̄ in se credētū p̄ctā exhaustire: oportuit eis eū pati sepi ab origine mūdi: qd̄ ne fieret semel passus ē in cōsumatione seculox. c In cōsumatione sc̄lorū. i. in ultima etate in q̄ sūt oīa adimplēta q̄ aī ip̄fecta. r iō nō op̄fuit vt incipere pati ab origine mūdi. d Et quē admodū. Lex naturalis etiā ostēdit qd̄ p̄ inconueniens probatum est. e Semel. Hō p̄t ampli mori: sed nec indigem. Hō ē intelligendum q̄ alīq̄ p̄cti sui necessitate oblat̄us sit etiam semel mortu necessity t̄ iure nature amplius nō moris sic t̄ christ̄ eodē iure semel oblat̄ nō potest amplius mori. f Post b aut. Post semel mori restat iudicium: in q̄ accipiant fin q̄ meruerunt: nō restat v̄tē rū surgāt: t̄ itex moriantur. g Sine p̄ctō. Si nec in die ire hostia multomin in alijs t̄pibꝝ. Uel Sine p̄ctō. i. sine silitudine carnis peccati: s̄ potiū in carne gliosa. Uel tūc nō erit hostia: s̄ iusticia in remunerādo vel damnando. **Umbra em**

Rico.delyra

a Exemplaria veroꝝ sed ī ip̄m celū. introiuit iesus. b Ut appearat nunc vultui dei. p nobis. s̄c em p̄ctifex legis intrahat sc̄la sanctorū vt apparet corā pp̄ciatorio qd̄ erat qua si sedile dei: sic xps q̄t̄ ad humanitatē intravit celū nō ad b q̄ videret facie dei patris de nouo: q̄ vidit eā ab instātī cōcep̄tōnī: s̄z q̄ eius humanitas de nouo translata fuit ad celū vbi facies dei clare videſ a br̄is: vt p b corā deo p̄ nobis interpellet reperitando humanitatē quā assūp̄t̄ pro nobis. c Meꝝ vt sepe offerebat. Hic s̄b̄ oīdit q̄ enundatio no. t̄. p̄fectioꝝ est. Et diuidis in duas. q̄ p̄mo oīdit p̄positū. secundo ad b adducit s̄le. ibi: Et quēadmodū. In prima pte fac̄ta lem rōnem: Illa emūdat̄ q̄ nō reiterat̄ q̄ semel facta sufficit p̄fectioꝝ est. Hilla q̄ reiterat̄ pluries. ppter sui im̄perfectionem sed illa emundatio q̄ siebat a pontifice veteris legis in festo expiationis q̄libet anno reiterabat. expiatio facta per christū semel tñ facta est: q̄r elī vñica passio sufficit ad deletionē oīm p̄ctō: ḡ p̄fectioꝝ: b ē qd̄ dr̄: Meꝝ vt sepe offerebat semetip̄m i. xps pontifex. d Quēadmodū pontifex. veteris legis. e Intrat̄ in sc̄la p̄ sin. an. in san. alieno. q̄ aliter sequerit̄ in conueniens. s. q̄ xps pluries debuisset pati a p̄ncipio mundi s̄c t̄ sacerdos veteris legis intrabat p̄ singulos annos sc̄tm̄ sc̄lōꝝ. p̄ expiatione p̄cti p̄p̄li israel: nunc aut̄ ita ē q̄ s̄c p̄ctifex veteris legis intrabat sanctū sc̄lōꝝ. p̄ p̄ctō p̄p̄li israelitic: ita xps passus ē p̄ salute toti mundi: q̄ incepit a p̄ncipio creatiōnis sicut p̄p̄li israel a datione legis. Et ideo si xps oblatio es̄t iterabilis debuisset freq̄nter pati ab origine mundi: s̄c p̄ctifex legis q̄libet anno intrabat sc̄la a datione legis. r b est qd̄ dr̄: f Alioꝝ oporebat cū freq̄nter pati ab origine mūdi t̄ q̄ b̄ es̄t inconueniens. iō subdit ap̄ls: g Hunc aut̄. i. t̄. p̄p̄re ge. h Semel in cōsumatione sc̄lōꝝ. i. in ultia etate in q̄ cōsumat̄ mysteriū xpi. i Ad destinationē p̄cti per hostia suā app̄nit. sc̄pm̄ in cōspectu oīm offerēdo in cruce. k Et quēadmodū. b adducit s̄le ad suū p̄positū. l. q̄ ex p̄c̄ primi

primi parentis statutū est ex diuina sn̄ia q̄ hoīes semel mori antur: r postea in iudicio diuino manifeste presentabuntur sc̄lōꝝ p̄ salute hoīm in cruce mortu⁹ poitea app̄ebit in iudicio nō iudicandus: s̄z magis p̄ suū iudicū fidelibꝝ suis eternam salutē redditurus: t̄ b ē qd̄ dr̄: Et quēadmodū statutū

est hoībꝝ semel mori: rōne originalis p̄cti. l Post b aut̄ iudicū. s. extre mū. m Sic t̄ xps semel oblat̄us est. in cruce nō ex p̄ditione originalis p̄cti qd̄ nō contraxit. sed ex cōditione mortalitatis nature quā voluntarie assūp̄t̄. n Ad multor̄ exhaustiōa peccata. qd̄ dicit: qz lī passio xpi se extēdat ad delendū oīa p̄ctā q̄t̄ est ex se: tamē alīq̄ se reddunt indignos. Et ideo dicit multor̄ t̄ nō oīm. sequitur:

o Sc̄do s̄ne p̄ctō app̄ebit. q̄ in secundo adūētu xps app̄ebit in forma glorioſa: r sine silitudine p̄cti. In pri mo aut̄ adūētu app̄uit in forma ho minis mortalitatis habens silitudinem p̄cti fin q̄ dicit ap̄ls Ro. viii. Ad maiorē evidētā dictioꝝ in b ca. querit̄ At̄lū sanguis xpi suit oblatio deo ac ceptissima. Et arguit p̄mo q̄ non. q̄ effusio sanguinis innocentis ē coram deo abominabilis. xps aut̄ fuit ino centissimus. ḡ r̄. Itē illud qd̄ habet silitudinem cū sacrificiis gentilium non ē acceptū. Sed oblatio sanguinis innocentis ē b̄mōt: fin q̄ dr̄ in Psal. Effuderūt sanguinē innocentē s̄lagū nem filioꝝ suoꝝ t̄ filiaꝝ suā: q̄ sa crificauerūt sculptilibꝝ chanaā. ḡ r̄. Contra illud qd̄ dicitur in līa: Quā tomagis sanguis xpi: qui per spiritū sanctū sc̄lōꝝ oblitū imaculatū do emundabit consēcā nostrā. Respōdeo. nō est hic intelligendum q̄ solus t̄ Rom. sanguis xpi fuerit oblat̄us pro nob̄: immo tota humanitas eius: t̄ hoc patet ex auēte inducta in qua dicitur: oblitū semetip̄m: fit tamen mentio in hac oblatione segregatim de sanguine xpi inquantū fuit separatus a corpore: ramen v̄trūq̄ ē de oblationis integrat̄e: ppter qd̄ in sacramento altāl̄ qd̄

est memoriale sp̄ius oblationis consaturat sumul caro t̄ sanguis: th̄ sub speciebus diversis: sicut ī illa oblatione fuit sanguis separatus a carne. Similiter anima xpi fuit pro nob̄ oblat̄a inquantum per passionē fuit a corpore separata ad sacrificandum. p nobis. Job. x. Animā meā pōna p onibus meis. t̄ sic patet q̄ tota humanitas patet ad xpi oblationē seu sacrificiū. Q̄ aut̄ hoc habeat perfecte rōnem oblationis vel sacrificiū: patet quia sacrificiū in lege fuit triplicē de c̄. Primo ad tollendū p̄ctū. ppter b in lege dicebāt̄ altōnū sacrificia pro peccato. Secundo ad gratiam conservandam. ppter hoc in lege dicebāt̄ aliquē hostie pacifice. Tertio ad hoc q̄ mens hominis perfecte deo vñiretur p amore. ppter hoc in lege offerebatur holocaustū quod totū inē debat̄ ad honorem diuinū. Ita aut̄ tria p̄ueniunt nobis a deo mediante humanitatē xpi pro nob̄ oblat̄a: quia p hoc peccata nostra sūt deleta. Apocal. i. Dilexit nos t̄ lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo: t̄ gratia collata. Johā. 1. H̄a t̄ veritas per sc̄lōꝝ facta ē t̄ porta glorie aperta in qua sūt hominis ad deum vñio perfecta: ppter hoc dicit̄. i. sequen. ca. H̄abemus fiduciā p̄ sanguinem eius in introitū sanctū. Et sic patet q̄ sacrificiū xpi fuit perfectissimum: quia continet in se perfectissime virtutem omnīū sacrificiorū sic perfectio diuina continet in se vñitū t̄ eminentius perfectiōnes omnīū creaturarū. Ad primū igitur dicendum q̄ effusio sanguinis xpi potest referri ad duplex principium. Uno modo ad līos effundentes: t̄ sic fuit deo abominabilis: t̄ sic fuit peccatum grauissimum. Alio modo ad voluntē ipsius christi patientis qui voluntarie se obtulit passioni ex charitate maxima: t̄ sic fuit deo acceptissima: t̄ hoc secundo modo habuit rationem oblationis t̄ sacrificij. non auct̄ primo modo. Ad sc̄dm patet ex dictis q̄ oblatio sanguinis

* innocentis

Blo. ordi. Ad Hebreos La. X Nico. de lyra

Unus enim probauit quod semel mortuus sed quae vel semel? Quia lex non poterat profectos facere: et agnus sine macula erat offerendus. **b** Monspazima. veritatē: ut in pictura: vobisq; ponat quod colores quodā ē subtractio. **A** Subtractio umbra quodā ē: nō imago: cū vero flores ipsos color quodā ipso fuerit: tunc imago effici. **c** Accedentes. **D** Proficites p singulos annos in scāfētōrū cū eisdē hostiis: licet inde sinēter offerrent. **M**unq; tū rē. **d** Cultores semel mūdati. Una hostia xp̄i profectos facit: et si milles peccat nō idiget alia quod sufficit ad oīa: et oīem pscia; tā pūs lauit: quod nō verit. si enī bā fāceret: nō esset opus iterari. **S**ic medicamentū cū fuerit forte t salutis efficax rāvalēs cunctā valitudinē repellere semel impositū totū opā. Si vero sp̄ ip̄oī mā festū iudicū ē: nō stūlū latutē: si quod illis sacrificiis nemo curabat freqūe offerebant. **e** Cōmemoratio. **D**absolutio: infirmitatis accusato: nō x̄tūs oīsio p̄p̄ infirmitatē ḡ ostendat: ut in memoria p̄tōr fieret impe raut de illa sp̄ offerri. Et si nos quodā tie offerim recordatio mori: et ē: t̄ hec hostia vna ē: nō multe: quod sel tū oblatā ē. **H**ec a multis hoībus multi xp̄i offerunt: sed vñus vbiq; et sp̄ plenū: vbiq; vñus corpus: semel oblatū nūc cōsumit. **S**ic nos agimus recordatio sacrificij ē: nec cā infirmitatis sue repetit: quod p̄ficit hoīem: sed nre q̄ quotidie peccam. In legalib; ḡ hostiis erat cōmemoratio: nō oblatio. **H**ic autē p̄tōr deletio t̄ x̄tū confūmatio t̄ infirmitatis nre ostensio. Et celebra dñab; de causis: s. p nostra infirmitate: ut dicū est. Et vt maior xp̄i dilectio n̄is insigat mentib; duz recolim̄ quanta p nobis gessit. **f** Moluisti. A tpe passiōis in q̄ ē p̄matio oīm hostiay: ceperit illa dispi cere. **N**ūc ea aī destruit: s. illib; v̄s. **i** dñc: illib; hostiā et oblationē noluerūt

ingrediēs. p̄ma adhuc in duas: fm duas rōnes quas ponit ceda ibi: Impossibile cī ē. Ad evidētiā p̄me rōnis cōsidērandū q̄ differunt umbra t̄ imago in bā q̄ vmbra ē longinqua similitudo rei: imago autem est propinquā et expressa rei si multitudine. Et ideo sacrificia veteris legis habuerunt rationē vmbre respectu bonorum glorie: quia nō p̄mittebāt illa exp̄s: s. sub vela mine, p̄sp̄itatis terrene, sacrificiū autē noue legis bā rōne imaginis: quod immediate inducit ad bona glie celestis. **B**aūt nō poterāt facere sacrificia veteris legis: quod p̄ty ex mō offerēdi sp̄a q̄ q̄libet anno reiterabant: quod nō fieret si p̄ ip̄a offerētes mūdatē: quia t̄ 15. dī. c. 8. tunc talis iteratio ēē frustra: t̄ nō est dicendū q̄ aliqd frustra p̄cipere in legē dītina, ḡ nō auferebant p̄cā. t̄ bā ē q̄ dī. bā: Umbra. n. ha. lex su. bo. i. bonoꝝ glie q̄ expectat̄ i. futurū q̄ i. le ge p̄mittebāt p̄fuse p̄ modū vmbre t̄ no exp̄s. t̄ seq̄: bā Mon ip̄am ima. rerum p̄ lin. an. eisdē ip̄is bo. q̄s offe. inde sinēter. sacerdotes veteris le gis. c. **N**ūc p̄tōr. lex vet̄ p̄ talia. **d** Accedentes profectos. i. mūdatos a culpa t̄ dignos glia. **e** Alioquin cessassent offerri. p̄ primā eoz oblatiōnē. f. **J**ō q̄ nullā ha. v̄ltra p̄sci pec. cul. se. mūdati. Et iō cōcludit q̄ siebat illa sacrificia ad p̄tōr recordationē. Inquantū q̄ talia offerētes ostē debant se b̄rē p̄cī p̄sciam. t̄ bā est q̄ dī. g. **S**z i. ip̄is cōmemoratio p̄tōr ḡ p̄ eis offerunt t̄ ita cōstāt p̄cā h̄c offerētes ḡ ip̄is cōmemorūt nos ēē in p̄cī nā ip̄ossible p̄ singulos ānos sit. Impossibile bā enim est sanguine hircop̄z taurop̄z i. f. q̄ hostiū xp̄i sufficiat: t̄ ver̄ p̄fētū nō facit: iō ad hoc confirmandum. **B** auferri p̄cī. **J**ōd̄ ingrediēs mūdū i. f. verbis vel reb;. a. q̄ de aīalib;. b. q̄ de alijs k̄ rebus. f. iam a tpe passionis. l. f. dīc: illib; hostiā et oblationē noluerūt

Nico. de lyra Corpus autem

innocentis in sacrificiis gentiliū habet silitudinē cū illis q̄ oc ciderūt xp̄m: t̄ bā mō nō bā rōnē sacrificij: ut dicū ē. t̄ iō nō est silitudo sacrificij xp̄i ad sacrificia illorū.

In ca. ix. vbi dī in postil. **A**ureū habens thuribulū t̄ arcā Additio. In arca testa (testamenti ex oī p̄to auro. nisi tñm due tabule lapidee q̄s ibi posuerat moyses: ut h̄c ex p̄fēt. iij. Reg. viii. Urna autē habens mānā t̄ x̄ga aarō erat corā illa arca: ut h̄c Erod. xvij. t̄ Hume. xvij.

Secondo ad gratiam confirmare dñe dñcēdūt aliquo doble pacifico. **R**eplīca. In ca. ix. vbi dī de arca Burge. q̄ nītūtū Tho. t̄ alioꝝ nō curat bā saluare dēa sc̄tū. **T**hō. t̄ alioꝝ nō curat bā saluare veritātē l̄fe. cui tñ ille honor debet t̄ p̄tōr debem̄ purare nos intentionē l̄fe nō intelligere. q̄ dīcere. **H**ic autē plane dimittit l̄ram apli tāq̄ stradicētē l̄fe. iij. Reg. viii. **N**ā bā dīcere. **L**arca erat at vñna habēs mānā: t̄ virga aarō q̄ floruit. ibi autē dīcere. q̄ nihil erat in arca nisi due tabule t̄c. q̄ vides manifesta stradicētē. Circa quā differētiā laborat duplī circa locū allegati de. iij. Reg. Uno mō q̄ l̄ra il la debeat t̄cēligi p̄ncipaliter: apli autē occasionaliter: quod arca fu sit facta ut tabule ibi reponerent: s. post vñna t̄ x̄ga occasio naliter in memoria ibidē reposite sunt. **A**lio mō q̄ factū fuit qđā scānū appenditū ad lat̄ arce: in q̄ vñna t̄ x̄ga reponerant. Et iō ampliū dīcet illa fuisse in arca: nō q̄ intrinsecus: s. in appenditū q̄ vñna cū arca cēlebat: t̄ sic qđā exponunt q̄s dī. **D**entro. xxix. de libro legis: **P**ones enī l̄ laterē arce t̄c. **V** ap̄s eminentiā no. te. t̄ in p̄batione sua dixit q̄ ve. te. ipsi. q̄ potest rētrāt ad p̄fēt p̄tōr. q̄ ipsi chāndōtē. t̄c. fūr̄ dōz dī. cōtūntū grātissimū. **G**lo. mō dōz dī. cōtūntū patientē qui voluntātē se obtutē. **C**ontra. t̄c. fūr̄ dōz dī. cōtūntū. t̄c. fūr̄ dōz dī. cōtūntū. **F**aciat. t̄c. fūr̄ dōz dī. cōtūntū. **E**st diuidit i. duas p̄tōs. q̄ p̄mo faē q̄ dictū ē. sc̄do cōparat sacerdotē no. te. ad sacerdotē ve. te. ibi: **O**is qđē sacerdos. p̄mū. p̄bat duplī. p̄mo p̄ rōne. sc̄do p̄ scripturā. ibi: **I**deo ingre

ret q̄ sit celeste t̄ sp̄iale: t̄ istō q̄ ē tale bā efficiā p̄pētūm t̄ p̄ p̄s nō ē reiterabile. sic q̄it est dicendum de oblatiōe xp̄i in cruce rationē dītatis adiuncte. et ideo non reiteratur: quod semel facta sufficit ad delendum omnia peccata commissa et cōmitenda. Sed adhuc dīcētē: sacramentum altaris quotidie offertur in ecclēsia. ergo t̄c. **D**icendum q̄ non est ibi sacrificij reiteratio: sed vñus sacrificij in cruce oblati quotidiana cōmemoratio. propter hoc dicitur Matth. xxvij. **H**oc facite in meā cōmemorationē: quia idētē offertur q̄d ip̄se obruit. **b** Impossibile enī est. **H**ic ponitur secunda ratio ad idem: quia p̄ncipaliter sacrificium quod siebat in legē: siebat in die expiationis de hircō t̄ vitulo: sed illud non poterat auferre peccatum cum esset quid pure corporeuz q̄d non attingit ad animam. ergo multo minus alia legis sacrificia poterant auferre peccata. huius rationis ponit minorē dicens: Impossibile enim est sanguine hircorum t̄ tau rorum auferri peccata. **E**t autē contra hoc arguatūr de sacramentis nonē legis qui consistunt in quibusdam rebus corporalibus tantum: t̄ tamen mūdant animam. Dicendū q̄ non est simile: quia in ip̄is divina virtus operatur. t̄ ideo operantur ad gratiam per modūm instrumenti: non sic autē erat in sacramentis veteris legis. vt pleniū dicam in fine huīus capituli. **i** Ideo ingrediēs. hic probat per scripturā psal. xxix. qui loquitur dī aduentū christi propter imperfectionē sacrificiorū veteris legis supplēdām per suū sacrificium. t̄ facit talē rōnē: Illud quod auferit peccatum optet q̄ sit deo acceptum. sacrificiū autē veteris legis nō erat deo acceptum: vt patet per scripturā psal. inducētā ergo t̄c. t̄ hoc est quid dicitur: Ideo ingrediēs mundum. p̄ carnis assumptionē. **k** Dicit. quia illa scriptura loquitur in eī persona. **l** Hostiam. in hoc tangit sacrificia q̄ siebat de reb; aīalib;. **m** Et oblationē. i. sacrificia de inātis. **n** Moluisti. i. nō acceptasti. t̄ sūt x̄ba filii ad patrē.

Glo.ordi.

B *a* Corp' aut. Ablata sūt signa q̄ exhibita ē veritas: tūc cū tem-
pus fuit vt illa auferret: t̄ vitas
veniret: ne vñq̄ innitoribus ill̄
delectat' ē dñs: nisi in fide t̄ des-
iderio offerētis. Precepit tñ hec
sibi offerri: pōt̄ q̄ offerret idol'
iposnitq̄ in fuitute nō in iustifi-
cationē: t̄ vt figura essent futuri.
b Aptasti. i. aptū t̄ idoneū cor-
pus: q̄ sine pctō: t̄ passibile t̄ mor-
tale mibi dedisti: qd̄ valeat offer-
ri in redēptionem omnium.
c Nō placuerunt. Aug'. In fu-
guris illis vitas pñuiciabat. Ce-
lebrabant figurās figure rē mul-
ti sc̄tēs: s̄ plures igrātes q̄ ces-
lare debebāt re exhibita.
d Tū. Qñ vidi oia illa disipli-
cere: t̄ corpus idoneū ad h̄ mihi
datum. e Dixi ecce ve. ad me
offerendū: vt faciā t̄ compleā vo-
luntatē tuam: q̄ tu es mens de'.
Ideo venio ad implendam tuam
voluntatē: q̄ ita scriptū est et pre-
figurati de me in cōsilio deitatis
q̄ est caput mei: qui sum liber hu-
mani generis fm̄ q̄ homo: i quo
legant oia sibi necessaria: t̄ ideo
non est opus lege. f Superl'
dicens: Quasi. Nō solum notat
hec auctoritas veteres hostias nō
fecisse pfectos: s̄ solā hostiā xp̄:
verūtē ablationē veteris testa-
menti: t̄ ɔstitutionē noui: si dilig-
enter nōrenf̄ xba: q̄ sup̄dīces
illa nolūisti. addit: Tunc dixi. Ec-
ce em̄ aufer pñm sacrificiū: t̄ cui
eo ver̄ testamentū: t̄ statuit vt sta-
bile nouū sacrificiū: t̄ cum eo no
uū testamentū. g Sanctificati
su. p̄ obla. Facta pctō purgatio
ne recōciliati deo. h Et ois
qđem sa. Ne videre sanguis per
pōtifices semel in anno oblat' mi-
nus p̄fuisse: t̄ sacrificia q̄tidiē p
sacerdotes facta pfectos facere h̄
addit: Quasi pōt̄ p̄ singulos
annos offerēs nō puenit ad con-
sumationē: sic etiā ois sacerdos
sp̄ offerit: t̄ th̄ p̄ ea nūq̄ pñsumat.
i Ministras. Amb. Ministrare
est famulox sedere dñorum. Ido
illos famulos ondit apl̄: xp̄z xbo
apl̄. k Sedet i de. t̄. H̄i pōt̄
pñsumare: qui sic meruit exaltari.
l De ceto. i. d̄ eo qđ restat. l. glia
bonox: t̄ p̄ea malox. m Scabel
lñ. q̄ si mō repugnat ei: t̄ nō vi-
deat sb̄icet: t̄c oib̄ appebit ei s̄b̄
dīcti: cul̄ ip̄o s̄b̄ p̄t̄. n Post
h̄i. q̄st̄: qđ mō n̄ valeat ad pba-
tionē n̄q̄: adlecit alia q̄ corobo-
rant vtrūq̄ q̄ dicim'. s. dādo. l.
m. quod pertinet ad cōsumationē
et peccatorum t̄ iniquitatū eoz
iam non recordabor amplius: qđ
pertinet ad sanctificationem.
o Superscribam. Non dī scri-
bam sed superscribam: quia leges
ille super v̄tē hominum sūt: in
quarum completionē nullus suffi-
ciet: nisi ope grātie in his verbis
dicitur quod consumat virtutib̄
Et peccatorum. hic dicitur quod
sacrificat. p̄ Et pctō. t̄. Sub
stulit: t̄ pctō p̄ t̄. t̄ iō nō neces-
saria ē hostia: qđ ap̄t̄. vbi āt̄ h. r.
l Abi autē

Ad Hebreos La. X Nico. de lyra

a qđ p̄ oib̄ sacrificijs est.
b Corpus autem aptasti mihi. Ho/
c q̄ multa sacrificiū vñ significabat: q̄ si mul-
tis verbis vna res dicere: vt sine fastidio multū
comēdaret. q̄ alijs digniora videbant: q̄ tota
cōburebant: t̄ p̄ p̄cō siebar qd̄ erā nō p̄o p̄co
a q̄ ex quo veritas venit.
c locaustomata t̄ pro peccato nō
a q̄ sine aliqua retardatione.
d placuerunt tibi. Tunc dixi: Ecce
venio. t̄ In capite libri scriptū est
a q̄ v̄r̄ lex nō potuit: p̄ me cōpletatur.
de me: vt facerē voluntatē tuaq̄
s̄ in pleriq̄ addit: meus. s̄ fm̄ q̄ h̄o. a q̄ quid
sentiat ex scriptura illa aperit.
e deus. Supilis dicens: quia ho-
stias t̄ oblationes t̄ holocausto/
mata t̄ p̄ pctō nolūisti: nec placi-
s̄ t̄. s̄ ne viderent disipli-
cere: q̄ nō fm̄ legem
ta sunt tibi q̄ fm̄ legem offerū-
tur: t̄nc dixi: ecce venio: vt faci-
am deus voluntatē tuam: au-
s̄ q̄d̄ p̄ mōs̄ dñi ē. a q̄ euāgeliū. b q̄ s̄t̄ stabi-
fert pñm: vt sequens statuat
i. s̄ i sui oblatiōe fm̄ voluntatē dei. a q̄ iō s̄
statut̄. i. confirmet sacrificium xp̄i acceptum
deo patri. k In qua voluntate sancti-
ficati sumus t̄. quia per hoc q̄ christus ī
pleuit voluntatem patris seip̄m offerēdo-
nos sanctificauit. l Et omnis quidē
sacerdos. h cōpat sacerdotē no. te. t̄ ve. te.
adiuuice. Et diuidis in duas p̄tes. q̄ p̄o
facit q̄d̄ dictū ē. sc̄do declarat p̄ scripturā
ibi: Contestat aut̄ nos. Ad euidentiā p̄i-
mi considerandum q̄ in lege erat duplex
sacrificium solēne. vñnum erat in die expia-
tionis quod solum fiebat per sumnum sa-
cerdotem vt frequenter dictum est. Alio
erat iugū sacrificium quod representabat
eūtē xp̄i fm̄ diuinitatē. t̄ lō dicebat in
ge. q̄t̄d̄ offerebat māe t̄ vespe. t̄ isto
sacrificiū nō solū afferebat p̄ sumnum sacer-
dotēs: s̄t̄ etiā p̄ altos iteriores sacerdotes.
Et de isto sacrificio loquī h̄ dices. Et ois
qđē sacerdos. s. veteris legis. m Pre-
sto est q̄t̄d̄ ministras. q̄t̄d̄ offereba-
tur iugū sacrificium. n Et easdem sepe
offerens hostias. s. in specieō in nūero. t̄ps.
o Que nunq̄ possunt auferre pec-
cata. Hic autem vñam pro pec-
cato. a q̄ saluare pōt̄. b q̄ p̄acta obediēta:
in eternū dñscit: nō em̄ eger iterū offerre.
catis offerens hostiā: i sempiter/
nū sedet in dextera dei: de cetero
s̄ nō vt aliqd̄ p̄ sua vel suor̄ ip̄fectiōe patris: s̄
donec. a q̄ plene subiiciant t̄ appēante subies-
cri. h̄ z mō pōt̄. s̄ pat̄ v̄l̄ ad coe iudicium.
expectanst̄ dōnec ponantur ini-
mici eius scabelluz pedum eius.
s̄ iō vñm obtulit. a q̄ s̄ p̄t̄ sacrificauit et
sc̄tos in omnibus cōsumauit.
Una em̄ oblatione cōnsūmauit
s̄ q̄d̄ durabit h̄ sc̄m. a q̄ nō solū ego h̄ affir-
mo: sed t̄ sp̄s̄cūs̄ n̄fa v̄ba cōfirmat de sc̄ficiati
one t̄ cōsumationē.
i sempiterū sc̄ficiatos. Lōt̄ sta-
tur autem nos t̄ spiritu sanctus
a q̄ sp̄s̄cūs̄ in hieremis. b q̄ vere testamentū:
vera em̄ s̄ p̄mitit t̄ si n̄si iusta p̄cipit. i. nouū
n Postq̄ lōt̄ dixit H̄oc āt̄ testamē
s̄ mihi p̄numeratos.
tum quod testabor ad illos post
s̄ testabor.
dies illos dicit dominus: dabo
s̄ nō s̄c̄ p̄ib̄ dedi i tabul lapides s̄ i icellecib̄
leges meas in cordibus eorū: t̄
s̄ in voluntatibus. s̄ p̄cepera mea.
o in mente eorum superscribā eas
s̄ in se. s̄ contra pñmum.
p̄ et peccatorum et iniquitatē eoz. t̄
s̄

* h̄ pat̄

Glo.ordi. Ad Hebreos La. X. Nico.de lyra

Sa. *Ubi autem hoc respondeat.* Non solum ex hac auctoritate videri potest quod Iesus sacrificatus et consummatus est oblationis ianuam post tempore gratiae non est facta, propter quod facta est remissio.

b. *Habentes itaque finito grandi summo de pontifice magno eiusque noua lege et sacrificio quam veteribus per tenuit: subducuntur morales instructiones in quo eos horat ad multas sed marie ad fidem patientiam pacem munifici et fraternitez caritatem. Et si fert ex omnibus superioribus quod quia una confidit in sancto in sanctorum oblatione.*

Et de me ut facias deus voluntatem tuam. Caput bullis vero dicitur quod pote fidelitatem principiter contineat.

Et mysterium incarnationis Christi per ad beatitudinem pungit eos emulatorem.

Superius dicimus et illud quod est verbum apostoli de exultatione sacrificiorum nostrorum per sacrificium spiritus sancti spatiis intercessione.

Et secundum ianuam oblationis ipsi acceptantur.

*hoc patet quod Christus non habet necessitatem stare ut minister ad plures offerendum. Et huius est quod subdicitur: a. *Ubi autem hoc remissio est?* c. *per hoc oim.* b. *Non est oblationis per petrum, quod frustra fieret; Mat. ix. 13. Non est opus valeribus medicis, cetera patet ex dictis. viii. ca.**

*c. *Habentes itaque fratres. Supinus apostolus ostendit eminentiam sacerdotis Christi. b. *Per nos ostendit quod debemus ei reverenter obedire. Et dividitur in tres, quod primo ponit apostolus alectio ad huius sublectionem. scilicet secundum ostendit subiectio modum et ordinem. ibi: Accedamus cum spiritu cordis, tertio subdit ipsum subiectio ratione. ibi: Voluntarie enim. Circa primam considerandum et duo sunt quod debent nos allicere ad hoc ut sacerdotio Christi subdatur humiliter et deuote. Primus est huius sacerdotij efficacia, quod per ipsum introducitur ad celestia, et hoc est quod habentes itaque fratres, in introitum sacerdotum, i. celestium.***

*d. *In sanguine Christi, qui est oblationis huius sacerdotij.**

*e. *Qui initianit nobis viam novam, qui nullum animi christum ascendit in celum.**

*f. *Et viventes, dicitur hec via vivens esse eternam, quod dicit ad vitam eternam. quod certe inchoavit via istam officium.**

*g. *Per velamen, i. carnem suscitum, qui caro Christi oblationis in cruce erat quoddam velamentum nature diuine. Secundum autem quod nos attrahere subiectio predicta est potentia huius sacerdotij; quod Christus non habet solum priorem super viam gentium, sed sacerdos legalis super gentem suam: sed huius priorem super totam ecclesiam militantem et triumphante. Et huius est tangit: Et habentes supplex. Sacerdotem magnum super dominum dei.**

*h. *Accedamus cum spiritu oblationis Christi, qui est subiectio modum subiecti nos sacerdotio Christi; quod talis modus primo per veram fidem, et huius tangit cum dicit: Accedamus cum vero corde: absque fictione.**

*i. *In plenitude fidei, quod non sufficit credere aliquos articulos fidei, sed optet credere haec quod credit ecclesia, scilicet per suscepitionem baptismi Christi in qua profite se homo servum Christi. Et istud tangit ibi:**

*k. *Aspergi corda a conscientia mala et abluti corpus a quo mundana, qui baptismus non solus lauat exterius corpus, sed faciebat ablutiones veteris legis: sed etiam lauat animam interiorum. tertio subiectum Christi per spem firmam.**

*l. *Et huius est quod dicit: In conscientia spei nostre confessionem indeclinabilem, ita quod non declinemus ab ea in prosperis nec in aduersis. Et subdit causa huius firmitatis dicens: m. *Fidelis enim est qui reprobusit, sed non potest metiri, et id spes nostra debet ei firmiter viri, quanto debemus Christo subiecti per charitatem. Iz autem charitas principaliter subiecta deo, manifestata per dilectionem primi, secundum quod dicitur Job. iiiij. Qui non diligit fratrem suum quem videt, deum quem non videt quod potest diligere? Iohannes apostolus loquens de charitate per quam debemus Christo subiecti tangit dilectionem primi per quam manifestata dilectio dicitur: n. *Et consideremus in unione, i. folliciti sumus quilibet de Christo, o. In invocatione charitatis et bonorum operum, quanto ad Christum in bono, per Monachos collectionem fratrum, i. certum fideli in pressura tribulationis, et in huius tangit subleuatione a malo: qui desiderantes eos in talibus non sunt veri Christiani, de quibus habet dicit: q. *Sicut conscientia est quibusdam, i. fidelis Christi anis deseretur, prius in pressura tribulationis.*****

*r. *Sed solates: oppressos debet esse. Et tamquam quanto videritis appropinquatatem diei, scilicet vel iudicium. Cuius ergo est: qui gratia perficit naturam, motus autem naturalis fortior est in fine: et sicut debet esse de motu charitatis et gratiae.**

*s. *Voluntarie enim, hic consequitur posuit huius oblationis rationem. Et dividitur in duas, quod primo ponit rationem deterrentem, scilicet demulcentem.**

ibi: Rememoramini. Drama in duas, quod primo inducit terroris ratione subtractionis auxiliis, scilicet ratione discretio nis diuinitudinum. ibi: Terribilis namque Circa primum considerandum quod glosa habet distinguere inter illum qui peccat nolens et voluntarie, qui ille qui sentit petrum ex passione pec-

*cat nolens, ille autem qui ex malitia et habitu inclinante voluntate consenserit peccatum voluntarie, et propter hoc iste non penitet: quia operatio procedens ex huius sententiа est delectabilis, prius autem penitet transiente passione. Auxiliū vero diuine gratiae non dat nisi penitentibus. Et id subtrahit voluntarie peccatum, qui non penitet: ut dicuntur enim: et huius est quod dicitur: Voluntarie enim peccatum non nobis. Aliis potest expiari ista: et magis ut videtur intentione apostoli: Ad cuius intellectum considerandum quod secundum finem Aug. et alio per hanc tamen nature lapsum arbitrii non potest diuinitate per mortale animi reparare per gratiam, postquam vero reparatum est potest vitare omne peccatum mortale. Et idcirco magis voluntarie cadit in peccatum reparatus per gratiam quam non reparatus, propter quod non reparatis adhibebit efficacius remedium ad tollendum peccatum, scilicet baptismus qui auferit oculum culpam et penam, sed si post reparationem baptismalem aliquis cadat in peccatum: iam non absolvitur sibi tale remedium: quia non est iterum**

E

Depen.

dis. 3. c. iter

hechirca. 2.

voluntarie, qui ille qui sentit petrum ex passione pec-

*cat nolens, ille autem qui ex malitia et habitu inclinante voluntate consenserit peccatum voluntarie, et propter hoc iste non penitet: quia operatio procedens ex huius sententiа est delectabilis, prius autem penitet transiente passione. Auxiliū vero diuine gratiae non dat nisi penitentibus. Et id subtrahit voluntarie peccatum, qui non penitet: ut dicuntur enim: et huius est quod dicitur: Voluntarie enim peccatum non nobis. Aliis potest expiari ista: et magis ut videtur intentione apostoli: Ad cuius intellectum considerandum quod secundum finem Aug. et alio per hanc tamen nature lapsum arbitrii non potest diuinitate per mortale animi reparare per gratiam, postquam vero reparatum est potest vitare omne peccatum mortale. Et idcirco magis voluntarie cadit in peccatum reparatus per gratiam quam non reparatus, propter quod non reparatis adhibebit efficacius remedium ad tollendum peccatum, scilicet baptismus qui auferit oculum culpam et penam, sed si post reparationem baptismalem aliquis cadat in peccatum: iam non absolvitur sibi tale remedium: quia non est iterum**

*

bile

Slo.ordi.

Ga Jam nō relinquitur.
Sic in veteri lege datum
est sepius offerri hostias p
petō. Hō enim r̄ps itez in
moland' ē p petis qd̄ se
mel factū ē. t scđ non ē
op̄. Sz magis op̄ manet
rein fide & veritate. Qd̄
†. 2. q. 4. §. si nō iudicium te expectat:
1. et c. plā nisi p pniam renuerteris.
Ad eo subditas Terribilitas

Sicut iudicat: **L**erribilis
aut. In hoc non penitentia
exclusit, sed h^{is} baptismi.
Modo dicit: non est ultra p^{ro}nia
vel remissio. **S**ed hostia, i.e.
crux sed^a, q^{uod} una sufficit:
volens ne ultra sit expecte,
muss sed peniteamus.
b **D**uobus vel tri. te. **L**o-
utio. **Q**uid ergo illi habet quod p^{ro}
hibet testimonium angelorum
et sancti: et propria conscientia.
c **L**oculauerit. Concilium
est xpm qui libere peccat
absque timore p^{ro}nia: et qui
eo indigne trahit: san-
guinem polluit: ducit: si ab
eo m^undum ad vomitum re-
dit: ei penitente negligit.
Sp*iritu* iniurius est qui eius

Fat; et penitentia negatur.
Spūi iniuriis ē qui cius
būficiū grāte nō suscipit.
d Pollutū dū. Qui p
carnales obseruātias cre
dit pēta dimitti; a quibus
retrahit nos sanguis xpī
et ita pollut⁹ ē; et nos pol
luit; si ab eo vñ remissio
nos retrahit. **e** Et spi
gē contu. fe. i. spūi sācto
gratis dato; vel q̄ dat gra
tiam; cōtumelīa fac; q̄ re
missionē quā ip̄e s̄pūs fac
ascibit carnalib⁹ obſuani
tijs; vel q̄ cū male viuēdo
a se abneget. **f** Remem
orāmīni. Inuitat eos p
ante facta. **G**hryso. Re
memorāmīni. **H**ic opti
mi medicoꝝ cū alios secu
erint et p sc̄issionē doloris
augmētū fecerit solatium
minoris medicamētū et re
mediū affert illi loco rbi
dolor inest; et perturbatā
refouent animā. Sic apo
stolus facit. Postq̄ con
cussis a malis eorum et ter
ruit; refuerit eos p laudē
prior. s. rememorāmīni pri
ora eoz bōa ut faciliꝝ exci
ter ad cēta. q. vt at nō inci
dat i man⁹ di. **R**eme. **i.**

Expediatur

Ad Hebreos La. X Nico. de lyra

s amplius xps.
• **tis iam nō reliquīs p pctis ho**
a **§ quasi non reliquitur hostia p pctis sed re**
linquuntur quedam exspectatio tē.
stia. Tērribilis autē qdā expecta
b **§ hec pena interim est. § infestatio.**
tio iudicij: et ignis emulatio q̄
b **§ kpi.**
cōsumptura est aduersarios† Ir
c **§ pbat per minus. § i. preuaricans.**
ritam quis faciens legem moy
b **si sine vlla miserazione: duob⁹**
b **§ conicus. § morte quam ler pcpit. § ergo.**
vel trib⁹ testib⁹ morit: quātoma
gis putatl deteriora mereri sup
a **§ vilipendit: vt nō credat sufficere ad salutē**
sed animalia.
c **plicia: q̄ filiū dei cōclilauerit: t**
b **§ kpi. a § confirmatorem noui**
d **sanguinē testimoniū pollutum**
b **§ pēta purgare nō valent. a § remissionē ac**
cepit t ita contra ē granus peccar.
duxerit: in quo sanctificatūs est
e **t spiritui ḡfē cōtumeliam fecerit. b**
b **§ talis puniet. § q̄ verus q̄ porens. a § iniū**
Scim⁹ em⁹ q̄ dixit: t Adihi lundi
i **riaz vestrarum. § scruta. a § si alienas vide-**
at iuriis: etiam sugg.
ctam t ēgo retribua. Et iteruz.
a **§ segnū bonos a mal. § purgabit. § quā**
Quia iudicabit dominus po-
tomagis inimicos puniet deus t non leuit.
§ incide q̄ nō huidet sed subito dependitur.
pulum suū. Horrenduz est inci- k
a **§ semp q̄ effigie est t porens facere q̄ vult**
§ territos refouer p laudem priorum. § vel re-
f **dere in man⁹ dei viuentis. Re/**
cordamini. a § diu est q̄ credidisti: t idō ma-
g **memoramini autem pristindis**
gis assueri. a § fide p qua venit tribulatio.
b **§ per passiones contra eos certabant ut pati-**
entiam t fidem extorquerent.
b **dies. in quibus illuminati mā/ m**
gnūm certamē sustinuistis pas/ n
b **§ q̄. § in altera parte certaminis. § ita mā/**
gnūm. **§ vosipisi patientes. § in-**
i **sionum. Et in altero quidē op/**
b **§ omnibus estis.**
k **probris t tribulationib⁹ specta**
a **§ i altera pte certaminis. i in dolore q̄ ha-**
beris p alijs. § aplis t alijs hymoi cōpassi. § q̄/
rum exemplo pari deberes.
culū facti: i āltero at soch̄ taliter r
a **§ assidue patientium. b § ita socij. c § qui**
nō poterant sibi necessaria querere.
Piersantū effecti. Nam t luctis s
a **§ submisstrādo p q̄ cā vris yobis ablatis ga-**
uisi estis.
cōpassi estis: t rapinā bonor⁹ ve
a **§ q̄ meliora spatis. § eterna. b § quasi donū.**
stroruz cūm gaudio suscepistis
§ ideo quia.
cognoscentes vos h̄fe meliorez t
b **§ hoc est. § viram eternam. a § quia sic com-**
passi. § et confisi de substantia meliore t masen-
te. nolice deficere.
t manentem substantiam. Mōli v
b **§ per impatientiam.**
te itaqz amittere cōfidentiā ve

bile sacramentū. et hoc est qd̄ d̄: Voluntariē enim peccantib⁹ nobis post acceptā noticiā veritat⁹. i.p⁹ baptisimū q̄ est fidei sacrm̄. a Jā nō relinquit p̄ petis hostia. i.mors xp̄i nobis cōicanda fui totum effectū. sicut sit p̄ baptisimū qui delet totum eo q̄ in ip̄o cōfiguramur totaliter morti xp̄i. fui qd̄ d̄: Bo. vj. Cōseptū sum⁹ cū illo p̄ baptisimū ī mortem tē. b Terribilis. b ponit ad h̄ rōnem ex di strictione diutini iudicij: qd̄ est valde terrible trans gredientibus legē xp̄i. t h̄ est qd̄ d̄: Terribil autē quedā expectatio iudicij: ppk sententie irretraci bilitatē. t ppter pene acerbitatē: q̄ tangit cū d̄: c Et ignis emulatio. i.pena ignis ex emulatioē et celo diuinē iusticie infligēda. d Que p̄suptu ra ē aduersarios. eos eternaliter cruciando. Et cō firmat h̄ p̄ silē de lege moysi cuius trans gressores puniuntur morte ut patet ex decursu veteris legis t multo graulis puniēt transgressoris legis xp̄i: q̄ quanto est sanctioz tanto optet eam magis obfua rī. t h̄ est qd̄ dicit: e Irrita q̄s faciens tē. patet vsqz ibi: f Qui filiū dei cōculcauerit. manda eius cōtemnendo. g Et sanguinem testamenti polluti du. i q̄ san. est. qd̄ faciūt illi q̄ p̄ baptisimū reuertunt ad yomitū. h Et sp̄iū grē cōtumeli am fecerit. abiiciēdo ip̄m. aliter p̄t exponi de illis q̄ dicebāt legalia cē necessaria ad salutē p̄ baptisimū. t sic qd̄amō cōculcabant dei filiū dicentes ip̄z impotente ad saluandū nos p̄ seip̄m. t sanguinem ei⁹ quodamō pollutū dicebant. ex quo p̄ se nō suffi ciebat ad emundationē p̄cōr̄. t p̄ p̄s faciebant contumelīa grē no.re. Q̄ aut p̄dicti mereant̄ a do puniri: p̄bat p̄ sc̄pturā dicente in persona dei: l Mibi vindictā t ego retribuā tē. qz t si iudice vindicet h̄ tñ no couenit eis nisi inq̄stū sunt ministri. t qz vindicta deo reseruat̄ q̄ē fortissim⁹ ad iſl endū: t iustissim⁹: ita q̄ nō pōt a iusticia flecti. lo cludit: k Horredū ē in cī. in ma. dei viuentis. Sz h̄ barguit. qz dauid p̄legit incidere in manus dei plusq̄ in man⁹ hoīm. Dicendū q̄ meli⁹ ē incide re peccantē in man⁹ dei aī iudicū finale: q̄s est p̄ misericordiax: t sic dauid p̄legit. Sz horredū ē in cidere p̄tū vel in iudicio q̄ ager vt dē vltio nū. l Rememoramini. postq̄ induxit ad abe rendū xp̄o p̄ rōnes deterreterēs: h̄ inducit ad h̄ per rōnes demulcētes ad modū boni medici: q̄ post se ctionē vulneris apponit vnguēta mitigantia. t qz ad bñ agendū multū. puocat cōmemoratio de bñ gestis. iō p̄mo bona eoz cōmemorat. scđo hortatur ad implēdū qd̄ restat. ibi: Molite itaqz. In pma igit̄ parte dicit sic: Rememoramini aut̄ pristinos di es. i.primā cōversationē v̄fam laudabilē t sanctaz p̄ vestre conuerzionis ad fidem. m In q̄bus illuminati. p̄ fidem t baptisimū. n Magni cer tamen. passionū. o Sustinuitis. t B̄ duplicit exponit. vno mō in xp̄zia persona oppresiones et derisiones sustinendo. t hoc est quod dicit: p̄ Et in altero qd̄. i.vno mō certamē sustinuitis. q Opprobrij⁹ t tri. spe. facti. alio mō iniquituz amici eoz talia sustinuerunt. t sic ip̄i p̄ compassio nis afflicti fuerunt t hoc est quod dicit: r In altero aut̄ so. ta. cōuer. effecti. quod specificat mas gis in speciali dicens: s Nam t vincitis cō passi elitis tē. cum gaudio suscepisti. t quia talia non sunt propter se appetēda. sed tantum propter premium toleranda. sic medicina amara propter sanitatem. ideo sequitur: t Cognoscentes vos habere meliorem t manentem substantiam. i.dini tias celi que sunt meliores. quia satiant appetim⁹. Et manētem. quia nō potest auferri. v Molite. h̄c cōsequenter hortat ad implēdū quod restat. Et dividit in duas. quia primo facit qd̄ dictum est. secundo ad h̄ inducit auctoritatē scripture. ibi: Ad huc cōf. In prima parte hortat eos. quia ex bonis p̄cedentibus debent moueri ad p̄seuerandū ī bo no ne amittant bonum preteritum. t hoc est quod dicit: Molite itaqz amit. confi. vestram: id est firmā p̄seuerantia. x Que magnam habet remuner ationē. quia qui persuerauerit v̄sc in finem hic

Additio

figurādo: Juxta illud Lu. xxiiij. Optet ipsi ea q̄ scripta sūt in lege Psal. t. prophetis de me. t sic p̄prie p̄t intelligi in psō na xp̄i. Ecce inuenio in volumine libri. s. totū scripture sacre q̄ scriptū est de me. In eo. ca. vbi d̄r in postil. M̄hi vindictaz

Additio. ii. Hoc qd̄ d̄r: M̄hi vindictā: (t ego red. defectū iudicū: q̄ multa mala relinquunt impunita. q. d. t si iudices bñl secuti talia nō vindicent: M̄hi vindictam et ego reddā. In eo. ca. vbi d̄r in postil. Ad tertium dicendū q̄ ob/

Additio. iii. In hac clationes t sacrificia no. le. q̄stione non videt facē postil. nisi tm̄ duo argumenta. p̄pte affirmativa. t n̄ dicit se r̄sidere ad ter/

Slo. ordi.

Est autē fides t̄c. L̄mēdiatio ēfi/ dei cuī descripti onē ponit. In q̄ tria no/ rat. t̄d̄ q̄d̄ efficiat in nobis t̄q̄ fundamentū ē omni um bono. t̄q̄ de non apparentibus est. De q̄ in ep̄la ad romanos ple ni d̄ctū est. Fides ē s̄b. st̄tia sperandar̄ rez. i. ē cā q̄ res sperādas faci et q̄nq̄ subistere in nob qd̄ est. faciet nos conse qui futura bona. Et p̄prie d̄r fides suba: quia speradis substar: t̄ facit ea esse in creditibus ī alia vita. Et est fidamē tu oūm bono. qd̄ nemo mutare p̄t: t̄ sine q̄ nō est bona edificatio v̄l spe randa īa fac̄ esse ī corde credentis. Argumentū ī. certitudine rez q̄ nō apparēt: t̄ si q̄s de deo du bitet: pbatio: vbi adhuc pbaf̄ futura resurre ctio: q̄ ita crediderūt p̄farche: apli t̄ alijs sc̄ti. Fides est cā sperādo. q̄ cā iusticie p̄ quā sunt sperāda. Et h̄ est. In hac est testimoniu iusticie q̄ de testimoniū est iustus eos esse. Senes: non q̄ erate senes: s̄z auctores hoꝝ: t̄ sic cōstat fidem nō esse nouā sed tenendā cū antiquā tenuerūt.

b Sperandarū. Hec thomas qd̄ vidit credi dit: q̄ hoſem vidit: dēu credidit. Si autē credi dicunt q̄ vidēt: sicut dicit vnuſq̄ oculis suis credidisse: nō ipa est q̄ in nobis edificat fides: sed ex rebus q̄ vidēt agit in nobis vt ea cre dant q̄ nō vidēt. c Fide intelligi. Exemplis v̄t ad cōmendationē fidei: ad oñdenduz q̄ nō de apparentibus sit fides. d Secula. Aug. In principio fec̄ celū terrā informem materiā t̄ p̄fū. (q̄ chaos dicta est) vñ oia facta sunt celi t̄ terra (q̄ inde futura erāt) note signifi cat. i. nōb̄ visibiliū rez. p̄p̄ infirmos q̄ minus idonei sūt. visibiliū cōphēdere. Tūc erant tene bre. t̄ lucis absētia. Sic inanitas: s̄z loc̄ vbi n̄ ē corp. Eadē materia fra d̄r: q̄ trā in oia min̄ ē speciosa. Inuisibilis: p̄p̄ obseruitate. Eadē mate ria etiā q̄ d̄r: Sup quā spū dñi supf̄t: s̄z fa bricādis reb̄ volūtas artificis. Iō aq̄ q̄ oia in fra ab hūore incipiūt formari t̄ nutriti. Eadem d̄r abyssus. Res ignota notis vocabulis: t̄ nō vno ne h̄ ēē putaret qd̄ p̄suerat holes in illo vocabulo intelligere. Aug. Ex inuisibiliū. An q̄ forme darent reb̄ tenebre erāt: t̄ erāt inuisibiliū elemēta: s̄z in eoz separatiōe nata ē lux. Ut iū sib̄l mūd̄ ī sapia dei erat ad cui⁹ silitudinē fa c̄tē h̄ visibili. b v̄tis visibiliā an q̄ fierēt n̄ erāt. Quō ḡ do nota erāt q̄ fi erāt. Et rurs⁹ quō ea fa ceret q̄ sibi nota n̄ erāt. Iō. n. q̄sc̄t̄ fē i gr̄s. Mo ta ḡ fē n̄ fē q̄sc̄t̄: p̄de aq̄q̄ fierēt t̄ erāt t̄ n̄ erāt. erāt ī d̄ sc̄ia: h̄ erāt ī sua natura. iō at dō n̄ audeo dicēt̄ alio mō inotuisse cū ea fecisset. H̄ illo q̄ ea nouerat vt facēt̄ ap̄d̄ quē nō ē trāslutatio neḡ vicissitudis obūbratio. e Fide plimā. Q̄ patres antiqui

Ad Hebreos

La. XI Additio

tū argumentū qd̄ potuit cōtingere ex vitio scriptorū qui for te tertium argumentū p̄termiserunt: vel forte in sc̄do argumēto innuit tertium si circūcisio cōferret grām: pari rōne oblati ones t̄ sacrificia ve. le. grām cōferrent. t̄ iō r̄ndet ad b̄ tangō. **Replica.** dicitā t̄c. Hoc exponit Burgen. in sup plendo defectū iudicū: q̄ multa relinquit impunita. s̄z h̄ nō videf̄ bñ d̄ctū cū apls hic loquat̄ de petis infidelitatis et alijs h̄ dēu cōmissis: de q̄bus iudices s̄li se nō bñt intromit tere: q̄ nō bñt quēc̄ ad fidē cōp̄llere. Et iā iudices soluz se intromittūt de publicis legis trāsgressionibus non de occul tis contra deum cōmissis de q̄bus hic agitur.

Nico. de lyra

Est autē fides t̄c. Supius apls La. XI ammonuit fideles subiūt̄ xpo: t̄ oñdit q̄ ta lis subiectio est p̄ fidem: ideo bic incipit cō mēdare ipam fidē: vt ea q̄ sunt fidei libentī apl̄. etiamur. Et diuidit̄ in tres ptes. q̄ primo describit̄ ipam fidē. sc̄do p̄t diversa exēpla circa ipaz. ibi: In hac em̄ testimoniu. tertio ad ea q̄ sūt fidei horat̄ plebē catholica. in p̄nci. le. ca. ibi: Ideoq̄. In p̄ma pte ponit diffinitionē fidei. dices: Fides ē iba. t̄. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ habit̄. q̄gsc̄t̄ p̄ actus: t̄ ac̄ p̄ obiecta. fides autē est habitus q̄ dam infusus. t̄ iō d̄z diffiniri p̄ xpiū actū in com patione ad. p̄p̄ obiectum. actus autē fidei est cre dere qui est actus intellectus assentientis procedēs ex voluntatis impio. q̄ null⁹ credit nisi volens: bñt̄ q̄ dicit Aug. sup Job. Et ideo actus fidei qui est credere nō solū h̄ ordinet̄ ad obiectū intellectus. q̄ est vez. sed etiā ad obiectū voluntatis q̄ est fi nis seu bonū. habitudo igit̄ ac̄ fidei ad obiectum voluntatis designat̄ in diffinitione apl̄ cum dicit̄. Et autē fides s̄ba sperandar̄ rez. Res em̄ sperāde st̄inent̄ in ipa btitudine: cū sit stat̄ dīm bono. aggregatione pfectus: vt dicit Boet⁹. iij. de cōsolatione. Dicit autē fides suba rez sperādar̄ in q̄tū est qd̄ inchoatio future btitudinis: q̄ fides est p̄ma virtus infusa. sic t̄ in alijs rebus p̄ma ps rei d̄r quadāmō suba el̄: t̄ maxime qn̄ d̄tualiter aliq̄mō t̄tinet alia: sicut est in p̄posito. in b̄ est speramus btificari: q̄ videbi mus clare illud cui p̄ fidē nūc inherēt̄ in enigmate. h̄bitudo autē ac̄ fidei ad obiectū intellectū designat̄ cū d̄r: b Argumentū nō apparentiū. q̄ obiectū fidei est veritas nō visa cui firmiter adhēret fides. nō ex rei cuiđia: sed ex antiquā divina. t̄ sic p̄t̄ diffinīt̄ p̄dicta. q̄ data est p̄ btitudinē ac̄ fidei ad obiectū intellectū t̄ voluntatis. Si q̄s autē velit p̄dictā formā diffini tionis reducere: p̄t̄ sic dicere: Fides est habitus q̄ inchoat̄ vita eter na in nobis: facies intellectū assentire nō apparentibus. L̄siderādū etiā q̄ p̄ba apl̄ p̄dicta: distinguit̄ fides ab oib̄ alijs q̄ p̄tinēt ad intellectuz. p̄ b̄ em̄ qd̄ d̄r: Ergumētū. i. firma adhesio. distinguit̄ fides ab opione: sup̄t̄ ione t̄ dubitatione: q̄b̄ nō est firma adhesio intellectū. p̄ b̄ autē qd̄ dicit̄: Nō apparentiū. distinguit̄ fides a sc̄ia t̄ intellectu p̄ q̄ sit aliq̄ apparen̄ p̄ b̄ autē qd̄ d̄r. Suba sperādar̄ rez. distinguit̄ fides a sc̄ie cōs̄upta: q̄ nō ordinat̄ ad btitudinē speratā. Et p̄ b̄ etiā appet̄ p̄dicta diffinīt̄ fidei bona q̄ facit diffinīt̄ differre ab oib̄ alijs. c In hac em̄. Posuit diffinīt̄ fidei. h̄ p̄t̄ ponit apl̄ exēpla de oib̄ alijs. p̄mo facit b̄ ī generali. s̄p̄ali ibi: Fide intelligim̄. In p̄ma igit̄ pte dīc q̄ ptes ve. test. h̄uēt̄ testimonium bōlitatis a deo. p̄pter meritū sue fidei. Alii Hen. xv. d̄r: Abraā credit̄ deo t̄ reputatiū est ei ad iusticiā: t̄ b̄ est qd̄ dīc apl̄: In hac em̄ fide te. cose. sūt senes. i. antiquā p̄tes. d Fide intelligim̄. h̄ p̄t̄ p̄t̄ exēpla primi fidelū in sp̄ali. Et diuidit̄ in tres ptes. q̄ p̄mo ponit exēpla de his q̄ crediterūt̄ ei docuerūt̄. sc̄do de his q̄ ex fide fecerūt̄. ibi: Fide abel. tertio de his q̄ p̄fē fidē passi sūt̄. ibi: Alij distiūt̄ sunt. Circa p̄mū t̄siderandū q̄ doctrīa ve. te. duplex fuit. Una manifesta. s. de vnitate dei t̄ creatiōe mūdi. Alia occulta sub velamine figura. s. de incarnatione Xbi. t̄ q̄ scribebat oib̄ hebreis ad fidē querelis. iō p̄ma t̄q̄ oib̄ cōem t̄a git. dices: Fide intelligim̄ aptata esse sc̄la Xbo dei. q. d. sic antiquā crediderūt̄ oia ēē. p̄ducta t̄ disposita p̄ oib̄ dei vt b̄ Hen. i. Dixit de fīat t̄ factū ē. ita t̄ nos credim̄. p̄ductio em̄ crea turaz t̄ ordinatio eo mō q̄ de b̄ loq̄ sc̄ptura. v̄pote q̄ tali tpe t̄ nō an̄ sūt p̄ducta ē articul⁹ fidei: q̄ nō p̄t̄ demōstrari: l̄z. p̄ductio mūdi absolute sūpta possit. p̄bari. e At ex inui. vi. fi. L̄sīs at cōceptio phoy fuit ex n̄ib̄ lo n̄ib̄ fieri. iō Anaxagoras poluit latificationem formaz ī materia. An cēna ēē effluxionē formaz a datrice intelligēt̄. Plato at posuit formaz b̄z ēē sepatas a materia a qb̄. p̄cedebat matitia. Sc̄i at ponit ideas ī mēte di ūsa q̄ sūt inuisibiles forme: t̄ tñ. p̄cedūt ab ipis oia visibiliā. sic artificiata vi sibilita ab exēplari inuisibili qd̄ ē ī mēte artificiū. Boet⁹. iij. de sola. Tu cū cta supno ducis ab exēplo pulchrū pulcherrim̄ ip̄e. Mūdi mēte gerens filios imagine formās. t̄ b̄ qd̄ dicit apl̄: At ex inuisibiliū t̄c. f Fide. h̄ p̄t̄ oñdit qd̄ p̄tes ex fide fecerit̄. Et diuidit̄ ī tres ptes. q̄ p̄mo b̄ oñdit de

* patribus

G a. Qm fidelē cre, esse e. Pd^r risit: et si ex gaudio: nō tū plena fide: s^r post x̄ bis angeli in fide solidata ē. Riserat ē abraā q̄ ei pmissus est. Sed rīsus ille admiratiōis fuit t gaudij: nō dubitati onis. b Ab vno. Atero v̄ abraā ep emor tuo tū ad se nlorez. Sento enī femī et si adhuc fluāt ll̄ solita mulie rū: de senē pa rere nō pōt: de lūene p̄t. Se nior etiā viri gnere p̄t: s̄ de adolescentula sic abraā post mortē sare d̄ ce tburā q̄ iuuenī erat potuit ge nerare. c Tā sidera ce. in mul. Hoc dicit tū ad bonos s̄. q̄ luce virtu tū t multitudi ne cōparant s̄ derib^r. d Et sicut are. Hoc tū ad malos s̄. q̄ in stabili tate t numero cōparant are ne. Ware: gē tūlitas: zora rit^r el^r: cui p̄pinq̄ faci sūt aliqui tūdet: nō tamē in gētilitate. e Et salutan tes. Atī ver bo translato a nauigantib^r q̄ lōg^r, p̄spicūt desideratas ci uitates q̄s an teq̄ igrediat salutatōe p̄ne niūt. Ex meta phora ergo na uigātiū dicit: Et salutatē. l. gaudētes t de siderantes eas ut faciūt nau te lōg^r vissi ci uitatib^r. Et iō confiteban^r p̄ peregrinī: q̄. s. in aliena p̄ia nibil habent. f Hospites. q̄ de patria n̄ sūt t isti p̄fieban tur se nō eē de mūdo ne aliquid se habere in mundo. Ideo hoc cōfieban^r. Qui ei hoc dicūt intelligi q̄ alia patriaz querūt q̄ sp̄l significare volebant. Et ne putaret q̄s q̄ illā de qua exierat quererent. sub dit: Et siquidem. g Deus eoz. In illā honoratū sicut per malos blasphematur. Deus eoz. Aug^r. sup Jobā nem: Qui est deus oīs creature: s̄z nō frustra hūc honore tribuit eis: sed q̄ ī eis no

pedis: t tū sp̄ firmiter credidit diuinā pmissionē iplēdā. t hoc est q̄d dicit hic: Fide q̄ vocat abraā obediuit ip̄i deo. a In locū tē. t exiūt nesciēs q̄ iret. q̄ illā terra als nō viderat. b Fide demorat^r ē in terra re promissiōis tāq̄ in aliena. t q̄ in illa man serit vt aduenia. p̄t: q̄ nō mansit ibi in domo firma: s̄z in casulis t tabernaculū: q̄ sunt māstōes mobiles. t hoc est q̄d dicit: c In casulis habitādo cū isaac t iacob cohēre

dibus re promissiōis eiusdez: q̄z ipsi pmissa est terra sicut et ipsi abrae: vt p̄t Hen. xxv. t. xxvi. Q̄ aut abraā habitauerit cū isaac: p̄t q̄z p̄m genuit t nutritū. Q̄ aut habitauerit cū iacob nepote suo. p̄bat sic: q̄ abraā viri. clxxv. annis: vt ha bec Hen. xxv. tē. āno vite suū genuit isaac: Hen. xxv. Isaac āt fuit sexagenar deo. f melioris terre. t. vite eere ne. a s̄ erat vt alienigena et in casulis: q̄z vt subdit expectabat fundamēta habēre ciuitatē.

ens quo iret. Fide demoratus ē in terra re promissiōis tanq̄ i alie s̄ quis sibi pmissa. a s̄. sicut isaac t iacob habitauerunt ibi non enī codē tē cohobitauerūt na: in casulis habitando cū isa c̄ ac et iacob coheredibus repro / s̄ cur ita.

missionis eiusdē. Expectabat enī s̄ quia stabilis. s̄ celestem. fundamenta hābentem ciuitatē dē ciuius artifex et cōditor deus. t̄ Si s̄ in p̄pria gloria nō in vicaria. s̄ fecūdare. de et ipsa sara sterilis virtutez in conceptione seminis accepit eti / k a s̄ sterilis etiam in senio. s̄ hac fide a ām p̄ter temp^r etatis: quoniaz i fidelem credidit esse eū qui repro s̄ quia fidelem credidit.

b misserat. Prop̄ quod et ab vno m a s̄ ab vno rot q̄ mirabile est.

c orti sunt: t hoc emortuo tanq̄ si / n dera celi in multitudinez: t s̄c are / na que est ad oram maris inume

s̄. t. adherētes fidei vel moriū sun nō acceptis in terra pmissionibus: et hec iuxta f. dem. q̄z: spe rabant enim sibi pmissa celestia: non terrena.

rabilis. Juxta fidem defuncti sūt p̄ s̄ p̄r enoch trāslatū. s̄ plenari.

omnes isti non accepti re promis s̄ implendas. s̄ post mortē suā i aduentu p̄si sionibus. Sed a longe eas aspici q̄ s̄ pmissionibus applaudētes licet cēne remore.

e entes et salutantes t confitētes:

f quia peregrini et hospites sūt su / s̄ licet morantes.

per terraz. Qui enim hoc dicunt r significat se patriā inquirere. Et s̄ siquidez illi^r meminissent de qua

a s̄ p̄cet q̄ nolebant reuerti.

exierunt: habebant vtq̄ tēmp^r reuertēdi. t Hunc autem meliore t

a s̄ patram. b s̄ er quia hanc pertine appetunt: id est celestem. Ideo v

s̄ nō crubescit. a s̄ q̄ dicit deus angelorum.

b s̄ abraā isaac et iacob.

s̄ nō p̄fudit de^r vocari de^r eorum.

fiteban^r se peregrinos quia exierunt de chaldea v̄l mesopotamia: q̄s terras reputa bāt patriā suā. t iō excludit hoc apls dicens: s̄ Et siquidē ipsius meminissent de q̄ exierūt habebāt vtq̄ tēps reuertēdi: q̄z nō tñ distabāt a mesopotamia v̄l chaldea vñ de exierāt: quin de facili possent illuc reuerti. t ideo nō loquebāt de illa patriā: q̄ de p̄cepto dñi exierāt: p̄pter q̄d abraā dixit seruo suo: Hen. xxiiij. Cauē ne q̄ filii meū reducas illuc. t licet iacob in mesopotamia iuerit. hoc tñ nō fuit ad manēdū: sed ad tēps: p̄pter odiū fratr^r sedādū t ad q̄rēdū yrore. Et iō excludit apls q̄ nō loq̄ban^r de patria terrestri: s̄ celesti. dicens: t Hūc aut melio. ap. i. celestē: t q̄z terra adhuc positi reputabāt se de patria celesti morib^r t actu fidei: ideo de^r voluit nomiari de^r ipo rū ex amore t fide speciali. t hoc est q̄d dicit: v Ideo nō cōfundis deus vocari de^r eorum. b

Slo.ordi.

Ad Hebreos La. XI

Nico.de lyra

Lunca dupli in qua sepulti sunt abraaz et isaac et jacob et ceteri patres; ubi et ad ea tua qescebat. **Q**uo id voluerunt; quia ea terra prudenter nasciturum ipm; ut cum eo resurget. **a** Edictr regis. **Q**uo oes masculos hebreorum necari pcepterat. **b** Jam properium. **q**o patref; p xpo; v significabat i properia xpi futura; vel q moyses sustinuit a fratribus suis q liberare volebat sic xps a suis q redimere venerat. Illi dixerunt xpo; Denonius habebat. Et isti moysi; **Job.7.c** Eos non interficeret sic interficeret egypti; prius qd tui patienter sustinuit sicut et xps. **c** Hoc veritatem. Chrys. Q pius fugerat in terram madianum non fuit metus; sed fides; q credebat se a deo liberari. Moliuit ibi manere; ne esset castratio; si in apertu periculu se precipitaret; et tetaret deum qd diabolicum est. Sancti ei hdiu habebat qd faciat non debet tetare deum. ut et dñs locu dedit indecis; **Dor.10.c** Qui et suis pcepit; Si vos pseuti fuerint in una ciuitate fugite in alia. **d** Fide celeste. Hac. s. q creditur plim saluandū illos. s. a. pharaoē; nos a diabolō. **e** Trasierunt mare tē. Sic etiam p baptismū fideles traserunt remissis peccatis qd egypti; cuius diabolo pncipie tenebrarū submersis. **G** Circum-

Nico.de lyra

exitū de egypto. scdm in exitū. tertiu post exitū. pmo ergo pot exēpla de hqd factū est an exitū. scdm de hoc qd in exitū. ibi; Fide reliquit egyptū. tertio de hoc qd factū est post exitū in terra pmissiōis. ibi; Et qd adhuc dicā. Prima ī duas; qz pmo oñdis qd factū ī ex fide ī nativitate moysi. scdm qd ipē fecerit. ibi; Fide moyses grādis. Circa primū scendū q filii israel er pphetia ioseph firmiter credebant liberari de afflictione egypti; p aliquis de iplo suo cū dei adiutorio. et ideo parētes moy si vidētes ipm elegatē puez pter soli; tū modū iudicauerunt virtutē dei esse ī illo ad liberationē pslī; et ex hac fide fuaerūt ī cōtra regis edictū expo nēdo se periculo psonarū suarū. et hē qd dicit; Fide moys natū occulatē ī mēsib⁹ trib⁹ a parētib⁹ suis. ex fide cī parētū factū ī hoc; non ex fide moy qd adhuc nō habebar in dictū rōntē. et cā subdit; a Exo qd vidēsset ele. tñfātē. s. aptū ad liberādū plim deo. B eis inspi rāte. b Et nō timuerūt regēdū. qd pcepterat oes masculos. p̄cī in flūme; vt h̄ Exo. s. Sed hoc vidēs falso; qd Exo. s. q parētes moy si timore regis posuerūt ī humie. et sic exposuerūt ī morti. **V**icēdū qd hoc nō fecerūt ad ipm interficiēdū sic pcepterat rex. s. qd nō poterant ipm amplius celare; timebant pabilitē ne auferret ab eis. et ideo in tali casu tuti⁹ iudicauerūt ipm expōre divine custodie in fisella bituminata; credentes ex eadē fide qd deus seruaret ī vbi deficiebat humana pudentia qd in tali bus nō deficit. c Fide moyses. Ibi ostēdis psequēter quid ex fidē moyses fecerit; qd adoptat⁹ a filia pharaonis; vt habeat Exo. s. et adult⁹ fact⁹ visitauit filios isrl; et vidēs virū egypti; um pculente vñsū de filiis isrl interfecit ī. Et sic p hoc factū negauit se esse filiū filie pharaonis. et b pcessit ex magnitudine fidei ei⁹; qz de filiis isrl credebat xpm nasciturū. et hoc est qd dicis; Fide. l. p fide. d Moyses grādis fact⁹; id est adult⁹. e Negauit se esse filiū filie pha. interficiēdo egypti. Et subili git duo difficultia ad sustinēdū qd plegit sustinere ex fide. Pmū elī; qd magis voluit affligi temporalis cū dei cultorib⁹ qd iocūdari cū idolatria. et hoc est qd dī. f Magis eligēs affligi cū pplo dei; id ī cū filiis isrl qd colebat deū. g Temporal peccati habere iocūditatē; id est pspiritatē egypti. Secundum est qd plegebit pauprētē sustinere magis qd diuitias egyptiorū cū peccato possidere. et hoc est quod dicitur; h Na lores di

lores diuitias estimans improprietū christi; id est paupertatē vel vituperium. p fide christi venturi sustinere. **i** Thesau ro egyptiorū; id ī qd thesaurū bmo possidere. Et reddit cau sam quare moyses tam dura patienter sustinebat. dicens; k Aspiciebat enim oculis cordis. l In remuneratio nem. future beatitudinis. sicut amara

potion sumitur libenter non ppter se; b habendo oculū ad sanitatē futurā.

m Fide reliquit. Ibi cōseqēter ostē ditur quid factū sit ex fide in exitū de egypto. Et diuidit in tres ptes; quia pmo ostēdis quid ex fide factū est in pparatiō exitus. scdm quid in modo exēdi. ibi; Fide celebravit. tertio qd factū sit in exitū de egypto ingrediēdo terram pmissionis. ibi; Fide muri hiericho. Circa primum consideran dū qd moyses bis exiuit de egypto. pmo exiuit occiso egyptio. et de isto exitu no loquī hic; qz ex timore regē tūc exiuit; vt h̄ Exo. s. scdm exiuit egyp tū ducedo scū oes filios israel; et de isto exitu loquitur hic; qz tunc nō timuit regē eos psequēte; vt h̄ Exo. s. p̄lin. qd tūc dixit filii isrl; Molite timere tē. et b est qd dī; Fide reliquit egyptū nō veritatem regis. et redit causa quare nō timuit. dicens; n Invisibilē enī sustinuit. i. deūz qd invisibilē est fiduciālē expectauit.

o Tānq̄ vldēs. in spiritu auxiliū ei⁹ mirabiliter affuturū. ppter qd dixit ppolo; State et videte magnalia dei qd factū ī bodie. Exo. s. p̄lin. et B torū p̄ cessit ex fide qd est ex nō vīlis. p Fide de celebrazione p̄scheba. Ibi qd ostēdis quid factū est ex fide in modo exēdi. et diuidit in duas ptes; qz pmo ostēdit quid factū sit in dispositiō exēdi. scdm qd in actu trāfēdi. ibi; Fide mare rubrū. Circa primum cōsideran dū qd dispositio exitus filiorum isrl de egypto fuit agni p̄schebal immolatio; cui sanguine linita sūr suplimaria et postes domoz filio p̄ isrl acel; ne interficēt ab angelo peccatiē p̄mogenita egyptiorū; vt h̄ Exo. s. i. hoc est qd dicit; Fide celebrauit p̄scheba. i. imola tōne agni p̄schebal qd fuit figura imola tōis xpi in cruce; s̄m qd dī. s. Exo. v. P̄scheba n̄m immolat̄ est christus; qd mortē et sanguinis effusionē sumul liberari a potestate diaboli; scut filij israel per immolationē agni p̄schebal. **E** Exo. 14. s. et effusionē sanguinis in postib⁹ et sugli minaribus domoz fuerūt liberati ab angelo peccatiē primogenita egypti;

orum. et hoc est quod dicit; Ne qui vastabat primogenita egyptiō; et hoc est quod dicit; Fide trāsierūt mare rubrū. **H**ic tanq̄ modus exēndl vbi ex fide trāgeret duo miracula. **T**nū ī qd mare siccō pede trāsierūt. et hoc est qd dicit; Fide trāsierūt mare rubrū tanq̄ p aridā terrā. Secundū fuit; qz aqua erat eis p muro a dext̄ et a sinistr̄; vt h̄ Exo. s. et p̄z p̄ hoc qd egypti eos sequētes submersi sunt. et hoc est quod dicit; Qd experti egypti denotari sunt. talia autē cōtingebat ex fide; quis operatio miraculorū ascribit fidei; s̄m qd habebat. **U** at. xvi. Si habueritis fidē sicut granū sinapis dicerūt monti buic; trā si hinc et trāsib⁹; et nihil impossibile erit vobis.

r Fide muri hiericho coruerūt. Ibi ostēdit qd factū sit per fidē in exitū de egypto ingrediēdo terrā pmissiōis. et diuidit ī duas ptes; qz pmo oñdis qd factū sit p̄ fidē p̄sli isrl. scdm qd factū sit p̄ fidē razib⁹. ibi; Fide raab. Circa p̄m scendū qd in ruina ciuitatē hiericho aliqd fuit ex pte p̄sli. s. cir ciuiti ciuitatē septē dieb⁹; vt h̄ Josue. v. qz ex mādato dei fecerūt iudei credētes firmē pmissiō dei sp̄lēti de miraculosa captione ciuitatis. aliqd fuit ex pte ipst⁹ dei; videlicet qd muri hiericho dīna virtute coruerūt. et b est qd dī; Fide muri hiericho cor. et c. p̄ factū sicut fuit qd sp̄dimēta mādi cadunt p̄

et continuā

Slo.ordi.

Ad Hebreos La. XI Nico. de Lyra

Ga Circulu diep. Cōpleto a leuitē arcā
dei portatib⁹: et encis tubis clāgētib⁹.
b Excipieſ explo. Quasi si itar vos de
betis duo tefamicta p aplos tanq̄ explo
ratores a xp̄o missos credēdo excipere i
ita cu ifidilib⁹ nō
pibit. c De ge
dēo. Qualis acce
pro signo velleris
a dño iuit strama
dianitas cu tricē
tis virtis: eosq; no
ctu expugnatit.
d De barach. de
quo in libro iudi
cuz legis q Pabin
regē chanaā filios
isrl affligitē delbo
ra xp̄etissa que il
lo tpe isrl iudica
bat p̄cepit barach
filio abinoen vt as
umeret 5ē milia
pugnato x secum
iret corrā sysaram
pncipē exercit⁹ ia
bin. Qui dixit se
iturū si ipa cuz eo
ret. Itaq; ipa cu
eo iuit. Dis autez
exterruit exercitū
iabin quē p̄grega
uerat sysara ad tor
p̄zēs. Exiit sysara ad tentoria iā

regē chanaan corā filiis israel. e De sa
son. Qui vt legit in libro Iudicē. affligit
Iudicē. 1. f vehementē philiſteos. f Hostes
eū irt ad pugnā cōtra hostes: vout dñō
q̄ ſtriūphū de hostib⁹ afflēq̄t: q̄ pmo
occurreret offerer deo: occurritq; ei filia
quā immolauit. Hō laudat iep̄t q̄ fili
am occidit: h̄ q̄ p fidē deo iuuāre hostes
supauit. Augusti. in. 1. de cīnitate dei.
Quare nō culpat abraēd laudat q̄ fi
liū occidere voluit. r merito querit vtrūz
p iuſſu dei ſit habendū q̄ iep̄t filiā ſicut
vouerat occidit: nec ſamfon alit excusat
q̄ ſe eū hostib⁹ opp̄lit: niſi q̄ ſpūs laten
ter h̄ iuſſerat: q̄ p illiū miracula faciebat.
g Qui p fidē. Et ſi recuſat dicere q̄ ſin
guli: dicit tū q̄ quidā opati ſunt fide.
h Beſpromissiones. Promiſſioēs multe
ſunt facte d'auld: vt abraē. Sapiens histo
riarū cōmemoratiōne vitat ne ſermōeſ ſu
um. ptelet breuiē q̄dā tāgēs. Nec eni om
nino tacuit: nec dices moleſt⁹ effect⁹ ē: fu
git denitatiē t̄ lōgitudinē ne fatiget audi
toē. l Obtrurauerat. Aug. 1. Idlurale
p singulariſ: ſol⁹ Daniel significat ora le
onū clauſiſſe. ſol⁹ Eſaias ſec⁹: vt in Ps̄.
P̄. 1. Eſtiterit re. p heroō t̄ pncipes ppilato
Attēdēdi q̄ inve. testamē. ſep̄ patrib⁹ t̄
bis q̄ dicta ſunt r alijs hmōi tpal felicitas
mōſtrat exhibita. Tēpus aut̄ talii nō eſt
In nono testamēto. An dedit talia vt pter
eū nō intelligat ali⁹ largitor etiā terrene
felicitatis que ad veterē hominē ptiinet.
In xp̄o nouo hoīe nouis noua. pmitti. i.
eterna. An t̄ ipē irriſiſ i ſpectū ūnicorū
morit. Sz resurrectionē ſuā ſi alijs ſunt
18 oñdit

cōtinuā p̄dicationē q̄ stinuitas p̄ septenariū figuraſ. vñ dī. iij. ad Cor. x. Armi militie nre nō sūt carnalia sed potētia dei ad destructionē munitionū. q̄ Fide raab merertrix. Hic ostendit quid factū sit ex fide ipsi⁹ raabzq̄ ex auditu miraculo rū in trāstū filioꝝ Israel per mare rubrū t̄ in alijs mirabilib⁹ q̄ eis acciderat credidit firmiter ciuitatē hiericho tradēda virtute dei in manu pp̄li Isrl. t̄ ideo nūc ioḡ Israel ex eadē fide cōfauit: ex quo meruit liberari a morte cū sua ofanguinitate: vt habeat Iosue. vj. t̄ hoc ē qd̄ dī. Fide raab merertrix. sic enī cognomina est. b Hōpē orijt cū fereculis. i. cū alijs ciuib⁹ hiericho: qui credebanū ciuitatē posse defendere p̄tra deū Israel. c Excip̄ies exp̄loratores cū pace. q̄ eos saluauit: vt dictū est. De ista rā ab dicūt aliq̄ q̄ ad lram erat merertrix. t̄ id exploratores meli⁹ potuerunt īgredi domū el⁹ vespe: q̄ tales mulieres indifferēter recipiūt oēs. t̄ tpi in necessitate positi poterant lícite ad ea ire: nō. ppter luſuriā exercēdā: sed ad vitā. p̄ pris cōſeruādā. lpa enī min⁹ poterat culpari in receptiōe eorū q̄ alij de ciuitate: cū ipsa indifferēter oēs recuperet: q̄ salus exploratorū nō debebat. peurari p̄ mortē alteri⁹. id intrauerunt domū Iusti ꝑuis eslet merertrix. Sed b nō videt p̄babile: qz tales meretrices pariū habēt de fidelitate: t̄ lō nō videat p̄bable q̄ exploratores filioꝝ Isrl q̄ erāt hoīes sapientēs p̄fiderēt in tali muliere de p̄seruatiōe vite p̄prie. id dicunt aliq̄ q̄ tūc nō erat merertrix: b ante fuerat: ppter qd̄ tale cognomē sibi remiserat: b nō videat vez: qz tales meretrices ꝑuis penitēt reputant̄ in t̄ cōi plebe p̄fone viles. t̄ id si fuisset merertrix nō fuisset cōiuncta in matrimonio ipsi salmō q̄ erat nobilior in toto pplo Israel: cū eset p̄nceps nobilioris trib⁹. s. tribus iude: qz nobile in deui abominabat talib⁹ p̄sonis in matrimonio ſūgi: id videat meli⁹ q̄ si fuerit merertrix: nec erat: b t̄mmodo tale cognomē habebat. multi enī cognominat̄ aliq̄ cognomē cui⁹ p̄pterat nūc ꝑuis habuerunt in re. sic aliqui alijs paup̄ cognominat̄ rex v̄l comes vel aliq̄d bmoi. Itēz alit

^f
Josue, 2.
et. 6. d
† 156. dis. c
nasci. ibi:
iepthe.

33. *Paulus*

Glo.ordi. Ad Hebreos

Jaco. 5. c ostēdit: vt ibi diserēt qd sibi sperarent. vñ et Jacobus: Susti-
nētiā iob audistis t finē xp̄i vidistis: q̄si patimū vt iob. S; non
speratis finē ei⁹. i. tp̄alia: q̄ ei aucta redierūt. Sed eterna q̄ in
xp̄o p̄cesserūt. a Alij distēti r̄c. Aug⁹. Et in illis patribus
ve. testa. q̄uis rara fuerūt ēn exēpla patiētie; a s̄guine abel vs/
q̄ ad sanguinem q̄acharie: quorū san-

S dū qui in patrū suo x̄ a quib⁹ illi occi-
si sūt iniqtate p̄sisterēt. Et in nouo tes-
nō defuerūt tp̄ali felicitate pollētes ī
eo misericordiam dei experiamur. b In
melotis r̄c. Melota vestis de pilis ca-
melorū: v̄l meli⁹ est aīal q̄d t taxus:
cuius pellis melota dicit. c Qui-
bus. i. quo x̄ cōversatōe nō erat mun-
dus dign⁹: t iō ne viles habeamē pro
tribulatiōb⁹: v̄l adeo viles erat homi-
nib⁹ q̄ nō essent digni stare v̄l habita-
re inter eos. Alii priores non acce-
perūt statim. p̄missā vitā v̄sc ad xp̄z.
Cur nō? D̄eo. p̄ nobis meli⁹. putna-
turaz n̄ram assumeret t gloriōsus no-
biscū exultaret. Et si illi tenuerūt fidē
q̄ tādiū expectauerūt req̄ez: m̄stomag⁹
nos teneam⁹ q̄ statū accipim⁹. d Lō-

Nico. de lyra

david: vt ptz in libris Josue Iudi. et
Reg. a Lōualuerūt de infirmitate.
hoc specialis ptz de ezechia: Esa. xxv/
vij. q̄ miraculose ex fide sanar⁹. t de
plurib⁹ alijs b credendū est: qz loqui-
tur in pluralli. b Fortes faci sunt
in bello. castra verterūt exterorū. t alijs
enigenarū. hoc patet de multis: speci-
aliter aut̄ ioseph dauid t machabeis.
c Accepérunt mulieres de resurrecti-
one mortuos suos. alijs b male expo-
nētes dixerūt q̄ mulieres accepert vi-
ros suos resuscitatos: dicentes q̄ ma-
trimoniū nō dissoluat p̄ mortē: t ideo
teneban̄ illos reaccipere: s; b est con-
tra aplm Ro. vij. vbi loquuntur de mulie-
re coīugata: Si mortuus fuerit vir ei⁹
soluta est a lege viri. ideo sciēdū q̄ a/
liqua sit sacramēta q̄ imponit chara-
cterē: t talia reiterant̄ sicut resusci-
tat⁹ nō debet iterū bapticari. qz cha-
racter p̄petu⁹ manet in alia q̄ incor-
prib⁹ est. Aliq̄ sūt sacra q̄ nō imponit
characterē: t talia reiterant̄: vt ptz de
penitentia: qz si interrūpaſ p̄ peccatū
mortale: necesse est ip̄az iterari. matri-
moniū aut̄ nō imponit characterē. t iō
si soluat⁹ p̄ mortē viri mulier nō debet
eū admittere si resusciteſ: nisi inſ eos
matrimoniū itez cōtrahaf. ideo sic de-
bet expōi: M̄ulieres. i. matres. Acce-
perūt de resurrectiōe mortuos suos. i.
filios suos resuscitatos p̄ fidē t orati-
onē sanctoꝝ p̄phetarū: sicut ptz de mu-
liere sareptana q̄ ab helia acceptit filiū suū resuscitatū. iij. Be.
xvj. et de muliere sunamite: q̄ filiū suū resuscitatū recepit ab
helio. iiiij. Reg. iiiij. b Alij aut̄ distēti sūt. Oſtēlo qd lācti
patres. p̄ fide fecerūt. b Sūr ondit̄ qd. p̄ fide sustinuerūt. t di-
vidis in duas ptes: qz p̄mo ondit̄ qd passi sūt. p̄ fide. sed q̄ re-
p̄missiōes sūt eis dilat. ibi: Et hi oēs. Prima adhuc ī duas:
qz p̄mo tangūt mala ab alijs illata. sed mala voluntaria assū-
pta. ibi: Circūuerūt ī melot. Et iiḡ q̄ p̄ fidē vni⁹ veri dei.
Alij distēti sūt. i. in tormentis extēti: vt ptz. i. Machab. t. q̄. de
septē fratrib⁹. t de pueris ad vbera matrū suspeſis. iiij. Mach.
vij. e Hō suscipietē redēptionē. i. futura glia. g Alij
x̄o ludibria expti. sic ptz d̄ samsonē: Iudi. xvij. t de tobia: To-
bie. q̄. t de Job: Job. xij. h Et x̄bera. hoc ptz de Michea
xp̄ha quē p̄cūſit ledēchias. iiiij. Reg. xl. t de p̄posit̄ filiorū isrl
q̄ flagellati fuerūt ab exactorib⁹ pharaonis: Exo. v. i. Insu-
p̄ t vincula t carceres. hoc ptz de Hieremias: Hier. xxix. t. xx.

vij de mihi

La. XI Nico. de lyra

vij. de michea. iiiij. Reg. xl. k Lapidati sūt. hoc ptz de na-
borib⁹. iiiij. Reg. xxij. t de zacharia filio iohade. q̄. Paral. xliij.
l Secti sūt. ptz de Elisa q̄ ex p̄cepto regis manasse sect⁹ fu-
it cuī serra lignea: eo q̄ rep̄hēdebat ei⁹ facinora. t de septem
fr̄ib⁹ machabeis q̄ secti sūt in manib⁹ t in alīs corpis p̄tib⁹:

vt ptz. q̄. Mach. viij. m Tērati sūt.
vt ad idolatriā inclinarent: sic ptz de

Matathias t filiis ei⁹. j. Macha. iiij. t de eleaçaro. iiij. Macha. viij. n In occisione

gladij mor. s. q̄ nolētes p̄stire idola-
tria gladio p̄cūſit: vt ptz. iiij. Mach.

v. t. vi. o Circūuerūt ī melo. hic
nō ondit̄ qd passi sunt. p̄ fidē ī mak-
volūtarie assūptis. t reducūt ad tria.

s. ad exteriorē cultū. t q̄ntū ad b dicit̄:
Circūuerūt ī melot. melota āt est ve-
stis facta de pelle taxi q̄ hirsuta āt ī de-

formis. t in tali habitu q̄ntū ad aliquā
describit̄ helias. liij. Reg. i. t Jōbes

baptista: Mat. iij. sedo reducūt ad p̄
sonē statū. t q̄ntū ad b dicit̄: p̄ Egē-

tes. qd sp̄alit̄ ptz in helia q̄ in necessi-
tate past⁹ āt a coruīs t a mīlere vidua.

iij. Reg. xvij. q̄ Angustiati. b pa-
tent̄ de his fugīte lecabel. iiiij. Reg. xij.

xij. t dāuid fugīte saul. j. Reg. xxi.

t. j. v̄sc ad finē primi libri. t abafalō.

iiij. Reg. xv. t Afflicti. labore corpo-
ralizit̄ b̄ de helia q̄ lassus obdormi-

uit subter iunipex. liij. Reg. xij.

s. Quib⁹ dīgn⁹ nō erat mundus. per
hoc enī q̄ fugiebat a societate alioꝝ:

ptz q̄ holes mūndani nō erāt digni so-
cietate illoꝝ: ppter culpā mūndiale. ter-

tio reducūt ad locū. t q̄ntū ad b dicit̄:
t In solitudinib⁹ er. in mō. t sp̄elū.

t cauer. ter. Spelūca est fossa facta p̄
artem. Cauerna x̄o p̄ naturā vel ex
alīq̄ accidente: sicut de corrosiōnē aqz

vel h̄mōi. talia āt loca ihabitabāt pa-
tres antiq̄ vt essent in loco apto dinie-

cōtēplationi: ppter qd p̄bs. i. Politii

coꝝ post p̄bauerat hominē esse aīal
cīnile: s̄biū rit q̄ ille q̄ refugit cōdem ba-
bitationē hominū: vel est bestia v̄l me-

lio hoſe: qz si b̄o refugiat b̄. p̄f mali-
cīa sūa nō potens cū alijs cohobitate

p̄f defectū sūt in morib⁹ cadit a di-
gnitate hūana in vitā bestialē. si aut̄

refugiat cōtrātē hoſim t libert̄ vacer

cōtēplatiōnē dīne: excedit cōtem statū ho-
minū. t est qdā de⁹ inf̄ alios hoſes b̄

pb̄m. v Et hi oēs. hic nō ondit̄

apl̄s quā t q̄re p̄missiōes sūt eis dila-

te. dices: Et hi oēs testimonio fidei. p̄

bat̄: vt ptz p̄ h̄dicra exēpla. x Hō

accepérunt re. ḡlie eterne. t subdit̄ cāz

dices: y D̄eo. p̄ nob̄ meli⁹ aliqd. p̄

uidēre vt nō sin nob̄ p̄sumarē. i. ad

p̄fectionē ḡlie ducent̄ sine nob̄. ex b̄

enī q̄ patres veteris testamēti ī lymbo existētes simul vene-

runt ad gliam p̄ xp̄m cū aliquib⁹ ad nouū testamētu p̄tinēti-

bus: fuit maius gaudiū vtrorūg. Motādū q̄ aliq̄ ex hoc lo-

co accepérunt occasionē errādi: dicētes q̄ null⁹ iratib⁹ ad glo-

riā: nīl post finalē resurrectionē. Sed hoc est ḡtra aplm dīcē-

tē. t. ad Lō. v. Scim⁹ enī q̄m si terrestri dom⁹ nīra hūtus ba-

bitationis dissoluat q̄ edificationē habemus ex deo domuz

non manufactā: sed eternā ī celis. Ex quo patet q̄ anima ī

corpo separata statim recipit ī glia nisi propter debitū ali-

cū cuius p̄cūſit p̄talis retardet. ppter quod consummatio glorie

de qua loquūt̄ hic apl̄s p̄t referri ad p̄mū essētale. t sic non

habuerūt eā patres veteri testamēti sine nob̄: qz nō habue-

runt eā aī nouū testamētu. v̄l p̄t referri ad corporis stolā q̄ nā

dāt generalis nisi post vniuersalē resurrectionē: q̄uis aliqd⁹

data sit aī ex speciali p̄tlegio. t b̄ mō patres veteris testamēti

si sūt nō p̄sumant̄ ī glia sine nob̄: qz sc̄iūt̄ testamēti t no-

uī simul accipēt̄ gliam corporis.

xvi Ideoꝝ

Additio Ad Hebreos La. XI Additio

In ea. vi. vbi dicit in postil. Fides est substantia. Ad cuius in

collectu sciendu.

Additio. i. Ad vltiorē declarationē q̄rūdā q̄ in b
postilla q̄ dā vident̄ addēda. Et p̄mo circa b q̄d dicit: Fides
est substantia sperādarū rex tē. Circa q̄d attēdū q̄ licer ex
positio postil. de hac diffinitiōe seu descriptiōe fidei quā aplūs
p̄dit: sit vera & videlicet ē sūpta a sancto. Tho. scđa scđe. q.
līq. arti. i. in corpe q̄stōis. Exponāt m̄ etiā b x̄ba aplū b̄m ali
os sic: vt cū dicit: Fides est substantia sperādarū rex. intelligatur
cā subsistēdi in uobis p̄ res sperādas: q̄dē sūt b̄a futura. q̄
rōnabilis ab hōis virtuoso sperāti debet. s. beatitudi q̄ ab om
nib⁹ ē appetēda. vñ in b q̄ dicit: Sperādarū rerū. excluditur
res sperate q̄ tñ nō sūt sperāde. sic sunt b̄a mūndana seu tpalit
q̄ nō ducit ad verā beatitudinē. Bona aut̄ ad verā beatitudinē
pn̄nitia subsistit in nobis p̄ spem q̄ a fide generat: vt in Slo.
Mat. i. Et sic cū dicit: Substantia sperādarū rex. p̄ li substantia
intelligit. s. fides q̄ spez causat. cu aut̄ dicit: Argumēti non
apparēti. q̄ argumēti intelligit. p̄bat. p̄ fidē enī est in nob
q̄dā. p̄batio rex nō apparēti. s. q̄ de nō habet evidētiā: s. p̄
fidē p̄ quā in nob̄ causat assēsus de inuisibilib⁹ sperādis sic ar
gumēti on̄dit p̄clūstionē in seibilib⁹. Cōsequēter circa b q̄d
dī: In hoc enī cōsecuti sūt testimoniū senes. Motādū q̄ cū aplū
loq̄b̄ hebrei q̄z cōis star̄ p̄pli q̄dā legē obseruabat sp̄ in p̄
speritate fuit. & cū a p̄ceptis dei declinasset in multis aduersi
tates sc̄idit: sic p̄t in historijs cōib⁹ ve. le. put in p̄ma se
cūde. q. xcix. ar. vi. in r̄sisōe ad tertiu argumēti declarat. iō in
p̄mitiū ecclia hebrei ad fidē cōuersi: sicut legalia obfūāda ex
pn̄mena p̄suetudine inclinabat̄ credētes ipa ēē necessaria cum
fide xp̄i sic estimabat̄ q̄ ad iusticiā fidel debet̄ seq̄ aliq̄ p̄scen
tia r̄sibilitate b̄a: & specialis redēptio eoꝝ a capitulatate gētiū
vñ & post passionē xp̄i q̄dā de discipulis nōdū p̄fēcti docti dice
bāt: Lūc. xxiij. Mos sperabam⁹ & ip̄e esset redēptur⁹ israel. &
ideo ap̄d hebreos ponere totū p̄miū fidēi in bonis futuri sc̄li:
q̄ omnino in hac vita nō habent̄ nec ad plenū vident̄. crat eis
duri ad credēdū. vñ aplū hūc errore intēdit ab eis exlude
re. dicit: In hac enī testimoniū cōsecuti sūt senes. s. in hac fide
q̄ de reb⁹ sperādis vt iā diperat: nō de reb⁹ v̄sits seu iā ade
ptis seu in primo adipiscēdis. Cōsecuti sūt in testimoniū. s. in
scicie a do. Genes. t. antiqu. Ad q̄d. pbādū. s. q̄ fides meritoria
p̄p̄ce sit de rebus sperādis & nō adepti. inducit exēpla. & p̄to
p̄t vñ exēpli de fide: q̄ est de reb⁹ nō sperādis sed iā existē
tibus. & b̄ cū dicit: Fide intelligim⁹. sc̄do p̄t plura exēpla s̄ f̄
de q̄ est de reb⁹ sp̄andis. ibi: Fide plurimā hostiā. Circa p̄l
m̄ dicit sic: Fide intelligim⁹ aptata ēē sc̄la x̄bo dei. Ad q̄d
sciendū q̄ credere mundū esse a deo creatū: put H̄n. i. dī: li
cer sit fides vera: nō est tñ sperādarū rerū: b̄z ē de reb⁹ lā existē
tib⁹: iō p̄ ista fidē solū nō legit̄ aliq̄s testimoniū iusticie fusse
cōsecut̄: s. p̄ fidē de reb⁹ sperādis. vñ notā dicit: Fide intel
ligim⁹. nō aut̄ dicit: Fide credim⁹. b. q. d. hec fides p̄ quā mū
ndus credit fusse creat⁹ a deo in q̄ nō includit̄. aliq̄d sperādūz
nō legit̄ cōmēdat̄ in sacra scriptura sicut aliq̄s dicas iust⁹ co
solo q̄ credit munduz a deo esse creatū: s. fides illa q̄ de reb⁹
sperādis est spe in scriptura cōmēdat̄: put p̄t p̄ exēpla s̄ in
ducēda. Et p̄mo de abel q̄ cōmēdat̄ in scriptura tanq̄ lūst⁹ p̄ trāslationē
el⁹ ad deū. Et q̄b⁹ duob⁹ exēpli aplū intēdit oſidere q̄ p̄ fidē
de reb⁹ sperādis: & nōdū adeptī antīq̄ cōsecuti sūt testimoniū
iusticie fidelis: eo q̄ p̄dicti nō legūf̄ aliq̄d op̄ meritozū fecisse:
nisi q̄ crediderūt verā fidē de sperādis. Et si p̄tra p̄dicta dica
tur. vñ habet q̄ abel credit allq̄d sperādū. s̄l̄ & enoch cū scri
ptura nihil circa hoc dicat de eis. Ad quā tacitā q̄stionem re
spōdet dicens: Sine fide aut̄ ip̄ossibile est placere deo. Alii q̄ p̄
dicti duo legūf̄ placuisse deo: vt p̄t p̄ p̄dicta. sequit̄ q̄ habue
rūt fidē s̄ nō de reb⁹ adeptī cū talia nō legūf̄ habuēt̄ i hac vi
ta: q̄ de reb⁹ sperādis q̄d ē lētē. b̄z cōtra b̄ adhuc posset quis
dicere. vñ b̄z q̄ sine fido ip̄ossibile ē placere deo. Ad q̄d r̄sideret:
Credere enī oportet accēdēte ad deū: qr̄z & inq̄rētib⁹ se remu
nerator sit. P̄ro q̄ sciendū q̄ naturalē dictat hōi & alieni
supiori subdat̄. p̄p̄ defect⁹: q̄s in seipso s̄tit̄: in q̄b⁹ egēt adiu
vare & dirigi q̄ ap̄d hoīes b̄z de⁹: put scđa scđe. q. lxxv. Et q̄
sequit̄ q̄ si q̄s ad verum deū accēdere intēdit oportet q̄ credat
ip̄m deū esse sup̄loz̄ illo ad quē accēdere intēdit: & sic verifica
tur illū: q̄d accēdēte ad deū oportet credere: q̄r̄z oportet erā
q̄ accēdēs

q̄ accēdēs speret ab illo adiuuari & dirigi in futuro: als fru
stra ad talē sup̄iorē accēderet: & sic verifica q̄ oportet accēdē
te ad deū credere: & q̄ inq̄rentib⁹ ip̄m. s. deū remunerator sit.
Et q̄b⁹ p̄bat q̄ abel & enoch q̄ iusticie testimoniū cōsecuti sūt
fidē habuēt̄ de deo p̄ quā sperauerūt ab eo remunerari quā
remunerationē in hac vita nō habuerūt: q̄d est intentū aplū ad
fūndādā diffinitionē: seu descriptionē suā sup̄iadictā. Sed q̄
rendū videb̄ cū ista x̄ba aplū. s. Sine fide autem ip̄ossibile ē
placere deo & credere oportet accēdētē tē. cōlter p̄tineant ad
fidē. de qua agit: quare interposuit illa x̄ba in testimoniū
abel & enoch. & testimoniū noe & sequētū. Debūset enī vñ p̄ie
ponere illa an oīa testimonia antiquoz̄ vel postponere ea p̄
omnīs fideliū testimoniū. Ad q̄d dīcēdū q̄ rō ē quia i duos
bus solis p̄mis. s. abel & enoch nō legit̄ exp̄sse aliq̄ fides de re
sperāda. & ideo p̄bat eā p̄ rōnē. In alijs x̄o. s. noe & sequētū
bus inuenit clarī fides de re sperāda: vt p̄t in oīb⁹ seq̄anti
b⁹. Et p̄mo de noe q̄ dilūniū futurū credidit: & ab eo eripi per
arcā iuxta diuinā revelationē: & sic habuit fidē māifestā d̄ re
bus sperādis & nōdū adeptis. Itē habet de abra & talijs q̄ se
quintū in quib⁹ inuenit fides de re sperādis: vt p̄t intuēt̄
p̄ singla. Et exponāt cetera vt in postilla vñz ibi: Et alijs p̄
p̄hetis q̄ p̄ fidē vicerūt regna opati sūt iusticie. Circa q̄d at
tendendū q̄ fides antiq̄z q̄ māifestata fuit seu cōfirmata i ve
teri lege: q̄ miracula subuertēta aduersarios corporalē & libe
rātia p̄plū dei vt in egypto & in mari rubro: & h̄mōi i noua le
ge p̄p̄tūt̄ fuit ostēs vt plurimū p̄ mirabile patētā sc̄iōz i cru
ciatib⁹ acerbissimis & assiduis p̄secutiōib⁹: b̄m q̄s vere dicun
tur martyres. i. testes fidei: quā q̄dē differētā int̄ atiq̄s & no
uos videb̄ h̄mōi inuenire aplū q̄ de antiq̄s dicit: Q̄ p̄ fidē vicerūt
regna tē. obturauerūt ora leonū. Que oīa vñz ibi: Alij x̄o
distīt̄ exclusiū p̄tēt̄ ad statū antīq̄z: vñb̄ oīa ista & plura si
milia legūz: & sic in illo statū vt plurimū testimoniū fidei acci
p̄ebat ex victoria fidelū & liberatiōe p̄plū dei visibilē & mi
raculose fact̄. Et b̄ testimoniū pp̄rie p̄tinebat ad illū statū:
q̄ ip̄s eī imperfectionē p̄ p̄missiōes tpales deducebat ad ob
vūtā p̄ceptoz̄: vt in p̄ma scđe. q. xcix. ar. vi. in corpe q̄stōis.
vñ & p̄p̄les ille cōparāt̄ p̄ero sub pedagogo existēt̄: vt patet
Sal. iij. Et iō si p̄incipales patres antiq̄z testamēti: vt patriar
che moyses & h̄mōi: tpalita oīa cōrēp̄sſent nō haberet locum
ip̄sor̄ doctrīa. Alij oportebat ap̄d p̄plū illū q̄ talia bona p̄cī
p̄ue estimabat: q̄ eoꝝ doctores tāz̄ bona magna illa estimā
tes sic tpalib⁹ bonis publice adhēreret: vt de eis p̄missiones
alijs facerēt̄: sicut magister puerō muniscula puerilā q̄bus
pueros intēdit̄. puocare ad aliq̄d virtuosū op̄ faciēt̄ illa
asserit esse magna & maxime desiderabiliā: vt p̄ ea dedicant̄
ad opa virtuosa. Et ideo dī: q̄ oīa suis tpib⁹ & locis suauiter
dispōit patrib⁹ illū tpis b̄a tpalitā cōiter p̄stabat q̄si in p̄mī
um meritoz̄: vt eī talib⁹ iduceret p̄plū ad obseruātiā p̄cepto
rū q̄ erāt̄ in suis effectib⁹ potiora. Oīt̄ aut̄ aplū in p̄dicti verb
s. enī dicit: Alij fidē vicerūt regna. loquāt̄ de patrib⁹ seu d̄ tu
stis veteris testamēti: p̄t̄ māifestē ex plano sensu līfe. Cū enī
dixit: Quid adhuc dicas de gedeon: dauid: samuel & alijs
xp̄ber̄ imēdiate subīt̄: Qui p̄ fidē vicerūt regna: vñb̄ ma
nifestū est q̄ illud relatiū qui referēt̄ ad xp̄bas & alios supra
dictos q̄ oīs sūt de antiq̄z testamēto. Si autem cōtra b̄ argua
tur de dauid fugiēt̄ a saul & ab salōn. Dīcēdū q̄ dauid dītro
q̄ aduersariū p̄dicto z̄ tenuit̄ victoriā māifestē in hac vita.
Si aut̄ de helia arguat̄: dicēdū q̄ nō est trahendus in exem
plū: q̄ fuit vñ tñ. & b̄irūdo vna b̄m q̄b̄hilo. j. Ethic. non
facit ver: nec docuit p̄plū vt p̄sp̄era mādi despiceret: s. vt ab
idolatria declinaret̄. Et q̄ erāt̄ i regiōe dēcē tribūnū ybi om̄is
erāt̄ idolatre: id oportuit eī fugere a p̄sortio eoꝝ. De Esaiā
aut̄ & machabētis nō p̄t sumi argumēti: cū p̄secutiōes eoz̄
nō legānt̄ in autētica scriptura. vñ māifestū ē q̄ in sup̄radicē
aplū loquif̄ de iustis qui fuerūt̄ sub veteri testamento. De
bis aut̄ q̄ sib⁹ nouo testamēto fuerūt̄ subdit̄: Alij x̄o distīt̄
sunt nō suscipētēs redēptionē. vñ bene dicit: alijs x̄o. vt deno
ter q̄ isti de quib⁹ loquif̄ sūt sub alio testamēto. s. nouo: q̄rum
q̄plurimi p̄sert̄ in p̄mitiū ecclia in qua p̄sonalē erat apo
stolus. Alij inuenierūt redēptionē. s. corporalē. Ut meliorē in
uenirent redēptionē. s. spiritualē. de istis pp̄rie dicens: Lapida
ti sūt: sefi sūt: i occēsō gladij mortui sūt: egētēs: angustiati:
afflīcti: omnia enī ista cōtigerūt̄ sc̄is in p̄mitiū ecclia. sequi
tur: Qubus dign⁹ nō erat mādus. q̄b⁹ p̄t duplēciter exp̄di.
Et quia mundus nō erat dign⁹. i. mundani vt tales habe
rent in cōsortio. vñ q̄ illis sanctis mādus nō erat dign⁹. s. mā
dana: b̄m illud ad Sal. vj. N̄ sūdus mīhi crucifixus ē & ego
mādus. Si aut̄ querat ratio dīcte differētē intervērūg statū

Additio Ad Hebreos La. XII Additio

ecclie. s. antiquū nouū. Dicendū q̄ duplex est: vna. s. q̄ pā-
us fuit tacta; et sumit̄ ex diversitate populoꝝ sub diuersis sta-
tibus predictis existentibꝫ: primi enī crāt imperfecti: t̄ ideo p̄ bo-
na temporalia & visibililia duebant. Alij x̄o pfecti qui cōceptis
terreis port̄ spiritualia desiderabant: iuxta illud apli ad p̄bi-
liꝫ. iij. Quæ retro sūt obliuiscēs ad anteriora me extēdo: alia
x̄o ratio p̄t sumi ex pte p̄cedentibꝫ: illi x̄o nōdū pfecti seque-
bantur vestigia moyſi & aliorū patrū qui supando vincebant
hostes t̄c. Iste x̄o vestigia xp̄i qui patiēdo & moriēdo vinceut
hostē. vnde de antiquis p̄prie dicitur: Vicerunt regna qz vicerūt
egyptū: chananēā: idumeā & h̄mōt̄ q̄ sūt regna p̄ticularia. Mo-
uix̄o p̄prie dicunt̄ vincere nō solū regna sī mundū. iux̄ illōs pris-
ma lobis. v.ca. Hec est victoria q̄ vicit mundū fides vestra. Cu-
sus rō est: Hā ille iustus qui tornēta mūdi vsq; ad mortē pati-
endo immobilis in fide maner: nō solū vñ regnū vel plura vī-
cit sed mundū. Nō enī mūdū cōgregat̄ ampli posset facere cō-
tra vñ hominē q̄ tpm multiplicis torquere & interficere. t̄ io
sancti: qui ista sustinuerūt sub fide tpm mundum vicerunt: su-
perando omnia que mundus cōtra illos posset facere. Et ido-
summus magister huiꝫ historie noue: Lūc. xii. ca. dicit: Ne ter-
reamini ab illis qui occidunt corpus: & post hoc non habent
amplius quid faciant. Sed antiqui qui huiusmodi doctrinaz
nō habuerūt verbo nec exemplo: licet per fides vicerunt regna
aliqua: vt dicit̄ est: nō tū mundū vicerunt: qz forte si plura re-
gna fuissent congregata contra eos nō potuissent ea vincere si
cut illa pauca. vnde notāter dicitur de antiquis: Per fidē vice

Slo.ordi.

Summarient. i. requisite
et visione dei fruerentur. **Ca.** XII

Tur. 2a. XII
Deoꝝ & nos.
Post fidei co-
mendationeꝝ
ad illꝝ qđ icrepature
dit: exhortans eos ad
patientiā pluribꝫ mo-
dis: & p̄cipue ipsiꝫ p̄xi
exemplu. b Hubē
testiū. i. multitudineꝝ
lancioꝝ qđ testes sūt fi-
dei: q̄ vt nubes exem-
pli sūt in estu tribula-
tionū nos refrigerāt:
& doctrinis cōpluūt.
c Qui. ppo. si. gan.
Sic nos. p̄posito nob
eterno gaudio: p̄ ba-
bita cōfusiōe debem⁹
currere: vel p̄posito
sibi gaudio t̄paliſ re-
gni q̄r voluerūt eū tur-
be rapere vt facerent
regem: qđ noluit. q̄r
erat via humilitatis.

Pro flesu sustinuit crucem: debet vos anima
re: quia etiam hoc minus quam contradictionem: Qua
si: Aspice Iesum qui sustinuit crucem. Recogi
tate enim ut sequamini. Aug⁹. Omnia terrena
bona contempsit Christus: ut in illis non querere
tur felicitas. Omnia terrena malorum sustinuit:
ut in his non timeretur felicitas. Nam enim de
matre: quia quis a viro intacta conceperit semper
et intacta permanens: fabro tamquam despontata
fuit: in quo et omnis carnalis nobilitatis tu
morem extinxit. Nam est etiam in civitate beth
leem que iter omnes iudeae ciuitates erat exi
guacolonus igitur quemque de terrenis ciuitatis
sublimitate gloriaris: pauper etiam factus est cu
ius sunt omnia ne de terrenis diuitiis quisque
extolleretur. Noluit rex ab hominibus fie
ri: quia humilitatis via ostenderat miseris. Esu
rituit quoniam pascit. Sicutum quod est nos sitiens
um. Fatigatus est iterum quod via fess nobis in celo.
Obmutuit et obsurduit quod quemur locutus est:
et surdus audiuit. Aictus est quod infirmitatem vicia
soluit. Moritur est quod mortuum suscitauit. Amore
itaque et similia patiamur. Tunc ei lex ipse libetur.

dū non

runt regna. non mundum: sed de nouis dicitur: **H**ec est victoria que vincit mundum fides vestra. et de ista materia dictum suum in addi. sup psal. lxxvij. super illud verbum: **H**ec mutatio externe excelle. Consequenter concludens apostolus primus principale intentum suum dicit: **E**t hi omnes testimonio fideli probati inueniti non acceperunt repromissionem tecum. quod intelligitur finis glo. de plena beatitudine corporis et anime: quam sancti communiter non accipiunt usque ad finem mundi: vel de beatitudine anime tamen quo ad priores qui non acceperunt statim vitam reprobationem eternam usque ad christum. Ex quibus omnibus bene consideratis patet quod ratio fidei in bonis sperandis et inuisibilibus consistit: non autem in bonis in hac vita visib; seu iam adeptis: prout quidam bebreorum estiare vidabantur: quod fuit inter principale huic causa prout dictum est in precedentibus.

Additio. ii. Deum esse proprie loquendo non est articulus
enim proposito cognitione naturali sicut gra natura: et perfectus
perfecibile

Replica. In ea. xj. Bur. facit longā digressionē; in qua inter cetera ponit differentiā iter sanctos noui & vete. tēs. p agere finē & patiēticē & antiquū fūrū in spēra actiōnōꝝ: noui in spēra passiōnōꝝ. allegat Bur. ad id qd̄ dixit circa ps. Voce mea ad dūm. p̄mū: sed hoc ibi cor-
ctū est. vide correctionē ibidē tc.

Cuico de lyra

Deos tū. Postq; apls cōmēda **ca.** XII.
uit fidē p quā mēbra vniūt capitū. t posuit ml̄
ta exēpla fidei. hic s̄p̄ hortat ad ostēdēdū si-
de p opa exteri⁹ q̄ tenētē in corde interi⁹. Et diuidit i
duas ptes; qz primo ostēdit q̄liter se debet habere cir-
ca mala. sedo q̄liter circa bona ca. se. ibi: C̄haritas fra-
ternitatis. C̄irca primū sc̄idēdū q̄ duplex est malum. +
f. culpe t pene. t ideo pmo ondit q̄liter se debet habere
re circa mala pene tolerāda. sedo qualiter circa mala
culpe vitāda. ibi: Propter qd̄ remissas. Prīa i tres:
qz primo inducit ad tolerādū malū pene exēplo anni;
quoz. sedo exēplo christi. ibi: Aspiciētes. tertio aucto-
ritate scripture. ibi: Et oblītis estis. C̄irca p̄mū sc̄ien-
dū q̄ sc̄i dicunt̄ testes dei: qz facio t x̄bo glificat̄ de-
us p eos; fīm qd̄ dīc̄ Esa. lxiiii. Tere vos est̄ testes mei
dicit dñs: Cōgregatio etiā sc̄tor̄ dicit nubes. p̄s vite
fastigii et doctrine stillicidii t cōcupiscentie refrigeri-
um: ppter qd̄ dīc̄ Esa. lx. Qui sit hi q̄ vt nubes vo-
lāt. ppter qd̄ apls de s̄actis patrib⁹ p exempla virtu-
tis nos monētibus ad tolerantiam maloz; vt patet per
p̄dicta dicit sic: Ideoq; t nos. posteriores. b Ha-
bētes tantā nubē ipositiā testiū. l. cōgregationē fideliu-
m sanctoꝝ exemplo suo nos exhortantiū. c Depo-
nentes omne pondus. q̄tum ad peccatū ppetratiū.
d Et circumstans nos peccatum. q̄tum ad occasiō-

sumedo. f Ad ppositum nobis certamē hoc certamē est iusticia dei, de qua scribit Eccl. iiiij. Usq ad mortē certa p iusticia. g Aspiciētes. Hic inducit ad idē exēplo christi qd̄ debet magis nos mouere ad patientiā, qz ipse agn' in nocens, p nobis passus est. Dicit igit: Aspiciētes. oculo cordis attēte cōsidando. h In auctorē fidei et consumatore iesum, dicit enī auctor fidei inq̄tūm deus: ipam fidē infūndo, dicit etiā auctor fidei inq̄tūm homo: ipam fidē p̄dicando, dicit etiā cōsumator ipsius: fidem per miracula confirmingo et fidei premiū reddendo. i Qui proposito sibi gaudio sufficiens crucē, gau debat enim in superiori parte anime ppter impletionē voluntatis paternē: tē p fidelium redemptiōe et ex sui corporis ppinqua glorificatione. k Confusio ne et cōtempa: qz mortē maxime p̄fusibile volūtarie sustinuit. Confusio aut̄ aparet ex quattuor, primo ex loco: qz in ciuitate celebri, sedo ex tpe: qz passus ē in festo paschali: quādo omnes de terra cōueniebāt in hierusalē, tertio rōne scieratis: qz inter latrones passus est, quarto rōne p̄cedentis honoris. Oppo sita enī iū: ita se posita maiora et minora vident: vi dicit. l Elenco, et id ex honore qui ei exhibitus fuerat in hierusalē in die palmarū maior fuit cōfusio passionis quasi immediate sequētis: et qz qui se humiliat exaltabitur, id sequitur: m Atqz in dextera sedis dei sedet, et quia p̄sideratio dñice passionis non vallet solum ad patientiam in aduersis, sed etiam ad perseuerantiam que plus ostendit: quia respicit diuturnitatem mal: et dilatationē boni promissi, ideo dicit: n Recogitate enī eū qui talē a peccatorib⁹ sustinuit aduersus semetipm cōtradictionē, in verbis contumeliosis: bñ qd̄ habetur Mat. xj. Ecce homo vox et potator vint tē, et iterum Mat. xxvij. Vach qui destruis templū vel tē,

Glo.ordi. Ad Hebreos La. XII Nico.de lyra

Gdū nō cupiditate rerū spāliū s̄ charitate illi-
us qui precepit sunt h̄cūs p̄cepit. a De-
ficiētes t̄c. Deficere est timore tribulationis
fidē negare. Itē nō debet deficere: q̄r estis
obliti vos p̄solatiōis. q̄r nō debet obliuisci.

b Omnem filiu.

Aug. Etia vnicū si

ne peto. Si ergo exce-

p̄tus es a passione fla-

gellou: receptor es

a n̄ero filio. Anī,

cus ille de p̄s sub-

stātia n̄ equal pa-

tri in forma dei x̄bū

quo facta sūt oīa: nō

babebat vbi flagella-

ref. Id hoc aut car-

ne indur est vt sine

flagello nō ēt. Qui

flagellar vnicū sine

p̄to relinquit adopta-

tū q̄ est cū p̄tō. Anī

cus sine p̄tō: nō tñ si

ne flagello: exēplum

nōib; p̄p̄sūt i p̄s-

sionib; suis. nō ergo

turbari debem cum

aliq̄ sc̄tūs grauiā

indigna p̄p̄tū si ob-

litū non sum q̄ p̄tule-

rit iūtū: sc̄tū: sc̄tō.

Et attēde h

usticiam et misericordiā

di. Justicia ēt in eo q̄

flagellat Misericordiā

re in eo q̄ recipit.

c Quis est filiū t̄c.

Aug. Dat discipli-

nā vt nō auferat mi-

sericordiā. Ledit con-

tumacē vt reddat he-

reditate. Si p̄missa

p̄sib; agnoscisti: nō

timeas flagellari sed

exhereditari. Curre

sub manu p̄s flagel-

latis: qz dū flagellat

erudit ad hereditatē

Moli cē inīq̄ sensu et

puerili vt dicas: plus

amat p̄s me fr̄z me

um cui q̄mittit face

re dēquid vult q̄ me:

qz si me mouero p̄tra

lūsūnē eī flagella ī

uenio. Mot̄ gaude

sub flagell: qz tibi ser-

uas hēditas. Chry-

so. Attēde q̄ nō ait:

Ois q̄ flagellat filiū

ē. Sz ois filiū flagel-

lat: alii enī nullū reci-

p̄s. d Ergo adul.

Nota nō iure vocari

patrē q̄ ex adulterio

genuerit: qz ab eo ge-

nītī nō dicūt filiū legi-

timi. e Beuereba-

mur. Beuereri ē cū ti-

moz honore spēder.

f Et illi q̄. Itē alia-

rō q̄r obtēperādum

deo ē. g Ad id

q̄d vtile. l. in recipiēdo sanctificationē.

h Disci-

plina que grecē p̄dia:

est eruditio per molestias

quād p̄ peccatis suis mala quis patitur vt corri-

gat q̄ hic intelligit. Est t̄ disciplia q̄ sc̄ia dicit: t̄ a-

discēdo nōmē acceptit: t̄ grece ep̄istemon dicit.

G Manus

subdit causam ad quid valet ista consideratio. dices: a Ut nō fatigemī ans-
mis vestris deficitēs. p̄pter quod dicit Grego. Si passio christi ad memorias
reuoetur nihil tā durū ē q̄d nō equo animo toleret. t̄ reddit cāz hui⁹ dices: b Hōdū cī vslq ad lāguī. i. vslq ad lāguī effusionē. Restitutē aduersus pec-
catū repugnātes. c Et obliti estis. Hic cōsequēter inducit ad tolerandum
malū p̄ne auctoritatē. sc̄do sensū ipsius. ibi: Q̄ si extra disciplinā.

Circa primū arguit eos: q̄r videbātur obliuisci scri-
pturā veteris testamēti in qua erāt nutriti. dicens: Et

obliti estis cōsolatiōis. i. consolantis: t̄ est emphatica
locutio. d Que yobis tan̄ch filiū loquit. dices: e

Prover. liij. mutant tñ aliquātūlū verba: s̄ est eadez
sentētia. e Fili mi noli negligere disciplinam dñi.

negligētes dicunt̄ quasi nō eligētes. t̄ id ille discipli-
nā dñi negligit q̄ ipam tan̄ch bonā nō eligit: s̄ magis
vt malū refugit. f Neqz fatigeris. q̄ impatientiam.
Dum ab eo arguit. t̄ subdit cām: g Quē enī di-
llgit dñs castigat. retrahendo a concupiscentia.

h Flagellat autē omnē filiū quē recipit. per flagella
enim retrahitur homo a p̄secutione cōcupiscentie.

i In disciplina perseuerate. Hic ponit sensū predi-
cte auctoritatis. In ipsa enim dixerat: Noli negligere

disciplinā. t̄ iterū: Neqz fatigeris. et hec significat pa-
tientiā t̄ perseueratiā in flagellis. ideo dicit: In disci-
plina perseuerate. tan̄ch filiū yobis se offert deus: q̄s. t̄ Pro. 3. d

vos corripit: quod ostendit consequēter per simile. di-
cens: k Quis enīz filius quē nō corripiat pater.

quasi dicat: nullus. loquendo de filio vero et dilecto.

l Q̄ si extra disciplinā estis. Hic arguit ex p̄dictis.
t̄ dividit in tres: q̄ p̄mo arguit ad inconveniētes ducen-
do. secundo exemplum experientiē inducendo. ibi: t̄ 23. q. 4. c.

Deinde patres. tertio utilitatē consequētem ostendē. ea vidicē-
do. ibi: Omnis antez disciplina. In prima parte facit Apo. 3. d.

talem rationē. Omnes veri filiū dei facti sunt partici-
pes discip̄le ipsius per tolerantia flagellorū. ergo si

ab ipsa estis absoluti non estis veri filiū dei: sed adulte-
rini filiū mundi et diabolū. t̄ hoc est quod dicitur: Q̄r
si extra disciplinā estis culis t̄c. t̄ patet littera.

m Deinde patres. Hic arguit ad idem per exemplum
experiēt. Circa quod sciendū q̄ duplex est diffe-
rentia inter patrem carnalē t̄ spūalem q̄ est ipse deus.

Prima est: q̄r pater carnalis nō generat animā: sed

enī corpus disponit: deus autē eam infundit. t̄ ideo pat̄

naturalis dicit pater carnis. de⁹ autē dicit pater spūs:
t̄ per p̄s veri habet rationē patris: q̄r ille dicit ve-

rus pater qui dat formā. Et ideo disciplina dei tan̄ch

patris verissimi est maxime tolerāda: q̄r per hoc cōfer-
natur spiritualis vita. t̄ hoc est q̄d dicitur: Deinde pa-

tres quidē carnis nostre eruditores habutimus: quia
pater debet filio documentū sicut t̄ nutrimentū.

n Et reuerebamur eos. acceptando eoꝝ disciplinā.

o Num multomagis obtemperabimus patri spiritu-
um t̄ viuemus. quasi dicat: sic debet esse. Secunda dis-
cēderat inter deū et patrē carnalē est: q̄r pater carnalē
instruit filiū et castigat ad aliqd trāsitorū. s. ad hone-
ste conuersandū in hac vita que breuis est. instruit ēt
ēt regulam volūtatis sue: q̄ falli pōt. de⁹ autē erudit
filios suos ad eternā vitā recipiendā. Instruit etiā p̄
regulā volūtatis sue que in fallibilis est. t̄ ideo ei⁹ di-
sciplina est maxime recipienda t̄ acceptāda. t̄ hoc est
quod dicitur hic: p̄ Et illi quidē. i. patres carna-
les. q̄ In tempore paucorū dierū. i. p̄tentis vite.

r Scđm volūtatiē suā. q̄ falli pōt. s̄ Erudiebant
nos. quorū disciplinā recipim⁹. t̄ Hic aut. s. de⁹.

v Id id q̄d vtile ē. t̄ ad beatā vitā qua nihil meli⁹:
erudit nos. x̄ In rect. sāctif. cl⁹. i. grām sc̄ificātēz
q̄ dicit ad vitā beatā. ȳ Ois aut. Hic arguit ad p̄
positū ex utilitate cōsequēte. ad cui⁹ intellegētū consi-
derandum q̄ malum p̄ne quedam medicina est: me-
dicina autē licet sit amara et horribilis ad sumendum.
ēt se et absolute. tamen ex consideratione eius finis.

t̄ future sanitatis fit acceptabilis: et ita debet esse de-

Omnis autem disciplina in presenti quidē videtur non esse gaudi⁹ sed

meroris. et bene dicit videtur: quia sic non est ēt rei veritatē: licet sic

videatur carnalibus hominibus qui non considerant nisi vitam carna-
lem. ideo sequitur:

Glo.ordi. Ad Hebreos La. XII Nico.de lyra

G a. Man^o. i. affectū charitat^{is}: q̄ dēn cōlectabili
mini oī: i. erigite surfū ad dēn. Et b. Senua
i. fortitudinē: q̄ soluta est refrigerata charitate.

c Gressus. i. vt v̄a fides recie īcedat cōfīdo
q̄d credit: t̄ si op^{er} est patiēdo: fides q̄ recte dicit
pes q̄ totū portat. Ita re-

D ctos: vt nō alijs deniet
a vera vla fidei: sicut ille
qui carnales obſuātias

recipit: q̄d ī errare: Et n̄
elaudet: vt q̄ tiope paf-
ſiōis titubat: sed sanet si

errauit v̄l timuit. Alre
ct̄ gressus s̄ recta ſtēto
in opib^{us}. d Sc̄imoni

am. i. caſtitatē mentis et
corpis. vñ: Beati mūdo
corde. q. ip̄i de. videbūt.

e Sine q̄ nemo vi. deu.

Ecce quō exterruit ama-
torē boni. l. vſionis dei.

Mō dixit: i. ignē mitet:
v̄l infatigabilib^{us} toro-
bus dabib^{us}: q̄ t̄ vera ſūt.

Sed volēs te amatorem
boni eſſe. i. vſionis dei.

Si formidatorē mali aut:

sine q̄ nemo vi. dēn t̄.

Ex eo ip̄o q̄ desideras te
terret. Aliud ī timore pe-
nā: alia amitūtiaſi.

Si timore gehēne nō ſā:
et malū. ē q̄d ī te fides:

q̄r credis futurū iudicium
dei. Saudeo fīo tue. Sz

ad huc timeo malicie tue

Sit ergo in te pax: t̄ ſan-
ctimonia ſina que nō vi-
debit deus. Mā vnde de

um videamⁿ nō habebi-
mus: si n̄tēdo in nob̄

oculū extinximus. Si
mus pacifici vt agnōſca-
mur filij. ſim^m mundi cor-

dēz videamⁿ deu.

Beati mūdo cor.
qm̄ ip̄i deu videbunt.

f Cōtēplari. Mē dubi-

tētis poſſe eſſe tā patien-
tes: q̄r grā dei p̄ſto eſt: ſi

ne deſtitit ei: hoc mō po-
testis retinere grāz. Mē

qua radix amaritū. dele-

ctatio p̄tē v̄r^{is} dēt̄ a/
maritudo: t̄ lō vitāda.

g Badit̄ amaritūdīs.
mala cogitatio: q̄ nō dul-
ces fruct^{us}. i. opa. Sed a/
maros generat: q̄bus im-

peditur iter ad celū.

h Re q̄s fornicator. t̄.

Hic quō cōtēplari debe-
ant nequa radix amari-

tudis germit: oīdit p̄ ḡtes in qb^{us} aliq̄s d̄ ill^o no-

tat. i. Prophan^o. Q. poro. i. longe. a phano

i. tēplo dei. i. pēt^{is} irreligiosus. Al. Mē ſor-

ve cū fide teneat carnales obſeruātias: vt ſeubi-

nā q̄ ſpūalis forniciatio. Al. Prophan^o. Pror-

sus fidē negligēs. Al. erāt aliq̄ in ſudeos ſcēta-

tores eſau in forniciatio & caſtrīmargia. k At

efau. Qui d̄ ſornicator: q̄r cōtra volūtātē p̄ſt̄

matr^{is} v̄roes alienigenas duxit. Prophan^o ſz: t̄

q̄r caſtrīmargus. i. ſu^{is} v̄r^{is} exigit & gulosus v̄-

dēs p̄mogenita ſua. p̄ lētīcula rufa. l. Primi-

tiua: v̄l p̄mogenita ſua. p̄mitiua h̄ appellat hono-

rē & dignitatē ſacerdotiū. Quia aī ſacerdotiū a/
arō oēs p̄mogeniti erāt ſacerdotes: ſic ſuit ſem. t̄ h̄

a Postea aut̄. i. in futuro. b Fructū pacatissimū. i. beatitudinē q̄ quie-
tat totalis appetitū. c Exercitati^{is} q̄ ea reddet iusticie. Hoc addit: q̄r p̄ iu-
ſticiā hō beatitudinē meret. i. Timoth. liij. Deposita eſt m̄thi corona iuſti-
cie. d Propter quod remittas. Hic cōsequēter ostēdit apls q̄lter ſe-
bent habere ad mala culpe vitāda. t̄ diuidif in duas p̄tes: q̄r p̄mo p̄t ſuā

mōnitōne. ſecundo mōnitōis rationē. ibi: Mō enī
accēſtis. Mō adhuc in duas: q̄r p̄mo monet ho-
minē peccatē. ſecundo nō peccatē. ibi: Mō ad ſecundū ſequim̄. P̄mo iḡt̄ monet ip̄m hominē peccatorē peccatum
vitare omīſſiōis q̄d cōſiſtit in duob^{us}. Mō ſecundū ſecundū ſequit
respectu boni operādi. t̄ ſecundū ad hoc dicit: Prop̄
quod remittas manus erigere. ad bonū operāduz.
manus enī eſt organū organoꝝ: vt patet. iij. de ani-
ma. t̄ ideo manus remissa ſignat generalis oīciū. ſe-
cundo cōſiſtit in debilitate respectu mali toleran-
di: que ſignat p̄ ſolutionē genitum: quia ſuper ge-
nua innititur totū pondus. t̄ ſecundū ad hoc dicit:

e Senna ſoluta erigite. i. fortificate ad laborē de-
bitū ſuſtinēdū. Monet etiā apls vitare peccatum
cōmissionis. dicit: f Et gressus rectos facite pe-
dibus veſtris. rectū enī eſt cuius mediū nō eſt ab
extremis. obliquū aut̄ q̄d eſt ab extremis. 2. ideo

opus rectum eſt quod nō eſt ab limitibus recte ra-
tionis: obliquū aut̄ q̄d eſt. t̄ ſicut tibia que eſt re-
gula potētis gressus claudicat in gressibus: ſic ope-
rans extra limites rationis recte claudicat in mo-
bus et errat. ideo ſequit: g At non claudicans t̄ Rō. 3.
t̄. hoc aut̄ cōtingit q̄n actus ad ordinē ſatiōis re-
ducuntur: q̄r ſicut infirmitas corporis cauſat ex in-
ordinationē humoruꝝ: ſic infirmitas anime ex inor-
dinazione actuū & affectionū. h Pacem ſequi-
m̄ini. Mō monet hominē innocentē vt ſollicite ca-
uacat nē in peccatū incidat. Et diuidit in duas: q̄r
primo monet vitare peccata spiritualia. ſecundo car-
nalitia. ibi: Mē quis fornicator. Circa p̄imum ſe-
dum q̄r peccata spiritualia corrumpunt pacem ad p̄-
ximum & ſanctimonia ad deu. ideo dicit: Pacem ſe-
quim̄ini. cauentes peccatū iniusticie: odij & huīus-
modi. i. Et ſanctimonia. cauentes peccata que
ſunt contra diuinam reverentia. k Sine qua. ſe-
pacem & ſanctimonia. l. Nemo videbit deum. In
celesti gloria. ppter q̄d dicit de pace: Mat. v. Bea-
ti pacifici qm̄ filij dei vocabun. Et de ſanctimonia:
Apocal. xxij. Non intrabit in illam aliquid coiu-
natū. Et quia ſine pace & ſanctimonia nullus ha-
bet gratiam in p̄fenti. ideo ſequit:

m Contemplantes ne quis deſit gratie dei. gra-
tia enī dei nulli deſit: q̄r deſparatus eſt eā dare: ſz
bomo peccans deſtit ipſi gratie ſubtrahēs ſe ab ipa-
per contrarium pacis & ſanctimonte. t̄ quia nō ſo-
lū vitanda eſt discordia: ſed etiam eius occaſio. ido

ſequitur: n Mē qua radix amaritūdī ſurſum
germinans impedit. i. com̄plantes ne aliqua ra-
dix odij et rancoris a corde germiner ſurſum in ope-
re que ſpediat pacem. o Et per illa inquietūntur
multi. q̄r ad cōturbationē pacis ſequit inquietū
multitudinē. p Mē quis fornicator. Mō cōſe-
quēter monet vitare peccata carnalia que ſunt duo
potissime. ſ. luxuria et gula q̄ pſteunt in delectatio-
ne carnali. ideo dicit: Mē quis fornicator. i. cōtēp-
lates diligens ne quis veſtrū ſit luxuriosus.

q Aut. pphanius. i. pcul a phano. iſte ē gulosus
q̄ de v̄tre ſuo ſac̄ deu: t̄ de coqna ſplū. t̄ q̄r ex
la aliquā incidentib^{us} in malora p̄tā. lō ſequit: r At

efau qui ppter vñā eſcā vendidit p̄mitiua ſua. hoc habet H̄. xv. Ius at

primogeniture ſic t̄pis habuit annēpū ſacerdotiū: ppter quod primogeniti
habebant veſtes ſpeciales quibus induebant dieb^{us} ſeptimis in ſacrifici ob-
lationē. t̄ mē ſacerdotiū: t̄ in paterne bñdictiōis ſeptimis. ſicut ibidē di-
citur de vestib^{us} efau valde bonis quas rebecca ſernabat. t̄ iō efau ex gula
cecidit in ſanctimonia vēdendo ſpūale. Jacob aut̄ nō emis. pprie ſed redemit ve-
rationē ſuā: ſciēs q̄ ius primogeniture ſuū erat. q̄r de hoc a matre edoce^r fue-
rat que bñ ſeptimionē diuinā habuerat: vt d̄ H̄. xvij. t̄ ideo efau meri-
to fuīt reprobat. vñ ſequit: s Scitote enī qm̄ ſe ſanctea cupiēs heredi-
tare benedictionē reprobat^r eſt. Isaac eī in admiratiōe extraſis fact^r: vt ha-
bēt H̄. xvij. p ſeptimionē habuit q̄ a deo factū erat de traſlatiōe bñdictiōis
ad ſacerdotiū ad Jacob. ideo ipam nō reuocauit: ſed magis confirmauit: et efau ip̄t
ſubtigauit: vt pater ibidē. vnde ſequit: t Mō enī inuenit penitētie
locum. ad conſequendum ius primogeniture.

E f ad. bñ ſecundū ſequit: ſ. ſi ad eos q̄ ſpeculari et m̄-
accēſtis. ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ritus ſum. ſ. ſi ad eos q̄ ſpeculari et m̄-
accēſtis. ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

uitatem d. ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

gelorum ſuā ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit:

ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad ſecundū ſequit: ſ. ſi ad

Gtem territatis et digito suo scribentes in lapide non in corde. hic vero spissatus qui est dicitur dei venit ubi congregati erant fideles in vni in igneis ligeris: non de longo territis: in uno sed sit super singulos eorum: de celo quod facit est subito sonus qui ferret flatum vehemens sonuit: sed nullus expauit. Ibi ignis et fumus: sed auctus ignis ferens. a Qui conscripti sunt. Quid dubiterat angelos punire: quod viri antecessores punierunt. hoc est: quod conscripti sunt. i. cui eis qui in celis sunt scripti sunt. i. In eorum ordinem sunt in celis: et in mediatoriis. Quia habet spiritus enim incredibile videbat quod per misericordiam suam mittebat deum. ex hac moralitate corruptio abiectione ignorari puluere futuros homines equales angelorum dei. Non solum scriptura hominibus fecerit credere: sed etiam fidei sue posuit mediatoriem: non quilibet principem vel angelum: sed unius filium ut quod via nos perducatur et ad illam ineffabilem immortalitatem: et cum angelis equalitate per ipsum filium ostenderet et probaret. Parvus enim erat deo facere filium suum demonstratorum vie: ideo eum fecit viam ut per illam tremet. Missus est et medicus quem non cogit egrotus. Ideoque cum occiditur: sed et sanguis medicus valuit ad medicamentum egroti. Venit ut visitaret: occisus est ut sanaret. c Adhuc semel ego moue. Quasi iam fuerunt morta. Sed adhuc mouebo: per semel notatus et interno moueda. d Sed etiam celum: quod inferi est. aereum. unde dicunt aures celum. Totum autem pene aer iste vetosus quem celum vel celos scriptura vocat istos utrum imos non illos superimos ubi sol et luna et sidera constituta sunt. dicitur scriptura mouendos et alibi perituros propter magnitudinem suam quodam mutationes. e Quae sunt immobilia. Quasi id quod sunt: quod nichil erunt vel in principaliis essentibus vel in multis extrinsecus sumptibus: sed id immobilia erunt. f Itaque fratres regimmo. Quia celum et terram immobile permittit: per hanc habemus gloriam sine qua non possemus ad illud permittimus punire sed per ea suscipimus illud regnum immobile: id nullus desit gratia. Ut: g Habemus gloriam. i. fidem: spem et charitatem cum letitia opatione. Ut habeamus gloriam. i. gratias agamus de oblatione nostro murmurantes in aliis: quod sic bene servire deo. h Deo noster tecum facit ignis. i. spissatus: qui est et donum et gloria illa: quia nobis gratis datur. Aug. Abraam humanitatis officia prebentes: quod necessaria nisi infirmitas carni esse non possunt: mirum nisi homines arbitratur: est: sed in quibus deum loqui intellexerit: quodbusdam indicem postea angelos esse cognovit: cum se videtur in celos irent. Sic et loquitur qui occurrit et adoravit: angelos intellexerit: sed rursum cum ad refectionem inuitat homines putat: apparebat ergo quodbusdam signis diuinis: esse missos quod homines tamen esse crederent. Exhibuit itaque hospitalitatem ut sanctis hominibus in quibus deum esse cognovit: cum eos sic et ipse abraam angelos esse nesciret. Abraam in tribus locis in duobus locis non erat: cum singulariter in locis suis homines eos arbitrabantur: cum refectionem misstrabat.

¶ Charitas

a Qui conscripti sunt in celis: i. in libro vite. Tertium quod nobis permittitur in novo testamento est familiaritas trinitatis beatae: et Christus ad hoc dicit:

b Et ad iudicem omnium dominum. i. ad patrem cuius per ipsum est iudicare: quod si filius iudicatur: hoc habet a patre: ut dicit Job. v. Pater omne iudicium dedit filio. ad ipsum in Christus accessistis per fidem. c Et spissum iustorum perfectorum in quo tangitur familiaritas spissata a facili iustos perfectos: familiaritas autem filii erga nos tangit. cu subdit: d Et testamentum nouum mediatum est per effusionem sanguinis confirmatum novum testamentum: scilicet secundum dictum est: ca. i. r. ad hanc autem effusionem accedit per baptismum in quo nobis collocatur efficacia passionis Christi delecto culpam et penam. et Christus ad hunc dicit: e Et sanguis aspergimus melius loquenter Christus: quod sanguis Abel loquitur vindictam: ut habeat Hen. iii. 15. Sanguis Christi loquitur veniam: quod in effusione sanguinis oravit per transgressorum: sicut fuerat predictum Esai. iiii. Et per transgressorum oravit. f Vide te ne recusestis. Posita conditoris noui et ve. t. c. ex hoc per apostolus arguit ad prophetam. Et dividitur in tres partes: quod primo iudicacione sua permittit. sedeo ad propostum arguit. ibi: Si enim illi. certio iterum excludit. ibi: Itaque regnum. In prima parte dicit sic: Vide te ne recusabis loquenter Christus: dixerat enim quod sanguis Christi melius loquitur Christus: quod Abel. i. o. iridit apostolus inducere ad obedientiam huic locutioni. loquitur enim nobis pater memorando beneficium sue passio: Threnos. iiii. Recordare paupertatis tamen. sed loquitur exhortando ad exemplum imitationis. i. Petri. ii. Christus per nobis passus est relinquens nobis exemplum. g Si enim illi. hoc arguit ad postum. s. q. sermone sit obedientia. Et dividitur in duas partes: quod primo arguit. sedo quodammodo suppositum in arguendo prophetam. ibi: Hunc autem. Circumponit factum tale ratione: Nam obediendum evocari illud quod mouet celum. Itaque voce illi qui mouet terram. a. g. atque loquitur in monte Sinai mouit terram: quod Ex. xix. 18. dicitur: q. m. tremebat. propter atque mouet celum et terram. g. magis est ei obediendum. et hoc est quod dicit: Si enim illi non effugerunt recusantes cuiusque supra terram loquebatur: quod in dei inobedientes angelo loquuntur in monte Sinai fuerunt grauiter puniti: ut pater ex decursu ve. t. e. b. Multomagis nos quod de cetero. Aggeus. i. no. auer. q. s. dicat. nos quod secundum Christum sedere ad dexteram patris merito puniatur si fuerint obedientes. i. Cuius vox in monte Sinai: ut dicitur est. h. vox Christi mouet celum. Alius expostus de Christo: Cuius vox terram mouit. i. vox Christi: quod angelus loquebatur in monte Sinai in persona dei. t. p. sequitur in proximo Christi: quod Christus est: sic ibi preciosus deus regnus regni. k. Hunc autem. hic prophetat quod Christus moueat celum quod erat suppositum. et prophetat per auctoritatem Aggei. i. et locum ibi. prophetat de primo Christi aduentu: ut manifeste patet. tunc enim Christus mouit celum cum stellis nouis apparetur fecit: ut portio eius humanitatis eius ascendet celum patnit. t. b. q. d. s. Hunc autem respondit. i. p. t. e. noui tel. q. licet prophetia Aggei fuerit dicta tunc ve. t. c. erat tunc iuxta dicta non in quod Christus mouit terram in sua passione: et celum in sua ascensione. t. b. est quod dicitur: l. Adhuc se. t. ego mo. non so. ter. s. et celum. Et hunc dicit semel: quod vel tra non claudet aditum: tunc sic ante claudetur. t. p. ho. designatur amotio legalium que propter sui perfectionem non introducebatur ad celestia. t. b. est quod dicitur: m. Quod autem adhuc se. dicitur. de. mo. t. tanquam factorum. i. tanquam amotionem legalium quod erant ad tempus instituta. n. At maneat ea quod sunt immobilia. i. lex nova quod est duratura usque ad finem mundi. per hoc enim intelligitur gloria celestis que est similitudinem immobilia ad quam lex nova immediate introdicit. o. Itaque fratres: sicut ex predictis excludit: et exclusionem principaliter intentam. multipliciter est per predicta quod Christus in non testa. permittit bona immobilia et eterna: nos autem sumus principes noui testa. ideo hec bona habemus possumus si volumus: quod Christus non deficit. pinissa soluendo: nisi deficitam in accidendo. t. b. est quod dicitur: Itaque regnum immobile suscipientes. et subdit quod quod possumus subscripte dices: p. Habemus gloriam. i. de facili habere possumus: quod gratia et virtus per ipsius Christi facta est: Job. i. q. Per quam seruiamus placentes deo cum metu et reverentia. et subdit causam: r. Etenim deus noster ignis consuens est respectu reproborum: sed est ignis purgans respectu electorum.

¶ Dicitur autem

Glo. ordi. Ad Hebreos La. XIII Nico. de lyra

Charitas tē. Quidam: La. XIII
ut loth: nesciēs esse angelos: sciēs tā
quis i eis eet. Aug. Alia trāslatio.
Pēr hāc enī qdā nesciēs hospitio receperūt
angelos: ut abraā et loth receperūt eos nesciēs
entes eē angelos: sed

arbitrātes eē holes i
quis dē esset et loq̄/

ref. b Tāng si. si
cut vobis vincet vel

letis subuenient vla/
borantib. c Sint

mores. Postb sua p
diderāt volebat itex

gregār qd̄ phibet.
Sed ne dicerēt: qd̄ si

necessaria dēcerint:
subdi cōsolationez.

Ipsa oīpōtē dē dē
Hō te deserā. Hoc di-

cit omī sperāt in se si
eūt iōstūta est nobis

scū vt cōfiderēt dicas/
mūs: f Hō time-

b loq̄ qd̄ faci. mibi hō.
Hō oīs adūsari etiā

diabol: qd̄ hō ab offi/
cio: eo. s. qd̄ hoiez dci-

pia. d Sine aua.
Auar: qd̄ tenax ē in

largiēdo: cupid: i ac
cipiēdo. e Regz de-

reli. Herelqref q fa/
me pireb: qd̄ hō ē:

non sit homo cupl/
dus.

g Memētote p. tē.
qz lōgū ē d singlis di-

cere: monēt seq magi/
stros. b Xps ie. he.

tē. b pīt ad supiōz
snaz vbi testat: ē de

um dixisse. Hō te de/
serā negz derelinq̄.

Potēt eī ill' videri
qz hō pmissio ad iōsue

tām pīter: ad qd̄ re/
spōdet qz t nos iūma-

bit sic iūuit illū. q. n
dubitādū: qz q heri.

i. pīter adiuuit io/
sue: hodie. i. pīter ad

iūiat t adiuabit fu/
turos p oīa scela.

l Doctris va. tē. qz

p grām licēt ē oībus
cibis vte pīdīcabant

alīq nō esse pētīm esel
affluere: qz boni esel.

Alij̄do superstītiose
docebāt abstīnēdū es

se a qbūdā cibis qz
ler. phibet: quosdāz

cōcedēs qz eselz drīa
t obseruatiō mītos

se ducebat qz apo-

stolus doctris qz varie sūt a nīs. i. dīuerse. qz

hīa qz oīa pīmitit soluēdo a lege: cōfirmare

cor deberis: t nō studere esel: qz nō pīuerūt

ad salutē ambulātib: mō dico se sustētātib: qz

qz pīuerātē studēt in elā. Vel discernēdo

vñimis affluēdo. Abstīnētā qdē qz abstine-

tur a pītō pīdest. Liboz xo illa custodia ni-

bil. pīuit sed sīdes. Sīl abūdare grāz dōis

pīdest. Ventre xo obruerē cīcarū mole no/
cer.

Hī nō absurde cōparant leprosis qui

scientiam vere fidei nō habentes: varias do-

ctrinas pītēt erroris. Hō ei abscōdūt pīeri

tiā suam

Dicīt autē hīc dē ignis causalitē: qz ignis inferni agit vt instrumētū diuisi iusti-

cie purgās electos t puniēs reprobos: sīc enī in eodē igne auxiliū rūtūt t palea

Q fumar: sic in eodē igne purgant: t eternalitē reprobi cruciantur:

C Haritas fraternitatē. Su La. XIII (bz Grego. iiiij. dialogo x.

peritus apls hōrāt̄ est eos qd̄ scribebat ad mala pīferenda. hic conse-

quētēr hōrāt̄ eos ad bona opanda: t diuidit in duas: qz pīmo hōrāt̄ ad bonū. sedo pīfer eis sue orōnis sus-

fragū. ibi: Dē autē pacis. Pīrā in tres. qz pīmo hōrāt̄ tur eos ad bonū opandum erga primos. sedo erga se

ipso. ibi: Honorabile cōnubium. cōtō erga platos. ibi: Memētote pīposito x.

Circa pīmū cōsiderādū qz nūlū opē ē meritōrū sine charitatē vt bī. i. Lox. viij. tō

dicit: Charitas fraternitatis maneat in vob. si autē sit

vera debet ostēdi in ope. t lō pīt̄ rāḡ tria in quibus

debet ostēdi charitas vera. Primū ē recepōtō hospitū.

t qz̄ ad b̄ dīc: Et hospitālitàtē nōlīcē obliuiscē. t sub-

dit cāmīdēs: Pēr hāc enī placuerūt qdā angel hō-

spitio receptis. hoc pater de abraā t loth: Hen. viij.

i. xix. angelos enī apparentes in specie hominū recep-

rūt hospitio credentes pīmo eos esse homines: sed i si

ne scierūt eos esse angelos in pīona dei loquētē. Se

cundū in quo dīz charitas osīdī est cōpassio oppresōz.

t qz̄ ad hoc dīc: b Memētote vīctor̄ tan̄ si

mul vīnci. i. laborate p illo redemptōne t liberatio-

ne tan̄ p vestra. Tertiū in quo dīz ostēdi charitas

ē subleuatio paupēz t infirmōz. t hoc est quod dīcē

c Et laboratū. supple memētote. d Tāng t ipsi

in corpore morātē. t experītē defectū in vīro corpē

dīz vos ad subuētōnē alīo monere: sim qd̄ dīz Eccl.

xxxi. Intelligē qz̄ sūt pīmī tui et tēipso. e Honora-

bile cōnubium. Hīc hōrāt̄ eos apls ad bonū qz̄ ad se

ipso. t hoc in duob: primo in repressōe luxurie. sedo

in cūtationē auaricie. ibi: Sint mores. Circa pīmū

considerādū qz luxuria qz̄ ad cōmunitatē homi-

nū repārūt p cōtinētā pīgalē. t hoc est qd̄ dīcē

Honorabile cōnubium ē omīb: i. qz̄ ad homī mul-

titudinē. f Et thōrus īmacula. p hō excludit error

dīcēntū qz actū matrimonialis semp est in pītō. p hoc

autē qz subdī: g Fornicatores t enī adulteri iudi.

dē. i. cōdemnabit. per hoc excludit error dīcēntūz

qz fornicatio simplex non est peccatū mortale: qz nullū

cōdēnat s deo nisi pro peccato mortali. h Sint mo-

res. Hīc hōrāt̄ eos ad cūtationē auaricie que ē radix

omīnū maloz. dīcēs: Sint mores sine auaricia pītētī

psēntib: auar: enī dīcēs quasi eris aūlūs: qz ē nimis

sollūtūs ad cūlūndis temporib: t subdī causātū

sācōe hoc nō debet fieri. dīcēs. i. Ipse enī dīcēt. s.

dīs: Josue. i. k Hō te deserā negz derelinq̄. qua

i tībī necessaria administrē. t ex hoc debet in nobis cō

surgere fiducia. t hoc est quod dīcēt: Ita vt cōfidētē

dīcēmus: Hīs mihi adūtōr nō tīnebo quid faciat mi-

hi homo. l Mēmētote. Hīc ostēdit qualiter debet

operari bonū ad platos. Et diuidit in duas: qz primo

ostēdit qualiter se debent habere ad pīlatōs mor/

tuos. secundo ad vīnos. ibi: Obedite pīpositis.

Prīma in duas: qz pīmo cōdit qz̄ se debet habere ad

bonos. sedo qz̄ ad malos. ibi: Doctrinis varijs. In

pīma ergo pītē dīcē: Mēmētote pīposito x. vītō. i. apo-

stoloy t alīo xpi discipuloy. m. Qz̄ vo. lo. sūt x.

del. t qz nō solū cōsiderādū ē exōz doctri. i. etiā virtu-

ts exēpla. id sequit̄: n. Quoz itē, exētī quer. tē.

Et si dīcēt nō est sīle de ipīs t de nobis: qz ipī xpo ser-

uerūt pīsentialitē: nos at nō. Rūdet qz imo: qz ipīs etē

nalit ē īmī diūtītē: eternitas aut assistit omī tīpī: et

est qd̄ dīcē: o. Iesu xps heri. i. in tē pītēto.

p Et hōdie. i. in pītē tē. q. Ipse et in scīa. i. in fu-

tu. t nō solū hō vltīmū vēx ē rōne dīnītāt: i. etiā alīo mō rōne hūanitatē: qz li-

cer sit ī celo: tī ē nobisē pītētē ī altār sac̄o: pītē qd̄ dīz Mat. vi. Ecce ego vo-

bīscū sū obī dieb: vīs ad cōsumātē scīa. r Doctrinis varijs. Hīc pītē ostē-

dit qz̄ se debet habere ad platos malos. s. fugētē corū malā doctrinā. Et

diuidit in duas pītēs: qz pīmo pītē sūt mō monitōis rōne. ibi: Hō

abem̄ altār. In pīma ergo pītē dīcēt sic: Doctrinis varijs t pīgnis nōlītē ab

duci. t extra veritātē dīcēt. doctrine varie dicunt̄ errores t herētēs: qz scīt a

pītētō ad pītētō sīle. dicūt̄ at tales doctrine pīgnis: qz faciūt̄ ho-

minē ē sua patria. s. celesti glā elōgare. Cōtra at istos errores dat remēdiū.

s Optimū ē ei. g. sta. c. qz ē sīc anchora firma tenēs alaz īmōbile t ī xītate strī-

bile. b at nō faciebat obfūatio legaliū; qz grāz nō pīferbat. ppē hoc dīcē:

g. Hō elēs

ii. vi. c. nos
līc. 12. dī. 6
de. his

Glo.ordi. Ad Hebreos

Habemus sicut psumma pitia pferunt in lucis: et iactatia sumos ostentant. Nulla porro falsa doctrina est quod non altius vera intussecat. Vero ergo falsis inordinate mixta in una disputatio vñ narratio: velut in unius coloris corpore apparetia lepera comparata humana corpora diversis coloribus variati tales vitadi sunt sic habet apostolus. a Habemus alterare. Itē nō studeduz efcis: quod habemus altare. i. corpus Christi: in fide cuius oblate pces et opationes sunt accepte deo. Habemus altare. Refert consuetudinem legis ad mysterium: sed sicut spuale. legis conceptum fuit: ut decima die mensis septimi a festivitate paschali: i. festivitate videlicet ppteriationis acciperet vitulus et biret: et imolaret itra castra: quod saginum ferret sol pottifer in seta setorū oratus: pro populo. Carnes vero extra castra cremaret: nec esset licet alii tabernaculo deseruerent ex illo comedere. Christus vero ille vitulus et biretus. ipse est enim vitulus quem pater in reditu filii. plegi immolauit. Ipse est et biretus quod per caroribus oblatus. Ipse et pottifer qui intravit celum interpellans per nos. Intra castra bierum saltem in molatur: est vocis et iudicio indeorum: sicut extra in cruce igne passionis carnes et ciborum esse sunt. Alterum vero extra castra cremabantur carnes altare est ecclie ubi consecrata corporis domini. De quo potestate non habebat edere quod corpori suuiunt. i. fornicatorum et ebriosi et homines. Sic Christus sic et sui extra castra. i. querulatione secularium spumato accessi consumunt quod carnale est in eis macerando se et mortificando membra sua cum virtutis et cōcupiscentiis. Ut est martyris saginus eorum. i. vita laudabilis deo per Christum psestat. Alsaginus. i. ale eorum in celum ferunt. In altari. i. fide offerunt. Id quod non audet accedere carnibus secundum amates. Propterea quod mystrii ipsius Iesu extra portam passus est.

b Tabernaculo deo. i. obseruatis legi: ut quod cibos discernuntur alii homines legalia suant quod no[n]e tabernaculi signat: quod ad Christum sunt ipsi. Et corporis recte de tabernaculo: quod ad Christum ipsius portatus est. Tabernaculum deo. i. obseruatis legi: ut quod cibos discernuntur alii homines legalia suant quod no[n]e tabernaculi signat: quod ad Christum sunt ipsi. Et corporis recte de tabernaculo: quod ad Christum ipsius portatus est.

De celeste in eo manebat: et hoc non est ei seruicium in decessione. c. i. i. Per duplicitatem inclinacionis: etiam veterem et alteram noui testamenti: probat corporis Christi non esse edendu ab his qui tabernaculo deseruit. Ad hunc corpora animalia extra castra cremanunt: et propterea Christus extra portam passus est: ut nos qui corpora et sanguine eius a peccatis mundari volumus proprietas et angustias passuris: tabernaculi delictis deframantur. d. Animalia. Christus per illa animalia significabat. Agnus est enim mansuetudinem et innocentiam. biretus: quod caro passibilis et mortal. aries: quod virtus propulit genuino cornu chartatis. Laurum: fortitudine resurrectionis. Quod autem cremat: cinis efficit. Per cinere memoriam rei pterente accipit. Extra castra esse: est voluptates corporis exire. His ergo qui sunt extra castra cremat corporis. i. memoriale efficit: si quis enim voluntuose vult non habet efficacie memoriam Christi. Sicut autem est illarum in seta setorum: rurum per pottificem: quod per pottificem oblatum est patrum: ut sic introirent in seta celestia: vel horum setorum corpora cremantur. i. ieiunium et alijs laboribus affliguntur. Extra voluptates carnis: Quoꝝ saginus in. Quia horum tamen est saginus Christi. quod est. pdest: per quam intrat in setam. Quod totum est. Illis tamen pdest saginus Christi qui voluptates dereliquerit in corporis afflictione.

e. Postea pas. sensus corporis: quod nullo Christus peccantur. et ido extra passus. Et nos ostio sensu virtutis clauso: extra patiamur.

f. Per ipsum ergo. Quis est nobis via: a quo sumimus exemplum ad martyrium. g. Confitemur. Aug. Ergo qui timet deum laudate eum. At aut libere colat eum discite amare quem timet: et poterit laudare quem amat. Limetes enim cum hoies vestrum. ppter tram torre et occidente non dum habentes spumam vinificat currebat cum sacrificiis ad templum et in figura saginus Christi quo redempti sumus: quod nescientes quid pfiguraret crueltas victimas imolabat. Hunc vero in gratiano. et sp. rituale sacrificium laudis offeret quod de honorificat: cui inuisibilis sacrificij illud visible sacrum signum erat. h. Beneficentie. euacuata secretaria prauorum. d. gula:redit ad mores. Beneficentie. i. largitatis i. alios. Et si vita substancia sit ablata: tamen ex his que habent elemosynas date. Quod supra. Non deserentes collectionem.

Obedite

La. XIII Nic. de lyra

a. Non escis tecum escas habet obseruatis legalium: quod prohibebat usus aliorum ciborum. talis autem obseruatio legalium sunt mortua a tempore passionis Christi: sicut mortifera post predicationem euangelij. et ideo dicit apostolus quod non profuit ambulatibus in eis. et habet apostolus per illos quod est in viaggio volebant obseruare legalia. b. Habemus alta. Sic reddit sue monitionis ratione, et dividitur in duas: quod primo facit quod dicitur. scilicet excludit quoddam exclusionem ex dictis. ibi: Examen igitur. Circa primum considerandum quod non apli subtiliter sumit ex te. tunc. Ad cuius uicem lectio scientiam quod est festo expiacionis offeret solene sacrificium quod futurum figuram imolacionis Christi: ut. s. de crux est. Offeret autem vitulum et biricus quod saginus a summo sacerdote offeret intra sanctum officium: vt. s. dicuntur. i. ix. ca. Carnes autem non come debant ab offerentibus: quod erat hostia per petrum sacerdotum: aperte quod carnes extra castra conburebantur. biretus autem et vitulum figurabat Christum. Aperte similitudinem carnis petri. saginus vero illarum intra sanctum officium significat quod per saginum Christi pateretur nobis ingressum ad celum. Conbusus hostie extra castra significat passionem Christi futuram extra portam bierum. Quod sacerdotes legales non coedebant hostiam illam. significat quod obsequiis legalia cum euangeliis non habuit effectum passionis Christi precepit: sed quod est ad Sal. v. Si circumcidamus Christum vobis nihil pderit. et hoc est quod dicit apostolus: Habemus altare. i. cruce in qua oblatum est. c. De quod ede. n. h. po. t. q. illi qui legalia custodiuntur obsequiis significantur in futuris tabernaculis: non habent precepit in efficacia passionis Christi. et subdit figuram habet designante dicens: d. Quoꝝ et animalium. i. vetuli et biretum qui imolarebantur in die expiacionis. et hoc corpus et cor. cre. extra causa. quod offeret per petrum sacerdotum et populum. f. Proprio quod. i. ut figuratur in deret figure. g. Ecce. vt s. po. su. extra port. pas. e. quod locum calvariae ubi crucifixus fuit erat tunc extra ciuitatem bierum: vt hoc Ioh. xix. h. Examen. hic omnes coedunt ex predictis duas conclusiones. scilicet. sed quod ibi: Per ipsum. Quia ergo in pte predicti dicitur est legalia non pueri obsequiis: ea. in cuius figura Christus passus est extra portam. lo. excludit. d. Examen igitur ad eum extra castra. i. extra obseruationes legi.

i. Impropiu[m] ei portam. ipso operatus ei fuit Christus a iudeis qui non custodiebat legem: sicut quod de Ioh. tr. Non est hic biretus deo et sabbatu non custodit. et sicut fuit ipso operatus paulo et tunc sequitur cibum in puritate ecclesie: ut hoc. dicit. xxi. Audierunt de te quod discessionem doceas a moysi. Et subdit cam quod sit a legi excludit. o. k. Non enim ha. b. ma. ci. i. stabile mansio[n] in legi obsequiis: quod fuerunt ipso soli ad Christum ut dicitur. e. s. ca. ix. l. Sed si. in quod. i. gloria celeste ad quam introducit lex nova: ut post predictum. m. Per ipsum. h. pote sedam exclusionem. dicitur est enim quod sacrificia veteris legis non erant deo accepta: quod erant carnalia. i. o. concludit quod deo est offerendum spumale sacrificium per Iesum Christum quod est sacerdos noster. t. hoc est quod dicit: Per ipsum et offerat hostia laudis super deo. non quod sit continetur oratione: sicut quod ad sacrificia veteris legis non est recurrendum. Ouidit est veteris quod sacrificium aliud est deo offerendum. s. elemosyna in sustentatione indigentium. dicens: n. Beneficentie autem et cetera. nolite ob. et accipere habere. p. communicatione bonorum in necessitate. et subdit cam quod tales hosties sint deo offerende. o. o. Talibus enim hostiis per deum non aut sacrificiis legalibus.

Obedite

Nico. de lyra

a. Et oēs sc̄tōs,i.allos ecclie m̄stros,istos nō tr̄debat apls
instruere;qr nō indigebāt:sed salutat eos p illos quib⁹ scribe
bat.Salutat etiā illos quib⁹ scribebat ex pte puerorū ad fidē
q̄ erat in italia,dicēs:Salutat̄ vos de italia fratres,t in fine q̄
si,p sigillo cōfirmatioñis ponit. b. Bratia dei cū oīb⁹ vobis
amē,i.cōfirmetur in p̄nti t in futuro:
p̄stāte dño n̄ro ielu xp̄o:cui est honor
q̄ glia in sclā sclōz Amen. S sanctificatus

In ea. xiiij. vbi dicit in postilla: Do
ctrinis varijs & peregrinis nolite ab-
dici.

Additio Per hoc qđ dicit

Additio. apłs: Doctris va-
rijs & peregrinis nolite abduci: prie-
pot intelligi doctrina pharisäica q̄ in
thalmudicis codicib⁹ diffuse habet &
dispēdiōe, in quib⁹ multe falsitates
et enormitates cōtinēnt: put fuit ostē-
sum in additionib⁹ Elsa. xxviiij. & Za-
cha. v. Et q̄r fin Slo. nlla falsa doctri-
na est q̄ nō aliq̄ vera inēmisceat: tō p̄di-
cē doctrine dicunt varie, sc̄i corp⁹ di-
uersis colorib⁹ coloratu variū dō. silt
& dicunt p̄e grine: qz nō a deo actore:
sicut singūt reuelata fuerūt: sz ab ho-
minibus diabolica īvestigatiōe īnue-
ta: & de h̄ vide in predict⁹ additiōib⁹.

Replica. In capl. xiiij. vbi
telligis p varias doctrrias allegat ad
hoc thalmudicas traditioes q̄s ponit
Esa. xxvij. et Zach. v. et in fine Apoc.
traditioes saracenicas machometi: q̄
q̄ nō sunt cōtra postil. trāseāt allorū
iudicio relictā. et sic est finis. Et h̄ sunt
q̄ reperti i dictis Burge. cōtra postil
latoře correctione digna: pauca aut q̄
ponit circa actus aploꝝ canonicas e/
pistolas et apocalypsim: q̄ sūt modicī
pōderis trāseō: qz et plurimis als. ſ. ta
cta sūt inq̄z sūt postilla. ſtria. q̄ sic p
me scripta et alia sub debita ptestatio
ne offero rectis amatoribꝫ magistri
Nicolai ò lyra media charitate cori
gēda. Satis enī mibi est p h̄c labore
ocū uitasse: et maioribꝫ meis dedisse
occasiōne ut cōtra postil. corruptorez
efficaci⁹ exurgant.

Postilla venerabilis fratr^r Nic^o
lai de lyra super eplas Pauli finit.

CPostilla eiusdez sup Act^o
apostolorum Incipit: et prio profatio.
Epuletis sit omnis spiritus cito: et cetera

REpletū sūt oēs spūstō: t̄ ceperūt loq̄: Acl. ii. Sic lep-
euāgellīca p̄ xp̄m dēu et hominē sūt data: vt patz in
euāgellio: ita p̄ aplos aliosq̄ xp̄l discipulos p̄ ordēn
sūt publicatā: vt p̄t in hoc libro aplorū actib⁹ inti-
tulato. ppter qđ saluator dixit eis Mar. vi. Eūtēt in mūndū
vniuersit̄ p̄dicatē euāgellī om̄ni creature. Nec ēt p̄blicatio fa-
cta ē p̄ spūstēm p̄ncipalit̄: t̄ p̄ aplos mīsterialit̄: Mat. x. Nō
enī vos estis q̄ loquim̄: sz spūs patris vñ q̄ loquīt̄ in vob̄. p̄
pter qđ verbū. p̄positū ad lram d̄r de ip̄is: Repletū sūt t̄c. In
quo duo notant̄. s. aplorū aliorūq̄ xp̄l discipulos p̄ spūmūstū
cōfɔrat̄o. cū d̄r: Repletū sūt oēs spūstō. Secundū ē p̄ eosdeꝝ
euāgellī p̄blicatio. cū subditur: Et ceperūt loqui. que duo
sanc̄ Lucas p̄sequit̄ in hoc libro: vt videbit̄ p̄sequēdo.

Lirea primū tria ponit*s.* virtus efficiens*.ibid.* Spūsetō se-
cūdo mod⁹ sufficiēs*.ibid.* Repletī sūt tertio ceter⁹ suspiciēs*.ibid.*
Omnes. Lirea primū sciēdū q̄ pphete spūsetō inspirati lo-
cuti sunt*: fm qd dicit. q. Perri. iij.* Non voluntare humana al-
lata est aliquādō ppheta*.ibid.* sed spūsetō inspirati locuti sunt san-
cti dei homines*.c. legē euā gelicā denunciauerūt per r̄pm dan-*
dā: Esa. iiij. Deston eribit ler*: t* verbū dñi de hierlm*.ibid.* enī le-
git christus frequēter docuisse*.t* Hiere. xxij. Ecce dies veniūt
dicit dñs*: t* feria domini israel & domui lūcia fedus nouūt: non
fm pacūt q̄ pepigī i oreb ac*.t* sic pñnciatū furerat p̄ pphetas
p̄ r̄pm boniti ē spūsetō repletū fuit ler euangelica data*.vnde*
Luc. liij. dicitur de ipso q̄ ingressus synagogam legit in libro

Prefatio

Sanctificatus in baptismate subditos.
a et omnes sanctos. Salutat vos
S per hoc nota cum a roma scripsisse. **S** purgatio
peccatorum et alia dei munera.
b de italia fratres. Gratia cum omni
bus yobis. Amen.

Finit ep̄la Pauli ad hebreos.

Incepit p̄fatio beati Hierony
mi p̄sbyteri in lib⁹ Act⁹ aplo⁹.

Conit psalmista: ambula
bunt de virtutibⁱⁿ in vir-
tutes. Post apli Pauli
eplas dudū vno vobis volumi-
ne trāslatas dōmon t rogatiāne
charissimi: act^o aplorū cōpellitis
vt trāsserā i latinū: quē librū nul-
li dubiū ē a luca antiocheno arte
medico: q postea inseruiēs paulo
aplo christi fac^o est discipul^o fuis-
se editū. Lervices pmit iposita se
pius onerl magnitudo: qr studia
iūidoꝝ rep̄hēsione digna putant
ea q̄ scribim^o. Illorꝝ nūq̄ odio et
detractiōe: iūuāte xpo meum sile-
bit eloquii. Act^o aploꝝ nudā q̄
dē viden̄ sonare historiā t nasce-
tis ecclie ſantiā texere: s̄z si noue-
rim^o scriptorē eoz lucā cē medicū
t cui^o laus ē in euāgelio: aīaduer-
timus pariter omnia verba illi-
us anime languentis esse medi-
cinam.

etur manifeste q[uod] ante loqui non audebant: immo nec etiam ap-
parere: fm q[uod] dicitur Joban. xx. Cum sero esset die illa sabbato-
rum et fores essent t[em]p[or]e. sed recepto spiritu sancti do-
no quod foras mittit timorem: fm quod dicitur. i. Joba. iiiij.
Perfecta charitas foras mittit timorem. timor iste fuit exulta-
sus ab apostolis et constantia eis data. vnde quilibet ex omnibus
potuit dicere istud psal. lxxvij. Tunc cepi hec mutatio dexter
excellit. quia quilibet cepit habere constantiam terrore malo-
rum sublato. et hec mutatio fuit dexter exaltata. dantis aposto-
lis constantiam predicandi. secundum xio. i. ostensio feruori
notatur. cum dicitur: **N**on qui feruor in actu predicandi re-
cepit spiritu sancto: statim post ostensus coram in deis vulgaris
bus. cum dicitur. j. i. ca. **P**etrus feruenter locutus est de chris-
to. dicens: **U**tri fratres licet auditer vobis dicere t[em]p[or]e. et sub-
ditur ibi: **Q**ui ergo receperunt sermones eius baptizati sunt.
et apposite sunt in die illa anime circiter tria milia. secundo fu-
it ostensus coram in deo in principibus: quibus Petrus et Joha-
nes constanter responderunt. i. itij. ca. Non possumus que vis-
dimus et audiimus non loqui. postea fuit ostensus etiam co-
ram gentibus. vnde. j. xij. in deis contradicentibus euange-
lice predicatione dicitur: Tunc constanter Paulus et Bar-
nabas dixerunt: vobis oportebat primum loquiverbum de-
sed quoniam repellitis illud et indignos vos uideatis eterne vite:
ecce couertimur ad gētes. sic enim nobis precepit dominus. **L**uis est
bonor et gloria in scelis scelerum Amen.

Nico. de lyra

Esiae qd in eo scribis. lxx. Spūs domini sup me ppter qd vixit me euangeliare pauperibus misit me. et sequit ibidem. s. lxx. iiiij. Cepit aut dicere ad illos; quia hodie impleta est scriptura hec in auribus vestris. et similiter spūssactus aplos confortauit et perfecit ut essent apti ad predicandum euangelium.

pter qd̄ de ipso dicit. I. Coz. xij. Nec aut̄ oia opat̄ vn̄ atq̄ idem sp̄s diu-
dēs singulis put̄ vult. et sic patet pri-
mū. s. causa efficieſ. Cīra scđm cō-
ſiderandū q̄ pfectio ſufficiēt ad predi-
cationē euangeliū non ſolū respicit per-
ſona. ppriā: fed etiā alias p̄ quādā re-
dundantia que ſunt inſtrudēt p̄ ſanā
doctrinā. talis aut̄ fuit aploꝝ pfectio
collata eis a ſp̄ſcō. nā p̄ ſapientiā et
eloquētū facti ſūt apti ad predicationē
euangeliū per vniuersū mundum. et
hoc notatur cū dicit̄ Repleti. Ecclē-
ſiastici. xj. Si repleti fuerūt nubes im-
bres effundēt ſup terra. Nubes iſtī ſunt
aplī. de quib⁹ dicit̄ Eſa. lx. Qui ſunt
hi q̄ vt nubes volat̄. nubes iſtē fuerūt
ſcientia et eloquētia repleta: p̄p̄ qd̄ ef-
fudēt ſup vniuersā terrā imbrēs euā-
gelice doctrine. vñ. et in quolibet ipſo-
rum fuit impletū qd̄ dicit̄ Ecclē. xj.
xix. Ipſe tanq̄ imbrēs emittet eloqua
ſapientie ſue. et ſic patet ſecūdū. Cir-
ca tertii conſiderandū q̄ donum ſpi-
rituſancti conſumāt̄ et perficiens ad
publicatiōne euangeliū non ſolum fu-
it datum vni apostolo ſed omib⁹tis:
nec ſolis apostoli ſed etiam alijs di-
ſcipulis ſimul exiſtēt⁹: fm̄ qd̄ dicit̄
Hieronymus in epistola ad Paulinū
de omnib⁹ ſacre ſcripturē libris. t. i.
ca. huius libri dicitur: Erat aut̄ tu/
ba hominū ſimul ſere. c. x. hoc no-
tatur cuž dicitur: Omnes. In quo ex-
primitur ceterus ſuſcipiens ſpirituſan-
cti donum: qd̄ ſcribitur inſtra. t. i.
ca. Et doni complerentur dies pen-
tecoſtēs erant omnes diſcipuli pariter
in eodem loco. t. factus est repente de
celo ſonus tanq̄ aduenientis ſpiritus
vehementis: et repleteuit totam domū
vbi erant ſedentes. et ſic patet primū
principale. Cīra ſecūdū vñ quod
est euangeliū publicatio. quod ponit̄
ibi: Et ceperunt loqui. duo notantur
ad hoc necessaria. s. exclusio timoris et
oſtentio feruoris. primum notatur cuž
dicitur. Et ceperūt. Per hoc inſinua.

THE ANCIPIT P